

DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST

POHABLJENA DREVESA - V enem najprijetnejših blokovskih naselij v Novem mestu Nad mlino so pred dnevi celo vrsto platan grobo pohabili. Drevesa, ki so bila naselju v okras, so obžagali, da so od njih ostala le debela in štrclji vej. To ni prvi tak primer, že lani so tako pohabili tudi drevesa pri trgovini na Smrečnikovi. Kdo je avtor te "estetične" in kakšna strokovna načela podpirajo tako početje? Pohabljeni drevesa kažejo podobo sprevrženega človeka. Prav bi bilo, ko bi si ta prizor ogledali udeleženci seminarja o varstvu okolja, ki danes in jutri poteka v Novem mestu, udeležuje pa se ga okoli 130 ljudi iz cele Slovenije. (Tekst in foto: Andrej Bartelj)

Z evropskega še na ameriški trg

Hurwitz socks je podpisal pogodbo z ameriškim grosistom - Nujna bosta razširitev proizvodnje in povečanje števila zaposlenih - Lanski dobiček namenili za naložbe

KOČEVJE - Mešano italijansko-slovensko podjetje Hurwitz socks, ki se ukvarja z dodelavo nogavic, sodi med uspešnejša podjetja v kočevski občini. Od leta 1993 so število zaposlenih povečali za petkrat, z urednitvijo načrtov za povečanje in razširitev izvoza tudi na ameriški trg, pa bodo število zaposlenih še povečali.

Pred štirimi leti so v Hurwitzu pričeli z dodelavo nogavic z vsega le devetimi zaposlenimi, danes pa je v podjetju redno zaposlenih 44 delavcev. Tako kot v ostali tekstilni industriji so med zaposlenimi v veliki večini ženske, kar je postalo za kočevsko občino, v kateri brezposelnost dosega 24 odstotkov, še toliko pomembnejše po stečajih nekaj večjih tekstilnih podjetij v Kočevju in sosednji ribniški občini. "Letno izdelamo pet milijonov parov nogavic, ki jih skoraj vse prodamo v državah evropske skupnosti. Po nedavnem podpisu pogodbe z ameriškim grosistom, pa bomo začeli izvažati tudi na ameriški trg," pravi direktor podjetja Robert Gašparac.

Preteklo poslovno leto so zaključili z dobrimi 8,5 milijona tolarjev dobička. Za investicije so namenili deset milijonov tolarjev, približno toliko pa bodo porabili tudi letos. "Lani smo nabavili nove sodobne proizvodne stroje in razširili skladišče, letos pa bomo z dograditvijo razširili proizvodne prostore za 200 kvadratnih metrov ter za približno 10 odstotkov povečali obseg proizvodnje," pravi Gašparac in dodaja, da je zaradi podpisa pogodbe z ameriškim grosistom za Hurwitz letošnja naložba nujna. Povečanje obsega proizvodnje pa bo prineslo tudi odprtje nekaj novih delovnih mest. Za zdaj računajo, da bodo na novo zaposlili 5 delavcev.

M. L. S.

PET KOLAJN SEVNIŠKIM KARATEISTOM

PTUJ - Na sobotnem članskem državnem prvenstvu v katah in športnih borbah na Ptuj je nastopilo 171 tekmovalcev iz 33 klubov, odlično pa so se odrezali tudi sevniški karateisti, saj so osvojili kar pet kolajn. V katah so si ekipno priborili zlato Marko Stopar, Tomaž Petrovič in Sašo Vaš, v športnih borbah do 60 kg je bil Damjan Fila 2., Sašo Vaš pa 3. v kategoriji do 65 kg. Srebrno medaljo je osvojil še Silvo Koželj (do 75 kg), bronasto pa Martin Hriberšek (nad 80 kg).

NA SVETOVNO PRVENSTVO ORAČEV - Slovenska orača Jože Zver iz Prekmurja in Tone Filak iz belokranjskih Gribelj, ki bosta 1. aprila odpotovala na svetovno prvenstvo oračev v Avstralijo, sta se pred odhodom oglasila pri novem kmetijskem ministru Cirilu Smrkolju. Beseda je tekla tudi o letošnjem državnem prvenstvu oračev, ki bo septembra na Lokvah pri Črnomlju. Na fotografiji: Tone Filak (levo), je ministru podaril izdelek s svoje družinske turistične kmetije. (Foto: Uroš Korbar, Kmečki glas)

Berite danes

- stran 2:
• **Veleposestev fevdalnega izvora naj ne bi vrnili**
- stran 3:
• **Mercator na Livadi dela na črno**
- stran 4:
• **Govorice o aidsu brez osnove?**
- stran 6:
• **Višnjani navijajo za svoj vrtec**
- stran 9:
• **Kaj bo s podporami za rejo živine**
- stran 10:
• **"Velik umetnik in čudovit človek!"**
- stran 11:
• **Doplacilo za mlade sicer ne bo obvezno...**
- stran 15:
• **Od glavne tajnice do notranje sovražnice**
- stran 16:
• **Vas še južneje od juga**

3. TRADICIONALNI GLASBENI FESTIVAL

VELIKA DOLINA - Učenci in delavci OŠ Velika Dolina so v sredo, 26. marca, popoldne v avli šole pripravili 3. tradicionalni glasbeni festival. Obiskovalce sta navdušila tudi Petra Božič (violina) in Branko Rožman (harmonika).

KOSTANJEVICA BO SLOVENIJA V MALEM

KOSTANJEVICA - 17. in 18. aprila bo Kostanjevica na Krki gostila 11. festival turističnih podmladkov Slovenije z naslovom Ohranimo preteklost - stopimo v prihodnost. Od 81 prijavljenih slovenskih osnovnih šol bo v zaključnem delu sodelovalo 12 najboljših turističnih podmladkov Slovenije, med njimi bodo tudi črnomaljski in kostanjeviški osnovnošolci.

SREČANJE S PRIMOŽEM SUHODOLČANOM

BREŽICE - Ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke, Knjižnica Brežice pripravlja v četrtek, 3. aprila, v svojih prostorih srečanje in pogovor s pisateljem Primožem Suhodolčanom. Za otroke iz osnovnih šol v brežiški občini bo imel predstavi ob 8. in 9.30, za otroke OŠ Brežice ob 11. uri dopoldne, za vse ostale pa ob 17. uri.

PROTIŠOLSKI ODLOK

KRŠKO - V Krškem bi radi sprejeli take odloke, da bi šole v krški občini imele registrirane najrazličnejše dejavnosti. Če bi spisek takih zelenih komercialnih dejavnosti, ki naj bi jih opravljale šole, obveljal, bi po mnenju nekaterih meščanov šolam ostalo kaj malo časa za pouk in vzgojo mladega rodu.

URE BOMO PREMAKNILI NAPREJ

V nedeljo, 30. marca, bomo, tako kot povsod po Evropi, ob 2. uri premaknili urine kazalce na 3. uro. Prehod nazaj na srednjeevropski pasovni čas bo 26. oktobra.

ENOTNI DOLENJCI IN BELOKRANJCI - Podpredsednik slovenske vlade Marjan Podobnik je Dolenjcem in Belokranjcem ter njihovim županom čestital k enotnosti in zmoglosti nastopiti skupaj. "Še pred leti smo se tujcem hvalili z rizlingom, ki so ga imeli tudi sami, zato mi je všeč, da gostom ponujate cviček, svoje vino, s katerim se upravičeno ponazate. Cvička nam manjka," je dejal Podobnik med svojim kratkim govorom. (Foto: I. Vidmar)

Dolenjski župani kot animatorji

Po sejmih v Londonu in Berlinu projekt Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine tudi na sejmu Alpe-Adria - Župani predstavili dediščino - Knjižica v slovenščini

LJUBLJANA - Dolenjski in belokranjski župani so v petek, 21. marca, v forumu na sejmu Alpe Adria družno predstavili naravno in kulturno dediščino svojih krajev. Predstavitve na sejmu Alpe Adria sta ob izdaji knjižice Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine pripravili območna gospodarska zbornica Novo mesto in Dolenjska turistična zveza, med gosti prireditve pa so bili tudi podpredsednik slovenske vlade Marjan Podobnik, minister Božo Grafenauer in predsednik slovenske turistične zveze dr. Marjan Rožič.

vitve je bila, da so dediščino svoje občine predstavljali župani, med katerimi je zaradi znanih zapletov manjkal le Ciril Pungartnik iz Trebnjega, ki ga je zamenjala Majda Ivanov. Župani so se kar dobro znašli v vlogi turističnih animatorjev, nekateri pa so svojo predstavitve popestrili tudi z duhovitimi dodatki.

I. V.

Ptica znanilka povezovanj

Ko se je pred leti v slovenskem parlamentu z mukami in velikim pompom rojevala tako imenovana lokalna samouprava in z njo nove občine, je bil govor tudi o regijah, za katere pa je bilo v zakonu kasneje zapisano le, da jih občine lahko ustanovijo. Jasno je, da tako ohlapna opredelitev regij brez podrobneje določenih pooblastil tudi formalnega povezovanja med občinami ni mogla vzpodbuditi. Zaradi sporov ob delitvi premoženja pa so nekatere stare in nove občine danes daleč stran od združevanja in povezovanja. Posledica vsega tega je vse hujša centralizacija države. Regije so tako ostale neizrabljena možnost boja politično šibkih občin proti razbobotenemu državnemu aparatu. Tega se občine in njihovi župani vse premalo zavedajo, človeka pa navdaja občutek, da jim to na nek način preprečujejo tudi vrhovi strank, ki jim posamezni prvi možje lokalnih skupnosti pripadajo.

Turizem je vsekakor področje, kjer občinam ne bi smelo biti težko najti skupni interes, kar so pri projektu Po poteh dediščine Dolenjci in Belokranjci tudi dokazali. Skupni nastop vseh županov sicer neformalno dolenjsko belokranjske regije na sejmu Alpe-Adria bi utegnil biti ptica znanilka trdnosti in s podpisi na papirju potrjenih povezav. Področij, kjer imajo občine skupen interes, ne manjka, trdno povezani pa bi bili Belokranjci in Dolenjci zagotovo močnejši.

IGOR VIDMAR

Turistična akcija Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine je bila do sedaj predstavljena na svetovnem turističnem sejmu World Travel Market v Londonu, kjer je projekt vzbudil precej zanimanja in so ga predstavniki evropske komisije pohvalili tudi s strokovnega stališča.

V sodelovanju s tujimi partnerji so projekt predstavili na mednarodnem sejmu v Berlinu, obakrat s knjižicami v tujem jeziku, tokrat pa so na sejmu Alpe-Adria v Ljubljani prvič predstavili knjižico v slovenščini. Pilotni projekt bodo uradno zaključili na mednarodni konferenci od 9. do 13. aprila na Otočcu.

Pri projektu je sodeloval tudi Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, na predstavitvi v Ljubljani pa je njegov direktor opisal izbor krajev in objektov za projekt, ki bi jim turistični obisk lahko škodoval, kot so na primer pragozdovi v Kočevskem Rogu in na Gorjancih.

Zanimivost tokratne predsta-

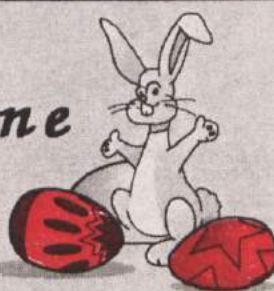
SOKOLOVIČEV "CABARES, CABAREI"

NOVO MESTO - KUD Krka, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, KC Janeza Trdine in ZKO Novo mesto vabijo v soboto, 5. aprila, ob 20. uri v KC na gledališko predstavitev priznanega sarajevskega režiserja, igralca, pisatelja in vsestranskega umetnika Zijaha A. Sokolovića z naslovom Cabares, cabarei. Vstopnice so v prodaji KC ali ured predstavo na blagajni.

VREME

Ob koncu tedna bo delno jasno in hladnejše vreme.

Vesele velikonočne praznike voščimo!

KAKŠNO JE VINO VELJAK - Na trgatvi veljakov oktobra lani v vinogradu metliške kmetijske zadruge na Vinomeru pri Metliki so predsednik SLS Marjan Podobnik, takratni kmetijski minister dr. Jože Osterc, predsednik SKD Lojze Peterle in poslanec dr. Janeza Dmrovska mag. Jože Protner s pomagati s trt, na katerih je pred deseti leti dozorelo grozdje za prvo slovensko ledeno vino, natrgali toliko laškega rizlinga, da so iztisnili dobrih tisoč litrov mošta. Iz njega so v metliški vinski kleti izsolali vino za posebno polnitev. Med 52 predlogi za ime so izbrali veljak 96-laški rizling. Dr. Julij Nemančič, ki je trgatve vodil, je že takrat zagotovil, da bo vino odlično. Ker je bila trgatve zaključek celoletne akcije Kmečkega glasa, ki so jo pomenovale Znanj Slovenci in ljudska opravila, sta se prišla minuli teden direktor ČZD Kmečki glas Boris Dolničar in odgovorni urednik Kmečkega glasa Jože Rozman v metliško vinsko klet prepričati, kakšno je vino v resnici. Direktorju KZ Ivanu Kuretu in vodji kleti Antonu Perdircu sta zatrdila, da je zares dobro. Ta teden gre vino v ocenjevanje, že aprila naj bi ga napolnili v okrog 2.000 politrskih steklenic. (Foto: M. B. J.)

Odnos Slovenije in Hrvaške

Območna gospodarska zbornica Novo mesto je pred časom organizirala srečanje s podjetniki iz Hrvatske gospodarske komore županijske komore Karlovac, ki je potekalo pod geslom karlovačka županija k sosedom z Dolenjske in iz Bele krajine. Tega srečanja, katerega cilj je bil oživiti v vojni oslabilo gospodarsko sodelovanje med dvema regijama, se je med drugimi udeležil tudi takratni hrvaški veleposlanik v Sloveniji Miljenko Žagar. Slednji je označil srečanje kot izredno priložnost za sodelovanje podjetij iz sosednjih držav. Žagar je nekaj mesecev pred tem na obisku v Krškem vladno povabil Slovence na dopust na Hrvaško. Omenjeni so bili le posamezni prijazni nastopi enega človeka. Drugo je, kako je prijazen uradni Zagreb, zlasti ko se pogovarja z Ljubljano o odprtih vprašanjih. Kdo bo vladal Razkrižju, čigava vojaška posadka bo stražila Trdinov vrh, kako široka bodo slovenska morskata vrata, je le nekaj odprtih vprašanj glede meje. Če k temu pristojejo še različna stališča o poplačilu bančnega dolga hrvaškim varčevalcem, o lastništvu jedrske elektrarne v Krškem in npr. o zamrznjenem slovenskem premoženju na Hrvaškem, je videti, da sta Slovenija in Hrvaška vsaka s svojimi vprašanji daleč narazen. Kaj menite o odnosih med državama? O tem poročamo tudi v današnji anketi.

VESNA KRHIN, ekonomska tehničarka iz Črnomlja: "Prav smešno se mi zdi, da smo lahko, ko smo bili še v skupni državi, dobro sodelovali, sedaj pa vsak vleče na svojo stran. Čas bi že bil, da se dogovorijo o spornih zadevah, in če ne gre drugače, bi moral pač vsak malo popustiti. Potem pa bi sodelovali kot dobri sosede."

JOŽE BAHOR, natakhar v semiškem hotelu Smuk: "Mislim, da bi se o teh zadevah morali že zdavnaj dogovoriti, posebno pa bi morali odigrati pomembno vlogo vladi obeh držav. Morda imajo Hrvati kaj za bregom, kaj, pa ne vem, ker me politika ne zanima preveč. A mislim, da bi bilo stvari, o katerih se še nista dogovorili, moč urediti brez večjih problemov, seveda pa morata biti za to dva."

MIHAELA KREN, tajnica direktorja v novomeškem Mercatorju: "Kot Novomeščanki mi Gorjanci veliko pomenijo, zato mi tudi ni vseeno, kako bo čez Gorjance tekla meja s Hrvaško. Sem proti ozemeljskim težnjam Hrvaške in menim, da bi bilo najbolje, če bi bila meja med državama takšna, kot je bila do sedaj, saj bi s tem ljudi, ki živijo ob njej, še najmanj prizadeli."

ZLATKO MRHAR, gostilničar s Čateža pri Trebnjem: "Kdor malo pozna zgodovino, ve, da bi morala biti celotna Istra, ne pa le od reke Dragonje, kot mislijo mnogi, naša. Toda to je zgodovina in ne vem, če se naši sosede Hrvati zavedajo, kam bi lahko pripeljalo pogrevanje preteklosti narodov, ki so že stoletja živeli na tem prostoru?! Naši politiki: malo več odločnosti!"

STANKO PLAZAR, delavec na čakanjcu na sevnškem zavodu za zaposlovanje: "Naša uradna politika je do Hrvaške preveč mehka in mnogo premalo odločna. Če bodo naši politiki še naprej tako popustljivi do hrvaških zahtev, kot razumem to, da si lastijo Trdinov vrh, Razkrižje, da bi radi preko našega ozemlja koridorje do Avstrije in Italije, bodo Hrvati kmalu pri Ljubljani."

FRANC SVETEC, zastopnik zavarovalnice Triglav iz Kostanjevice: "Pri določanju meje je treba upoštevati zgodovino. Torej bi morali pogledati le karte, narediti meritve in končno že enkrat povedati, komu kaj pripada. Politiki bi se morali zavedati, da so to brezkompromisne zadeve, ki zahtevajo ostro, točno in čimprejšnjo postavitev mej, seveda tudi na Trdinovem vrhu."

ZDENKO ERŽEN, skladiščnik v Opekarni-Rudniku Brežice: "Preden je bila osamosvojitve, sem bil vsak teden v Samoboru na sejmu. Odkar je meja med Slovenijo in Hrvaško, še nisem bil tam. Nimam želje, da bi šel tja. Kar zadeva Slovenijo in Hrvaško, se po mojem ne bosta nikoli dogovorili o meji in drugih vprašanjih. Slovenija in Hrvaška se najbrž nista nikdar preveč razumeli."

MARIJA ROBIDA, gospodinja s Smuke pri Kočevju: "Ne glede na to, čigav je Trdinov vrh in kdo ima prav glede Tržaškega zaliva, bi morali obmejne probleme reševati politiki brez nepotrebnega napihovanja zadev v medijih. Vse drugo le poslabšuje že tako ne preveč dobre odnose med narodoma. Politiki obeh strani bi morali pokazati več volje in pripravljenosti za rešitev spornih zadev."

Veleposestev fevdalnega izvora naj ne bi vrnil

Flajšman: LDS dosegla odločilen dogovor z SLS

KOČEVJE - Referendumski pobudi mag. Janeza Černača o varovanju naših gozdov se je z nekoliko drugačno vsebino prva pridružila Jelinčičeva nacionalna stranka, kasneje pa LDS in nazadnje tudi ZLSD. Černač je januar-sko pobudo kasneje dopolnil s štirimi referenduskimi vprašanji za predhodni zakodajni referendum, ki jih je minuli teden v Kočevju pojasnil v razgovoru s sekretarjem foruma LDS Božidarjem Flajšmanom in podpredsednikom ZLSD Milošem Pavlico.

Prve tri točke njegove pobude varujejo naše gozdove pred tujci, saj imajo namen ohraniti sicer majhen delež javnih gozdov, četrta točka je varovalka, da bi tistih gozdov, ki bi ostali, ne bi razdelili in sprivatizirali. Flajšman je dejal, da je njihova referendumska pobuda identična Černačevi, vendar je stranka ubrala krajšo pot do razpisa referenduma. Zelijo pridobiti 30 podpisov poslancev - zdaj jih imajo 28 - kar bo možno po 25. marcu, ko bodo potrjeni še štirje njihovi poslanci. Pogovori z ljudsko stranko so usklajeni, pomembno je, da se veleposestva fevdalnega izvora ne vračajo in se zanj ne plačuje odškodnina.

• ČERNAČ VZTRAJA - Pobudnik zakonodajnega referenduma za preprečitev vračanja gozdov nekdanjim veleposestnikom mag. Janez Černač še vedno vztraja pri zbiranju 40.000 podpisov, potrebnih za razpis referenduma ZL in Jelinčiču se ni pripravljen umakniti, pobudi LDS pa le, ko bi državni zbor že razpisal referendum. O istočasnem zbiranju podpisov za referendumsko pobudo Združene liste in Zmaga Jelinčiča mag. Černač meni, da utegne to onemogočiti kakršnokoli zakonsko ureditev s pobudami za razpis referenduma načetega vprašanja o vračanju gozdov. ZL in Jelinčiča zato poziva, naj svojo skrb za slovenske gozdove, če je ta resnična, kot pravi, dokaže s tem, da umakneta svojo referendumsko pobudo, ker je neuresničljiva, saj ni združljiva z odločbo ustavnega sodišča. Tudi sam je pripravljen svojo pobudo umakniti, vendar v korist LDS, ki je Černačevi povsem enaka.

Miloš Pavlica je spomnil, da je ZLSD že pred dvema letoma opozorila na pomanjkljivosti zakona o denacionalizaciji. Ko se je Černač pojavil s pobudo o zaščiti gozdov, so ga v delavski zvezi ZLSD prvi podprli.

M. GLAVONJIČ

Ko je carina brez telefona

Obrtniki o metliški blagovni carinski izpostavi - Pričakujejo vsaj trikratno povečanje prometa

METLIKA - Tukajšnja območna Obrtna zbornica je pretekli teden pripravila pogovor o delu carinske službe na carinski izpostavi v Metliki. Blagovna carinska izpostava je v Metliki od lanskega 1. oktobra.

Sedaj sta carinski izpostavi v Črnomlju in Metliki. Metliški obrtniki so predlagali ukinitve ene blagovne carinske izpostave v Beli krajini ter posodobitev druge, da bo pripravljena na povečanje prometa s Hrvaško, ko se tam in v BiH razmere umirijo. Prav tako bi morali poenostaviti carinske postopke, ki se ponavljajo. Zadovoljni so, da se carinjenje opravlja v Metliki, moti pa jih razlika med postopki za samostojne podjetnike in pravne osebe.

Vodja carinske izpostave Metlika Igor Makovec je priznal, da je delo carinikov oteženo zaradi njihove selitve v Metlike v Črnomelj, kjer je carinska izpostava

Združena lista že zbira podpore

Združena lista je sprva podprla Černačev predlog, ko ga je le-ta spremenil, pa je oblikovala svojega - Vrniti največ 800 ha gozdov ali 10 ha obdelovalne zemlje brez odškodnine

Združena lista oziroma takratna SDP je takšnemu zakonu o denacionalizaciji, kakršen je bil predlagan tedanji republiški skupščini in kasneje tudi sprejet, nasprotovala že tedaj, ob njegovem sprejemanju pa so njeni delegati zapustili sejo družbeno političnega zbora tedaj še tridelnega parlamenta. Kasneje iz več vzrokov niso zahtevali spremembe zakona, med drugim tudi zato ne, ker so podprli zakon o moratoriju na vračanje premoženja cerkvi.

Ko se je s predlogom za referendum o omejitvi vračanja gozdov pojavil mag. Janez Černač, je Združena lista podprla njegov prvotni predlog, naj se veleposestnikom ne vrne več kot 200 hektarov gozdov in naj se ti zaščitijo oziroma zavarujejo kot naravni parki, obenem pa se je vključila tudi v njegov koordinacijski odbor, saj so ji tako radikalne omejitve ustrezale. Kasneje se je Zdr-

žena lista z mag. Černačem razšla, ker je svoj referendumski predlog bistveno spremenil, ga omejil na vračanje gozdov fevdalnega izvora, ostalim upravičencem priznal do 800 hektarov, cerkvi pa do 1000 hektarov in nad to mejo predvidel odškodnino, ki bi bila lahko višja od odškodnine po zakonu o denacionalizaciji. Zaradi nestrinjanja z novim Černačevim predlogom je združena lista pri-

pravila svoj referendumski predlog, za katerega je začela zbirati podpore državljanov 19. marca in jih bo zbirala do 17. maja.

Referendumski predlog združene liste se od Černačevega bistveno razlikuje v tem, da ne predvideva odškodnin in da vračanja ne omejuje le na gozdove, ampak

• Referendumsko vprašanje združene liste je, ali ste za to, da državni zbor Republike Slovenije z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o denacionalizaciji uredi: 1. da se ne vračajo zemlja, gozdovi in druga lastnina fevdalnega izvora, 2. da se posameznemu upravičencu ne vračajo zemlja in gozdovi ki presegajo 100 ha primerljive kmetijske površine, 3. da se v primerih pod točkama 1. in 2. ne prizna odškodnina in da gozdovi ostanejo v javni lasti, 4. da se uvede obvezna revizija denacionalizacijskih odločb v primerih, ko je izkazana verjetnost, da je prišlo do kršitve zakona in oškodovanja družbene lastnine. Dodatne informacije s propagandnimi gradivi in obrazci za podporo bodo člani združene liste imeli na priložnostnih stojnicah na sedežih vseh 58 upravnih enot po Sloveniji.

na vso zemljo, pa tudi Cerkev kot veleposestnika pri vračanju zemlje ne postavlja v privilegiran položaj. Vračanje zemlje omejuje na 100 hektarov obdelovalne zemlje oziroma temu enakovrednih 800 hektarov gozdov. Dodaten so v združeni listi predvideli tudi obvezno revizijo nezakonitih denacionalizacijskih odločb.

I. V.

KITAJCI V KRKI - Visoka kitajska delegacija je konec prejšnjega tedna obiskala novomeško Krko, ki že sedaj kupuje surovine na Kitajskem, želi pa tja prodajati tudi svoja zdravila. (Foto: A. B.)

Krka gleda proti Kitajski

Obisk kitajske farmacevtske delegacije v novomeški Krki

NOVO MESTO - Prejšnji teden je bila v Sloveniji delegacija kitajske državne farmacevtske uprave. Visoki gostje so se pogovarjali s predstavniki slovenskega ministrstva za zdravstvo, v petek in soboto pa so bili v novomeški Krki. Ogleдали so si znano Krkino tehnologijo ter razvojno-kontrolni center in se z vodstvom Krke pogovarjali o možnosti nadaljnega sodelovanja. Beseda je tekla o zahtevah Kitajske in Slovenije glede registracije in kakovosti farmacevtskih izdelkov ter o možnostih razvoja tehnologij, s poudarkom na proizvodnji antibiotikov.

"Na obisku pri nas je visoka delegacija kitajske državne farmacevtske uprave, ki planira proizvodnjo in porabo zdravil za celo Kitajsko. Ta uprava daje tudi soglasje za povezovanje kitajske farmacevtske industrije s tujimi industrijami, oceni, ali je neka nova komercialna vez, kar v prvi vrsti zanima Krko, sploh potrebna," je povedal dr. Peter Jerman, direktor Krkinega sektorja za nove projekte in investicijski razvoj, član visoke slovenske delegacije pod vodstvom predsednika Kučana na Kitajskem. Takrat jih

je sprejel tudi predsednik Kitajske in takrat je Kitajska širše odprla vrata za sodelovanje s Slovenijo.

"Mi smo pragmatiki in želimo razgovore napeljati na poslovno plat," pravi dr. Jerman. "Začetki našega sodelovanja s Kitajsko segajo že dolga leta nazaj. Krka na Kitajskem kupuje za nekaj milijonov dolarjev surovino na leto, sedaj pa računamo, da se bo to sodelovanje razširilo in da bodo tudi Kitajci kupovali Krkine proizvode." Krka Kitajski ponuja svoja kvalitetna zdravila, ki so zanje cenovno gotovo sprejemljivejša kot enakovredna zdravila velikih nadnacionalnih družb.

A. B.

SEMINAR O VARSTVU OKOLJA

NOVO MESTO - V četrtek in petek, 27. in 28. marca, bo v okviru priprave na nacionalni program varstva okolja v novomeškem kulturnem centru Janez Trdinina seminar za občine. Seminar je namenjen predvsem županom, strokovnim službam okolja in lokalnih aktivistom za varstvo okolja. Seminar pripravljajo Ministrstvo za okolje in prostor, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj in Regionalni center za okolje za srednjo in vzhodno Evropo.

Odpravnine so pravno nesporne, a moralno dvomljive

Gospodarstvo spet hira

LJUBLJANA - Upadanje prometa v trgovinah, naraščanje zalog in napovedi podražitev tega ali onega - vse to priča, da so se razmere v slovenskem gospodarstvu začele slabšati. Število zaposlenih se še naprej zmanjšuje. V industriji je bilo ob koncu leta 1996 zaposlenih kar 6 odstotkov manj ljudi kot leto prej, medtem ko se je število zaposlenih v negospodarstvu celo povečalo. Po zadnjih podatkih ima delo le še 579.524 ljudi, na zavodih je prijavljenih 124.470 brezposelnih.

Podatki o blagovni menjavi s tujino kažejo, da je slovensko gospodarstvo lani doseglo približno enake učinke kot leto prej, kar pomeni, da smo znova pridelali za približno milijardo dolarjev primanjkljaja. Uvoz je še vedno večji od izvoza. Po mnenju slovenskih ekonomistov so možnosti, da bi ohranili ravnovesje med uvozom in izvozom, čedalje manjše. Še vedno največ izvozimo v države Evropske zveze, v države v razvo-

ju pa samo 30,6 odstotka vsega blaga in storitev, od tega največ v države nekdanje Jugoslavije (17,3 odstotka). Iz držav Evropske zveze pa uvozimo 67,5 odstotka vsega blaga - za 4 odstotke točke več, kot vanje uvozimo. Čeprav naj bi se po nekaterih podatkih konkurenčnost slovenskega gospodarstva izboljševala že več kot eno leto in se v zadnjem letu povečuje tudi proizvodnost dela, slovenske gospodarstvenike že nekaj let pestijo pomanjkanje kapitala, previsoke obresti, visoke davčne obremenitve in neustrezna tečajna politika. V podjetjih z likvidnostnimi težavami je zaposlenih 100.000 ljudi.

Vsa ta dejstva pričajo, da naši menedžerji nimajo ekonomskega kritja za svoje visoke (tajne) plače, ki si jih odmerjajo, kaj šele za visoke odpravnine. Odpravnina je pri nas nova kategorija. Formalno, torej zakonsko, jo je za podjetja vpeljal zakon o gospodarskih družbah, ki je začel veljati leta 1993. Po njem imajo v delniških družbah predsednik ali člani uprave, ki jih nadzorni svet odkliče brez utemeljenega razloga, pravico do odpravnine v višini 24-kratne zadnje mesečne bruto plače.

"Direktorske odpravnine so pravno res nesporne, moralno pa dvomljive," bodo zdaj presodili naši pravniki. In pri tem bo ostalo. Kaj zato, če to ali ono podjetje ob njihovem odhodu dokončno potone. Ne bo prvo in ne zadnje!

VINKO BLATNIK

M. B.-J.

SEMAFOR - Zadnji bodo prvi, pravi sveto pismo. Pri novomeških semaforih je pa ravno obratno. Prvi semafor v Novem mestu, tisti na križišču v Ločni, je danes zadnji. Po človeških merilih bo kmalu polnoleten, po semaforških je pa že za v hipu spremeni v rdečo in zaradi tega je veliko večja nevarnost, da pride do nesreče, da o prekrških niti ne govorimo. Pa naj tega opozorila ne zlorabijo policisti, ampak naj ukrepajo pristojni.

TRD - Nekdanji novomeški dom JLA so pred časom preuredili v kulturni center Janeza Trdine. Kaže pa, da za kakšne bolj "trde" ime ni bilo najprimernejše in so ga po svoji podobi spremenili v Kulturni center Jan Trd. Kaj če bi še najvišji vrh Gorjancev preimenovali v Trd vrh, vsako leto bi potem lahko pripravili pohod Sto trdih po Trdi(novi) poti? Za udeležbo se ne bi bilo treba bati.

OGLEDALO - Na trdo bi bilo treba prijeti objestneže, ki telesno in duhovno moč kažejo tako, da packajo table s krajevnimi imeni, lomijo prometne znake, razbijajo cestna ogledala. Močni so res kot biki, pametni pa prav tako. Še posebej je na udaru ogledalo na močno zoženem in nepreglednem delu Smrečnikove ceste pri Znančevem mlinu. Komaj nekaj mesecev je, kar so ga zadnjič zamenjali, pred nekaj dnevi pa so ga objestneži spet "sesuli". Razbitno jasno kaže njihovo podobo.

RADOSTI - Konec prejšnjega tedna so v Renaultovih salonih pripravili dan odprtih vrat in pokazali tako rekoč vso ponudbo Renaultovih avtomobilov. Prireditve so poimenovali "življenjske radosti". Za večino obiskovalcev je bila to res enkratna radost, da so se odpeljali z novim avtom. Na preizkusno vožnjo. A vsaka lepa stvar hitro mine. Večno je le pehanje za vsakdanjim kruhom.

Ena gospa je rekla, da ljudje farbajo jajca za veliko noč, politiki pa ljudi vse leto.

Suhokranjski drobiž

PODELJENA PRIZNANJA - Na prireditvi ob materinskem dnevu na Dvoru so bila podeljena tudi priznanja ZKO Novo mesto, ki jih je podelil član ZKO prof. Slavko Rauh. To je res skromna zahvala Jožici Legan in Franciju Murnu za večletno sodelovanje v uredniškem odboru Fužine, ki deluje že osmo leto. Še tako naprej!

POHVALE TUDI OSTALIM - Mnogokrat pozabljamo na vse tiste, ki res skrbijo za kulturni utrip kraja, šole, krajevne skupnosti. V prvi vrsti so to gotovo učitelji in učiteljice osnovne šole Žužemberk z vsemi podružnicami. Vsi dogodki v kraju, vse prireditve in slovesnosti so prepletene z nastopi otrok. Za njimi stojijo tudi učitelji. Tudi njim hvala. Pred leti je učiteljica zapisala: "Plačilo ni pomembno. Zadovoljstvo otrok in njihova sreča sta nepopisni."

DARILO NA REVERZ? - Ob predaji električnega pianina je župan Franci Koncilija povedal, da se pianino podarja šoli Dvor pod izrednim pogojem, da ga ne posoja. Komu? Mogoče kulturnemu društvu Dvor, glasbeni šoli Viva ali Može, ajdovskim otrokom ali Šmihelčanom, šoli Žužemberku? Tega nismo zvedeli.

S. M.

OD MOTIKE DO TRAKTORJA - Sejem kmetijske mehanizacije in opreme, ki ga okoli jožefovega prireja firma Tabakum na Cikavi v Novem mestu, je v petih letih postal eden najbolj kvalitetnih tovrstnih sejmov v Sloveniji. Na letošnjem - bil je od prejšnjega petka do ponedeljka - je razstavljalo več kot 150 tujih in domačih proizvajalcev kmetijske mehanizacije in opreme, ogledalo pa si ga je okoli 10.000 ljudi; največ je bilo Dolenjcev, Belokranjcev in Posavcev, prišli pa so iz cele Slovenije, od Prlekije do Primorske. Na enem mestu je bilo moč videti in kupiti vse, od motike do traktorja. Po besedah direktorja in lastnika Tabakuma Blaža Taseva je bil sejem tudi poslovno uspešen. (Foto: A. B.)

NA SEJMU TUDI TD MIRNA PEČ - Na ljubljanskem sejmu Alpe Adria v Ljubljani se je v okviru Dolenjske turistične zveze predstavlilo tudi Turistično društvo Mirna Peč, ki ga uspešno vodi predsednik Jože Barbo. Obiskovalcem so se predstavili s projekti: pešpotjo od Zijala do svete Ane, Mirnopskim tekom in domačo gostilno "Na klančku". (TD Mirna Peč)

PREDSTAVITEV SUHE KRAJINE - V soboto, 22. marca, so se na sejm Alpe Adria predstavili tudi turistično društvo Žužemberk-Dvor v sodelovanju s KZ Suha krajina, aktivom kmečkih žena, kajak-kanu klubom in osnovno šolo Žužemberk. Bogat kulturni program sta povezovala predsednik turističnega društva Vlado Kostevc in Janez Gliha, sodelovali pa so rogisti LD Plešivica, pevke v pokrajinskih narodnih nošah, Suhokranjci so pokazali tudi izdelavo diatonične harmonike, pletenje košar, prejo ovčje volne. Na svoj prisrčni način so se predstavili tudi učenci osnovne šole Žužemberk in njene podružnice v Šmihelu. Predstavitve Suhe krajine, ki je potekala pod geslom "Suha krajina, kjer čas teče drugače", si je z zadovoljstvom ogledal tudi predsednik turistične zveze Slovenije dr. Marjan Rožič. (Foto: S. Mirtič)

Upravna enota na več lokacijah

Ločenost onemogoča učinkovito medsebojno povezanost - Iščejo prostor, kjer bodo vsi oddelki na enem mestu - Za postopke denacionalizacije zaman iskali pravnik

NOVO MESTO - Novomeška upravna enota, deluje skupaj z arhivom na petih lokacijah. To pa jim onemogoča funkcionalno povezanost znotraj enote kot tudi z drugimi državnimi organi od inšpekcijskih služb do davčne in geodetske uprave. Načelnik Upravne enote Jože Preskar pravi, da iščejo možnost, da bi vsi oddelki Upravne enote delali na enem mestu.

"Na Novem trgu 6 imamo informacijsko pisarno, kjer uslužbenka ljudem pojasni, kje lahko konkretno zadevo opravijo in kaj pri tem potrebujejo, pripravili pa smo tudi več zložen, kjer so opisani posamezni oddelki, in že v kratkem bo delo Upravne enote predstavljeno tudi na internetu," pravi Preskar. Ljudje jih še vedno pogosto zamenjujejo z občino, vendar jih to ne moti, prav tako pravijo, da so pripravljeni prisluhniti tudi kritikam in v okviru danih možnosti tudi kaj popraviti. Največ težav s kadri imajo na področju reševanja denacionalizacijskih zahtevkov, saj se na razpisano delovno mesto za diplomiranega pravniko lani ni javil nihče. Njegovo delo je moral prevzeti zunanji sodelavec.

Na referatu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano opravljajo tudi naloge s področja prometa s kmetijskimi zemljišči in gozdovi. Promet s kmetijskimi zemljišči od lani oktobra na novo opredeljuje novi zakon o kmetijskih zemljiščin. Prodajalec mora ponudbo za prodajo kmetijskega zemljišča prinesiti na Upravno enoto, preden pa izdajo odločbo o dovoljenju prometa, morajo pridobiti soglasje občine in Ministrstva za

Mercator na Livadi dela na črno

Mercator Dolenjska povečal prodajo na veliko - Že tretje leto v novih prostorih na Livadi - Vlaganje v posodobitev trgovin - Zapleti z občino glede menjave

NOVO MESTO - Mercator Dolenjska je delniška družba, ki je nastala lani januarja z združitvijo tedanjega novomeškega Mercatorja Standarda, trebanjskega Mercatorja Gradišča in metliškega Mercatorja STP in je ena izmed štirih Mercatorjevih družb v Sloveniji. Mercator Dolenjska je v 100 odst. lasti sistema Mercator, že drugo leto pa je v novih prostorih na Livadi v Bršljinu, kjer ima svoje prostore uprava, grosistično skladišče s trgovino, poleg pa je še restavracija z bifejem.

"Poslovanje v lanskem letu je bilo v primerjavi s prejšnjim letom na področju maloprodaje povprečno oz. za 12 odst. večje, na področju veleprodaje pa smo bili zelo uspešni, saj smo jo povečali za skoraj 60 odst.," pravi generalni direktor Mercatorja Dolenjske Stanislav Hribar. V Mercatorju se zavedajo, da so tako dobro prodajo dosegli tudi na račun preselitve v nove in večje prostore na

O tem, da je pred kratkim novomeški občinski svet sklenil, da je pogodba o menjavi bivšega Mercatorjevega skladišča v Ločni za vojaške hangerje na Livadi nična, so v Mercatorju zvedeli preko medijev, uradno pa niso dobili še nobenega sporočila. Direktor Hribar pravi, da v pogodbi piše, da bo Mercator odstopil bivše prostore občini, ko se bo preselil v nove, vendar ker se danes niso pridobili uporabnega dovoljenja - delajo tako rekoč na črno - in za kar bi po njihovem morala poskrbeti občina, ki je izdala lokacijsko in gradbeno dovoljenje, te predaje niso izvedli, pa tudi nobeden z občine od njih tega še ni zahteval. "Razveljavitev pogodbe postavlja povsem novo situacijo, o kateri bi se pogodbene stranke morale prej pogovoriti. Takšen odnos občinske oblasti do podjetja, ki v novih prostorih na Livadi zaposluje okrog 100 ljudi in ima na mesec okrog 10 milijonov mark prometa, je nerazumljiv, saj bi občina morala biti zainteresirana za njegovo delovanje in mu nuditi čim boljše pogoje dela," pravi Hribar.

Livado v Bršljinu, kjer imajo okrog 5.000 m² pokritih površin in veliko trgovino cash and carry. Na veliko oskrbujejo vse Mercatorjeve trgovine v trebanjski in novomeški občini, v Beli krajini, pa tudi v Krškem. "V lanskem letu smo za investicije namenili 4 milijone nemških mark. Prenovili smo trgovino na Zagrebški cesti v Novem mestu, trgovino v Šmarjeti, kupili in prenovili pa smo tudi trgovino Gala v Metliki," pove Hribar.

Letos načrtujejo začetek gradnje nove trgovine na Selih pri Dolenjskih Toplicah, ki bo nadomestila ob cesti stisnjeno trgovino v središču Dolenjskih Toplic, razširiti nameravajo trgovino v Gotni vasi, v Metliki pa samopostrežbo poleg Gale preurediti v trgovino s tehničnim blagom. V načrtu imajo še nekaj manjših posodobitev trgovin in vpeljavo

Stanislav Hribar

Bogat program vrtcev

Vpis predšolskih otrok v vrtnice - Poleg bogatih osnovnih programov še dodatni programi

Prvi in drugi teden v aprilu bo potekal vpis predšolskih otrok v vse novomeške vrtnice in družinska varstva. Za vpis naj se starši zglasijo na upravi novomeške vzgojno-varstvene organizacije v pisarni socialne delavke, kjer bodo dobili vpisne formulare in vse potrebne informacije. In kaj ponujamo vam in vašim otrokom?

V našem vrtcu skrbimo za kakovostno vzgojo, pri tem pa upoštevamo interese staršev in otrok. Zato ponujamo pestre osnovne programe. V predpisane vzgojno-izobraževalne programe vključujemo tudi delo z otroci z drugačnimi potrebami. Romske otroke vzgajamo

in izobražujemo v vrtcu Pikapolonica v Žabjaku in v ostalih romskih naseljih, bolnim otrokom pa posvečamo pozornost v bolnišničnem oddelku.

Razvijamo pa tudi dodatne programe, od knjižne vzgoje, računalniškega opismenjevanja do vzgojno-izobraževalnega dela v kottičkih, vsako leto pa se lotevamo tudi zanimivih akcij. V letošnjem letu smo otroke navdušili s kottički Moj dom, z bralno akcijo Malček bralček in didaktičnimi igrami ter z delom na računalnikih, ki so otrokom na razpolago v računalniškem centru v vrtcu in tudi v drugih vrtcih. Seveda skrbimo tudi za psihofizični razvoj otrok. Vključujemo jih v Cicibanove planinske tabore, poletne tabore v Dolenjskih Toplicah in v tekmovalne za športno značko Zlati sonček itd.

Še posebej smo ponosni na dolgoletne in uspešne akcije, kot so plavalni tečaji, ki smo jim letos dodali še smučarske tečaje. V te tečaje vključujemo otroke od 5. leta starosti dalje. V lanskem letu smo plavalno opismenili 400 otrok. Smučarske tečaje pa je letos opravilo 140 otrok. Veliko naših delavcev požrtvovalno in motivirano deluje v vseh teh aktivnostih in se vsako leto znova veseli uspehov. Otroci in delavci VVO Novo mesto

Na oddelku za okolje in prostor, kjer izdajajo lokacijska, gradbena in uporabna dovoljenja, so rešili tudi že večino vlog s področja črnih gradenj, za katera so ljudje pred leti vplačali depozite, in jim razliko od vplačanega denarja tudi vrnil.

spevalo k ohranitvi kmetij, preprečevalo pa naj bi tudi drobitev kmetijske zemlje," pojasnjuje Preskar.

J. DORNIŽ

računalniške obdelave podatkov. Probleme pa imajo tudi zaradi postopkov denacionalizacije. Na Glavnem trgu sta v denacionalizacijskem postopku trgovina Pogača in blagovnica ter še nekatere trgovine na podeželju. "Čprav smo zavezanci, na postopek ne moremo vplivati in čakamo na odločbe upravnega organa. Ker pa se po zakonu rok za vračilo izteka, pričakujemo, da se bodo postopki kmalu zaključili," pravi Hribar in dodaja, da bodo zaradi vračila imeli predvsem težave, kam z zaposlenimi. Promet v trgovinah na Glavnem trgu zadnja leta pada, in če bodo najemnine tako visoke, kot jih danes zahtevajo nekateri najemodajalci, bodo morali trgovino zapreti. Zaradi tega tudi ne zaposlujejo na novo, trenutno imajo zaposlenih okrog 500 ljudi. J. DORNIŽ

VELIKONOČNE DELAVNICE IN PODELITEV ZNAČK

NOVO MESTO - Knjižnica Mirana Jarca vabi otroke dva dni, v četrtek in petek, 27. in 28. marca, med 16. in 18. uro na veliko-nočne oblikovalne delavnice, kjer boste barvali pirhe in izdelovali piščančke iz volne. V sredo, 2. aprila, pa bo ob 16. uri v Domu kulture podelitev predšolskih bralnih značk "Mavrična ribica" z lutkovno predstavo Tobi skupine Pika Nogavička.

Vrtnar s srcem

Jože Bojanc iz Novega mesta

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Jože Bojanc iz Novega mesta je vrtnar, ki ga vsako pomlad pokliče in ustavi mnogo ljudi, predvsem znanstvenikov, da jim da ta ali oni napotek za urejanje vrta. Jože je že več kot trideset let vrtnar. Po opravljeni vrtnarski šoli v Celju je najprej delal kot vajenec na grmski kmetijski šoli, se kasneje zaposlil v novomeški vrtnarji, zadnja štiri leta pa dela pri zasebniku Alojzu Cvelbarju, ki ima podjetje za Vinogradništvo, vinarstvo in hortikulturo.

"Pravi vrtnar komaj čaka pomlad, čeprav ve, da bo imel zelo veliko dela," pravi Jože, ki je že od nekdaj imel najraje parkovno vrtnarstvo. S skupino delavcev skozi celo leto skrbj za urejeno okolico hotela v Šmarjeških Toplicah, potem hotela Otočec in tudi okolico tovarne zdravil Krka v Ločni. "Doma sem nekaj časa imel le okrasni vrt, sedaj pa imamo tudi rastlinjake, saj se z vrtnarstvom ukvarja tudi sin," pove Jože.

"Zadnja leta je vse več ljudi, ki želi imeti urejen vrt, medtem ko so se leta poprej ljudje name obračali predvsem glede urejanja zelenjavnega vrta," pravi Jože. Jože je spomladi bolj malo doma, pa ne le zato, ker je dober vrtnar, ampak tudi zato, ker vsakemu rad priskoči na pomoč. Tako je pomoč obljubil tudi šmarješkemu osnovnošolcu pri urejanju okolice njihove šole. J. D.

Jože Bojanc

POHOD NA BLEGOŠ

NOVO MESTO - Planinsko društvo Novo mesto vabi planince v soboto, 5. aprila, na Blegoš, osrednji vrh škofovskega hribovja. Odhod avtobusa iz novomeške avtobusne postaje bo ob 6. uri. Pot bo lahka, vendar dolga od 7 do 8 ur, zato se morajo pohodniki dobro obuti in primerno obleči. Cena izleta je 1.600 tolarjev. Za izlet se prijavite na tel: 068/321-446 ali 49-040 (Skobe), do torika, 1. aprila.

Iskrenost ali kazen

Bo novi zakon o turistični taksi bolj spoštovan kot je bil stari?

METLIKA - Kdor ve, da je doslej od turistične takse v metliški občini prišlo na leto le kakih tisoč mark, lahko sklepa le troje: ali je občino obiskalo tako malo turistov, ali je bila dnevna turistična taksa tako nizka, ali pa je bilo malo tistih, ki bi morali turistično takso odvajati, kot jim nalaga zakon. Vzrok je v zadnjem: turistično takso kot prihodek občine sta v glavnem odvajala le metliški hotel Bela krajina in kamp v Podzemlju.

Z devetdesetimi tisočaki tolarjev ni moč veliko narediti. Tudi trikrat ali štirikrat večja vsota, kolikor naj bi zbrali na mesec od 1. aprila naprej, ko bo začel veljati nov odlok o turistični taksi v metliški občini, ne bo bogve kaj. Za kakšno manjšo turistično akcijo pa bi že zadostovalo. A morda niti ne gre toliko za denar, ki se bo od turističnih prenočevanj natekel v občinsko blagajno. Bolj gre za to, da bi disciplinirali ponudnike v turizmu. Novost je namreč, da odlok predvideva, da morajo vse pravne in fizične osebe, ki sprejemajo goste na prenočevanje, do 20. dne v vsakem mesecu občini poslati pisno poročilo o številu gostov in plačani krajevnih taksi v preteklem mesecu.

Na občini lahko sedaj le upajo, da bodo tisti, ki oddajajo sobe turistom, bolj spoštovali novi odlok o turistični taksi, kot so starega. Tudi zato, ker je krajevna turistična taksa le 90 tolarjev na dan, kazen za tiste, ki ne bodo oddali mesečnega poročila, pa bo 50 tisočakov

M. BEZEK-JAKŠE

GOVORICE O AIDSU BREZ OSNOVE?

ČRNOMELJ - Govorice o aidsu, ki naj bi se začel v Malem Nerajcu, so se bliskovito razširile po vsej Beli krajini. Če je pri tem dimu tudi kaj ognja, smo povprašali v črnomaljskem zdravstvenem domu, kjer so zadržali, da so jim govornice sicer prišle na ušesa, da pa k njim ni prišel nihče z namenom, da bi mu odvzeli kri zaradi ugotavljanja aidsa. Tudi sicer jim ni poznano, da bi bil na območju, ki ga pokriva zdravstveni dom, torej v črnomaljski in semiški občini, kdo sero pozitiven. Med govornicami, ki krožijo, je slišati tudi, da imajo v črnomaljskem zdravstvenem domu seznam 150 ljudi, okuženih z virusom HIV. V zdravstvenem domu pa so povedali, da tovrstnega seznama nimajo, da pa bi jim, če bi bil na območju zdravstvenega doma odkrit aids, z Inštituta za varovanje zdravja to prav gotovo sporočili.

ZAHVALA ZA ELEKTRIKO

KAPLIŠČE - Prebivalci sedmih hiš na Kaplišču pri Podzemlju so zelo hvaležni delavcem in upravi Elektra Novo mesto in nadzorništvu Črnemelj za napeljavo močne elektrike in gradnjo nove transformatorske postaje v vasi. Ob zaključku del so zadovoljni vaščani, ki za novo pridobitev niso prispevali ne denarja ne dela, delavcem pripravili zakusko in se jim s tem oddolžili za dobro opravljeno delo.

Metlika se duši v gostem prometu

Zlasti pred večjimi prazniki in ob koncih tedna se od mejnega prehoda skozi Metliko vije kolona vozil - Svetniki sprejeli programske zasnove ureditve prehoda

METLIKA - Tukajšnji svetniki so na zadnji seji sprejeli programske zasnove ureditve širšega območja mednarodnega mejnega prehoda Metlika, ki jih je izdelal projektivni atelje Prostor iz Ljubljane. Programske zasnove so bile razgrnjene od konca decembra do konca januarja. Sprejeli so tudi sklep, da se prično pripravljati zazidalni, lokacijski in ureditveni načrti ter komunalna ureditev območja pri mejnem prehodu.

Mednarodni mejni prehod je prinesel v Metliko precej sprememb. Ker gre za enega od štirih najpomembnejših mejnih prehodov s Hrvaško, bo zlasti umirjanje razmer na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini povzročilo skokovito naraščanje prometa na mejnem prehodu. Zato pa je potrebno trajno urbanistično urediti prostor v neposredni bližini

mejnega prehoda. Tako so morali za celovito rešitev območja, ki neposredno meji na mejni prehod, v programski zasnovi ponuditi rešitev prometne povezave s Križevsko vasjo in zagotoviti prostorsko razporeditev trgovskih, servisnih, skladišnih in drugih prostorov, ki so pomembni za poslovno cono. Ob tem so morali zasnovati dejavnosti tako, da bi

bilo moč postaviti tudi brezcarinsko cono, če bi bilo potrebno.

Pripravljalci programske zasnove so se zavedali tudi tega, da mora Metlika izkoristiti vse prednosti, ki jih ponuja njena lega na pomembnem prometnem vozlišču. Kako nujno potrebna je čim prejšnja ureditev mejnega prehoda in zagotovitev vseh potrebnih služb, ki jih potrebuje, pove že to, da je šlo samo v lanskem letu čez mejni prehod tri milijone potnikov in skoraj milijon vozil, pri tem pa niso všteti turisti.

Očitno pa je, da bo promet na našem mejnem prehodu še naprej naraščal. Zato je potrebno čimprej zagotoviti ponudbo, kakršna je na mednarodnih mejnih prehodih v svetu. Za zagotovitev pogojev za vlaganje na območju mejnega prehoda pa je potrebno čimprej pridobiti izvedbene prostorske načrte.

M. B.-J.

VIŠJE SEJNINE

ČRNOMELJ, SEMIČ - Črnomaljski in semiški občinski svet sta na zadnjih sejah sprejela sklepa o sejninah nadležnih funkcionarjev. Tako bo dobil predsednik semiškega občinskega sveta za udeležbo na seji 10.000 tolarjev, član občinskega sveta ter predsednik delovnega telesa po 5.000 tolarjev, član delovnega telesa pa 3.400 tolarjev. Črnomaljski svetniki, ki so bili v prvem poskusu proti zviševanju sejin, so v drugem poskusu sprejeli, da dobi svetnik za udeležbo na seji 8.000 tolarjev, član delovnega telesa 4.000 tolarjev, medtem ko se predsedujočemu sedanja sejnina poveča za 50 odst. To povišanje pomeni, da bo črnomaljska občina morala odšteti, če ne bo na seji nihče manjkal, za potne stroške in sejinne 5,8 milijona tolarjev namesto dosedanjih 3,7 milijona tolarjev.

OTROCI PIŠEJO PISANICE

METLIKA - Občinska zveza prijateljev mladine Metlika pripravlja v tednu pred veliko nočjo tri delavnice, v katerih šolarji pišejo belokranjske pisanice. Medtem ko sta na Suhorju in Radovici delavnici že bili, pa bodo danes, v četrtek, 27. marca, ob 17. uri otroci pisali pisanice v sejni sobi na Pungartu. S seboj prinesite izpihana jajca, sveče in pisalce. Slednje boste lahko kupili tudi v delavnici, ki jo bo vodila likovna pedagoginja Natalija Orlič.

GLASBENA TURNEJA V TOLMINU

ČRNOMELJ - Rezultat sodelovanja OŠ Tolmin in Glasbene šole Črnemelj je glasbena turneja v Tolmino (4. maj), ki naj bi ga pripravili v gasilskem društvom. V ZKO razmišljajo tudi o tem, da bi povežali jurjevo (24. april) in florjanovo ter v desetih dneh pripravili vrsto različnih prireditve.

M. B.-J.

V Adlešičih so v soboto, 22. marca, prav na dan, ko so bili pred 52 leti požgani Adlešiči in okoliške vasi, pripravili slavnostno akademijo v spomin na ta krvavi dogodek. Predsednik KS Adlešiči Niko Bunjevac je spregovoril o delu v preteklem in letošnjem letu, član Sabora Republike Hrvaške Josip Boljkovac pa je dejal, da je vesel, da slovenska ladja pluje v dokaj mirno pristanišče, medtem ko imajo na Hrvaškem velike probleme. V kulturnem programu na akademiji so sodelovali člani KUD Božo Račić in učenci adlešičke osnovne šole. V krajevni skupnosti so ob praznovanju pripravili še več prireditev, med drugim razstavo del učencev ter kulturno razstavo, ki so si jo z zanimanjem ogledale tudi adlešičke pevke, imenovane Kresnice (na fotografiji). (Foto: M. B.-J.)

Tudi letos poletne prireditve

V ZKO Črnemelj dobro ocenjujejo lanske poletne prireditve - Letos pet večerov na grajskem dvorišču - V okviru projekta "Črnemelj - moje mesto" še jurjevo in florjanovo

ČRNOMELJ - Tukajšnja zveza kulturnih organizacij (ZKO) je lani na trgu pred Špeličovo hišo pripravila prve poletne prireditve. V ZKO so prepričani, da so prireditve dobro uspele, saj je bil odziv publike dober. Na vsako prireditev je v povprečju prišlo po sto in več obiskovalcev, kar je za koncerte resne glasbe v Črnomlju dober obisk.

V ZKO so prepričani, da mesto potrebuje tudi prireditve z elitnejšim programom. In lanski program je bil takšen, izvajalci pa so bili v svojih vrsteh med najboljšimi v Sloveniji. V programsko shemo ni povsem sodil le pevski zbor izseljencev Ely, ki pa so si prav zato, ker v tujini gojijo slo-

vensko pesem in ohranjajo slovenstvo, zaslužili pozornost. Prav tako v ZKO menijo, da ni nujno, da so prireditve v strogo določenih prostorih. Nadvse primeren se jim je zdel trg v starem mestnem jedru. Prav izbor tega prostora je naletel na ugodne odzive. S tem so hoteli opozoriti tudi na

kulturne spomenike. V letošnjem letu bo ZKO Črnemelj nadaljevala s kulturnim poletjem, vendar pa bodo prireditve na grajskem dvorišču, ki je dovolj akustično. Od 26. julija do 23. avgusta nameravajo ponuditi pet večerov, predvsem z etno in ljudsko glasbo ter monodramo. Ker pa tudi v Metliki načrtujejo od konca junija do konca avgusta kar 14 večerov kulturnega poletja, so v Črnomlju program sestavili tako, da se prireditve ne bodo podvajale.

Črnomaljske poletne prireditve potekajo v okviru projekta "Črnemelj - moje mesto". V tem projektu je tudi florjanovo (4. maj), ki naj bi ga pripravili v gasilskem društvom. V ZKO razmišljajo tudi o tem, da bi povežali jurjevo (24. april) in florjanovo ter v desetih dneh pripravili vrsto različnih prireditve.

M. B.-J.

NOVA STREHA NA ŠOLI - Na prizidku pri osnovni šoli Dragatuš, ki je bil narejen leta 1982, a so imeli zaradi ravne strehe vedno težave, črnomaljski Beograd postavila novo streho. S pripravljanimi deli je začel že lani, zaradi slabega vremena pa naj bi streho dokončali predvidoma maja. Dela bodo po oceni veljala 9 do 10 milijonov tolarjev. (Foto: M. B.-J.)

"ZAVIRALI" KOLO

METLIKA - Na velikonočni ponedeljek, 31. marca, bodo ob 14.30 člani folklorne skupine "Ivan Navratil" na metliškem placu zopet "zavirali kolo". Zato vabijo vse ljubitelje obujanja tega lepega običaja, da se jim pridružijo.

Gasilec vsak tretji semiški občan

V semiško gasilsko zvezo je združenih 9 gasilskih društev - Najuspešnejša desetina s Štrekljevca, ki gre kot državna prvakinja julija na gasilsko olimpiado na Dansko

SEMIČ - Gasilska zveza Semič je bila ustanovljena lanskega 25. junija, prej pa je bilo 9 prostovoljnih teritorialnih gasilskih društev iz semiške občine vključenih v gasilsko zvezo Črnemelj. V semiški zvezi je 1.200 gasilcev, kar tretjina vseh občanov.

Lani je bilo za gasilstvo v občinskem proračunu namenjenih 4,7 milijona tolarjev, ki so jih porabili za delovanje gasilskih enot. Za druga dela v gasilskih društvih pa se morajo znajti gasilci sami. Sicer pa predsednik gasilske zveze Alojz Derganc pohvali dobro sodelovanje in solidarnost med društvi. Tako se je lani 8 društev solidarno odreklo občinski subvenciji ter s tem pomagalo gasilskemu društvu Kot-Brezje pri nabavi sodobnega orodnega vozila z nadgradnjo.

"Lahko rečem, da imajo vsa društva osnovno opremo, ki jo morajo imeti po zakonu o gašenju. Letos načrtujemo se nabavo dodatne zaščitne opreme, kot so maske in oblačila. Slaba pa je opremljenost z vozili, medtem ko imajo domove v glavnem urejene. Na Krvavčjem Vrhu, Gradniku, Črešnjevcu, v Semiču in Kotu-Brezju imajo precej nove ali obnovljene domove. V Črmošnjicah ga adaptirajo in ob njem ure-

Alojz Derganc

jajo igrišče, v Stranski vasi ob novem domu prav tako urejajo prostor za igrišče in vadbo, na Štrekljevcu urejajo ob novem domu stadion, medtem ko bo potrebno gasilski dom v Rožnem

• Nedavnega prvega občnega zbora gasilske zveze Semič sta se udeležila tudi minister za obrambo Tit Turenšek in delegat gasilske zveze Slovenije Rudi Zadnik. Prisostvovali so mu tudi predstavniki gasilskih zvez in Črnolja in Metlike in začeli so se že dogovarjati o skupnem delu.

90-letnico in je edino društvo v občini, ki so ga ustanovili še Kočevarji. Najmlajše pa je z 11 leti gasilsko društvo Gradnik. Seveda se lahko semiška gasilska zveza pohvali tudi z najboljšim gasilskim društvom v Sloveniji. Zmagovalka lanskega državnega prvenstva je bila namreč desetina s Štrekljevca, ki bo julija letos že drugič zapored nastopila na gasilski olimpiadi, tokrat na Danskem.

M. BEZEK-JAKŠE

Črnomaljski drobir

VOHANJE - Črnomaljci, ki so slišali o več kot 90 Kurdih na ilegalni vožnji v tovornjaku, ki so jih Avstrijci takoj odkrili, slovenska policija pa ne, kljub temu da so dvakrat prečkali našo mejo, se čudijo. Čudi jih, da kljub takšni množici ljudi policisti niso nič zavohali, medtem ko črnomaljski policisti takoj ugotovijo, če je voznik v zidanci zvrnil kozarček več.

KATRA - Pod velikim črnomaljskim mostom je stal tik ob cesti cel mesec (in najbrž stoji še danes) karamboliran R4. V zagonu o cestno-prometnih predpisih piše, da je potrebno poškodovano vozilo odstraniti s cestišča takoj po ogledu, in sicer na bližnje zemljišče. Od tam pa ga mora voznik odstraniti najpozneje v treh dneh. Če tega ne stori sam, mora to opraviti služba za vzdrževanje cest na račun lastnika vozila. Pri omenjeni katri pa se očitno vsi poživajo na zakon, kajti ne zganeta se ne služba za vzdrževanje cest ne lastnik. Zgražajo se le mimo vozeči in hodeči.

ZAMAŠEK - Da je voznja skozi Črnemelj en sam velik obup, čivkajo že vrabci na veji. Povrh vsega še dostavna vozila stojijo kjer koli, najraje pa na cesti. A očitno kmalu še ne bo nič boljše, če v tej koloni potrepeljivo čaka tudi vozilo s policisti, od katerih bi človek pričakoval, da bodo v tej prometni zmedli naredili red.

Semiške tropine

SLADOKUSCI - Vsak, kdor bi štirim članom strokovne komisije, ki je na sobotni prvi semiški salamiadi ocenjevala suhomesnate izdelke, očital, da niso pravi sladokusci, bi naredil velik greh. Že po njihovem zunanjem izgledu je očitno, da imajo radi hrano, in to predvsem dobro hrano. V potrdilo, da je res tako, samo še povprečna teža članov komisije: 123,5 kilograma.

VOJSKA - Ko je nedavno prišel v semiško občino na obisk novi slovenski minister za obrambo Tit Turenšek, je eden od Semičanov komentiral: "Na, pa imamo zopet Titovo vojsko!"

AEROKLUB - Ob obravnavanju vloge aerokluba Bele krajine za dodelitev denarja je bilo na semiškem občinskem svetu slišati tudi pripombo, da bi lahko imeli Semičani svoj aeroklub. Nekaterim se je to zdelo čudno, češ, saj nimamo letališča. Pa se je bistri predlagatelj hitro znašel: "Saj nam tudi vode pritrpanjkuje, pa imamo klub za podvodne aktivnosti."

SEMIŠKA SALAMIADA - V Semiču so pretekli teden pripravili prvo, ne pa tudi zadnjo salamiado, na katero naj bi suhomesnate izdelke prinašali predvsem zasebni podjetniki, ki se ukvarjajo s prehrabeno dejavnostjo, tisti, ki se nameravajo ali se že ukvarjajo z dopolnilno dejavnostjo na kmetiji, i ter vsi, ki se radi pohvalijo z dobrimi mesnimi izdelki. Štiričlanska ocenjevalna komisija (na fotografiji od leve proti desni: Tinko Skala, Janez Ivanetič, predsednik Peter Štefanič in Rajko Mikič) je izmed 13 izdelkov prisodila prvo mesto salami Ane Ponikvar iz Novega mesta, drugo salami Janka Bukovca iz Semiča ter tretje salami Danice Šenica iz Gradišča pri Dolenjskih Toplicah. (Foto: M. B.-J.)

Bo sv. Florijan pod državnim skrbništvom?

Tudi obnova Krzetove hiše?

LOŠKI POTOK - Na pobudo župana občine Loški Potok, da bi cerkev sv. Florijana proglašili za kulturni spomenik je bil 13. marca posvet na kraju samem, ki sta ga sklicala Ljubljanski regionalni zavod za varstvo kulturne in naravnih dediščin in inšpektorat za področje kulturne dediščine. Posveta so se udeležili: Janez Kromar, direktor regionalnega zavoda, dr. Emilijan Cevc, umetnostni zgodovinar in restavrador, Olga Zupan, umetnostna zgodovinarica, ki bo proučevala vrednost predmetov v omenjeni cerkvi, Silvester Gabršček, državni sekretar na ministrstvu za kulturo in drugi.

Tako se je začel postopek, da bi cerkev, ki je najstarejši sakralni objekt v kraju in ki ga močno načinja zob časa, proglasili za kulturni spomenik, ki naj bi bil pod skrbstvom države. Na občini menijo, da bo objekt glede na starost, umetniško vrednost in legostojni namreč na obrobju znane kraške uvala, za katero je dan predlog, da se razglasi za zaščiteno kulturno krajino - pristal v najvišji kategoriji zaščiteneh kulturnih spomenikov.

Vse kaže, da se bo stvar po dolgih letih besedičenja vendarle ugodno razpletla, pri tem pa občina razmišlja o obnovi znane Krzetove hiše, ki je edina v Loškem Potoku, kjer je ohranjena arhitektura nekega davnega časa, in ni bilo na njej nikoli nobenih posegov. A. KOŠMERL

NOVI ASFALT

DOBREPOLJE - V Strugah so začeli z zemeljskimi deli za cesto od vasi Tržič do središča Strug v dolžini okoli 1200 m. Ta cesta je posebno pomembna zato, ker je v primeru poplav edina zveza Tržiča s svetom. Asfaltirana bo še letos, predvidoma hkrati, ko bodo asfaltirali druge ceste po Strugah in v Dobrepolju. V Strugah bodo dobile asfalt še vasi Tisovec in Kolenča vas; v Dobrepolju pa bodo asfaltirali nekatere odseke v Predstrugah in Mali vasi.

Zdaj še okrasna perutnina

Društvo gojiteljev malih pasemskih živali Velike Lašče še širi svojo dejavnost - in članstvo

VELIKE LAŠČE, DOBREPOLJE - Društvo gojiteljev malih pasemskih živali Velike Lašče je bilo ustanovljeno pred 12 leti, danes pa združuje 58 gojiteljev, največ iz občine Dobrepolje, nato pa iz občine Velike Lašče, in še nekaj gojiteljev iz drugih občin. Predsednik društva je Franci Adamič iz Podgore v Dobrepolju, društvo pa odlično sodeluje s podobnim društvom Krka iz Novega mesta.

Največ članov je vključenih v sekcijo kuncerejcev, močna je še perutninarska sekcija, golobarska ima manj članov, pred kratkim pa so ustanovili sekcijo za varstvo in vzgojo ptic, je povedal predsednik Franci Adamič in dodal, da je največ dela prav v kuncerejski sekciji. Njihovi gojitelji imajo kar 22 pasem kunccev, prveke pasem pa vsako leto nagradijo. Največji primer je belgijski orjak, sicer pa goje njihovi rejci največ ovnačev v Sloveniji in jih imajo tudi največ različnih barv v državi. Kuncce dvakrat letno cepijo, za gojitelje pa društvo organizira dvakrat na leto predavanja o vzreji in boleznih kunccev.

Med perutnino goje največ štajerskih kokoši, ki so najprijemnejše za kmečka dvorišča, v zadnjem obdobju pa še italijanske, ki imajo podobne lastnosti kot štajerske. Zadnje čase pa narašča zanimanje za pritlikave pasmi kokoši in za okrasno pe-

J. P.

DOBRODELNA PRIREDITEV

LOŠKI POTOK - Družinski trio Novina je v nedeljo, 16. marca, nastopil v dvorani osnovne šole dr. Antona Debeljaka na Hribu. Vse prihodke od podobnih prireditev namenjajo v humanitarne namene, tokrat gre za nakup invalidskega vozička za otroka, ki ima raka. Sodeč po inkasu od vstopnine - ta je znašal 89.500 tolarjev, vstopnice pa so bile od 500 do 1000 tolarjev, je bila udeležba prej skromna kot velika.

MORALI POVEČATI

LOŠKI POTOK - Ideja sicer ni nova, vse pa kaže, da jo bo potrebno zaradi prostorske stiske kmalu uresničiti. Nastajajo pa nekatere ovire, ki bi jih lahko razdelili na tri sklope: zemljišče, torej pokopališče in tisti del, kamor naj bi pokopališče širili, je last župnije, s pokopališčem upravlja Komunala iz Ribnice, skrb za njega in seveda finance pa so v pristojnosti občine. Je pa župnija pripravljena odstopiti zemljo za širitev, vendar tako, da se bo vrednost nadomestila za drugimi zahtevami, ki jih ima Cerkev predvsem iz naslova denacionalizacije.

TABOR DOBIVA NOVO PODOBO

LOŠKI POTOK - Pretekla zgodnja zima je bila vzrok, da je ostal zvonik farne cerkve sv. Lenarta le na pol pokrit. Letošnja zgodnja pomlad pa je šla na roke izvajalcem in so dela na zvoniku končali že sredi marca. Prav te dni pa so začeli s prenovno streho na pokopališčni cerkvi sv. Barbare. Prvotno je bilo mišljeno, da bodo morali zamenjati le del lesenega ostrešja, a se je pokazalo, da je konstrukcija zvonika popolnoma dotrajana, tako da morajo ostrešje v celoti zamenjati z novim. Tako se bodo dela nekoliko zavlekla in seveda občutno podražila. V pogovoru z župnikom g. Vidmarjem smo izvedeli tudi nekoliko števil. Tako je delo na zvoniku farne cerkve stalo 23.000 mark, za dela na cerkvi sv. Barbare pa bodo morali odšteti krepkih 25 tisoč mark, medtem ko v to ni vračunana kritina, ki je bila nabavljena že pred leti. Že v začetku aprila pa bodo začeli prenavljati celotno fasado na farni cerkvi. Župnija je imela kar štiri ponudnike. Izbrali so podjetje Zlebak, ki bo fasado uredilo za dobrih 50 tisoč mark. A. K.

Valentinu se obeta uspešna sezona

Z Italijani podpisali pogodbo za zakup dveh tretjin vseh hotelskih zmožljivosti

KOČEVJE - Kočevski hotel Valentin je minuli petek podpisal pogodbo z italijansko turistično agencijo G.A.L.S.P.I. & I.S.S.E.L. iz Rima, po kateri naj bi letos Kočevje obiskalo od 700 do 1.100 italijanskih turistov. Valentin bo s tem povečal dosedanje 10-odstotno zasedenost hotelskih zmožljivosti na 70 odstotkov.

S podpisom pogodbe so uspešno zaključili pogovore, ki so jih pričeli že oktobra lani, ko je osebni prijatelj direktorja rimske Turistične agencije Adolfa Marchetta, Rudi Uršič iz Ljubljane, navezal stike s kočevskim hotelom. "Zainteresirani so bili tako za naše tridnevne programe, še posebej pa za pet- in sedemdnevne, v katerih ponujamo poleg ogleda Kočevja in nekaterih drugih slovenskih krajev in znamenitosti, kulturno-

glasbenih večerov in možnosti za zabavo, kot so denimo jahanje, vožnja po Kolpi in podobno, tudi lov," pravi direktor M. KG, PE Gostinstvo - turizem Marko Glavač. Ker jih je lov zelo zanimal, se je hotel s štirimi lovskeimi družinami z območja kočevske občine

POMEMBNA POGODBA ZA VALENTINA - Amandmajsko pogodbo med hotelom Valentin in italijansko turistično agencijo G.A.L.S.P.I. & I.S.S.E.L. sta podpisala direktor M-KG Kočevje Janez Žlindra in direktor agencije Adolfo Marchetto. (Foto: M. L.-S.)

O ZDRAVI PREHRANI

KOČEVJE - Na OŠ Ob Rinzi v Kočevju so prejšnji teden z naravoslovnim dnevom zaključili celotedenski projekt o zdravi prehrani, ki so ga organizirali za učence tretjih razredov. Učenci so se seznanili s pomenom zdrave prehrane, kulturo prehranjevanja, s pogovori o hrani in bontonem, povezanim z uživanjem hrane. Zadnji dan so svoja teoretična znanja strnili v praktične delavnice, kjer so pripravili pogrinjke za mlečno-sadne napitke, obložene kruhke in sirov namaz, izpolnili pa so tudi vprašalnik o prehrabnih navadah učencev.

Vrstne hiše za Rome še letos

Naložba bo stala 22 milijonov tolarjev

Breda Oražem

RIBNICA - V ribniški občini imajo 43 stalno prijavljenih Romov ter okoli 25 Romov, ki se zadržujejo na njihovem območju in prihajajo od drugod. Le manjši del Romov ima streho nad glavo, vsem ostalim stalno prijavljenim pa bo občina še letos omogočila boljše stanovanjske razmere z izgradnjo šestih vrstnih hiš v Lepovčah.

V preteklosti so v Ribnici reše-

vali stanovanjske probleme Romov tako, da so jih naselili v stanovanja v blokih na Knafeljem trgu. Zaradi težkega prilaganja Romov na življenje v bloku je med njimi in ostalimi stanovanci nenehno prihajalo do sporov, vendar pa so bile posledice tovrstnega reševanja stanovanjskih problemov Romov tudi pozitivne. "Dosegli smo namreč, da so se ti Romi vsaj delno socializirali, saj bolj ali manj redno delajo, in kar je še pomembnejše, njihovi otroci hodijo v šolo," pravi vodja oddelka za družbene dejavnosti Breda Oražem. Na ta način so rešili stanovanjski problem petih romskih družin, neresen pa je ostal še problem šestih družin s 35 člani, ki živijo v Lepovčah in Goriči vasi.

"Naložba v Lepovčah bo stala 22 milijonov tolarjev, računamo pa, da bomo del potrebne denarja dobili tudi z ministrstva za okolje in prostor," pravi Oražem in dodaja, da je vsa potrebna dokumentacija že pripravljena, tako da se bo gradnja hiš, pri kateri bodo sodelovali tudi Romi s svojim delom, pričela že v kratkem.

M. L.-S.

dogovoril, da bodo hotelskim gostom letos omogočili odstrel skupno okoli 140 kosov nizke in visoke divjadi.

Po pogodbi, ki so jo sklenili za eno leto z možnostjo podaljšanja za pet let, je italijanska agencija v

• Za italijansko turistično agencijo G.A.L.S.P.I. & I.S.S.E.L., preko katere letno potuje okoli 2 milijona 100 tisoč turistov, je pogodba, sklenjena s hotelom Valentin, prvo povezovanje s Slovenijo. Kot je ob podpisu pogodbe povedal direktor agencije, so s tistim, kar so videli do sedaj, zadovoljni, tako da že razmišljajo o možnostih razširitve sodelovanja s sedaj sklenjenega stacionarnega turizma tudi na kongresni turizem in druge oblike.

hotelu Valentin zakupila 3 apartmaje, 3 triposteljne in 8 dvoposteljnih sob, kar predstavlja kar dve tretjini vseh prenočitvenih zmožljivosti hotela, ki ima 21 sob s 55 ležišči. "Letno imamo okoli 2.400 nočitev, kar predstavlja le 10-odstoten izkoristek naših zmožljivosti," pravi Glavač.

Prvi gostje bodo prišli že aprila, prihajali pa bodo nato vse do decembra, dokler bo trajal lov. Da bi jih dočakali kar najbolje pripravljeno, so že pričeli s 30-urnim tečajem italijanskega delavca hotela, učijo se priprave testenin po okusu Italijanov, organizirati pa nameravajo tudi specialno trgovino itd.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Danica Švab

Rože iz papirja

Kmalu tudi tečaj

BOSLJIVA LOKA, OSILNICA - V okviru delovanja podeželskih žena v osilniški občini so lani odkrili, da zna edino še Danica Švab iz Bosljive Loke, kamor se je poročila, izdelovati rože iz papirja. Povedala je:

"Rojena sem bila leta 1929 v Okrivljeku pri Cabru. Komaj 13 let stara sem šla služiti v Brod na Kolpi. Tam sem se naučila pri drugih ženskah delati kranclje (venčke), rože in šopke iz krep papirja. Vse hitro poguntam. Še zdaj delam šopke in še z nekaterimi, ki sem jih naučila, delam šopke za dan žena. Šopki so primerni za poroke, za okras cerkva, za okras podob in ogledal po domovih itd., lani pa sem dobila naročilo, naj bi izdelala 90 šopkov za poroko, a sem morala odkloniti, ker jih toliko sama nisem mogla na hitro narediti."

Danica je izdelovanje šopkov naučila sovaščanko Olgo Lenac. Povedala je, da med mladimi ni posebnega zanimanja za to obrt. Ana Ogo-relec, ki vodi kmetijsko sve-tovalno službo tudi za območje občine Osilnica in je pomagala ustanoviti Društvo osilniških žena, pa je pritegnila pogovoru in povedala, da bo to društvo organiziralo tečaj za izdelavo rož iz papirja, ki ga bo vodila prav Danica Švab.

J. P.

Osilniški nadev

ČISTILNA AKCIJA - Občina Osilnica in Turistično društvo bosta skupaj z ribiči, lovci in drugimi občani organizirala akcijo čiščenja okolja, ki jo organizirata že nekaj let. Čistili bodo naselja in njihovo okolico pa tudi Kolpo in njene bregove. Na akcijo, ki bo v kratkem, bodo povabili tudi sosednji hrvaški občini.

PRIKLJUČUJEJO KANALIZACIJO - Priključke kanalizacije od glavnega voda do hiš in drugih stavb bodo v Osilnici in na Selih opravili v kratkem. Svečana otvoritev je predvidena za 1. maj, ko Osilničani praznujejo enega izmed obeh občinskih praznikov.

KMALU ZBOR OBČANOV - V osilniški občini bodo pripravili v kratkem zbor občanov, na katerem bo župan Anton Kovač poročal o dosedanjem delu občine, razpravljali pa bodo tudi o prednostnih delih.

VELIKO NAREDILI - Pred kratkim je obiskal osilniško občino Stane Vljaj, ki strokovno odgovarja za lokalno samoupravo. Ugotovil je, da je samostojna občina Osilnica veliko naredila in je izrazil zadovoljstvo nad tem.

Višnjani navijajo za svoj vrtec

Ivanški občinski svetniki prekrizali kopja že ob zaključnem računu proračuna občine za leto 1996 - Župan opozarja na velik pritisk 12 občin (= KS) na letošnji proračun

IVANČNA GORICA - Ivanški občinski svetniki so na zadnji seji sprejeli odlok o ustanovitvi javnega zavoda Zdravstveni dom Ivančna Gorica, polemična in tudi vsebinska razprava pa se je kot običajno razvijala že ob potrjevanju zapisnika prejšnje seje in dnevnega reda 25. seje občinskega sveta.

Svetnik Igor Bončina (SDS) je predlagal manj točk dnevnega reda, a ni bil uslišan. Tudi Jožetu Perku (SLS) se je zdel dnevni red 25. seje sveta predolg, menil je, da ga je za 3 seje. Predsednik občinskega sveta mag. Jurij Gorišek (SKD) je pojasnil, da so vodje svetniških skupin soglašali s takim dnevnim redom.

Nikolaj Erjavec je odstopil od svojega predloga, da bi se odločali o zaključnem računu občine v enofaznem postopku. Godeša je prosil župana, naj pove, kaj je iz izgubljenimi 3 milijoni tolarjev. Jernej Lampret (SDS) je pojasnil, da so decembra lani za otroški vrtec v Višnji Gori namenili 3 milijone tolarjev samo zato, da bi ugodili krajanom, čeprav so vedeli, da se do konca leta ne dajo stvari premakniti. "Lahko bi vzeli osnovni šoli in dali vrtcu, ne verjamem pa, da je to pametno, čeprav ima višnjegorski predlog to diktacijo... Gotovo je, da kmetijstvo, družbene dejavnosti in komunala niso zadovoljni. To pa pomeni vzeti investicijam, hkrati pa, da

se ta denar razdobi. Imamo 12 občin, ki pritiskajo na občinski proračun. Take pritiskaje na ta javna sredstva bomo sestavljali proračuna zelo težko vzdržali! To gradivo so obravnavali na vseh mogočih odborih, in če ta mnenja nič ne pomenijo, pa jih ne sklicujmo več, ne 'farbajmo' več teh ljudi, Višnja Gora ni tako slabo vrednotena, zato pravim, da imamo kar nekaj občin, mi bomo pa postali krajevna skupnost!" se je razhudil župan Lampret, še predno se je formalno začela razprava o zaključnem računu proračuna občine in o letošnjem občinskem proračunu. Višnjana Godeša in Milan Jevnikar (SLS) sta menila, da bi kazalo izkoristiti dejstvo, da je projektna dokumentacija za gradnjo prizidka višnjanskega vrtca že izdelana in da bodo v tem vrtcu lahko našli otroci prostor tudi od drugod.

Razprava Godeše, kot smo že poročali, pa je ivanškega župana razkurila do te mere, da je sejo zapustil. Zaključni račun, ki ga je pojasnila šefinja proračuna Milka

Obreza, so svetniki potem potrdili z 18 glasovi za.

P. P.

SPET KUZMIČ

SEVNICA - Na marčevem hitropoteznem turnirju šahovskega kluba Milan Majcen je zmagoval Bojan Kuzmič nad Francem Derstvenškom in Andrejem Grilcem. Kuzmič je prvi tudi v skupnem vrstnem redu. (J. B.)

ŠTRICELJ PREDSEDNIK SEVNIŠKE LDS

SEVNICA - Kandidat Liberalne demokracije Slovenije v sevniški občini na zadnjih državnoborskih volitvah za poslanca Andrej Štricelj, organizator avtomatske obdelave podatkov v sevniški lekarni, je novi predsednik sevniške LDS. Za sekretarja OO LDS Sevnica so izbrali podjetnika iz Loke pri Zidanem mostu Marjana Zidariča, sevniškega občinskega svetnika.

NAJVEČJA SALAMIADA NA DOLENJSKEM - Na 4. salamiadi v gostilni Repovž v Šentjanžu je 5-članska komisija ocenila 70 vzorcev domačih salam, dve domači klobasi in prekajeno puranjo šunko. Ocenili so, da kakovost raste iz leto v leto. Komisija, pod vodstvom Bojana Kozmusa je nekaterim izdelovalcem le priporočila, naj se vrnejo k izvornemu domačemu okusu in opustijo nenavadne začimbe, izdelke naj manj prekajujejo, pa tudi s slanino lahko malo bolj varčujejo. Letošnji zmagovalec salamiade pri Repovžu, po prepričanju birta Jožeta največje na Dolenjskem, je Jože Strgar iz Globokega, drugi je Novomeščan Milan Eleta, tretji pa Peter Selak iz Šmarjete. Prvič so posebej nagradili najboljše tri domače salamarje (dvojni zmagovalec je Jože Zupet iz Podboršta). Na posnetku: Miloš Krošel iz Kapel prejema priznanje za 7. uvrščeno salamo, ponudil pa se je, da prevzame iz rok direktorja podjetja Miko, Martina Šalamona, glavnega sponzorja salamiade, in Jožeta Repovža tudi nagrado odsotnega zmagovalca in prijatelja Strgarja. (Foto: P. Perc)

ČATEŽANE OBISKALE ZNANE OSEBNOSTI - Na 36. mednarodnem sejmju Alpe Adria - Turizem 97 v Ljubljani se je v družbi Dolenjske in Bele krajine lepo predstavila tudi trebanjska občina. Nastopile so razne kulturne skupine, trebanjske glasbene šole, osnovne šole, trebanjski oktet in oktet Lipa, številni obiskovalci pa so radi sledili tudi predstavivni Galerije Likovnih samorastnikov, Knežje vasi in Baragovine, letarjev Gorenca in Zakrajska. Seveda pa se skoraj nihče ni branil kozarca dobrega vina in prigrizka šentrupeških, čateških ter trebanjskih vinogradnikov in gostilničarjev. Na jožefovo so čateške vinogradnike (na posnetku) obiskali tudi številni znani športniki (Martin Striel, Dušan Mravlje, Brigita Bukovec, Rudi Zavrli) in politiki. (Foto: P. Perc)

DISCIPLINA 21. STOLETJA - Center za ravnanje osebne kakovosti Pleroma iz Ljubljane že nekaj časa sodeluje z Američanko, dr. Jane Bluestein, ki je doktorirala na Univerzi v Pittsburgu iz pedagoških znanosti, živi pa v New Mexico, se že vrsto let ukvarja z razvijanjem samozavesti, odgovornosti in s samospoštovanji pri otrocih. Dr. Bluestein je preteklo soboto ves dan v krmeljski osnovni šoli 45 učiteljem in pedagogom govorila o svojih spoznajih, ki jih je zapisala tudi v svoji najnovejši knjigi *Disciplina 21. stoletja*. Ravnateljica krmeljske šole Berta Logar (na desni), ki je požela navdušeno odobravanje kolegov za povabilo izvrstni predavateljici, se je dr. Bluesteinovi (na posnetku v sredini) in prevajalci Elviri Medved s skromnim darilcem zahvalila za zelo koristne nasvete. Več v Prilogi DL! (Foto: P. Perc)

Najbolje plačevali živino in mleko

Trebanjska kmetijska zadruga je med slovenskimi zadrugami še najbolj tekoče plačevala živino in mleko - Članstva že okrog 500 - Lani dobiček

TREBNJE - Čeprav se je v preteklem letu pojavilo kar nekaj težav, ki so močno vplivale na poslovanje M-Kmetijske zadruge Trebnje, je trebanjska zadruga v letu 1996 dobro poslovala in ustvarila tudi nekaj dobička.

Lani je trebanjska zadruga navkljub vsem težavam odkupila 2000 pitancev in 11,4 milijona litrov mleka, to je skoraj 7 odstotkov več kot leto poprej, čeprav je v Sloveniji odkup mleka upadel za 2 odstotka. "Zaradi boleznih norih krav je bilo izredno težko prodati živino. Eden večjih problemov je bilo tudi slabo plačevanje s strani kupcev, saj se običajno plačilni roki vlečejo do 60 dni in več. Kljub tem problemom je bila vsa živina izplačana v 15 dneh in mleko do konca meseca, kar, mislim, da ni uspelo nobeni zadrugi v Sloveniji, vemo pa, da ima to svojo ceno," je na nedavnem rednem občnem zboru zadruge poudaril direktor Ludvik Jerman.

Lani je trebanjska zadruga v trgovinski dejavnosti povečala prodajo za 15 odstotkov. Obnovili so trgovino v Šentlovcu, povezali mesnico in trgovino v Šentrupertu, v vseh reprotrogovinah preuredili prostore za prodajo sredstev za varstvo rastlin in opravili še nekaj manjših popravil streh. Vseh naložb je bilo za 25,4 milijona tolarjev.

Po besedah direktorja je bilo sodelovanje članov z zadrugo razmeroma dobro, povečalo pa se je tudi zanimanje za včlanjevanje. Lani so na novo včlanili 26 ljudi, število članov se suče že okrog števila 500! Trebanjci vedo, kako se morajo pripraviti na približe-

vanje Evropi. Zadrugi morajo biti oblika poslovnega povezovanja v kmetijstvu in tudi kmetijstva s predelovalno industrijo.

P. P.

Marjan Jevnikar, predsednik zadruge

Na Kladju bodo kmetje spodili lovce

Prepovedali vstop

KLADJE PRI KRMELJU - V hribovitih predelih okoli Šentjanža je kmetovanje že tako mnogo težje kot v dolini. Kmetje na Kladju pa se že vrsto let soočajo z veliko škodo, ki jo divjad povzroča na njihovih kmetijskih kulturah, predvsem obupujejo nad prašiči. Za uničen pridelek poljščin pa kmetje s Kladja, kot pravijo Janez Oblak, Lado in Vinko Zupan, ne dobio od lovcev niti približno ustrezne odškodnine. Zato kmetje po malem že nemočno obupujejo, manjše škode niti ne prijavljajo več in grozijo, da bodo pravico vzeli v svoje roke, dokler bodo imeli občutek, da radeški lovci iz njih brijejo norce. Čudijo se, od kod takšna samovolja in sprenevanje radeških pripadnikov zelene bratovščine, ki kmetom največkrat zabrusijo, da je do škode prišlo pač, ker niso ustrezno zavarovali svojih polj z električnim pastirjem. Ti gospodje pa pozabljajo, da je življenjska doba električnih pastirjev, ki do jih lovci dali kme-

tom pred več kot 10 leti, vsaj pol krajsa.

"Ko so imeli septembra lani šentjanški in radeški lovci skupno jago in sem rekli, da ne bom dovolil parkirati avtomobilov na moji zemlji, kjer se po končanem lovu običajno zberejo lovci, ker mi Radečani pač nočejo dati odškodnine za škodo od divjadi. Drugi lovci so se čudili, kako to, češ da vsem plačajo v nekaj dneh. Po besedah lovcev gre za to veliko denarja. S sosedoma razmišljamo, da jim lovcem sploh prepovedali vstop na našo zemljo!"

je povedal Janez Oblak z njim pa povsem soglašata tudi sosed Lado in Vinko Zupan.

P. PERC

Za Šentjanž je samoprispevek upanje

V nedeljo, 6. aprila, se bodo v krajevni skupnosti Šentjanž po dolgih letih spet odločali na referendumu, tokat za uvedbo krajevnega samoprispevka - Prednost cestam

ŠENTJANŽ - "V svetu krajevne skupnosti smo prepričani, da hitrejšega napredka brez uvedbe krajevnega (in ne občinskega!) samoprispevka ne more biti. Le družno in poenoteni pri uresničevanju našega referendumskega programa lahko naredimo pomemben premik v dobro vseh naših ljudi," je povedal predsednik sveta KS Šentjanž Milan Jamšek pred referendumom o uvedbi krajevnega samoprispevka, ki bo v nedeljo, 6. aprila.

Ob zadnjih krajevnih volitvah povsem na novo izvoljeni svet krajevnih skupnosti Šentjanž s predsednikom Milanom Jamškom na čelu si močno prizadeva, da bi krajanom ponudili čim več. V vodstvu KS Šentjanž menijo, da je k zaostajanju v preteklosti precej prispeval mačehovski odnos sevniške občine, kar je seveda poglavje zase. Ugotavljajo pa, da je eden pomembnejših vzrokov za zaostajanje ravno to, da so se v preteklosti vrsto let raje v velikem loku ogibali referendumu o uvedbi samoprispevka.

Z 2-odstotnim samoprispevkom naj bi do leta 2002 zbrali okrog 15 milijonov tolarjev, pretežni del zbranega denarja pa naj bi porabili za asfaltiranje 13,6 km krajevnih cest. Komisija za infrastrukturo je pod vodstvom Zvoneta Livka opravila ogled in izmero vseh krajevnih in občinskih cest, kot ljudje še vedno rečejo lokal-

kam, in ugotovila, da je makadamskih še zmeraj kar 91,6 km, samo krajevnih pa 74,7 km. Za posodobitev bodo najzahtevnejše krajevne ceste Cerovec - Zdevno, Češnjavec - Svinjsko in Podboršt - Požarče, sledijo ceste Pristal - Breško, Glaviše - Gabrska Gora, Kamenško, Veliki Cirknik - odcep Vrhe, Srednik in vas Gabrce. Polovico potrebnega denarja bo prispevala krajevna skupnost, pe-

Milan Jamšek Zvone Livk

P. P.

tino občani, preostala sredstva pa naj bi dobili iz drugih virov. Z denarjem iz občinskega in državnega proračuna naj bi preplastili Šentjanž, razširili in preplastili cestišče na odseku osnovne šola - Gline ter financirali posodobitev in asfaltiranje ostalih občinskih cest: Šentjanž - Kal, Veliki Cirknik - Roženberk in Veliki Cirknik - Češnjavec. Šentjanci pričakujejo, da bodo cesto do Leskovca financirali tudi s pomočjo t.i. demografskega tolarja. Za sofinanciranje projekta celostnega razvoja podeželja in obnove vasi Kal so predvideli 2 milijona tolarjev.

V Šentjanžu naj bi uredili 300 m pločnika, javno razsvetljavo, pri tej pa bodo pomagali tudi po vaseh, prav tako bodo sofinancirali gradnjo vodovodov in kanalizacije po vaseh. Za vse to bi potrebovali še okrog 4 milijone tolarjev. Jamšek in Livk pravita, da jim je sicer uspeli nedavno zgraditi v Šentjanžu mrliško vežico, ki jih je stala okrog 20 milijonov tolarjev, pri čemer so se krajanje že lepo izkazali in vsaj po vzdušju na opravljenih zborih krajanov ocenjujeta, da bo referendum uspel.

Krjavljeve iskrice

POPRAVKI - Na ivanških sejah občinskega sveta se že po pravilu zapleta pri sprejemanju zapisnika prejšnjega zasedanja. Običajno imajo največ dopolnilnih predlogov in popravkov svetnik Franc Godeša (LDS), do stokrat vsebinske in nemalokrat tudi zgolj redakcijske narave. Ko je zadnjič hotel Godeša popravljati zapisnik za dve seji nazaj, na kateri pa sam ni sodeloval, so mu kolegi povedali, da tako pa le ne gre.

AVTORITARNOST IN LOBI - Županov strankarski tovariš Jože Mihelčič (SDS) je očital Jerneju Lampretu avtoritarno nastopanje in da take občine niti svetnikov ne potrebujejo več, če so občinske komisije (odbori) že vse postorili. Višnjanski kvartet: Godeša, Groznik (SKD), Jevnikar in Mihelčič pa je očitno spet dal prednost lobiranju v prid kraja (za gradnjo prizidka vrtca), pred zvestobo strankarskim barvam, kar je edino prav.

TAKO ŠTUDIRANI, PA NIČ! - Ivanški svetnik Jože Perko (SLS), kmet in bivši predsednik krajevnih skupnosti Ambrus, je na zadnji seji sveta tudi malce izgubil živce nad prerakanjem kolegov in ker ga niso poslušali: "Vsi ste tako študirani, pa nič od vas!"

Trebanjske iveri

GRAJSKE POLETI - Lastnik gradu Mala Loka, Dušan Šparovec, ki ima svoje korenine v Mokronogu, se je letos odločil za selitev iz Ljubljane v grad, da bi čim več s svojimi rokami postoril za obnovo gradu in bližnje kapelice. Graščak Dušan, ki je v nakup in obnovo objektov s pripadajočim zemljiščem vložil tako rekoč vse svoje premoženje, bi rade volje nudil stehalnim ali občasnim kulturnim ustanovam in prireditvam. Zanimiva je zamisel, da bi se v Malo Loko morda selila Galerija samorastnikov, če bo Cerkev vztrajala pri denacionalizacijskem zahtevku. Šparovec ima številne prijatelje v Ljubljani, ki imajo sicer veliko dobrih idej, ne pa koša z denarjem. Med njimi je tudi Avi Šorn, ki ga je zadnjič že obiskal s cepelinom, nekaj dni pozneje pa še z balonom. Avi se je takoj navdušil, da bi imelo njegovo društvo Baloni in zračne ladje svoj sedež tudi v Mali Loki, od koder bi se balonarji odpravljali na grajske polete. Več o načrtih malološkega graščaka v prilogi DL!

EDINA - Med kandidati za bližnje županske volitve v trebanjski občini na jožefovo nismo na trebanjskem razstavem prostoru ugledali edino kandidata DeS-USA - Bogdana Breznika. Zato pa je prišla začasna županja Majda Ivanov s spremstvom, v petek pa je bila med doljenjskimi in belokranjskimi župani sploh - edina.

Sevniški paberki

TUDI PLAKATI ONESNAŽUJEJO - Pomlad vedno razkrije vso navlako, ki jo žal še prenekateri pozimi neodgovorno odmetavajo v naravo, češ, saj bo sneg vse prekril, tam v globeli ob potoku pa je tako skoraj nikomur ni mar, kaj se dogaja. Tako nekako nam pred vsakoletnimi očiščevalnimi akcijami potožijo ribiči ali lovci, ki pa ponekod še preveč stojijo ob strani in se zanašajo, da bodo namesto njih to postorili drugi, predvsem otroci. Razveseljevanja pa je, da je vsaj onesnaževanja s plakati manj, odkar je te dni sevniška občina namestila po občini 11 valjev iz steklobetona z bakreno streho (na posnetku); le na Blanci svet KS, ki ga vodi poslanec Branko Kelemina (SDS), ni dovolil postavitve valja, ker ne soglašata s takšno obliko.

Mirko Škaler

Tujci v tujini, tujci v domovini

VELIKI OBREŽ - Domačini iz Posavja iz lastnih izkušenj povedo, da je tukajšnja državna meja še zmeraj zadeva z napakami. Eden teh domačinov je Mirko Škaler, ki živi na Malem Obrežu in ki je zaposlen v Plivi na Hrvaškem. "Da sem vedel, da bo kdaj tu državna meja, ne bi delal na Hrvaškem," pravi Škaler, ki služi sebi in družini kruh v Plivi že 17 let.

Zaradi tega zdomstva je tujec v obeh državah. V Sloveniji ne more odpreti bančnega računa in ne najeti kredita, na Hrvaškem pa kot tujec tudi ne dobi posojila. Ker ni hrvaški državljan, tudi ni bil upravičen do Plivinskih delnic. Kot invalid tretje kategorije se sprašuje, ali ga Pliva ob napovedanem zapiranju obratov lahko da na cesto ali mu mora zagotavljati zaposlitev. Sindikat na Hrvaškem, za katerega delavcem vzamejo od plač, se za Slovenca potegne toliko kot nič, sindikati v Sloveniji delavcem iz hrvaških tovarn niso dolžni pomagati, kar je že izvedel v domačih krajih tudi Mirko Škaler.

Tudi pot v službo ali z dela je za Slovence, zaposlene na Hrvaškem, včasih precej težka. Na mejnih prehodih morajo skoraj zmeraj vsaj malo čakati; včasih so zastoji dolgi. Škaler, ki je včasih delal v Nemčiji, se spominja, da na evropskih mejah obstajajo posebni prometni pasovi za domačine, ki se stalno vozijo delat v sosednje države. Na mejnih prehodih s Hrvaško ni takih posebnih cest. Škaler zato deli mnenje z domačini, ki predlagajo, naj bi uslužbenci na mejnem prehodu avtomobile za temeljit pregled usmerili k strani, vse druge, ki bodo šli pozneje naprej brez težav, pa naj bi takoj spustili skozi. Tako bi bili "ših-tarji" iz Hrvaške prej doma.

L. M.

KRVODAJALSKI AKCIJI

BREŽICE - Območna organizacija Rdečega križa Brežice bo organizirala prostovoljni krvodajalski akciji v občini. Zdjaj je znano, da bo odzvem krvi 22. in 23. maja.

Časi za krvodajalce niso rožnati

Rdeči križ v brežiški občini organizira različne oblike pomoči krajanom - Pozornost tudi revnim beguncem - Nega na domu - Lani vendarle več krvodajalcev kot predlani

BREŽICE - Pred dnevi je bilo v krajevni skupnosti Skopice že 21. srečanje starejših občanov, ki ga je pripravila Območna organizacija Rdečega križa Slovenije iz Brežic. Podobna srečanja, katerih organizacija sloni pretežno na krajevnih aktivistih Rdečega križa, so bila in bodo v teh dneh tudi drugod v občini.

Poleg tega, da prireja srečanja, Rdeči križ tudi pomaga ljudem tudi z različnim materialom, npr. s hrano, higienskimi potrebščinami, posteljino in obutvijo. Lahko bi ponudil tudi rabljeno obleko, a zanjo ni več prosilcev razen za otroška oblačila. Materialno pomaga Slovincem, ob tem pa tudi beguncem, ki jih je v brežiški občini še 32. Med begunci obdaruje predvsem najbolj pomoči potrebne, npr. ravne matere z otrokom.

Ko gre za nudenje pomoči, velja omeniti še nekaj. Nekateri aktivisti brežiške območne organizacije Rdečega križa so se usposabljali za nego bolnika na domu in pridobljeno znanje koristno uporabljajo ne le na svojih domovih, pač pa tudi v sosesčini. Izmed aktivistov mnogi nemalokrat koristno svetujejo ljudem v različnih težavah, pripeljejo ostarelim na-

DA ZA OBNOVO KOSTANJEVICE

KRŠKO - Svetniki občine Krško so na ponedeljkovi seji obravnavali zahtevek krajevne skupnosti Kostanjevica, ki načrtuje v pripravi na 750-letnico mesta obnoviti otok. Tako so svetniki kljub precej dolgi razpravi sprejeli sklep, da se v proračunu občine v letih 1997 in 1998 zagotovijo sredstva v višini 90 milijonov za vsako leto, takoj po sprejemu proračuna pa naj se pristopi k razpisu oziroma takojšnji izgradnji infrastrukture v Kostanjevici. Svetniki so naročili županu, naj zagotovi hitro razglasitev Kostanjevica za kulturni spomenik in na tej osnovi v teh dveh letih pridobi dodatne vire sredstev na račun zmanjšanja občinskega denarja. V letošnjem letu je po sklepu svetnikov potrebno zagotoviti vire za predvideno sofinanciranje države v regionalno cesto na kostanjeviškem otoku.

TAMARA VONTA V OPUSU V KRŠKEM - "Včeraj so ugrabili luno, zgrabili so jo s škripcem in vrgli v smetnjak, kmalu so priletele muhe". O tej ugrabitvi poročata Tamara Vonta z ustrezno pesmijo v svoji najnovejši knjigi Sočni mrk gospod, ki je izšla pri krški založbi Opus s pomočjo POP TV. Knjigo je predstavila pred nedavnim v Ljubljani. V petek pa je to najnovejšo pesniško zbirko razgrnila tudi v Opusu, pri čemer sta ji pomagala recitatorka Ana Rostohar in urednik Silvester Mavsar. Glasbeno je večer opremila posavska skupina Tunke. Na sliki (z desne): Ana Rostohar, Silvester Mavsar in Tamara Vonta. V ozadju na levi Matej Ban, pevec skupine Tunke. (Foto: L. M.)

UPOKOJENCI IMAJO NOV PRAPOR - Društvo upokojencev Kostanjevica, ki združuje okoli 460 upokojencev iz krajevnih skupnosti Kostanjevica in Podbočje, je od petka, 21. marca, bogatejše za nov društveni prapor. Tega so ob prisotnosti treh praporščakov in edinega še živečega ustanovitelja društva pred 50 leti Ivana Jereba slavnostno razvili v gostilni Žolnir v Kostanjevici, ko so se upokojenci zbrali na praznovanju dneva žena, materinskega dneva in 40. mučenikov. Srečanje so s kulturnim programom popestrili kostanjeviški osnovnošolci z glasbo in petjem na družina Frančič iz Čadraž pri Sentjenuju. Društvo, ki mu predseduje Ivan Abram z Dobrave pri Kostanjevici, je precej aktivno, svojim članom pa lepša starost z izleti in srečanji. (Foto: T. Gazvoda)

Mladi za razvoj domačega kraja

Projekt zveze prijateljev mladine Krško - Več dejavnosti - Pozornost varstvu okolja - Podpisi za gradnjo in vzdrževanje otroških igrišč po vaseh

KRŠKO - Če bi Zveza prijateljev mladine Krško (ZPM) verjela, da mladi ljudje brezcljivo tavajo naokoli, ne bi niti pomislila na kakršno koli dejavnost. Tako pa niza akcije, povezane z mladino. Tej na kojoj naj bi bil pisan posebno projekt Mladi za razvoj domačega kraja.

"Projekt združuje najrazličnejše delavnice v organizaciji ZPM in daje velike možnosti osnovnošolcem in srednješolcem ter drugim, ki jim je zadeva vsebinsko blizu. Gre za več dejavnosti od delavnice do drugih aktivnosti, tudi izobraževanje naših mentorjev, zlasti mladih," je povedala Vida Ban. Banova, sekretarka ZPM, je avtorica in glavna organizatorica projekta Mladi za razvoj domačega kraja.

Vida Ban

Omenjeni splet dejavnosti sestavljajo med drugim delavnice; zazdaj so to ekološka, likovna, likovna, popotniška, novinarska in plesna. Med najpomembnejše spada po besedah Banove ekološka. "Priprave za to delavnico segajo že v avgust 1995, ko smo se povezali z drugimi nevladnimi organizacijami, med drugim s Slovenskim ekološkim gibanjem, in je bila naša organizacija ena izmed soorganizatorjev pri ustanovitvi društva za Posavje. Povezali smo se z regionalnim ekolo-

škim centrom za vzhodno in srednjo Evropo."

Ker razvoj domačega kraja pomeni tudi zdravo rast najmlajših, je ZPM pozorna do otroških igrišč. Zato je predlagala krajevnim skupnostim, naj pri načrtovanju svojih delovnih načrtov in lokalnih proračunov namenijo nekaj prostora in denarja gradnji in vzdrževanju javnih otroških

Omenjeni projekt združuje ob posameznih dogodkih precej ljudi. Tako je npr. prireditev Mladi za razvoj orkestralne glasbe vključila 1.500 otrok in 9 mentorjev. V literarno akcijo, katere vrhunec doslej je bil literarni večer Nekaj bi vam rad povedal, je tako ali drugače vstopilo 76 osnovnošolcev, 20 srednješolcev in 15 mentorjev.

igrišč po vaseh. V podporo svojemu predlogu je zbrala veliko podpisov pri občanih, največ v KS Senovo in Zdole.

L. M.

Nič o Kostanjevici

Za turistični biser Dolenjske in Posavja - Kostanjevica je kar nekaj časa velja, da je opazna predvsem takrat, ko jo lokalni pomembnejši potrebujejo za reprezentančne namene. Takrat si seveda za cilj izberejo samostan, ki je hiša kulture v pravem pomenu besede, medtem ko poskušajo med vožnjo skozi Kostanjevico obiskovalca čim bolj zamotiti, da le ne bi opazil bede tega mesta. Tudi tisti, ki na občini odločajo o delitvi občinskega denarja, ta "biser" poznajo le ob izjemnih priložnostih. Kje torej iskati krivdo, da se niti Kostanjevica niti občina Krško na nedavnem mednarodnem sejmu turizma, športa in umetnosti Alpe Adria v Ljubljani sploh nista pojavila, če ne odštejemo tistih nekaj posamičnih prospektov nekaterih kostanjeviških zagnancev, katerim so prostor za prospekte odstopile sosednje občine?

Je pač tako, da bo potrebno za trženje turizma storiti tudi kaj konkretnega, ne le ugotavljati, da v Kostanjevici ni več toliko turistov, kot jih je bilo nekoč, vzroke za to pa neupravičeno iskati v bližnji meji, čeprav znajo nekateri kraji nedaleč stran prav mejo še kako dobro izkoristiti sebi v prid. A tudi tistim, ki se že znajdejo v Kostanjevici, pogosto popustijo živci in obupani ne vedo ne kod ne kam. Mnogi upajo, da bo kmalu bolje, ko bo Kostanjevica dobila nov prospekt in zgibanko, čeprav je vse bolj jasno, da bo moral tisti, ki bo želel dobiti prospekt, za to tudi plačati, kar gotovo ni najbolj posrečen način prijaznega povabila gostov v enega najlepših krajev pod Gorjanci.

T. GAZVODA

Na Prilipah bo v nedeljo zahrumelo

Prva dirka državnega prvenstva v motokrosu

PRILIPE - V nedeljo ob 14. uri se bodo na prvi dirki letošnjega državnega prvenstva na stezi Prilipe pri Brežicah znova oglasili dirkalni motorji najboljših slovenskih motokrosistov v razredih do 80 in 125 ccm. Kot že nekajkrat je tudi letos pripadla organizacija uvodne dirke neutrudnim delavcem Avtomoto društva Brežice. Imena prijavljenih tekmovalcev govorijo, da bo dirka zelo zanimiva, saj se bodo v razredu do 250 ccm srečali Sašo Kragelj, Jani Sitar, Boštjan Kampus, Bogomir Gajser, Janez Juhant in drugi. Zanimivo bo videti, kaj lahko v tako močni konkurenci storijo posavski in dolenjski vozniki. V težjem razredu bo nastopil Brežičan Andrej Čuden, prvič pa bomo na dirkah za državno prvenstvo lahko opazovali tudi voznike novega kluba Fun šport iz Krškega, ki ga bosta zastopala izkušeni Damjan Pavkovič in "zeleneč" Simon Gomilšek. V lažjem razredu Novomeščani stavijo na Jako Možeta, oči gledalcev pa bodo uprte tudi v vražje dekle na jeklenem konju, Možetovo klubsko tovarišico Natalijo Konda. Med favorite za zmago sodi tudi Aleksander Popovič iz semiškega Nix motokluba. Poleg zanimivih voženj organizatorji obljubljajo tudi lepo vreme, zato se vsekakor spleča priti na Prilipe.

E. SEČEN

Občina Krško ŽUPAN

Velikonočno voščilo

Na poti skozi življenje, ki je posuto zdaj s cvetjem, zdaj s trnjem, iščemo srečo zase in druge. Mnogi najdejo trajno srečo v velikonočni skrivnosti.

Naj obilje veselja in miru v teh prazničnih dneh vaše medsebojne odnose poveže z vezjo spoštovanja in ljubezni. Tako povezani bomo zagotovo našli trajno srečo.

ŽUPAN Danilo Siter

Mira Davidovič

akcijah se je spremenil. Vse več vabimo ljudi osebno, vedno težje je pridobivati darovalce v kolektivih, zlasti na mestu njihove zaposlitve." Take sekretarkine ugotovitve kažejo duha novodobne slovenske privatizacije, ko nekateri podjetniki zavračajo krvodajalske akcije med delovnim časom.

L. M.

V času od 7. do 18. marca so v brežiški porodnišnici rodile: Mateja Bogovič-Fifnja iz Arrovega sela - Manco, Cvetka Bohorč s Senovega - Klemena, Sabina Omerzo iz Artič - Ziga, Sanja Veršec z Bizeljskega - Nino, Cvetka Strajnar iz Brežic - Filipa, Anica Sikošek iz Artič - Karmen, Silva Planinc iz Brežic - Matejo, Helena Gregorčič z Blance - Lauro, Helena Pompe iz Krškega - Domna, Marija Kvartuh iz Brežic - Matejo, Jožica Hotko z Bizeljskega - Natalijo, Anica Žarn iz Cerklj ob Krki - Jerneja, Bojana Gregl-Martini z Bizeljskega - Tino, Alenka Cetin iz Dobove - Nikolino, Marjana Kunej iz Hrastja ob Bistrici - Janjo, Bukurije Zimeri s Senovega - Aduena, Dragica Simonišek s Senovega - Zivo, Andreja Homan-Ban iz Dečnega sela - Mojco.

Čestitamo!

Dizelsko gorivo pridelajo na njivah

Slovinci smo od nekdanj trdili, da smo bolj podobni Avstrijcem kot drugim južnoslovenskim narodom, zato naj nam bo ta podvig zadruženikov iz Murecka zgled in izziv

Več je vzrokov, zaradi katerih se je 713 združenikov v avstrijskem Murecku odločilo za ekološko reciklažno gospodarjenje in leta 1987 predstavilo pilotno ekoposlovanje za proizvodnjo ekodizelskega goriva, proizvedenega iz oljne repice. Od tedaj so si nabrali desetletne izkušnje in razširili proizvodnjo ekodizelskega goriva še na predelavo odpadnega jedilnega olja.

V teh letih si je podjetje, ki je svetovno zanimivo, ogledalo več kot 25.000 obiskovalcev. Lani so pričeli z uvajanjem projekta oskrbe bližnjih naselij z daljinsko toploto. Ekodizel je gorivo, ki lahko popolnoma nadomesti običajno dizelsko gorivo, narejeno iz nafte. V primerjavi z običajnim dizelskim gorivom vsebuje le 12% žvepovega dioksida, 15% ogljikovega dioksida in ima pol manj saj. V naravi se v 21 dneh skoraj popolnoma biološko razgradi. Prav zaradi biološke razgradljivosti je idealno gorivo za uporabo na vodovarstvenih območjih, v kmetijstvu, za izkopavanje gramoz, na smučarskih območjih in podobno. Za njegovo uporabo niso potrebne nikakršne spremembe na motorjih, kar je tudi zelo pomembno. V primerjavi z običajnim dizlom ima 3 do 5% manjšo energetsko vrednost. Cena takega goriva v Avstriji znaša 5,4 šilinge za liter.

Surovina za ekodizel je oljna repica. Pri hladnem stiskanju potrebujejo za 1 kg ekodizla 2,7 kg oljne repice. Ostanek pri stiska-

nju je oljna pogača, ki ima hranilno vrednost in je uporabna za živalsko krmo. Hektarski donos oljne repice je 3 tone na hektar, iz katere je možno narediti približno 1100 litrov ekodizla in 1900 kg oljne pogače. Za pokritje vseh potreb v kmetijstvu zadostuje zasaditev 10 do 15% kmetijskih površin z oljno repico.

Gotovo je zelo pomembna korist varovanja okolja. V procesu pridelave, predelave in uporabe goriva je sklenjen krogotok CO₂, kar je pomembno pri zmanjševanju učinka tople grede oziroma segrevanja ozračja z vsemi katastrofalnimi posledicami. Med drugim oljna repica preprečuje izpiranje nitratov v podtalnico. Kot paša za čebele in oči bogati podobno pokrajine. Za regijo pomeni ustvarjanje nove vrednosti in poživitev podeželskega prostora, kar omogočajo decentralizirani obrati za pridobivanje surovin in rafinacijo. Pomembne so tudi kratke transportne poti. Vse to zagotavlja ohranitev kulturne krajine.

Reciklažno ekološko gospodar-

darjenje terja 10 do 15% njivskih površin, posajenih z oljnicami. Ta posevek kasneje zagotavlja potrebno gorivo za kmetijske stroje in oljne pogače kot stranski proizvod, ki nadomešča uvoženo beljakovinsko krmo. Na ta način pridobljena energija in oljne pogače v nasprotju z opuščanjem pridelovalnih površin razbremenita žitno tržišče. In ne nazadnje, ekodizel je narejen iz surovin, ki ponovno zrastejo. S tem je zagotovljena oskrba tudi v kriznih časih.

Razširitev pridobivanja ekodizla na predelavo odpadnega jedilnega olja je terjala določene organizacijske ukrepe. Predvsem gre za način zbiranja, ki je čim bolj decentraliziran, s kratkimi transportnimi potmi. Izkušnje kažejo, da je možno s tako dobljenim gorivom 100-odst. pokritje komunalnih potreb v občini. Cisti dobiček pri izrabi odpadnega jedilnega olja pa predstavljajo stroški čiščenja, ki sedaj znašajo letno 30 šilingov na liter, če ne omenjamo pozitivnih vplivov na okolje.

ANDREJ GOLOB, dipl. inž

Katastrofalna bolezen norih krav leto kasneje

Trpi tudi naša govedoreja - Ukrepi veljajo

22. marca je minilo leto dni, odkar je britansko ministrstvo za zdravstvo javno izjavilo, da morebiti obstaja povezava med 10 let znano boleznijo norih krav (BSE - bovina spongiformna encefalopatija) in človeško živčno boleznijo CJD, imenovano po njenih odkriteljih, zdravniških Creutzfeldtu in Jakobu. Sledila je silovita akcija, v kateri so v Veliki Britaniji pobili nad 160.000 glav goveda, Evropska zveza pa je sprejela ostre zaščitne ukrepe.

Rezultati so spodbudni, saj se je začel obseg bolezni krčiti, žal pa so bolezni odkrili tudi v nekaterih evropskih državah, ki so govedo nakupovale na Otoku. Prav te dni poročajo o poboju več tisoč glav goveda na Bavarskem, torej v naši precejšnji bližini, kar pa za zdaj še ni vplivalo na stanje pri nas. Slej ko prej velja zagotoviti inšpekcijske veterinarske službe, da bolezni norih krav v Sloveniji ni in da so v veljavni zanesljivi ukrepi, da do vnosa (z uvozom bolnih živali) ne more priti. Kljub temu je nevarnost občutno zmanjšala porabo govejega mesta in povečala krizo govedoreje pri nas in v svetu. Tudi obeti za izhod niso najboljše.

Pšenica se bo še izplačala

Ob vsem tveganju ugodna napoved za prihodnost

Slovenija ni izoliran otoček sreče in miru, marveč postaja predvsem v gospodarskem pogledu vse bolj odvisna od preostalega sveta. Zato ga ni jasnovidca, ki bi mogel do stotina natančno napovedati, kakšne bodo denimo letošnje odkupne cene koruze in pšenice. Nanje bodo odločilno vplivale razmere na svetovnem trgu, predvsem na blagovni borzi v Chicagu sredi ZDA, največjih pridelovalk žita na svetu.

Potreba človeštva po krušnem žitu se povečuje iz leta v leto. V zadnjih 35 letih se je svetovno prebivalstvo podvojilo, skupni pridelek pa

temu ni dovolj sledil. Svetovna pridelava žita naj bi po oceni strokovnjakov letos znašala 1,46 milijarde ton, kar je 8 odst. več kot lani, ko so zaradi manjšega pridelka cene rekordno poskočile. V lanskem maju je v Ameriki cena pšenice dosegla 27,8 dolarja za kilogram, kar je največ v zadnjih 10 letih. Rekordno ceno je dosegla tudi koruza in povzročila znani negativni vpliv na veliko področje koruze pri nas, kar je spravljal v obup živinorejce. Visoka cena pšenice na čičaški borzi pa je imela na naše kmetijstvo ugoden vpliv, saj je "omehčala" vlado, da je popravila odkupno ceno na za pridelovalce sprejemljivo raven, res pa ji je pri tem šla na roko tudi izjemna kakovost zrnja.

Če se povrnemo k napovedovanju cene žit v prihodnosti, ne moremo mimo vse manjših svetovnih rezerv, novega kmetijskega zakona v ZDA, ki ločuje dohodkovno in cenovno politiko, ter namere Evropske zveze, ki bo spet dala v obdelavo velike namena opuščene kmetijske površine. Upošteva je naraščanje potreb po žitih, lahko z veliko zanesljivostjo trdimo, da bo do leta 2.000, verjetno pa tudi še naprej, poraba žita naraščala hitreje kot pridelava, to pa pomeni postopno rast cen in hkratno spodbudo poljedelcem, da se bo žito v prihodnje še splačalo pridelovati.

M. LEGAN

Kako kaže na borzi?

Tudi ta teden so borzni posredniki na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev bolj malo delali. Obseg prometa je bil majhen, cene najpomembnejših delnic so skoraj vsak dan padle za kakšen odstotek ali dva, izgube nekdanjih kupcev so se še povečale. K optimističnejšemu razpoloženju niso pripomogle niti objave dobrih poslovnih rezultatov večine podjetij, ki so uvrščena v borzno kotacijo.

Kaže, da je večina tistih, ki se ukvarjajo z borznimi posli, še vedno v pričakovanju izjemnih dogodkov, ki naj bi razburkali sedanje mrtvilo. Pri tem so seveda pričakovanja prodajalcev in kupcev popolnoma nasprotna. Prvi ne želijo prodajati, ker upajo, da se bodo tuji investitorji kmalu vrnili na trg in pričeli resneje kupovati, kupci delnic pa upajo, da se to še ne bo zgodilo in naj bi zaradi tega cene delnic še padale. Trenutno čas dela v korist bodočih kupcev, saj nekateri prodajalci, predvsem tisti, ki so delnice kupovali po izredno nizkih cenah, že izgubljajo živce in postopoma razprodajajo svoje zaloge. Če se v kratkem času ne bo vzpostavilo resnejše povpraševanje po delnicah, ki ga verjetno v sedanji situaciji lahko ustvarijo le

nakupi tujcev, potem bodo že sedaj nizki težaji kmalu bistveno še nižji. Upoštevati je treba, da vedno pogosteje prihajajo na borzo nove in nove privatizacijske delnice in med njimi so tudi takšni giganti po številu delničarjev, kot sta Petrol in Radenska.

V A - kotacijo je bilo sprejetih 4.109.667 delnic Radenske serije A, C in G v nominalni vrednosti 1.000 tolarjev vsaka oziroma 4.109 milijonov tolarjev skupaj. Na sivem trgu se je v zadnjem času z njimi trgovalo po cenah med 1.600 do 1.800 tolarjev. V borzno kotacijo A so bile 18. marca sprejete tudi Petrolove delnice serije G. Sprva se bo trgovalo z 1.676.173 delnicami z nominalno vrednostjo 6.000 tolarjev. Delničarji Petrola bodo na prvi skupščini odločili o 5 milijardah tolarjev dobička iz let 1993, 1994 in 1995. Vodstvo bo predlagalo, da bi ga za dividende razdelili 30 odstotkov. V letu 1996 so v Petrolu ustvarili še dodatnih 1,8 milijarde tolarjev dobička, o katerem pa bo odločala druga skupščina, ki bo predvidoma v drugi polovici leta.

IZTOK PLUT

Dolenjska borznoposredniška družba
Novi trg 10, Novo mesto
Tel.: (068) 323-553, 323-554

LE FRUCTALOV SOK DOBIL ODLIČNO

Na Inštitutu za varstvo okolja Zavoda za zdravstveno varstvo Maribor so opravili primerjalni test kakovosti vzorcev 10-stoodstotnih pomarančnih sokov, od katerih je bila polovica domačih, polovica pa tujih proizvodov. Skupno oceno so sestavljale senzorična ocena, rezultati mikrobioloških in kemijskih analiz ter ocena deklaracije in embalaže. Edini sok, ki je dobil oceno odlično, je Fructalov Sunny Day, en sok je dobil oceno zadovoljivo, ostali pa prav dobro. Tako v svetu kot tudi pri nas poraba stoodstotnih sokov v primerjavi s sokovi z dodatnim sladkorjem narašča.

ŽLED - Rušilni moči žleda in snega se niso mogli upreti tudi naravni, vitalni in skrbno negovani gozdovi. (Foto: S. Žunič)

Po žledu grozijo še podlubniki

Odgovorna in zahtevna odprava posledic žleda terja sodelovanje - Naloge lastnikov

Ujme v gozdovih Novomeškega gozdnogospodarskega območja so pogost pojav. V zadnjih petih letih so kar štirikrat prizadele gozdove v območju. Zaradi poškodb lesa, ki so jih povzročili sneg, žled in veter, je bilo potrebno nenačrtovano posekati okrog 225.000 m³ lesa.

Ujme so v dolgoletnem razvoju gozda normalen pojav. Lahko ga prizadenejo, uničiti v celoti ga ne morejo. Posledice se kažejo v zmanjšanem prirastku, manjšem donosu gozda. Poškodovano drevje, posebno iglavcev, je ugodno gojišče najrazličnejših bolezni, ki dodatno ogrožajo zdrav gozd. Poškodbe lesa vplivajo na manjšo

dove Slovenije je naloženo strokovno usmerjanje izvajanja del, država pa vzpodbuja z finančnimi sredstvi odpravo posledic, ki ogrožajo predvsem varovalne in socialne funkcije gozdov.

Praviloma morajo biti vsa drevesa za posek, tudi v ujmah, označena (odkazana). Zakon o gozdovih dovoljuje lastniku gozda posek brez označitve, če so razmere take, da to ni možno izvesti, ali to narekujejo nujni varstveni ukrepi, mora pa o tem obvestiti področnega revirnega gozdarja. Trenutne razmere v gozdovih so take, da v kratkem času ni možno označiti vseh poškodovanih dreves za posek. Zato priporočamo lastnikom gozda, da v dogovoru z revirnim gozdarjem, izvajajo sečnjo poškodovanega drevja, tudi če dreve ni označeno.

Da bi preprečili pretiran razvoj podlubnikov je potrebno najprej posekati in spraviti iz gozda poškodovana drevesa vseh vrst iglavcev. Narediti je potrebno tudi temeljit gozdni red tako, da vse ostanke lesa in veje zložimo v kupe. Zakon nam narekuje, da morajo biti ta opravila izvedena do konca meseca aprila 1997.

Poškodovano drevje listavcev sicer ne pomeni nevarnosti za razvoj bolezni, ki bi ogrozile ostale gozdove. Izpostavljeno je napadu najrazličnejših bolezni, ki ob daljšem zadrževanju lesa v gozdu razvrednotijo ali uničijo les in s tem zmanjšajo finančni iztržek.

Na osnovi Zakona o gozdovih država tudi finančno vzpodbuja odpravo posledic po ujmah poškodovanih gozdov. V celoti financira lastniku gozda izvedene preventivne ukrepe za preprečevanje širitve škodljivcev, posebno v gozdovih iglavcev, ter v celoti financira sadike gozdnega drevja za obnovo s sadnjo ali seme gozdnega drevja za obnovo s setvijo. Sofinancira 50% nadstroškov poseka poškodovanega drevja na površini, ki jo je potrebno umet-

no ali naravno obnoviti, in sofinancira 20 - 40% stroškov izvedene sadnje. Sofinancira tudi 20 - 40% povečanih stroškov, ki nastanejo zaradi izvajanja potrebnih zatiralnih ukrepov v sestojih iglavcev.

Potrebno je opozoriti, da tako oblikovana sredstva proračuna Republike Slovenije niso odškodnina za povzročeno škodo po ujmah ali plačilo za delo lastniku gozda za odpravo posledic v lastnem gozdu. To so le spodbude s strani države za dobro in pravočasno opravljeno delo v poškodovanem gozdu, ki daje korist vsem prebivalcem Slovenije.

Lastniki gozdov od svoje gozdne posesti plačujejo ustrezno višino davka. Višina je odvisna od donosnosti gozda (katastrskega dohodka). Na podlagi zakona o dohodnini ima lastnik gozda pravico do znižanja davčne osnove v primeru, da ujme poškodujejo njegovo gozdno posest do take mere, da se donos gozda zmanjša za 20%. Olajšava se prizna za dobo 6 let na osnovi posebne vloge lastnika pri izpostavi upravne enote, ki je pristojna za odmero davka, in na osnovi ocene poškodb v gozdu, ki jo opravi strokovna komisija Zavoda za gozdove Slovenije, Območne enote Novo mesto. Na osnovi izkušenj do sedanjih ocen ugotavljamo, da so le redke izjeme, kjer so gozdovi tako poškodovani, da bi bil lastnik upravičen do uveljavljanja olajšave.

Dosedanje izkušnje pri odpravi posledic od ujum poškodovanih gozdov kažejo, da je možno uspešno opraviti nalogo le s sodelovanjem z lastniki gozdov in strokovnim gozdarstvom osebje Zavoda za gozdove Slovenije ter finančno podporo države. Le na tak način je možno uspešno odpraviti posledice letošnje velike ujme v gozdovih Novomeškega gozdnogospodarskega območja.

Inž. STANE ŽUNIČ

krka

DANES, v četrtek, 27. marca, bo v OSKRBNEM CENTRU GRABEN Novo mesto od 9. do 15. ure prezentacija prodajnega programa:

Iskra Commerce Trgovina
d.o.o.

Vljudno vabljeni!

Mercator - KZ Krka, z.o.o., Novo mesto

Po paniki je prišel optimizem

Pred leti je bilo pri območni Obrtni zbornici Črnomelj tudi po 20 odjav obrtni na mesec - Sedaj število obrtnikov narašča - Nezaupanje do dualnega sistema izobraževanja

ČRNOMELJ - V območni Obrtni zbornici Črnomelj, ki zajema črnomaljsko in semiško občino, predseduje pa ji Pavlina Svetič, je bilo še konec lanskega leta 485 članov, letošnjega marca pa jih je že 525. Prav sedaj je na obrtni zbornici, ki zadnji dve leti vodi vse postopke za pridobitev, spremembo ali odjavo obrtnega dovoljenja, še 12 vlog za pridobitev obrtnega dovoljenja.

Veliko obrtnikov se je odločilo za samozaposlovanje, predvsem zaradi izgube delovnega mesta, veliko pa je tudi takšnih, ki imajo poleg redne zaposlitve še obrt. S povečevanjem števila obrtnikov se povečuje ponudba in konkurenca. "Lahko rečem, da je bilo pri nas dno že doseženo. Ko je bila črnomaljska industrija v razslu, sta med ljudmi vladala panika in razočaranje. Pred leti se je dogajalo, da je bilo celo po več kot 20 odjav obrtni na mesec. Sedaj, ko industrija spet oživlja, je to čutili tudi v obrtni. Naši obrtniki imajo zaposlenih tudi več kot 400 delavcev, tako da jih je skupaj za veliko tovarno," je povedala sekretarka območne Obrtne zbornice Črnomelj Tatjana Aupič.

Veliko se zadnje čase v črnomaljski Obrtni zbornici ukvarjajo s poklicnim izobraževanjem po dualnem sistemu, torej po vajen-

Tatjana Aupič

skem sistemu, kakršen je veljal nekdanj. Z novim šolskim letom bodo namreč v Sloveniji za 9 poklicev poskusno uvedli to novo obliko izobraževanja, ki naj bi jo skupaj z delodajalci izvajali v 36 oddelkih 18 srednjih šol. V njih bodo predvidoma izobraževali za avtokleparja, avtomehnika, mesarja, mizarja, RTV mehanika, tesarja, usnjarskega galanterista, izdelovalca usnjenih in krznenih oblačil in zidarja. "O vajenskem sistemu izobraževanja učenci in starši kar veliko vedo in hodijo k nam po dodatne informacije. Pri njih vlada precejšnje zanimanje za tovrstno izobraževanje, nekateri obrtniki pa gledajo nanj še z nezaupanjem. Vendar ga bo Center republike Slovenije za poklicno izobraževanje v sodelovanju s tujimi strokovnjaki v okviru evropskega programa Phare podrobno spremljal. To pa je dodatno zagotovilo, da bo uvajanje novosti uspešno," pravi Aupičeva.

M. BEZEK-JAKŠE

Kaj bo s podporami za rejo živine

Uradni list (št. 14) prinaša naslednje spremembe in dopolnitve uredbe

Mnoge rejce je že skrbelo, kaj bo letos s podporami za prirajo mleka na območjih s težjimi pridelovalnimi razmerami ali s podporami za krave, ovce in koze dojitelj, saj v prvi letošnji vladni uredbi o finančnih intervencijah za kmetijstvo niso bile omenjene. Zadnja (14.) številka Uradnega lista pa je že prinesla spremembe in dopolnitve te uredbe, ki prinašajo podpore tudi za te namene.

Do podpor za rejo živali za prirajo mleka so upravičeni rejci na območjih s težjimi pridelovalnimi razmerami. Podpora za krave se lahko uveljavlja le za živali, ki so oštevilčene, pod pogoji, ki veljajo za kontrolo A ali Z. Podpora pripada rejcem neodvisno od načina prodaje mleka, tudi če prodajajo mleko doma ali ga predelujejo doma. Pri ovcah in kozah mora biti minimalni stalež 10 živali mlečne ali kombinirane pasme. Višina podpor je enaka kot lani: 8.000 tolarjev/kravo in 1.300 tolarjev na ovco ali kozo za prirajo mleka za rejce na gričevnato-hribovskih in drugih območjih z omejenimi dejavniki ter 12.000 tolarjev/kravo in 1.800 tolarjev na ovco ali kozo za prirajo mleka za rejce na gorsko-višinskem in kraškem območju ter na strmih kmetijah. Podpora se lahko uveljavlja le do obremenitve 3 GVŽ/ha, če pa je obremenitev manjša kot 1,5 GVŽ/ha, se te podpore povečajo za 10%. Povečanje podpor se lahko uveljavlja tudi v primeru, ko se živali pasejo vsaj 80 dni v letu na skupnih ali individualnih pašnikih: osnovna vrednost podpore se poveča za 5%.

Tudi pri uveljavljanju podpor za krave, ovce in koze dojitelj veljajo podobni pogoji kot v lanskem

letu. Za krave dojitelj lahko uveljavljajo podpore kmetije, ki ne oddajajo mleka v mlekarno niti ga ne prodajajo ali predelujejo na domu, ki imajo vsaj tri krave dojitelj, ki imajo tako rejo registrirano pri selekcijski službi, obvezen pa je tudi pristup ali osemenitev vsako leto. Višina podpore je 15.000 tolarjev/kravo dojitelj na nižinskem območju, 18.000 tolarjev/

Najave za koriščenje teh podpor je potrebno oddati do 20. junija. Podpore se bodo izplačale v vsaj taki višini, kot so predvidene sedaj. Najava bo veljala tudi kot zahtevka za uveljavljanje podpore. Vendar se izplačilo teh podpor predvideva šele v drugi polovici leta.

kravo dojitelj na gričevnato-hribovitem in na drugih območjih z omejenimi dejavniki, 20.000 tolarjev/kravo dojitelj pa na gorsko-višinskem in kraškem območju ter na strmih kmetijah. Premija za ovce in koze dojitelj so namenjene za prirajo ovčjega in kozjega mesa z mesnimi pasmami ovac in koz ali z ustreznimi križankami, kjer se živali ne molzejo. Obvezen je vsakoletni pristup in vzdrževanje osnovnega staleža vsaj še 12 mesecev po prejemu premije. V odvis-

nosti od območja reje so predvidene premije: 1.000, 1.500 ali 2.000 tolarjev na žival.

mag. TANJA STRNIŠA
Kmetijski zavod Ljubljana
Oddelek Novo mesto

PAPEŽ DVAKRAT NA VRHU

TREBELNO - Na lokalnem ocenjevanju vin, letnika 1996, ki sta ga na Trebelnem pripravila kmetijska svetovalna služba Trebnje in društvo vinogradnikov Trebelno, je med 15 vzorci doljenjskega belega vina najvišjo oceno (16) dobilo vino Jožeta Zagarja (Radna vas), sledijo Drago Sinur - 15,80 (Čužnja vas), Ivan Zagar - 15,68 (Radna vas), Jože Lamovšek - 15,55 (Mirna vas)... Med 9 cvički je prepričljivo (15,68) zmagal pridelek Alojza Papeža, pred Alojzom Sinurjem - 15,28 (Drečji vrh) in Jožetom Lamovškom - 15,25... Med tremi vzorci doljenjskega rdečega vina je še drugič zmagalo vino Alojza Papeža - 15,43, edina frankinja Antona Makšeta z Debenca je dosegla oceno 15,21, renški rizling Staneta Povšiča (Češnjice) pa 16,13.

Najboljši cviček ima Lojze Slak

Najboljša frankinja z Luže

SEVNO - Člani društva vinogradnikov Trška gora so prinesli v oceno 144 vzorcev vina. Cviček je bilo 38 vzorcev. Najvišjo oceno je dobil cviček Lojzeta Slaka (Trška gora) 15,57 točke, sledi cviček Jureta Murna (Luže) 15,51 točke in Štepec Matija (Golušnik) 15,49 točke.

Zmagovalec modre frankinje je Jure Murn (Luže) 16,96, sledita mu Zdenka Blatnik (Trška gora) 16,46 in Miloš Munič (Trška gora) 16,43.

Med 15 vzorci doljenjskega rdečega so bili uspešni Stane Klevišar (Vinji Vrh) 15,34, Jože Puš (Trška gora) 15,33 in Alojz Korbar (Trška gora) 15,00.

Najboljši rose imajo: Stane Medved (Razbori) 15,63, Stane Košiček (Golušnik) 15,43 in Milan Vrščaj (Trška gora) 15,39.

Z zametno črmino je uspel Alojz Cvelbar (Trška gora) 15,09. Med 59 vzorci doljenjskega belega vina je najvišje ocenjeni vzorec Miloša Muniča (Trška gora) 16,17, Jožeta Mervarja (Golušnik) 16,09 in Staneta Klevišarja (Vinji Vrh) 15,99.

Laški rizling je najbolje uspel Matiji Štepcu (Golušnik) 16,31, Jožetu Bašlju (Golušnik) 16,17 in Vinku Dežmanu (Trška gora) 15,81.

Absolutno najvišjo oceno je dosegel Jože Prosinček s polsladkim sovinjonom in sladkim kernerjem, oba po 17,16.

Dobre rezultate so dosegli še: šardone Ivana Berusa 16,37, sovinjon Zvoneta Laha 16,16, tramince Alojza Cvelbarja 16,69, beli pinot Lojzeta Keglja 16,24, polsuhi laški rizling Franca Šmajdka 16,91 in njegov renški rizling 16,49, polsuhi laški rizling Janeza Pavlina 16,86 ter sladki laški rizling Marije Pavlin iz Češnjice 17,01.

JURE MURN

Neizkoriščena mila klima

Črnomaljska občina ima naravne možnosti za večjo pridelavo zelenjave, sadjarstvo in vinogradništvo

ČRNOMELJ - Odkup pšenice in krompirja se je v zadnjih letih v črnomaljski občini zmanjšal. Po podatkih zadruga so leta 1989 odkupili 158 ton krompirja, lani pa le še dobrih 36 ton, medtem ko so kmetije leta 1989 namenili za odkup 216 ton pšenice, lani pa 84,8 ton. Vse bolj zanimiva postaja intenzivna pridelava zgodnjega krompirja.

Čprav so v občini ugodne podnebne razmere za pridelovanje vrtnin, jih pridelujejo predvsem za samooskrbo, znatno manj pa za trg. Največ možnosti za razvoj te panoge imajo v okolici Gribelj, kjer je zaradi bližnje Kolpe njive moč namakati. Nekaj kmetij se že usmerja v to intenzivno panogo. Da ni večjega zanimanja za pridelovanje vrtnin, je kriv neraziskan trg in skoraj nikakršna tradicija te panoge v Beli krajini. Bolj je bilo razširjeno pridelovanje kumar in

rdeče pese pred reorganizacijo Belsada. A tudi sadjarstvo, ki ima dolgoletno tradicijo, čaka še veliko dela. Prevladujejo stari, slabo vzdrževani nasadi z izmenično rodnostjo, ki dajejo predvsem industrijsko sadje. K sreči je vse več intenzivnih sadovnjakov. Sedaj jih ima 10 kmetij, na eni se ukvarjajo tudi s predelavo sadja. Jablane in hruške so zasajene na treh hektarjih, jagodičevje na 0,3 ha, lupinarji na 1,5 ha ter breskve na 0,1, v črnomaljski občini pa je še veliko primerne zemlje za zasaditev in-

tenzivnih sadovnjakov. Letos naj bi obnovili poltretji hektar sadovnjakov.

M. B.-J.

ODKUPILI PRECEJ CVIČKA - Čprav je vinska klet KZ Krško v jeseni nudila vinogradnikom ugodno odkupno ceno za grozdje, se ti niso odzvali z dovolj velikimi količinami. Verjetno so upali, da bodo za vino sami več iztržili. Pa ni zmeraj tako. V doljenjskih kletih ostaja velika količina vina in največ je dvomljive kakovosti. Ko je klet nedavno ponudila odkup cvička, se je odzvalo veliko vinogradnikov. Žal so morali po kemični analizi in degustaciji vzorcev, zavrniti več kot polovico ponudnikov. Znova se je pri izvrženih vzorcih pokazalo slabo kletarjenje in drugo nepoznavanje z vinom. Glede na kakovost je bila odkupna cena od 200 do 220 tolarjev za liter, posamezniki pa so pripeljali od 500 do 2500 litrov cvička. V kleti ga bodo donogovali, tipizirali in napolnili v steklenice. Takšen cviček, ki dobiva v Sloveniji vse večjo veljavo, je lažje prodati. O tem pa ima največ izkušenj prav centrala cvička v Krškem. Na sliki: laborantka Stanka Rebselj je kemično analizirala vzorce ponudnega cvička. (Foto: M. Vesel)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Pršicam se je pridružila še črna pegavost

Ko trta začne odganjati

Uspešno odganjanje trte je v največji meri odvisno od toplote. Žal pri nas pogosto v času, ko so poganjki še majhni, nastopijo ohladi. Zaradi nesorazmerja, ko je preveč mineralnih hranil in premalo sončne energije, rastejo poganjki preveč v dolžino in debelino, vendar so nežni in občutljivi.

Neenakomerni razvoj posameznih poganjkov je posledica pomanjkanja zaloge hranil v lesu, kajti lani je bila trta ob sorazmernem pomanjkanju sončne energije preobremenjena s pridelkom. Zaradi tega boleznij in škodljivci (pršice) dosti močneje prizadenejo mladi poganjke. Iz istega vzroka je v vinogradih vse pogostejša tudi bolezen črna pegavost, ki je še pred dvajsetimi leti nismo niti poznali. Razlog za to je prav gotovo tudi v bistveno zmanjšani odpornosti trte, ker smo gnojili z mineralnimi gnojili, namesto da bi zmanjšali obremenitev zaradi izčrpanosti trte.

Gliva se širi s pomočjo dežnih kapljic v času takoj po odganjanju neglede na to, ali je hladno vreme. Zato je priporočljivo, da cel vinograd ali trse, katerih rozge so na beli osnovi posute z drobnimi črnimi pikami, poškoprite (v času, ko se iz brstov na tem delu poganjka pokažejo prvi lističi) s mikalom ali antrakolom. Škopriti je potrebno pred dežjem, zato lahko počakate s škropljenjem do prve napovedi za dež, če je v času odganjanja lepo vreme. Škopljenje je potrebno pono-

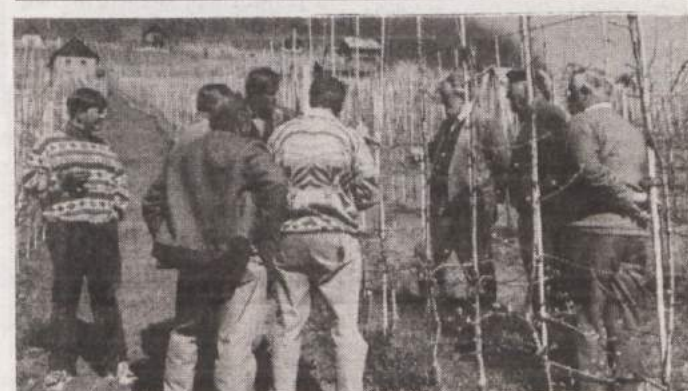
viti čez 8 do 10 dni; zlasti v deževnem vremenu je potrebno presledke skrajšati. Bakreni pripravki zaradi možnih poškodb mladih lističev (posebno v hladnem vremenu) in njihove velike strupenosti za življenje v tleh niso primerni, zlasti ne večje koncentracije.

Zato je letno dovoljeno na 1 ha uporabiti samo 3 kg čistega bakra, kolikor ga porabimo že pri enem škropljenju.

V času odganjanja je koristno tudi škropljenje z 10-odst. žvepleno apnenno brozgo ali s 3-odst. pepelinom oz. močljivim žveplom. Pravi čas za to je, ko se pokažejo prvi lističi. Zato je potrebno škropiti ločeno glede na sorto in posebej naknadno tiste poganjke, ki odganjajo zapoznelo. Tisti, ki nimate možnosti za večkratno škropljenje, ukrepajte samo, ko je pravi čas za tiste brste, ki odganjajo z zamudo (škropite samo tiste poganjke), ker najbolj potrebujejo pomoč. Sicer bomo pospešili že tako premočni razvoj prvo odgnalih poganjkov, ostali pa bodo širili, ker zgodnejše škropljenje zanje nima učinka. Priporočljivo je, da zaradi pravočasnega omejevanja razvoja oidijske (tudi pršice) v času, ko so poganjki dolgi cca 10 cm in je toplo vreme, obvezno uporabite žveplene pripravke.

Potrebno je opozoriti na škodljivi učinek opojenja z mineralnim dušikom zgodaj spomladi, kajti trta ima v lesu in v tleh na zalogi dovolj dušika, praviloma pa v naših klimatskih razmerah v tem času primanjkuje organskih hranil in sončne toplote za enakomernije odganjanje. Dušika lahko trti primanjkuje edino v obdobju takoj po cvetenju. O tem presojamo in odločamo šele koncem maja.

Inž. JOŽE MALJEVIČ svetovalec za vinogradništvo

INTEGRALNA PRIDELAVA JABOLK - 17. marca so se zbrali nekateri sadjarji Doljenjske in Bele krajine, ki se nameravajo vključiti v integrirano, to je naravi prijaznejšo pridelavo jabolk, poznano pod oznako SIPS. Strokovne novice sta jim predstavila mariborska profesorja dr. Vrabi in dr. Tanjko, ki sta poudarjala, naj sadjarji uporabljajo le ekološko sprejemljiva kemična zaščitna sredstva, pa še ta le v nujnih primerih. Sadjarji so menili, da porabniki še premalo poznajo in cenijo z zaščitno siničko označeno sadje. (Foto: J. Gačnik)

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Za velikonočno pričakovanje

Velika noč ni le najstarejši in največji krščanski praznik, ampak je tudi praznik pomladi, ki se ga veselimo vsak po svoje. Butarice na cvetno nedeljo, lepo pobarvani pirhi, sunka in orehova potica na praznični mizi izražajo svoj pomen in svoje sporočilo. Dobrote so odgovor na strogi post, ki je nekoč trajal od pepelnice srede do velike noči. Pirhi so simbol novega življenja, butarice, pisane iz oblancev ali iz zelenja, pa nosijo v hišo blagoslov in srečo. Jagnje je prastar simbol pomladi in kot pečenka na velikonočni mizi predstavlja žrtveno jagnje, s katerim so nekoč pozdravljali prihod pomladi.

nih okraskov, ki jih napravimo iz izpihanih in pobarvanih jajčnih lupin, puhastih piščancev iz rumene vate, in še marsikaj lahko napravimo, kar nam narekuje domišljija.

Za praznike okrasimo stanovanje s komaj ozelenelimi vejicami, prvim pomladnim cvetjem in rožami, ki smo jih vzgojili iz čebulic v lončku. Sami lahko napravimo prav zanimiv aranžma iz domačega zelenja in velikonoč-

Za velikonočni zajtrk so primerni iz kvašenega testa pečeni piščanci, ki jih ponudimo k mesnemu narezku. Za testo raztopimo 50 g kvasa v 2 dl mlačne vode ali mleka, dodamo še 1/2 žličke sladkorja in pustimo, da vzhaja. Vzamemo 600 g bele moke, 150 g stopljenega masla, žličko sladkorja, 1 jajce in ščepec soli. Dodamo vzhajan kvas, vse skupaj vmešamo, prenetemo in pustimo vzhajati pol ure. Testo razdelimo na 16 delov. Oblikujemo svaljke in vsakega posebej zavežemo v vozel. En konec oblikujemo v glavo in vtisnemo rožine, ki ponazarjajo oči. Vzhajane piščance premažemo z jajcem in mlekom ter spečemo.

KMETIJSTVO

Javno mnenje je zaradi pomajnkjive, pogosto pa tudi napačne obveščnosti tako nenaklonjeno uporabi pesticidov, da bi kmetijstvo moralo biti plat zvona. (Maček)

Nikjer v razvitem svetu, kjer vladajo socialna brezobzornost, kapital in zakonitosti svobodnega tržišča, kmetje ne bi preživeli brez močnega in koncentriranega združenstva. (Vrsk)

Na velikem zaslonu časa so kar naprej same približnosti: približne resnice, približne pravice, približne vere, približne demokracije. (T. Pavček)

Z NOVOMEŠKE TRZNICE

Tudi minuli ponedeljek so branjke prinesle na tržnico veliko najrazličnejših semen pa tudi ostale pridelke. Merica fižola za sajenje je stala od 100 do 150 tolarjev, merica boba 100, liter čebulca od 300 do 400 tolarjev, šalotka 300 tolarjev, seme zgodnjega krompirja pa od 120 do 150 tolarjev kilogram. Koren in koleraba sta bila po 100 do 200 tolarjev kilogram, rdeča pesa po 200, fižol po 400, česen po 500 do 700, čebula po 150, regrat po 1000 tolarjev kilogram, korenina hrena pa po 100 tolarjev. Orehi so bili po 800 do 1000 tolarjev, lonček smetane po 600, kilogram sirčka po 400, kozarec svinjske masti po 300 in jajčka po 28 do 30 tolarjev. Jabolka so bila od 60 do 100 tolarjev in hruške od 80 do 130. Domača sunka je bila po 1500 do 1800 tolarjev kilogram, krača 1200, suhe klobase 1500, bržola po 2100 in domača kokoš po 600 do 700 tolarjev kilogram.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 95 prašičev, starih do 3 mesece, 40 v starosti 3 do 5 mesece, in 20 starejših. Prvih so prodali 80 po 410 do 430, drugih 25 po 320 do 360, tretjih pa 10 po 240 do 260 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Tovarniška organska gnojila

Iz strahu pred onesnaženjem podtalnice (nitrati) pa tudi iz drugih vzrokov dobivajo spet vse večjo veljavo organska gnojila. Temu sledi tudi trgovina, ki ponuja vse več tovarniško pripravljenih organskih gnojil, primernih zlasti za manjše površine, denimo vrtove, in tako omogoči naravi prijaznejši, ekološki način obdelave.

Na našem trgu je mogoče kupiti že različna dušična, fosforna, kalijeva, kalcijeva, magnezijeva in celo žveplove gnojila. Seveda je najprej treba vedeti, kaj naša zemlja sploh potrebuje. To natančno ugotovi le pedološka analiza, ki pač nekaj stane. Za majhne površine oz. za ljubiteljsko vrtnarjenje si lahko privoščimo delo na pamet. Splošno znano je, da rastline potrebujejo tri temeljne elemente, dušik, fosfor in kalij, poleg njih pa še kalcij in sledovne elemente, s katerimi običajno ni treba posebej gnojiti.

Med dušičnimi gnojili, ki so odločilna za rast rastlin, ponuja trgovina krvno moko, ki ima razmerje NPK 14:1:0, kar pomeni, da je v 100 kilogramih gnojila 14 kg dušika, 1 kg fosforja in nič kalija, ribjo moko (NPK 9:7:0), mešanico organskih mok (NPK 9:7:0) in roževino (NPK 14:0:0). Da rastlinam primanjkuje dušika, prepoznamo po zaostajanju rasti, krhčljivih, majhnih listih in rumenenju.

Tudi pomanjkanje fosforja se kaže v slabotnejši rasti rastline, predvsem pa v slabši rodnosti. Kot odlično fosforno naravno gnojilo je naprodaj kostna moka, ki v zemlji deluje hitreje kot mineralna fosforna gnojila. Kostna moka, ki jo izdeluje Koto, proizvodnja Zalog, ima trgovsko ime bioginol in vsebuje 30 odstotkov fosforja in 30 odst. kalcija. Isti izdelovalec ima v svojem programu tudi zgoraj navedena naravna dušična gnojila z imeni bioginol-N, bioginol-NP in bioginol-NPK.

Med naravnimi kalijevimi gnojili poznamo lesni pepel, ki vsebuje do 10 odst. kalija (kalijevega oksida), kamninske moke vulkanskega izvora in organska gnojila z dodanim kalijem, kakršno je bioginol NPK (7:5:9). Znano kalcijevo naravno gnojilo je mle-ti apnec, ki je na voljo v dveh oblikah, kot dolomit in kot kalcit. Kalcijevo gnojilo je tudi sadra, ki jo uporabljajo zlasti v prirerih, ko je treba izprati natrij iz tal.

Inž. M. L.

"Velik umetnik in čudovit človek!"

Lado Smrekar o akad. kiparju Francetu Goršetu, čigar 100. obletnico rojstva bodo letos obeležili v Ribniški dolini - Želja po dostojni oddolžitvi spomina na velikega umetnika

KOSTANJEVICA NA KRKI - Akademski kipar France Gorše, ki se je leta 1897 rodil v Zamostcu pri Sodražici, žal spada med tiste naše umetnike, ki doma postajajo priznani šele po svoji smrti. Njegovo življenje in delo je sicer bilo razpeto med Slovenijo, Zagrebom, Trstom, New Yorkom, Rimom in Koroško - tu je pred 10 leti tudi umrl - kljub uspehu v tujini pa mu je politična oblast pri nas za časa njegovega življenja odrekla hvalo in zahvalo. Že dlje trajajoča ideja o obhajanju njegove 100. obletnice rojstva se bo letos med 11. majem in 28. septembrom v Goršetovi domači Ribniški dolini uresničila z različnimi kulturnimi dogodki. Spomine na velikega umetnika je obujal Lado Smrekar, dolgoletni ravnatelj Galerije Božidarja Jakca - sedaj muzejski svetovalec - ki je Goršeta poznal in z njim sodeloval dobri dve desetletji.

Kdaj ste spoznali kiparja Franceta Goršeta in kako ste ga doživljali kot umetnika in človeka?

"Že prej sem ga poznal kot velikega umetnika, prvič pa sva se srečala v Kostanjevici leta 1969, ko je v Evropo tretjič prišel na zdravljenje. Pripeljal ga je slikar Miha Maleš in hvaležen sem mu za to, saj sem se tako več kot dve desetletji družil s tem izrednim človekom. Gorše je bil zelo nadarjen, prejel je veliko priznanj, tudi Meštrovičovo nagrado, odlikoval pa ga je tudi papež. Lahko rečem, da še danes ne poznam nobenega umetnika, ki bi bil tako skrajno skromen. Bil pa je tudi zelo veren in so ga strašili pred komunizmom, vendar menim, da mu ne bi bilo zaradi tega treba oditi v tujino."

S kakšnim namenom ste leta 1972 pripravili njegovo retrospektivno razstavo, ki pa ni bila uresničena?

"Kmalu po srečanju sva se začela dogovarjati o tem, da se po skoraj 30 letih v tujini vendarle predstavi tudi doma, v Kostanjevici na Krki. Namen razstave je bil prikazati Goršetovo življenjsko delo vsaj v glavnih potezah. Ž. dr. Francetom Steletom sva jo osnovala, naredila izbor del, javno objavila razpis, da iščemo Goršetova dela, narejeni je bil katalog s tekstom dr. Steleta, pripravljen je bil kulturni program ob otvoritvi. Toda tista leta so bila grozna, priprave na to razstavo, ki so ji rekli "belogardistična", so povzročile neštete politične pritiske, tudi občinski oblasti, tako da do nje ni prišlo. Goršetu sem to novico povedal tik pred zdajci, ko so ljudje že prihajali na ogled del."

Kaj se je z Goršetovimi deli zgodilo po končani "nerazstavi" in kako je prišlo do njegove stalne zbirke v kostanjeviški galeriji?

"Gorše je del svojih umetnin zapustil Galeriji Božidarja Jakca za morebitno stalno zbirko, nekaj jih je razdelil prijateljem in znanecem, nekaj jih je odprodal. Sposojeno smo vrnili v razne muzeje in

zbirke, polovico del pa smo odpekljali v njegovo galerijo v Korte. Stalno Goršetovo zbirko imamo tu od leta 1993."

Kako gledate na idejo letošnje obeležitve 100. obletnice umetnikovega rojstva, ki je prišla iz Ribniške doline, in ali bo pri tem sodelovala tudi Galerija Božidar-

ja Jakca?

"Gorše je ljubil svoje delo, v njem užival in mu posvetil vse svoje življenje. Bil je tudi odličen človek in prepričljiv vernik. Prav je, da končno dobi mesto v slovenskem kulturnem prostoru, ki mu pripada. Med nešteti prireditvami, ki jih prirejajo v Ribniški dolini, velja omeniti postavitev spominskega kipa v Sodražici, ki ga bo izdelal Mersad Begić, kostanjeviška galerija pa vse jubilejno leto na vsako pisemsko pošiljko lima nalepko z Goršetovim avtoportretom (ravno tako kostanjeviška osnovna šola), izdala pa je tudi dve znamki - Goršetovo in znamko Primoža Trubarja, ki ju je oblikoval Miljenko Licul."

L. MURN

DEL GORŠETOVE PREPOVEDANE RAZSTAVE - Na fotografiji, ki še ni bila objavljena, je del prepovedane razstave Franceta Goršeta v Lamutovem likovnem salonu leta 1972. (Foto: Marjan Pfeifer)

Brez patetike in cenenosti

V mirnopoški šoli razstavlja domačinka, slikarka Marija Mojca Pungercar - Gostja dr. Metka Klevišar

MIRNA PEČ - Z otvoritvijo slikarske razstave Mirnopočanke, akademske slikarke Marije Mojce Pungercar, ki sedaj kot svobodna umetnica živi in ustvarja v Ljubljani, s kratkim predavanjem lanske Slovenke leta dr. Metke Klevišar ter s kulturnim programom učencev OŠ Mirna Peč so Mirnopočani v petek, 21. marca, obeležili bližajoči se materinski dan. V

reševanju likovne problematike zanima predvsem vtis, je dejal Matijevec in poudaril, da Pungercarjeva sedaj samozavestno stopa po poti zrele umetniške ustvarjalke, saj ni nikoli podlegla cenenosti ekskluzivnosti. Prav zato, ker je ohranila dostojanstvo lastne likovne ustvarjalnosti, ob ogledu njenih del v prostorih OŠ Mirna Peč obiskovalec ne more ostati ravnodušen.

V kulturnem programu so na otvoritvi nastopili učenci domače šole, gostja prireditve dr. Metka Klevišar pa je zbranim zanimivo pripovedovala o svojih dolgoletnih izkušnjah z rakavimi bolniki ter predvsem o vzgoji in pravilnem "srečanju" otrok z boleznijo in smrtjo.

L. MURN

KOMORNI VEČER Z VAMI

BREŽICE - Glasbena šola Brežice je v počastitev materinskega dne v cerkvi sv. Lovrenca v Brežicah v soboto, 22. marca, ob 19. uri priredila koncert, ki ga je naslovlila "Komorni večer z vami". Program je povezovala Ela Verstovšek.

DANES "O DEVETIH MESECIH"

NOVO MESTO - KC Janeza Trdine vabi danes, v četrtek, 27. marca, ob 16.30 v Dom kulture na lutkovno predstavo Katarine Aulitsove O devetih mesecih, ki jo bo uprizorilo Lutkovno gledališče Maribor.

S PESMIJO V POMLAD

NOVO MESTO - Tako je ZKO Novo mesto naslovlila letošnja revija otroških pevskih zborov, ko so v torek, 25. marca, v avli KC Janeza Trdine popoldne zapeli pevci otroških pevskih zborov z OŠ Bršljin, Šmihel, Škocjan, Center, Grm, Šmarjeta in Vavta vas. ZKO Novo mesto pa vabi tudi v torek, 1. aprila, ob 17. uri v avlo KC na revijo mladinskih pevskih zborov.

LIKOVNA DELA TUDI NA PRODAJ - Največ zaslug za oživitve takšnih slikarskih druženj ima slikar Marijan Maznik.

Udeleženci (na sliki) se že veselijo prihodnje likovne delavnice. (Foto: L. M.)

Vsak s svojo zgodbo

Deset slikarjev od 21. do 23. marca na likovni delavnici - Razstava v Zdravilišču Šmarješke Toplice

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Z mislijo, da gost potrebuje tudi duhovno hrano, je zbrane na otvoritvi razstave del že tradicionalne likovne delavnice - tretje po vrsti - v nedeljo, 23. marca, pozdravil goste direktor Zdravilišča Šmarješke Toplice Matevž Aš. V avli zdravilišča so namreč na ogled dela desetih znanih slikarjev, ki so od 21. do 23. marca ustvarjali na tem koncu Dolenjske. To so: Jožica Medle, Ida Rebuta, Huiquin Wang, Stane Žerko, Boris Zajc, Marijan Maznik, Janko Orač, Jurij Godec, Tomaž Železnik in Stane Petrovič.

Na otvoritvi razstave, ki so jo s pesmijo polepšali pevci Šentjernejskega okteta, je ustvarjalce vsakega posebej predstavil kustos Dolenjskega muzeja Jožef Matijevec. "Srečanje slikarjev na taki koloniji ima v prvi vrsti pomen odlične šole. Če so v skupino združeni ust-

varjalci različnih usmeritev, ciljev in življenjskih nazorov, je nujno, da pride do dialogov in izmenjave izkušenj ter konfrontacije pogledov, kar bistveno vpliva na kakovost razstavljenih del," je dejal Matijevec. Prireditelji so slikarjem pustili, da so ustvarjalni svobodi lahko neovirano sledili lastnim notranjim vzbujbam, tako da so svoja videja in zamisli prosto oblikovali po motivih, vzetih iz naravnega okolja Šmarjeških Toplic, po sakralnih in profanih objektih v okolici ter po domišljajskih zamislih, omejena pa ni bila niti likovna tehnika: akril, olje, akvarel, mešana tehnika itd.

Razstavljeni dela - os vsakega udeleženca dve sliki - so realistična in razpoloženska, nekatera pa sledijo tudi tokovom sodobnega modernega slikarstva. Vsak slikar pa prav gotovo pripoveduje svojo zgodbo. L. M.

"TREBA JE VIDETI LEPO" - To je eno izmed prepričanij svetovnega popotnika Toma Križnarja, doma iz Nakla, ki je v sredo, 19. marca, na povabilo Knjižnice Mirana Jarca obiskal Novo mesto in ob diapozitivih predstavil svoje zadnje knjižno delo Mana, ki je nastalo na popotovanju med Indijanci. Prav ti pa pigmejci, Bušmani in Eskimi so tista stara ljudstva, ki zanimajo Križnarja, saj "se v vsej svoji zgodovini niso spremenili", pravi. Od njih se je marsikaj naučil, predvsem pa celostnega gledanja na svet, čutenja z naravo in ljudmi, videti lepo ipd. Številni obiskovalci smo z zanimanjem prisluhli človeku, ki že dobrih šest let svet spoznava na kolesu, pa se rad vrača tudi domov. Poleg Mane je Križnar napisal še dela: O iskanju ljubezni ali z biciklom okoli sveta, Šambala, Z biciklom v Tibet ter Samotne sledi. Na sliki je z ravnateljico knjižnice Andrejo Pleničar. (Foto: L. Murn)

NASTOP GLASBENEGA VRTCA "RINGARAJA" - Mnogi starši, babice in dedki so v četrtek, 20. marca, z veseljem spremljali nastop svojih mladih članov družine, ki so se v okviru glasbenega vrtca "Ringaraja" iz Novega mesta ob materinskem dnevu predstavili s pesmijo, plesom, igranjem na instrumente in predvsem s prisrčnostjo. V prostorih OŠ Grm sta nastopili dve skupini otrok, starih od dveh do sedem let, sicer pa vrtec "Ringaraja", ki ga že četrto leto vodi družina Rauch, letos obiskuje 38 otrok. O tem, da imajo glasbo radi ni nobenega dvoma in gotovo se med temi malčki skriva tudi kakšen bodoči glasbenik. (Foto: L. M.)

Novakova Puščava ni prazna

Najnovejši roman pisatelja Bogdana Novaka privabil v Knjižnico Mirana Jarca le malo poslušalcev

NOVO MESTO - Minuli četrtek, 20. marca, se je ob 18. uri v veliki čitalnici Knjižnice Mirana Jarca zbrala le peščica obiskovalcev, ki so prišli prisluhnit besedam pisatelja Bogdana Novaka iz Ljubljane, vendar se je pisec več kot tridesetih knjig za mladino in za odrasle vseeno potrudil in poldrugo uro govoril o svojem najnovejšem romanu Puščava, ki je izšel pred kratkim v samozaložbi, o seriji svojih mladinskih uspešnih Zvesti prijatelji, o romaneskni sagi Lipa zelenela je in še o nekaj anekdotičnih pripetljajih iz svojega življenja ter o žalostnem stanju pri prodaji in brnosti slovenskih izvirnih knjig.

Literarni večer z Bogdanom Novakom je bil predvsem posvečen njegovemu romanu Puščava. Avtor ga je nekoliko ambiciozno označil za nekakšno slovensko inačico slovitega romana Alkimist, češ da Puščava ob vsem drugem predvsem išče odgovore na temeljna bivanjska vprašanja. Zgodba o ljudstvu iz 1. stoletja našega štetja, ki ga voditelji speljejo iz nekdanjega kar primernega domovanja v puščavo in ga vodijo v nikoli dosegljivo obljubljeno deželo, naj bi bila pripoved o odnosih med ljudmi, lažnivost oblasti, oporečništvu, iskanju smisla življenja in še o čem. Bralec bo v nji prepoznal mo-

tive iz Svetega pisma Stare Nove zaveze, potovanja Judov prek Sinajske puščave, v čevljarja preobraženega Jezusa in še kaj, našel pa bo tudi aluzije na slovenske razmere. Pisatelj je zatrdil, da piše z željo, da bi knjigo ljudje z zanimanjem in

Pisatelj Bogdan Novak.

radi brali, zato se prepušča predvsem pripovedovanju zgodb. Želja, da bi bralci do knjige lahko prišli hitreje in ceneje, pa ga je vodila pri odločitvi, da je roman Puščava izdal v samozaložbi.

M. MARKELJ

Marija Mojca Pungercar so na otvoritvi veselo presenetili s šopkom rož

imenu organizatorice prireditve OŠ Mirna Peč je zbrane najprej nagovoril ravnatelj Aleksander Rupena, akademskega slikarja pa je podrobneje predstavil kustos Dolenjskega muzeja Jožef Matijevec.

Glede na to, da se v vsakem človeku skriva ustvarjalna energija, toda vsi je ne odkrijemo in uresničimo, je Matijevec dejal, da smo ob razstavi Pungercarjeve lahko ponosni, da se je razvila v pravo likovno umetnico. Umetnica, ki je glede na svojo mladost že veliko razstavljala doma in v tujini, se ukvarja z različnimi zvrstmi likovne umetnosti - tudi z instalacijami, videom, performansom - tokrat pa se občinstvu rodnega kraja predstavlja z manjšim opusom likovnih del na platnu in tehniko akrilne in oljne barve. Svoja dela, nastala med letoma 1987 in 1996, je razvrstila v majhne ciklične sklope s tematiko narave, okolico svojega sedanjega bivališča v Ljubljani, na tihožitja in figurarno slikarstvo. "Slike predstavljajo pravzaprav udejanjanje njenih slikarskih nazorov, skozi katere avtorica sprošča svojo ustvarjalno energijo. Svojim delom je vzela odvečnost pripovednosti, jih osvobodila patetike, saj je pri

IZ ODKLENJENE ZIDANICE
ODPELJAL VINO - Vrata zidanice
je dobro zaklepati. To je spoznal
tudi J. V., ki ima v vinorodnem
okolišu zasajeno vinsko trto in ob
njej vinski hram. Prejšnji teden je
do zidanice namreč prišel neznan
ljubitelj vinske kapljice in vstopil skozi
nezaklenjena vrata. Iz dveh sodov je
iztočil kar 700 litrov vina in si tako
zagotovil, da v naslednjih tednih ne
bo žejen.

POSEKAL 25 DREVES - Med 1.
in 4. marcem je neznanec v gozdu
nad Millerji posekal 25 dreves in s
tem lastnika B. I. iz Črnomlja oško-
doval za 200 tisočakov.

POREZAL KABLE - Med 15. in
17. marcem je neznanec v Straži
prišel v ograjeni prostor delovišča,
kjer gradijo lekarno, in porezal
električne kable različnih dimenzij
ter jih odnesel neznan kam. S tem
je lastnika S. F. iz Novega mesta
oškodoval za okoli 150 tisoč tolarjev.

POSEKAL SMREKE - V noči na
16. marec je neznanec nad Adlešiči
v gozdu Veliko Bukovje posekal in
neznan kam odpeljal več smrek. S
tem je Gozdno gospodarstvo, poslo-
vno enoto gozdarstvo Črnomelj,
oškodoval za 135 tisoč tolarjev.

MLADOLETNIK VLAMLJAL V AVTOMOBILE

NOVO MESTO - 19. mar-
ca so novomeški policisti
pridržali mladoletnika 16-
letnega D. B. iz Metlike, ki je
utemeljeno osumljen večih
vlomov v avtomobile. D. B. je
namreč med 23. januarjem in
6. marcem na parkirišču pod-
jetja Revoz v Novem mestu
vlomil v štiri avtomobile in
ukradel avtoradije, kasete in
še nekaj drugih predmetov.
Avtoradijo je odnesel tudi iz
avta, ki je bil parkiran pred
Kovinotehno MKI na Cikavcih.
Policisti, ki so pri mladoletni-
ku opravili hišno preiskavo,
so del predmetov našli in jih
zasegli, preostale pa so za-
seglj osebam, katerim je
osumljenec predmete že pro-
dal.

KAR 19 VINJENIH VOZNIKOV

NOVO MESTO - V četrtek je
bila na območju UNZ Novo me-
sto poostrena kontrola prometa.
Policisti so ustavili in kontrolirali
235 voznikov. Zoper 25 voznikov
so policisti napisali predlog sodni-
ku za prekrške, od tega kar 19
zoper voznike, ki so vozili pod
vplivom alkohola. Naj omenimo,
da so jih z alkotestom preizkusili
31.

KRONIKA NESREČ

IZSILIL PREDNOST - V to-
rek, 18. marca, ob 7.55 je 34-letni
Reni Novak vozil avto po lokalni
cesti od Curovca proti Brežicam.
Ko je izven naselja Črnc
pripeljal do križišča s Cesto svo-
bode, kjer z desne strani stoji
prometni znak stop, svojega vozi-
la ni ustavil, temveč je zapeljal na
prednostno cesto. V tistem trenu-
tku je pravilno po svoji strani
od Šentlenarta pripeljal 44-letni
Boris Panič iz Brežic. Novak je
kljub zaviranju trčil v drug avto.
Voznika se nista poškodovala,
hude poškodbe pa je dobila sopot-
nica v povzročiteljevem avtu, 34-
letna Marjeta Novak.

PET HUDO RANJENIH,
VOZNIK PA BREZ IZPITA - V
soboto, 22. marca, ob 21.40 je 19-

Doplačilo za mlade sicer ne bo obvezno...

...vendar bo moral zavarovanec v primeru nesreče, ki jo bo povzročil mladi voznik, doplačati 35-odstotni delež škode - Zelena karta le ob doplačilu 11 odstotkov - Bonus se lahko podari le med zakoncema, a ga darovalec s tem izgubi

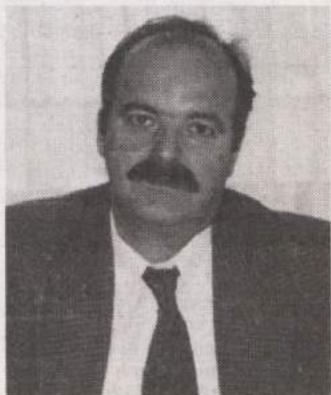
NOVO MESTO - Pet slovenskih zavarovalnic, ki opravljajo zavarovanje avtomobilske odgovornosti, bo s prvimi aprilom začelo izvajati nekatere novosti, ki bodo zadevale pravzaprav vsakega voznika oziroma lastnika avtomobila. Ker spremembe pomenijo precejšnjo novost, se je vprašanji obrnilo na uredništvo precej bralcev, zato smo za pojasnila nekaterih nejasnosti povprašali vodjo oddelka avtomobilskih zavarovanj pri Zavarovalnici Triglav, območni enoti Novo mesto, Nika Vlašič.

Kako pravzaprav določiti mejo 25 let?

"Zavarovanec, ki bo v zavarovalnem letu dopolnil 25 let, bo prišel v višjo kategorijo brez doplačila 35 odstotkov."

Kako bo zavarovanji, ki so bila sklenjena pred 1. aprilom?

"Na zavarovanja, sklenjena pred 1. aprilom, se spremembe ne nanašajo. Zavarovalna pogodba je namreč sklenjena pod določenimi pogoji, ki se vse do naslednje sklenitve ne spremenijo. Če bo torej tak zavarovanec povzročil prometno nesrečo v tujini, zanj doplačilo razlike škode zaradi neplačanih 11 odstotkov še ne bo veljalo. Vse takšne škode se bodo plačevale in reševale v skladu s sklenjenimi pogoji AO 95. Zavarovanje, ki bo sklenjeno od 1. ap-

Nika Vlašič

rila dalje, pa pomeni sklenitev po novih, od 1. aprila veljavnih pogojih."

Bodo mladi vozniki izgubili že pridobljene ugodnosti, na primer bonus?

"Odstotek bonusa, ki ga je zavarovanec že pridobil, se zadrži, doplačilo 35 odstotkov za mlade voznike oziroma 11 odstotkov za voznike v tujini pa se bo obračunavalo od osnove, torej z upoštevanim bonusom."

Novosti prinašajo tudi spremembo v razmerju bonus - malus.

"Maksimalni bonus bo še vedno 50 odstotkov. Zavarovanec brez škode bo vsako leto pridobil 5 odstotkov oziroma bo šel navzdol za en premijski razred, po dosedanjih pogojih pa je leto brez škode pomenilo 10 odstotkov. Ob vsaki škodi bo izgubil tri premijske razrede oziroma 15 odstotkov. Tako bo za pridobitev maksimalnega bonusa namesto dosedanjih 5 potrebnih 10 let. Novosti prinašajo tudi novo razvrstilo lestvice, po kateri bo zavarovanec spremljan do štirih škodnih primerov v zavarovalnem letu. Lestvica je delno progresivna za tiste, ki povzročajo več kot eno škodo. Do sedaj je namreč zavarovanec pri eni škodi izgubil 20 odstotkov, sedaj pa jih 15, vendar bo odstotek za leta brez škode pridobival počasneje."

Bo tudi tisti s 50-odstotnim bonusom zaradi povzročene nesreče nazadoval za tri premijske razrede?

"Dosedanji sistem zavarovalnice Triglav je bil tak, da je zavarovanec, ki je imel 50-odstotno bonifikacijo prvo leto, v primeru škode izgubil 20 odstotkov, če pa je imel dve leti 50-odstotno boni-

fikacijo, je tudi po povzročeni škodi ostal na 50 odstotkov. Tega sistema sedaj ni več. Vsaka škoda pomeni izgubo 15 odstotkov in nazadovanje za tri premijske razrede."

Ali je doplačilo zaradi povečanega rizika mladih voznikov ali za tujino nujno?

"Prvotni predlog zavarovalnic je sicer bil, naj bi vsi tisti, ki spadajo v rizično skupino, doplačali 35 odstotkov, vendar novi način dopušča tudi to možnost, da nekdo teh 35 odstotkov ne bo plačal. S tem je jasno, da sam zavestno sprejema riziko, da bo ob morebitni povzročeni škodi sam plačal določen del odškodnine. Zavarovalnica bo oškodovancu sicer škodo izplačala v celoti, vendar bo moral tisti, ki je škodo povzročil, a spada v kategorijo z doplačilom, povrniti zavarovalnici 35- oziroma 11-odstotni delež izplačane odškodnine. Tudi zavarovalna policija ima posebej poudarjeno klavzulo, ki opozarja, da ima zavarovalnica v primeru neplačane premije za povečano nevarnost zavarovalno kritje, da zahteva odškodnino oziroma zavarovalnino med premijo, ki je plačana, in premijo, ki bi morala biti plačana."

Kako bo torej naknadno doplačilo videti v praksi?

"Če je zavarovanec plačal 100-odstotno obvezno zavarovanje, moral pa bi plačati 135 odstotkov, ker je sin, ki je še v rizični kategoriji, povzročil prometno nesrečo, ima zavarovalno kritje le v tem deležu. Ker torej ni imel kritja, bo moral povrniti tisti del, ki ga je zavarovalnica oškodovancu plačala v njegovem imenu. Če je plačala 1.350.000 tolarjev materialne škode, bo 350 tisoč zahtevala od zavarovanca kot povračilo v obliki regresa."

Bodo regres limitirani, kot je to v nekaterih primerih veljalo do sedaj?

"Dosedanji pogoji pri zavarovalnici Triglav so pri regresu v primeru vinjenosti in vožnje pod vplivom alkohola dovoljevali izterjavo le do določenega limita in sicer, 12 povprečnih mesečnih neto osebnih dohodkov. Novi zavarovalni pogoji ta del spreminjajo in bo potrebno regres plačati v celoti, skupaj z obrestmi in stroški vred."

Kaj pa tisti, ki imajo več kot en avto?

"Verjetno bodo morali tisti, ki imajo dva ali več avtomobilov, razmisliti, kdo bo vozil kateri avto. Bolj smiselno bi bilo za vozilo s cenejšim zavarovanjem, ki velja za avtomobile z manjšo močjo motorja, skleniti dodatno zavarovanje za povečan riziko mladih, avto pa naj vozi mladi voznik. Za te je načeloma tudi boljše, da glede na manjšo izkušnost vozijo avto z manjšo močjo."

Kako bo po novem s pridobitvijo zelene karte?

"Zelena karta bo zavarovanec pridobil le s plačilom tega 11-odstotnega doplačila. Ze enkratna uporaba avtomobila v tujini bo pomenila celoletno zavarovalno premijo, ne glede na to, kdaj bo kdo prišel po zeleno karto. Žato naj tisti, ki ima dvoje vozil, že pred sklenitvijo zavarovanja ugotovi, s katerim avtom se bo vozil v tujino. Nesmiselno je namreč doplačevati za dva avtomobila, če z obema ne ustvarja rizika."

Do sedaj so se družinski člani pogosto posluževali prenosa bonusa.

"Prenosa bonusa novi pogoji ne omogočajo. Bonus se je namreč začel množiti in podarjati, tako da so imeli na koncu mladi neizkušeni vozniki največji bonus. Novi pogoji so jasni: bonus se lahko deli le med zakoncema, vendar tako, da bo bonus zakonec, ki ga bo podaril, s tem izgubil in bo moral drug avto, ki ga bo registriral nase, zavarovati brez popusta."

Kaj bo v primeru, da se bo sin zaletel z očetovim avtom, doma pa ima svoj avto sicer zavarovan z doplačilom?

"Zavarovalnica pač spremlja očetov avto oziroma njegovo zavarovalno polico in se zavarovanje uporabi iz vozila, s katerim je bila povzročena škoda."

Lahko ugodnosti pričakujejo tudi ženske?

"Res, da zavarovalnice iščejo možnosti za čim boljše spremljanje rizičnih skupin, vendar za zdaj predloga, da bi delili zavarovanje po spolu, ni. Slej ko prej naj bi rizičnost delili tudi glede na povzročene prekrške, vendar se pri tem pojavi težava z varovanjem osebnih podatkov, problem pa je tudi še ne sprejeti novi zakon o varnosti v cestnem prometu. Verjetno se bodo pojavile nove in nove kategorije rizičnih skupin, kajti bolj ko bomo razbijali zavarovanje oziroma voznike, lažje bomo opravičevali in ugotavljali res pravo premijo za posameznike."

Verjetno bodo lastniki vozil v začetku oklevali, ali se odločiti za doplačilo ali ne.

"Doplačila se bodo zavarovanci pač morali zavedati, kajti lahko se zgodi, da bo tistega, ki bo šele ob škodi začel ugotavljati, kaj je prihranil z neplačanimi 35 odstotki, to drago stalo. Ze samo ena vožnja namreč pomeni riziko, odškodnine pa so precej velike. Tudi večmilijunska škoda ni redkost, zato se bojim, da plačila 35-odstotnega deleža škode marsikdo ne bo zmogel."

Po starih pogojih je bilo potrebno za države, v katerih se zelena karta ni upoštevala, plačati še dodatno zavarovanje. Bo to potrebno tudi po novem?

"Sedanje novosti spreminjajo širino kritja. Tako novi zavarovalni pogoji ločijo le zavarovanje v Sloveniji in za tujino, medtem ko je bilo prej zavarovalno kritje razdeljeno na Slovenijo, dežele, podpisnice konvencije zelene karte, in ostale države glede na rizičnost. Tako je bilo prej na primer za deleže bivše Sovjetske zveze potrebno doplačati 100 odstotkov, novi pogoji pa vso tujino izenačujejo na doplačilo 11 odstotkov."

Po novem bo prestop od ene zavarovalnice k drugi za nekatere manj ugoden. Zakaj?

"Vse zavarovalnice so se sporazumele, da bodo ob prestopu zavarovanec od ene k drugi zavarovalnici izdale pisno potrdilo o rizičnosti posameznika, s katerimi bodo novi zavarovalnici sporočile doseženi bonus zavarovanca in

po dolenjski deželi

• Med vikendom, ko so bile oči Slovencev uprte v Planico in ko smo vsi stiskali pesti za naše skalace, je bilo v naših krajih mirneje kot običajno. Prav našo usmerjenost k skokom so poskušali izkoristiti ilegalci, ki so v soboto na našo mejo s Hrvaško pritisnili bolj kot običajno. Najprej so bili med mejnim prehodom Obrežje in Savo najdeni trije državljani Bolgarije, zatem še dva Makedonci, ki jima je bila pot v Slovenijo tako že drugič onemogočena. Naslednjega jutra se je končalo popotovanje še treh Makedoncev. Ti so v nedeljo ponoči prišli do Zagreba, nato pa z vlakom pot nadaljevali proti Sloveniji. V Senkovicu na Hrvaškem so se odločili, da bi se malo peščili proti mejnemu prehodu Rigonce. V Slovenijo so prišli ilegalno pri Velikem Obrežu, prečkali pa so Sotlo. Fantje Makedonci, ki so jih policisti zalotili v Brežicah, so se pred vrnitvijo na Hrvaško sestali še s sodnikom za prekrške. Pogovor ni bil prijeten.

• Kljub opozorilom o previdni in strpni vožnji lahko na cesti, ki se je v desetletjih prijelo ime dolenjska, vedno znova opažamo, da se voznikom vse preveč mudi. To so spoznali tudi policisti prejšnji teden, ko so dopoldne z radarjem merili hitrost. Izkazalo se je, da je nadzor hitrosti potreben, saj je nenadoma mimo njih 21-letni voznik opla calibre švignil kot blisk. Pri Skopiacih je mimo radarja pripeljal kar 200 km/h, kar je kar dvakrat več od dovoljene hitrosti.

škodno dogajanje v zadnjem letu. Brez takšnega potrdila bo moral zavarovanec avtomobilsko zavarovanje obvezno plačati v celoti, torej brez bonitet."

TANJA GAZVODA

DEČEK USODNO PADEL NA NOŽ

RIBNICA - V petek, 21. marca, popoldne je 43-letna Marija L. doma pripravljala kosilo, k njej pa je prišel njen starejši 15-letni sin. Vzel je velik kuhinjski nož in šel z njim v dnevno sobo, da bi tam lupil korenček. Korenček, nož in prtček je odložil na dvosed, šel v svojo sobo in se vrnil z 11-letnim bratom Tadejem. Ta je ostal v dnevni sobi in lovil papigo, ki je ušla iz kletke, starejši brat pa je odšel v kuhinjo. Tadej se je vrgel na dvosed in nesrečno padel na nož, ki je bil pod prtčkom. Nož se mu je zapilil v prsi in mu predril prsno votlino. Mama mu je nož takoj izvlekla in sina odpeljala v zdravstveni dom, vendar pa tudi prizadevanja zdravnikov v kliničnem centru v Ljubljani Tadeja niso mogla rešiti. Med operacijo je namreč umrl.

NI MOGEL USTAVITI

NOVO MESTO - V ponedeljek, 24. marca, ob 14.35 je 19-letni R. T. iz Novega mesta vozil osebni avto od Kandije proti bolnišnici v Novem mestu. Ko je pripeljal v bližino gostilne Bobič, je opazil osebni avto, ki je stal na cesti in čakal, da bo varno zavil v levo. R. T. je peljal z neprimerno hitrostjo, cesta je bila še mokra in spolzka, zato ga je ob zaviranju začelo nanašati. V tistem trenutku je nasproti pripeljala 40-letna D. P. iz Novega mesta. Vozili sta trčili, nič kriva voznica D. P. pa je bila hudo poškodovana in se zdravi v novomeški bolnišnici.

PARKIRIŠČE, KI ČAKA NA UREDITEV - Parkirišče ob Težki vodi (na fotografiji) v bližini novomeške bolnišnice je makadamsko in neurjeno. Na sekretariatu za komunalne zadeve so povedali, da ga nameravajo letos urediti, poleg tega pa letos načrtujejo tudi nadaljevanje urejanja Kettejevega drevoreda, potem ureditve Strme poti, in če jim bo uspelo pridobiti zemljišče, bodo letos uredili tudi peš pot nasproti novomeške gimnazije, ki vodi z Seidlove ceste na Ulico talcev. Pri Gospodični na Gorjancih pa nameravajo zgraditi manjši čistilno napravo. (Foto: J. Dornič)

Na dolenjski več policistov

Z radarji, opazovalci in helikopterji nad povzročitelje nesreč - Akcije najmanj 4-urne

NOVO MESTO - Magistralna cesta M1 postaja spet vse bolj nevarna, saj promet zaradi bolj urejenih razmer na tleh bivše Jugoslavije spet narašča, vse boljši avtomobili, nestrpnost voznikov in slaba cesta pa povečujejo število nesreč in tudi smrtnih žrtev.

Če je magistrala predlani na območju UNZ Novo mesto zahtevala 9 žrtev, se je to število lani povzpelo kar na 20. Kritični odseki so predvsem Karteljevo - Otočec, Otočec - Dobruška vas in Trebnje - Bič, največ nesreč pa se je pripetilo ob koncih tedna. Na območju UNZ Krško se več kot dve tretjini nesreč pripeti na tej magistralni cesti. Še posebej sta kritična odseka Smednik - Drnovo in Drnovo - Čatež. Zaradi neprilagojene hitrosti, nepravilnega prehitavanja in nepravilne strani vožnje je na tem delu magistralke lani izgubilo

Oprostili še eno Delovo novinarko

LJUBLJANA, KOČEVJE - V ponedeljek, 17. marca, je okroglo sodišče v Ljubljani Delovo dopisnico s kočevsko-ribniškega območja Simono Fajfar oprostilo obtožbe Mercatorja - Kmetijskega gospodarstva Kočevje, da je na račun podjetja storila kaznivi dejanji žaljive obdolitve, ko je julija 1995 pisala o epidemiji zaradi okužbe z onesnaženo pitno vodo v kočevskih vaseh in o perečih problemih gnojenja, razlivanja gnojnice in odpadnih voda na Kočevskem.

Sojenje je pokazalo, da novinarka ni imela namena škoditi časti in dobremu imenu podjetja niti ni imela namena zaničevanja. Trditve M-KG, da je podjetju brez dokazov očitala odgovornost za zastripitev prebivalcev kočevskih vasi, so izpodbila pričevanja prič. Po mnenju predsednice senata bi morala država probleme s pognojevanjem rešiti zakonsko, novinarjem pa je potrebno pustiti večjo svobodo pri obveščanju o takšnih prob-

• Direktor M-KG Kočevje Janez Žlindra je minuli petek novinarko Fajfarjevo osebno obvestil, da "ne bo ostalo pri tem" (op. pri sedanjih odločitvi sodišča). Očital ji je, da je namenoma preusmerila tok obravnave pred sodiščem na povsem druge zadeve in s tem od tistega, zaradi česar so jo zožili. Kljub neprimernemu načinu, času in kraju za to je novinarko obvestil, da bodo zaradi tega vložili pritožbo.

lemih, zato je pravica in celo dolžnost novinarjev, da obveščajo javnost o problemih, katerih reševanje bi sicer moralo biti zakonsko urejeno, pa to še vedno ni.

M. L.-S.

V KOPRU IN ITALIJI

KRŠKO - Mladi kolesarji krškega Savaprojekta so uspešno nastopili na kriterijskih dirki v Kopru, kjer je bil med dečki C Rok Zagorc peti, med dečki A sta si Gregor Tovornik in Gregor Kodrič delila četrto mesto, med mlajšimi mladinci je bil Primož Četrtič drugi, med starejšimi mladinci pa Dejan Žnideršič sedmi. Člani so nastopili v Perkotu v Italiji, kjer je bil na 150 km dolgi cestni dirki Andrej Gimpelj deveti, obenem pa je osvojil 3. mesto v skupnem seštevku gorskih ciljev, Damjan Četrtič pa je bil drugi v seštevku letelih ciljev.

PRVE STAROTRŽANKE

KRŠKO - Mlade šahistke z osnovne šole Stari trg ob Kolpi so v Krškem že sedmo leto zapored osvojile naslov ekipnih osnovnošolskih prvakinja, za šahovskimi deskami pa so tokrat sedele Mukavčeva, Miheličeva, Kapševa, Movrinova in Madroničeva. Starotržanke so si zmago priborile s 14 točkami, kolikor so jih zbrale tudi drugouvrščene Komendčanke, tretja je bila Gorišnica z 12 točkami in četrte domačinke z osmimi točkami. Najboljše šahistke po posameznih deskah so bile: Mukavec (S. T.), Pavlič (Komenda), Zupanc (Komenda), Kapš (S. T.) in Movrin (S. T.). (V. K.)

PRIMOŽA BODRILI TUDI DOLENJCI - S Primožem Peterko, ki je dolgoletne sanje slovenske športne javnosti, da bi Slovenci imeli najboljšega smučarja sveta, izpolnil v soboto v zibelki poletov na smučeh, Planici, ko si je s četrtem mestom zagotovil skupno zmago v svetovnem pokalu. S tem se je mladi, komaj 18-letni Gorenjec postavil ob bok Leonu Štuklju in Miru Cerarju, do sedaj najspešnejšima slovenskima športnikoma. Prireditve v Planici si je ogledalo krepko čez sto tisoč obiskovalcev, med katerimi je bilo tudi precej Dolenjcev. Ob harmoniki in kuhanem vinu je športni dogodek za marsikoga dobil tudi drugačne razsežnosti, a to je že druga zgodba. Na sliki: Primož Peterko je pred nabito polno tribuno v izteku planiške velikanke takole veselil svojega velikega uspeha. (Foto: Peter Klinc)

V rokometnem kotlu le še Krčani

Rokometaši igrajo tekme končnice prvenstva - Kljub slabemu izhodišču so si Krčani z dvema zmagama priigrali lepe možnosti celo za finale - Trebanjci upajo na boj za peto mesto

Potem ko je Krško v zadnjem rednem kolu s porazom proti Preventu napravilo tretje mesto, Akripol pa v Velenju s porazom proti Gorenju šesto mesto, so naša moštva končnico letošnjega rokometnega prvenstva začela z najmanjšo zalogo točk. S porazoma v prvih dveh kolu so vse možnosti za višjo uvrstitev v štiričlanski skupini A (1., 4., 5. in 8. po rednem delu) izgubili Dobovčani, v B skupini pa so si Krčani z zmago nad Akripolom in predvsem s presenetljivo zmago v Slovenj Gradcu zelo izboljšali možnosti, da se na koncu pomerijo celo za prvo ali vsaj za tretje mesto v državi. Liga četverice za obstanek v družbi najboljših, kjer igra tudi Lisca, se je začela sinoči.

Krčani so s šestim mestom po rednem delu prvenstva med moštvi z našega konca imeli najboljši izho-

dišni položaj, saj so iz rednega dela prinesli tri točke. Z zmago na domačem igrišču proti Akripolu in presečenjem v Slovenj Gradcu, kjer so premagali prvouvrščeno moštvo svoje skupine Prevent, so si močno izboljšali položaj in se ob ugodnem razpletu v nadaljevanju lahko uvrstijo celo v finale oziroma v boj za naslov prvaka, pred tem pa morajo premagati še nekaj ovir - Akripol jih čaka v gosteh, Prevent doma in Prule doma in v gosteh.

Trebanjci so po porazu s Krčani v prvem kolu končnice v drugem pripravili presenečenje na Kodeljevem, kjer so premagali mlado moštvo Prul, ki se je tako moralo posloviti od upov na prvo mesto v skupini. Ob za Trebanjce ugodnem razpletu v nadaljevanju pa bi Prulčane lahko potisnili celo na zadnje mesto v skupini, Akripol pa bi se v tem primeru lahko potegoval za peto mesto v državi.

Dobovčani igrajo v A skupini, kamor so kot osmouvrščeni po rednem delu prvenstva edini prišli brez točk in po prvih dveh kolu in porazih v gosteh z Gorenjem in Andorjem so še vedno na istem - čakajo lahko le še na 12. april, ko se bodo z zadnjouvrščenim moštvom skupine B (za zdaj je to Akripol), pomerili za sedmo mesto v državi. I. V.

Košarkarji so tik pred končnico

Novomeško Krko in Krško čaka liga osmerice za uvrstitev v bodočo prvo ligo - Po zmagi nad Slovanom tudi Krčani lahko upajo - Bo Krka z zmago nad Ježico le prva v A-2 ligi?

KRŠKO, NOVO MESTO - Kar se tiče usode košarkarjev Krškega in novomeške Krke je v rednem delu prvenstva, ki se bo končalo ta teden, ne glede na tekme zadnjega kola vse že zdavnaj rešeno. Krčani so sicer prejšnjo sredo po več mesecih posta na tekmi z Litostrojem Slovanom končno dosegli sedmo zmago v tem prvenstvu, Novomeščani pa si v zadnjem kolu z zmago nad Ježico lahko priigralo celo prvo mesto, kar pa je za oboje le vzpodbuda pred zaključno ligo za uvrstitev od 9. do 16. mesta.

Krčani so letos daleč od lanskega uspeha, ko je prav malo manjkalo, da niso v končnici prvenstva v finalu ugnali tudi Olimpije in osvojili naslova državnih prvakov. Olimpija jim je pred letošnjim prvenstvom speljala dva od treh najboljših mož, Kraljeviča in McDonalda, muhasti Nakič pa jih je okoli novega leta zapustil sam. Klub je moral zapustiti tudi prvi trener Vinko Jelovac.

Od nekdanjega sanjskega moštva ni ostalo tako rekoč nič, začeli so se vrstiti porazi, drsenje v prepad pa sedaj skuša zaustaviti novo vodstvo kluba, prav zmaga pred tednom nad Slovanom in poraz po podaljškem v gosteh pri četrtouvrščenih Domžalčanih v predzadnjem kolu daje upanje, da bo Krško le ostalo v A-1

oziroma novi 1. ligi, do tega cilja pa Ademija, Krajcarja, Jeklina, Murovca, Bošnjaka, Kralja in tovariše čaka še 14 kol končnice, v katerih se bodo za štiri mesta v družbi najboljših borila štiri zadnjouvrščena moštva A-1 lige in štirje najspešnejši iz A-2 lige.

Z velikimi upi čakajo ligo osmerice za razvrstitev od 9. do 16. mesta v Novem mestu. Lani, ko tega pred sezono niti niso načrtovali, jim je uvrstitev med najboljše ušla le za las, v letošnjo sezono so se podali trdno odločeni priti v A-1 ligo oziroma po napovedanih spremembah ligaškega sistema v 1. ligo. Kljub nepričakovano slabem začetku sezone in štirim spodrsljajem so se v nadaljevanju le ujeli in sedaj z vi-

Blišč in beda primožomanije

Slovenska športna javnost spet slavi, Primožev uspeh opevajo celo taki, ki jih šport ne zanima prav veliko, isto velja za ogled planiških prireditelj, ki si jih ogledal marsikdo, čeprav ga sicer šport ne zanima prav veliko, v Planico pa ga je zvalila dobra pivska zabava še bolj kot rekordi in spektakularni padci.

Razlog za veselje Slovencev je dober in radost pripadnikov podalpskega naroda je upravičena. Slovence preveva prava primožomanija. Tak športnik, kot je Primož Peterka, se slovenski materi rodi le vsako desetletje ali še to ne. V trenutku so bila pozabljena vsa razočaranja, ki jih to športno zimo v slovenskem športu ni malo. Če k Primoževemu kristalnemu globusu pristejemo še odmevno zmago slovenskih nogometašev nad Avstrijo, zmagoslavje Smelta Olimpije nad Cibono in podvig celjskih rokometarjev v Barceloni, ima človek občutek, da kljub svoji maloštevilnosti Slovenci spadamo med najbolj športne narode sveta.

Tisti, ki se v številnih slovenskih športnih društvih trudijo, da bi zbrali nekaj ubogih fičnikov, s katerimi bi plačali vadbo otrok v bedni telovadnici s preperelim parketom in njihovo potovanje

na tekmo v sosednjo vas, za kaj več pa že ne ostane, temu prav gotovo ne bi pritrdili.

Bili so časi, ko je država delila denar športu sicer po kapljicah, a po nekaj dogovorjenih merilih, ki so upoštevali uspešnost, množičnost in med drugim celo pomembnost za splošni ljudski odpor; marsikdo se s temi kriteriji ni strinjal, a večina društev je s tem denarjem lahko lepo delala in preživela. Danes je državnega športnega denarja bolj za vbojajne, delajo pa lahko le tisti, ki imajo nad ali med direktorji in podjetji dovolj politične moči ali pa so dovolj nasilni, da od njih izvelejo denar.

Pogosto je tako zbrani denar, predvsem v nogometu, rokometu in košarki, namenjen dobro plačanim tujcem v ekipi in ne mladim nadobudnim nadarjenecem. Šport se je že zdavnaj popolnoma skomercializiral. Tisti redki najboljši še kar zaslužijo, vsi ostali životarijo v bedi. Posledica tega je, da je med vse bolj redkimi vrhunskimi posamezniki in ostalimi športniki ogromna luknja, ki postaja vse večja in jo bo težko še kdaj zapolniti. Denarja za povprečneže in začetnike ni, brez teh pa kmalu tudi šampionov ne bo več. IGOR VIDMAR

MORIS OLIMPIJO

KOČEVSKA REKA - V 10. krogu v prvi državni ligi v streljanju z rano pištolo so strelci Morisa presenetljivo premagali ljubljansko Olimpijo. Na regijskem prvenstvu ljubljanske pokrajine so vnovič navdušili strelci iz Kočevske Reke. Pri mlajših mladinkah je zmagala Alenka Muhvič (322 krogov), prav tako pa je zmagala tudi ekipa mladink - Andreja Kep, Alenka Muhvič in Simona Konečnik. Ivica Cigalič je bila s 356 krogi druga med članicami, Franc Benčina pa tretja med člani. Članska ekipa v sestavi Franc Benčina, Cveto Zorko in Janez Markun je osvojila drugo mesto. (M. G.)

NA SVETOVNO PRVENSTVO

STARI TRG - Na državnem prvenstvu v počasnem šahu za mlade od 10. do 20. leta si je v Mariboru starotrška šahistka Darja Kapš s prvim mestom priborila tudi nastop na svetovnem prvenstvu, medtem ko bosta drugouvrščeni v svojih kategorijah Mateja Madronič iz Sarega trga in Sanja Žnideršič iz Krškega odpotovali na evropsko prvenstvo. Njihov uspeh so s tretjim mestom dopolnili Štajner in Novak iz Krškega in Kobe iz Starega trga.

KRŠKO MED UPOKOJENCI

KRŠKO - Krško društvo upokojencev je ob pomoči šahovskega kluba Triglav pripravilo ekipno prvenstvo upokojencev posavsko-zasavske regije, na katerem je nastopilo osem štiričlanskih ekip. Zmagali so člani prve krške ekipe, druge so bile Radeče, tretja Sevnica in četrte Brežice. Za zmagovalno posadko so igrali Jože Volčanšek, Marjan Rupar, Dušan Strojnik in Vinko Novak. (J. B.)

Sevničani v Belgijo

Šest sevniških karateistov ima status športnika

SEVNICA - V sevniškem karate klubu ima kar 6 tekmovalcev status športnika, ki jim ga je podelil Olimpijski komite Slovenije. Status športnika perspektivnega razreda ima Sašo Vaš, status državnega razreda Silvo Koželj, status mladinskega razreda pa Marko Stopar, Damjan Fila, Martin Hriberšek in Urban Božičnik. To je hkrati dokaz dobre strokovnega dela v klubu. Trenerji in vaditelji Shotokan karateja se stalno izobražujejo in prenašajo svoje znanje in izkušnje na mlajše.

Sevniški mlajši najboljši tekmovalci in reprezentanti državne karate reprezentance do 17 let se bodo že v začetku aprila letos ponovno pomerili z vrstniki iz številnih držav stare celine. Pet članov sevniškega karate kluba, Rok Črepišek, Danilo Lisec, Denis Orač, Marko Stopar in Darjan Tabak, bo 4. aprila odpotovalo na odprto belgijsko prvenstvo, kjer se bodo pomerili v katah in športnih borbah z vrstniki na Grand prix turnirju Belgian Open.

Predstavniki sevniške Ajdine bau je sevniškimi karateistom omogočil uporabo kombija in tako tudi njihovo udeležbo na odprtem prvenstvu Belgije. Tam se jim bo pridružil še šesti tekmovalac, Urban Božičnik, dobitnik zlate kolajne z lanskega odprtega prvenstva Bavarske. P. P.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

ROKOMET

Moški, 1. liga, 1. kolo končnice - GORENJE: AFP DOBOVA 23:22 (9:11); AFP DOBOVA: Stojakovič 7, Đapo 4, Mijačinovič 3, Ocvirk 3 itd.

KRŠKO: AKRIPOL 21:18 (13:12); KRŠKO: German 6, Iskra 6, Čurak 5, D. Urbanč 3 itd.; AKRIPOL: Vešligaj 5, Bregant 4, Šavrič 4, Počervina 3 itd.

2. kolo končnice - PREVENT: KRŠKO 22:23 (9:12); KRŠKO: Iskra 11, D. Urbanč 5, German 4 itd.

PRULE 67: AKRIPOL 24:26 (12:14); AKRIPOL: Počervina 9, Vešligaj 7, Šavrič 4 itd.

ANDOR: AFP DOBOVA 30:27 (15:12); AFP DOBOVA: Ocvirk 10, Đapo 5, Mijačinovič 3, Voglar 3 itd.

LESTVICA, SKUPINA A: 1. Pivovarna Laško 9 (-1), Gorenje 5 (-1), Andor 6, AFP DOBOVA 0; SKUPINA B: 1. Prevent 8, Krško 6, Prule 5, Akripol 3.

V 3. kolu, ki bo 29. marca, bo AFP Dobova igrala doma s Pivovarno Laško, Akripol prav tako doma s Preventom in tudi Krško doma s Prulami 67. Prvo kolo skupine za obstanek v 1. ligi je bilo sinoči, Lisca pa se je v gosteh pomerila s Slovanom.

1. B liga, 19. kolo - GROSUPLJE: INLES RIBNICA 24:19 (10:11) LESTVICA: 1. Škofljica 30, 2. Šešir 26, 3. Inles Ribnica 25 itd.

ODBOJKA

Ženske, 1. A liga, 14. kolo 2. kroga - TPV NOVO MESTO: KRIM 3:0 (7, 11, 10); LESTVICA: 1. Kemiplas Koper 26, 2. Infond Branik 24, 3. TPV Novo mesto 20, 4. Krim 14, 5. Ljutomer 12, 6. Bled 10, 7. Sobota 6, 8. Kaepa ŠOU Vital Frupi 0.

1. B liga, 10. kolo 2. kroga - PREVALJE: LIK TILIA 3:0 (10, 3, 9) LESTVICA: 1. Marsel Ptuj 18... 6. Lik Tilia 4.

3. liga, zahod, 19. kolo - TPV NOVO MESTO II: RADIO MORJE 1:3 (-2, -10, 3, -16); LESTVICA: 1. Kemiplas Koper II 22... 7. TPV Novo mesto II 4 itd.

Moški, 2. liga, 19. kolo - KAN KOVINAR (prost); LESTVICA: 1. Kan Kovinar 30 itd. V 20., zadnjem, kolu bo v soboto, 29. marca, Kan Kovinar igral v gosteh s Prvačino.

3. liga, zahod, 19. kolo - MOKRONOG: NARODNI DOM 3:1

(12, -7, 13, 10); KAN KOVINAR II: TERMO LUBNIK II 2:3 (-11, 10, 6, -12, -13); KRKA NOVO MESTO II: GIMNAZIJA ŠIŠKA 1:3; LESTVICA: 1. Bovec 32... 6. Kan Kovinar II 14... 7. Mokronog 14... 10. Krka II 10 itd.

KOŠARKA

A-1 liga, 20. kolo - KRŠKO: LITOSTROJ SLOVAN 85:71 (32:39); KRŠKO: Jeklin 30, Murovec 6, Bošnjak 17, Ademi 19, Krajcar 11, Kralj 2.

21. kolo - HELIOS: KRŠKO 91:78 (72:72, 41:36); KRŠKO: Ademi 24, Krajcar 20, Jeklin 17, Murovec 9, Bošnjak 5, Avsenak 4. LESTVICA: 1. Smelt Olimpija 44, 2. Kovinotehna Savinjska 35... 11. Krško 28 itd. Sinoči je Krško igralo zadnjo tekmo rednega dela prvenstva doma z Mariborom Ovni.

A-2 liga, 20. kolo - LOKA KAVA: BREŽICE 81:46 (43:31); BREŽICE: Krošelj 15, Krivokapič 13, Antolovič 8, Ogorevc 6, Rozman 9, Kajba 5, Marčetič 4, Stergar 4.

TRIGLAV: KRKA 73:81 (34:35); KRKA: Bordelius 3, Samar 6, Stipančič 3, S. Petrov 8, Smodiš 33, Bajc 22, M. Petrov 2, Lučev 4.

21. kolo - BREŽICE: SLIVNICA 89:78 (36:35); BREŽICE: Rozman 2, Ogorevc 22, Rostohar 4, Krivokapič 6, Antolovič 26, Marčetič 7, Krošelj 2.

KRKA: ZAGORJE 107:75 (45:41); KRKA: Samar 19, Stipančič 15, S. Petrov 20, Smodiš 33, Bajc 17, M. Petrov 3.

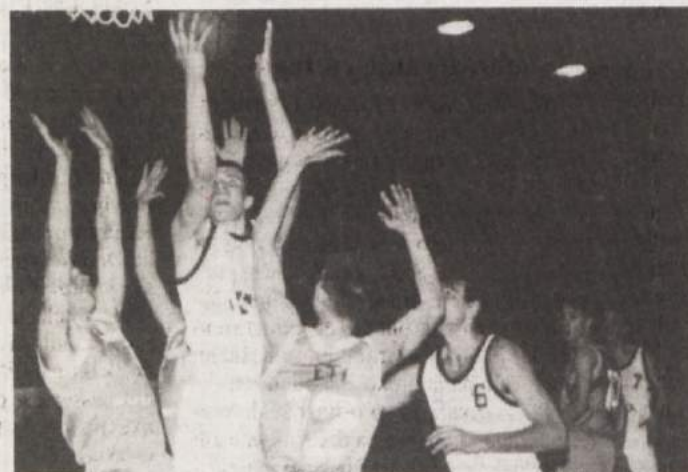
LESTVICA: 1. Loka kava 40 (tekma več), 2. Krka 38... 11. Brežice 25 itd.

V zadnjem kolu, ki bo v soboto, 29. marca, bo Krka v gosteh igrala z Ježico, Brežice pa naj bi že v torek igrala v gosteh s Comtom.

NAMIZNI TENIS

Moški, 1. liga, 2. kolo končnice, za 1. do 4. mesto - KRKA: MAXIMARKET OLIMPIJA 4:1 (Komac: Tokič 2:0, Retelj: Škafar 0:2, Hribar: Reflak 2:1, Komac: Hribar: Škafar - Reflak 2:0, Komac: Škafar 2:0); izid po dveh tekmah je 1:1, o finalistu pa bo odločalo srečanje

za 9. mesto - MELAMIN: KRIŽE 1:4; Izid po dveh srečanjih je 2:0 za Križe. Malamin je tako zasedel zadnje, deseto mesto.

ADUT ZA PRVO LIGO - Komaj 18-letni novomeški košarkarski veliki up Matjaž Smodiš (na sliki med metom na tekmi z Zagorjem, kjer je dosegel 33 točk) je Krkin adut v boju za uvrstitev v prvo košarkarsko ligo, pa tudi kasneje za obstanek med najboljšimi. Krka med A-2-ligaši spada med najvišja moštva in prav centri so njeno najmočnejše orožje. V prvi ligi bo, kar se tega teže, saj so prvotigaška moštva v povprečju precej višja od drugotigaških. (Foto: I. V.)

I. VIDMAR

ZLATO NA STARI TRG

STARI TRG - Na državnem prvenstvu mladih v pospešenem šahu sta v Kranju postali državni prvakinji Mateja Špehar in Sonja Mukavec iz Starega trga ob Kolpi, drugo mesto je osvojila Mirela Ahmatović iz Krškega, tretje mesto pa so si prislužili Moja Kastelec in Tadej Kobe iz Starega trga ter Ana Srebrnič iz Grosuplja.

FOTO: T. GAZVODA

Dva (s)pola (ne)moči

V prvih dneh šolskega leta je prišlo komaj 8-letno dekletce izpod Gorjancev razburjeno iz šole. "Želim postati predsednica razreda!" je bila trdno odločena. Deklica zaradi izziva ponoči skorajda ni zatisnila oči, kovala je načrt, kako na svojo stran pridobiti ne le peščico punc, ampak tudi kakšnega fanta. Brez kakšnih posebnih podtalnih igr, lobiranja ali podkupovanja ji je uspelo. Tudi zato, ker ji v nekaj letih življenja še ni uspelo popolnoma doumeti stereotipov o vlogi in položaju žensk v družbi, ki so v stoletjih v žensko podzavest vtisnile pečat samokrivde, da je za podrejen položaj, ki vlada v družbi, pač kriva ženska sama.

Ženskam se je v 19. stoletju sicer uspelo otresti dolga stoletja njihove edine življenjske vloge - rojevati moške naslednike, vendar pa je očitno, da toliko opevana enakost spolov živi le v uradnih listinah. Zgodovinska ločitev moškega in ženske je pač ustvarila dva nasprotujoča si, izključujoča se in marsikdaj celo sovražna (s)pola, kar v svojih citatih, mislih in izjavah vedno znova potrjujejo tako eni kot drugi.

Politiko naj krojijo (tudi) ženske

tudi tako

Pri nas je pač tako, da za vsakim uspešnim moškim stoji uspešna ženska, pa naj gre za brata Podobnika ali predsednika Kučana, medtem ko je dejstvo, da si Drnovška, ki sicer nima žene, brez Arturja ne moremo predstavljati. Torej ženskam še kako pristojni vloga kuharice, perice, skrbne gosposinje ali tajnice, natararice in čistilke, medtem ko so poskusi redkih žensk v politiki že v naprej obsojeni na spotikanja večine.

Bolj redki primeri uspešnih žensk nas opominjajo, da zadeva le ni tako črna-bela. Slovenija se resda ne more primerjati z nekaterimi državami, ki so sicer označene za zaostale, a so se v njih ženske prebile v sam politični vrh, pa naj gre za sedaj tako medijsko popularno Argentinko Evito ali pa primer Benazir Buto v Pakistanu, Golde Meir v Izraelu, Sirimavo Bandaranaike na Šri Lanki, Indijko Indiro Gandhi ali katero drugo. Če žene v politiki, se je kar peščica Slovenk prebila v vrh medijske popularnosti. In to celo takšne brez moškega ob sebi!

Je že tako, da se poleg svetosti spolov žal vse bolj razbija tudi svetost zakona. Vsaj po tem Slovenci strumno korakamo za razvitejšimi državami. Število samskih žensk se je v zadnjih treh desetletjih precej povečalo, na to pa kaže tudi število razvez. Vsako leto se v Sloveniji loči skoraj 4 tisoč ljudi, kar je glede na število prebivalcev pri nas še vedno štirikrat manj kot v Ameriki, vendar več kot dovolj za razmislek o vzrokih prelomljene oblube o zvestobi. Delček vzroka za to lahko na primer najdemo v izraženi dvopolnosti spolov, prepričanju o nadvladi enega nad drugim ali morda večanju samozavesti tistega, ki vse glasneje zahteva enakopravnost. Nekaj je morda res tudi v izjavi Virginie Woolf, ki je zapisala, da so ženske vsa ta stoletja služile kot povečevalno steklo - z magično močjo so odsevale moške figure, dvakrat večje od naravne.

TANJA GAZVODA

Na Finskem so prve ženske prišle v parlament že leta 1907 in od takrat delež žensk nikoli ni padel pod 10 odstotkov. Danes predstavlja nežnejši spol najvišjega finskega zakonodajnega telesa skoraj polovico poslancev. Seveda so Slovenke precej na slabšem, številni podatki pa kažejo, da se je položaj slovenskih žensk, a ne le na političnem področju, po letu precej 1990 poslabšal. Še več.

Po ocenah Vere Kozmik, ki vodi Urad za žensko politiko štiri leta, dno krize še ni doseženo, zato bo potrebno za boljši položaj narediti kaj več. Pričakovanja, da bodo to namesto žensk storili moški, so seveda iluzorna. Nalogo bodo namreč morale narediti ženske same. Slovenija ženskam sicer pravno zagotavlja vse pravice, vendar to ne odpravlja predsodkov in stereotipnih predstav o spolnih vlogah ter zatorej ženskam tudi ne zagotavlja enakih možnosti v primerjavi z moškimi.

Vlada z lepoto napako

Tisti, ki primerjajo položaj žensk v današnji družbi, se pogosto sklicujejo na podatke, ki kažejo, da so moški pravzaprav na slabšem. Tako so ženske vključene v vse več višješolskih in visokošolskih programov, medtem ko je med diplomanti kar 60 odstotkov žensk. Ženske predstavljajo tudi kar 48 odstotkov vseh zaposlenih pri nas, povrh pa ima nežnejši spol še 7 let daljšo povprečno življenjsko dobo (čeprav Slovenijo celo svetovne zdravstvene institucije opozarjajo, da bo potrebno kaj ukreniti zaradi visoke smrtnosti Slovenk zaradi raka na dojkah in na materničnem vratu). In če k ugodnim kazalcem prištejemo še manjši delež bolniškega staleža žensk, če ne upoštevamo bolniške zaradi nege bolnega otroka, in dobro urejenega porodniškega dopusta, je ženam naša družba res naklonjena. Tisti, ki se s slednjim strinjajo, ne bodo pozabili povedati tudi, da je med 45 zaposlenimi v diplomaciji kar 8 žensk. In tako bodo zagovorniki urejenega razmerja med spoloma v slovenski vladi, sestavljeni iz samih moških, videli zgolj lepoto napako.

A le ni vse tako rožnato. Na posvetu o položaju žensk, ki ga je pripravil Andragoški zavod Maribor, udeležili pa sta se ga tudi Vera Kozmik iz Urada za žensko politiko in bivša poslanka Danica Simšič, so razpravljalke opozorile na enega pomembnejših kazalcev položaja žensk - zaposlovanje. Tako med iskalci prve zaposlitve daleč prednjačijo dekle-

ta, med dolgotrajne brezposelnimi hitreje narašča delež žensk, vse večji delež brezposelnih žensk je tudi po 40. letu starosti. Razlike so v plačah za enako delo in enako izobrazbo, kljub temu da so prizadevanja za pravice žensk na delovnem mestu in povečana vloga žensk na vseh ravneh javnega življenja vse večja. A očitno še ne dovolj, na kar kaže premajhna zastopanost žensk v politiki.

Vendar ne le v slovenskem parlamentu, kjer je trenutno med 90 poslanci le 7 žensk, v vladi pa sploh nobene. Da je nekaj narobe z zastopanostjo nežnejšega spola v slovenski politiki, smo lahko opazili tudi na lokalnih volitvah, ko je na mesto županje uspelo priti le dvema ženskama, pa tudi v prejšnjih sestavah parlamenta, v katere so ženske sicer bile izvoljene, a so bila mesta odločanja v rokah moških.

Poraz žensk na zadnjih volitvah v državni zbor je vzpodbudil precej glasna razmišljanja, kje so vzroki za takšno stanje. Kje torej najti tisto energijo, ki bi ženskam pomagala skočiti iz spon, ki jih postavljajo ne le moški, pač pa celo ženske same?

Nekatere politične stranke sicer res glasno poudarjajo pomen žensk v politiki, vendar je bilo v praksi jasno, da so stranke predstavnice nežnejšega spola na volilnih listah postavile na ne najbolj izvoljiva mesta. Ženske so dodatno izgubljale, če so bili njim nasproti bolj izvoljivi kandidati, na primer ministri, župani in druge družbeno bolj izpostavljene osebe. Tako se je zgodilo, da sta v isti volilni enoti kandidirala dr. Mateja Kožuh Novak in hkrati šolski minister, v drugi pa Vera Kozmik proti predsedniku Slovenske ljudske stranke.

Po mnenju Vere Kozmik pomembno zavestno in nezavestno vlogo pri določanju položaja in vrednotenju obeh spolov igrajo tudi mediji, pri tem pa svoj delež prispevajo celo ženske same. "Feminizem je bil pri nas diskreditiran in zato zamegljen. Tako se zgodí, da smo ženske nepre-

klicno največje nasprotnice ženskega gibanja. In tako političarka reče, da ni feministka, ker misli, da se bo s tem prikupila moškemu," o odsotnosti feminističnega gibanja pri nas razmišlja Vera Kozmik.

Politika ni k...

Posredno lahko slabo zastopanost žensk v politiki iščemo tudi v odnosu do politike, kajti še vedno nas obdaja verovanje, da je politika umazana dejavnost. Ta popačena slika poraja predstavo, da se v politiki najdejo samo močni, neustrašni ljudje, ljudje s sijajnimi pogledi. Ta politika poraja predstavo, da se v tem razburljivem svetu velike pustolovščine znajdejo samo odločni moški. Cilj tega ni le zastraševanje žensk, temveč tudi dvigovanje vrednosti moških v politiki, medtem ko je premalo poudarjen pravi namen politike: to je urejanje in sprejemanje odločitev o tem, kako bomo živeli, zato je pravzaprav pri takšnem odločanju koristno biti zraven.

V Sloveniji je sicer veliko ženskih nevladnih ustanov, a med njimi ni sodelovanja, kot tudi ne med ženskimi organizacijami znotraj političnih strank, poskusi povezovanja in sodelovanja pa so že v naprej označeni kot nekaj grozljivega. Morda bo takšna sodba presekana z jasno izraženo potrebo po povezovanju, katere nosilec naj bi bil Urad za žensko politiko.

Izobraževanje za ženske

Rezultati volitev kažejo, da se morajo ženske o svojem položaju in dejavnosti v politiki organizirano pogovarjati. Korak k temu je naredil Andragoški zavod Maribor s projektom Izobraževanja žensk za politiko in demokracijo na lokalni ravni, ki je potekal ob finančni podpori fundacije Evropske unije Phare. 30-urni seminarji so bili v različnih slovenskih krajih, tudi v Črnomlju in Krškem, sodelovalo pa je preko 200 udeleženk.

Pri ženskah, ki so obravnavale različne teme, od žensk na delovnih mestih ter vključevanj v javno življenje in politiko do civilnih oblik političnega delovanja, nastopanja v javnosti, nasilja nad ženskami in feminizma je v času izobraževanja občutno naraslo zanimanje za politično delovanje. S projektom, ki se je začel 1. aprila lani in se končuje v teh

dneh, je torej led prebit. Ženskam je politika tako sicer približana, čeprav volilni rezultati kažejo, da bo potrebno še veliko znanja, ki bo pripomoglo h krepitvi zavesti žensk o njihovih pravicah. Na Andragoškem zavodu si prizadevajo, da bi tovrstno izobraževanje potekalo tudi v prihodnje. Kajti iluzorno je pričakovati, da bo država kar sama od sebe sprejemala ukrepe v korist enakosti spolov in spodbujanju uživanja pravic žensk.

V Nemčiji zahteve jasne

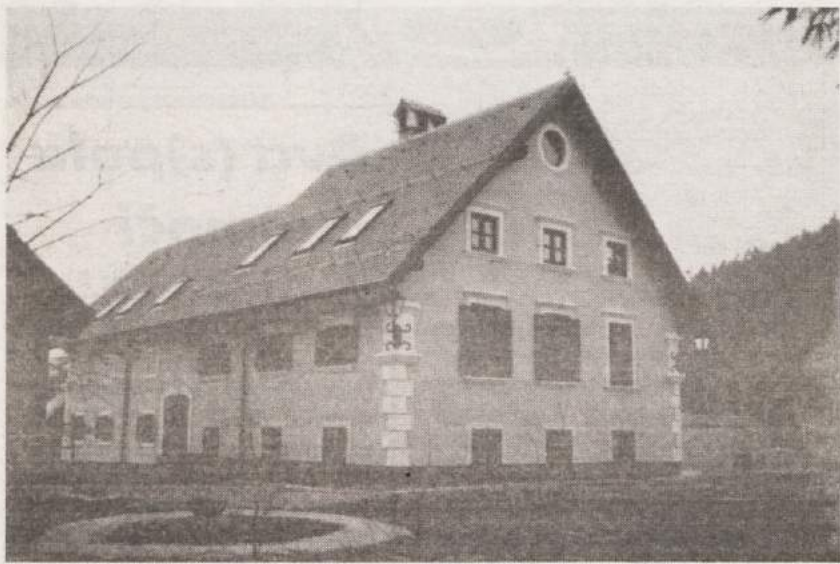
Primer, kako so si znale ženske izboriti svoje mesto v politiki, je nemška zvezna dežela Hessen, kjer so leta 1979 prvič uredili centralno službo za ženske zadeve kot oddelek državne pisarne. Ta služba je prevzela stališče do načelnih vprašanj ženske politike, pregledala posledice zakonov in odredb za ženske in dala pobude v zvezi z odpravo dejanskega neenakopravnega položaja žensk.

Leta 1985 je ta služba prerasla v samostojni vrhovni deželni urad, ki ga je vodila pooblaščenka hessenske deželne vlade za ženske zadeve, ki je bila v rangu državne sekretarke. Ko bi moralo biti leta 1991 ustanovljeno žensko ministrstvo, je bodoča ministrica za svoje imenovanje postavila pogoj: ministrica bo postala le, če ji bosta prepuščeni tudi področji socialne in delovne politike, samo ministrstva za ženska vprašanja pa ne bi prevzela. Njena pojasnila Bonnu so bila jasna: če bi hotela ministrica za ženske izboljšati pogoje za ženske na področju dela, bo pri tem odvisna od ministrov za gospodarstvo ali delo. Če torej pristojni ministri niso pripravljeni dati na voljo sredstev za specifične ženske projekte in če se niso pripravljene z njimi strokovno ukvarjati, ima ženska ministrica v glavnem zvezane roke. Današnja hessenska ministrica za ženske je hrati tudi ministrica za delo in socialno. V teh, za žensko politiko bistvenih resorjih odloča o uporabi sredstev za ženske kakor tudi o specifičnem oblikovanju hessenske delovne in socialne politike. Po možnostih delovanja je torej bistveno višje od zvezne ministric za ženske.

Slovenija je seveda od takšne ureditve daleč, čeprav bodo pogajanja o vstopu v Evropsko unijo narekovala tudi smernice za izboljšanje pravic žensk. O teh pa bodo, kot kaže, pri nas spet odločali moški.

TANJA GAZVODA

Obuja pozabljenih zvoke

Dom glasbene dediščine v Srednjem Globodolu

Minulo nedeljo, v prvih dneh letošnje pomladi, so se gostje prvega koncerta v Domu glasbene dediščine v soju sveč ter ob zvokih orgel in violine v duhu dotaknili preteklih stoletij. S pomočjo čudeža, ki mu pravimo glasba in sta ga ta večer posredovala violinist Igor Grasselli in organist Milko Bizjak, so se srečali z umetniškimi sporočili Pesentija, Albinonija, Tartinija, Sgatberonija, Bacha in Haendla, velikih mojstrov baročne glasbe. In kje se je to dogajalo? V Ljubljani, Gradcu, Mariboru? Morda v Novem mestu? Ne! V Srednjem Globodolu, dolenski vasi na kraškem polju, obdanem s hribi in gozdovi, potopljenem v spokojen mir, proč od hrupa in vrveža mest.

Tu si je namreč glasbenik, konservator, publicist in založnik Milko Bizjak pred tremi leti izbral svoj novi dom. A ne samo zase, v prenovljeni in dozidani stari kmečki hiši, ki v svojih temeljih hrani skoraj petstoletne spomine, je našla dom tudi glasba. Nji je Bizjak povsem predan, predvsem stari, baročni glasbi, zato je svoje novo domovanje imenoval Dom glasbene dediščine. Zapuščeno kmetijo v Srednjem Globodolu je kupil leta 1993, naslednje leto je že začel z obnovo, ki je po njegovih idejnih zasnovah in ob upoštevanju navodil zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine uspešno stekla. Glasbeno domačijo je zasnoval tako, da prostori služijo različnim glasbenim dejavnostim, komornim koncertom, orglarski šoli in seminarjem, kar vse je začelo potekati z nedeljskim koncertom in se bo nadaljevalo v letošnjem poletju.

Milko Bizjak je sicer doma na Jesenicah, kjer se je rodil pred 38 leti. Ljubzen do glasbe ga je vodila po končani srednji šoli na Glasbeno akademijo v Zagrebu, kjer je z odliko končal študij orgel. Izpopolnjeval se je še v Pragi in Gradcu ter tako postal izvedenec za orgelsko in sploh staro glasbo. Koncertiral je na več kot 400 orglah po Italiji, Nemčiji, Avstriji, na Madžarskem, Hrvaškem in seveda tudi po Sloveniji. Posnel je več plošč in kaset, nastopil na več radijskih in televizijskih oddajah doma in na tujem. Zanimanje za stare instrumente in glasbeno dediščino ga je spodbudilo, da se je lotil temeljite raziskave o orglah v naših cerkvah, katere plod je bila zajetna monografija Orgle na Slovenskem. Kot poznavalec teh instrumentov in strokovni sodelavec Restavratorskega centra je sodeloval pri obnovi nekaterih dragocenih starih orgel, kot so denimo orgle ljubljanskega mojstra Malachovskega v župnijski cerkvi v Soteski. Tako je pomagal oteti uničenju dotlej prezrt del naše kulturne dediščine.

Zbirka starih instrumentov

Bizjak, ki ima ob vsem znanju in bogatih izkušnjah tudi pridne in veščerke roke, se ni loteval le obnavljanja starih in skoraj uničenih instrumentov, ampak tudi izdelovanja kopij za svoje potrebe.

"Najprej sem naredil čembalo. Ker mi je kopija dobro uspela, sem začel delati še druge," pravi Bizjak in doda, da to ni nič takega, le dveh levih rok človek ne sme imeti. Pri izdelavi kopij si pomaga z nekaterimi deli in s sušenim lesom, kar mu dobavlja prijatelj iz Anglije, a kljub temu mora za izdelavo posamezne kopije sam narediti štiri petine instrumenta.

Tako je sčasoma ustvaril zbirko starih instrumentov na tipke, ki ima zdaj dom na njegovi globodolski glasbeni domačiji.

Milko Bizjak

"Jaz sem v bistvu glasbenik, iskanja po arhivih pa se lotevam zato, ker sicer tega ne bi nihče naredil," pravi Bizjak. "Priprava izvedbe neke stare, neznane skladbe zahteva veliko dela. Najprej je seveda treba najti v arhivih stare notne zapise, jih nato urediti in prepisati, saj so glasbeni rokopisi pisani v starih ključih, ki jih danes zna brati le malo glasbenikov, pogosto pa so zapisi tudi slabi in z napakami. To naj bi sicer delal Muzikološki inštitut SAZU, a tam raje izdajajo že tiskane stare stvari, ob tem pa ostajajo dragoceni glasbeni unikatni po arhivih neobdelani. Žal se pri nas skoraj nihče ne zaveda, kaj imamo. Še huje, vem za nekaj primerov, ko so stare notne zapise preprosto skurili. In vendar glasba, ki je ohranjena pri nas, ni prav nič slabša od glasbe znanih evropskih skladateljev. Anonimna je ostala zato, ker je ni nihče raziskoval."

Glasba iz kapiteljskega in frančiškanskega arhiva

Ker je Milko Bizjak človek dejanj, ni stal križemrok. Leta 1987 je začel izdajati glasbene edicije starih skladb, najprej v samozaložbi, nato pa je ustanovil založništvo Edition Bizjak. Do letos je izdal preko sto notnih zvezkov stare glasbe, ki jo je odkril v arhivih na Slovenskem in Hrvaškem, skupaj preko 500 različnih skladb, dotlej še nenatisnjenih, starih 250 in več let. Izdaja tudi zgoščenke, na katerih so posneti teh skladb. Zbirka Glasbena dediščina Slovenije obsega že 15 kompaktnih plošč. Na njih so posnete skladbe za razne zasedbe: od pevskih in orgelskih skladb do koncertov za violine, instrumentalnih skladb, kantat, maš in drugega. Za izvajanje skladb je pridobil štiri zборе, tri simfonične orkestre, dva manjša komorna orkestra in kvartet Mu-

FOTO: M. MARKELJ

sica antiqua Labacensis ter kakih deset priznanih vokalnih solistov. TV Slovenija je posnela prek 16 koncertov, videli oziroma slišali pa jih bomo letos jeseni, ko bo stekla serija. Ob vsem tem velja poudariti, da je Bizjak prevzel nase ne samo breme raziskovanja, zapisovanja, izdajanja in organiziranja izvedb ter snemanja, ampak tudi levji delež stroškov. Plošče so dobile le simbolično denarno podporo, ki ni zadoščala niti za kritje stroškov snemanja.

Za nas je posebej zanimivo, da je v seriji kar sedem plošč, na katerih je posneta stara glasba iz novomeškega kapiteljskega in frančiškanskega arhiva. Glasbena rokopisna zbirka iz frančiškanskega arhiva presenetljivo vsebuje poleg sakralnih del tudi obsežen opus posvetnih skladb, ki je drugi najobsežnejši strnjeni fond posvetne glasbe iz 18. stoletja na Slovenskem. Kot pravi Bizjak, lahko z gotovostjo zatrdi, da izvirajo čembalska dela z gradu Hmeljnik, saj so skladbe plesno-programskega značaja in vsebinsko ne sodijo v samostansko glasbeno zbirko. Ob požigu gradu so frančiškani očitno poleg ostalega rešili tudi del rokopisnega glasbenega gradiva, v njem pa med drugim edinstveno unikatno rokopisno zbirko petnajstih divertimentov za čembalo češkega skladatelja Jana K. Vanhala in celo eno Haydnovo skladbo.

Novomeški glasbeni festival

Milko Bizjak je letos svojo dejavnost razširil še s programom desetih koncertov ob svečah, kot jih je imenoval. Zvrstili se bodo v Domu glasbene dediščine od marca do decembra, hkrati pa je dopolnjen program ponudil tudi Mestni občini Novo mesto kot Novomeški glasbeni festival. Občina je sprejela pokroviteljstvo in bo z njim pomembno obogatila kulturno in turistično ponudbo.

"Vsi koncerti Novomeškega glasbenega festivala bodo brez vstopnine in predstavljajo prvi takšen poskus približevanja glasbe občanom. Cilj festivala ni le v tem, da omogoči vsakomur doživljanje glasbe, marveč stremi tudi k obogatitvi turistične ponudbe v novomeški občini," pravi Bizjak.

Program festivala je zasnoval pretežno na komorni glasbi baroka in klasicizma. Prepričan je, da z njim prinaša na Dolenjsko nove razsežnosti, ki so v evropskem prostoru posebno v zadnjih desetletjih postale vodilne smeri pri oblikovanju glasbene ponudbe, postavljene na lokacije starih mestnih jeder, cerkva, kapelic, dvorcev in meščanskih salonov. Obiskovalci bodo lahko prisluhnili glasbi velikih evropskih skladateljev 17. in 18. stoletja pa tudi izročilo skladateljev, ki je ohranjeno v kapiteljskem in frančiškanskem arhivu.

Zanimivost festivalskih koncertov bo tudi v tem, da bodo izvajalci igrali na stare, relikve slišane instrumente. Festival se bo začel 7. aprila, zaključil pa decembra. Koncerti bodo v Kulturnem centru Janeza Trdine, v evangelijski, kapiteljski in frančiškanski cerkvi v Novem mestu, v župnijskih cerkvah v Brusnicah, Mirni Peči in Straži ter na gradu Grm.

"Vseh trinajst festivalskih koncertov bo občino stalo manj, kot je lani dala za samo štiri koncerte Novomeških poletnih večerov," opozarja Milko Bizjak.

MILAN MARKELJ

VELIKONOČNI OBIČAJI

Rože izpod Angelinih rok

Praznični in predpraznični ljudski običaji so se po slovenskih pokrajinah razlikovali. Prav v tej raznovrstnosti pa se kaže pestrost ljudskih šeg in navad. In če se je kdo iz ene pokrajine preselil v drugo, je prevzel nekaj novih navad, jih dodal k svojim in raznolikost je bila še bogatejša.

Ena takšnih, ki ni pozabila na predpraznične velikonočne navade svojih babic in dedkov, pa četudi je svoj rojstni kraj zapustila v rani mladosti, je Angela Lamut iz Petrove vasi pri Črnomlju. Spominja se, da je že kot majhna deklica, ki niti v šolo še ni hodila, s starejšimi ženskami iz Holmca na Koroškem, kjer se je rodila, delala rože iz krep papirja. Rože so porabili za vence za kapelice, a tudi v vaze v cerkvi so jih dali ter na grobove. Delale so jih skozi vse leto, še posebej pa so bile zaposlene pred veliko nočjo oz. pred cvetno nedeljo. Morale so biti še kako pridne, da so naredile dovolj papirnatih rož za veliko butaro.

A ne le dovolj, tudi lepe so morale biti, kajti vasi so med seboj tekmovala, katera bo imela večjo in lepšo butaro. Veliko butaro so nosili na cvetno nedeljo k maši fantje in moške, medtem ko so imele ženske, dekleta in otroci manjše butare. A tudi te so morale biti lepe. "Več so imele papirnatih rož in trakov, lepše so bile," se ob spominih na mladost nasmehne Angela.

Koroško izročilo v Beli krajini

Angelina mama ni nikoli delala rož iz krep papirja. Ob obilici otrok in zgodnjem vdovstvu ni bilo časa še za takšno opravilo. Zato se je učila izdelovanja rož pri starejših sovaščankah. Za to delo so potrebne zelo spretne roke in Angela je prepričana, da jih je podedovala po očetu, ki je delal metle, slamnate peharje, koše, košare. Veliko ročnih spretnosti pa si je pri njem tudi pridobila, saj mu je večkrat pomagala. A ko je odšla od doma, je skoraj pozabila na to lepo koroško ljudsko obrt, kakor bi ji lahko rekli. Zadnja leta pa se je začela v njej zopet prebujati želja, da bi, čeprav je tako daleč od rojstne vasi, vsaj v domači hiši znova obudila

Angela Lamut pri izdelovanju papirnatih rož

FOTO: M. BEZEK-JAKŠE

to lepo koroško navado. Tako je imela pred cvetno nedeljo kar precej dela, da je naredila butarico iz papirnatega cvetja. Tudi na grobovih, ki jih okraši Angela zlasti pozno jeseni in pozimi, so vedno rože iz krep papirja. Velikokrat pa jih naredi tudi kot darilo in razda, tako da doma ostane le malokatera roža. Pa tudi na dan odprtih vrat v črnomaljsko šolo Mirana Jarca so jo že povabili, da je otrokom pokazala, kako nastajajo papirnat rože.

"Otroci in njihovi starši so bili nad tem delom zelo navdušeni. Vesela sem bila, da so Belokranjci tako dobro sprejeli naše ljudsko izročilo. Predvsem pa sem bila zadovoljna, da so tudi otroci poskusili delati rože, in nekateri so bili prav spretni. Morda pa se bo izdelovanje papirnatih rož usidralo tudi pri kakšnem Belokranjcu. Deset let živim v Beli kraji-

ni, pa še nisem slišala, da bi še kdo izdeloval takšno cvetje," pravi Lamutova.

Kako nastane

In kako sploh nastane Angelina roža? Od role krep papirja odreže nekaj centimetrov širok trak, odvisno od tega, kako velik cvet želi. Potem trak petkrat pregane in izreže obliko cvetnih listov. Ali pa izreže vsak list posebej in jih sestavlja. Angela izdeluje irise, šmarnice, astre, narcise, zvončke, vrtnice, nageljne, žafrane in morda še kaj. S škarjami ali svinčnikom zavije vsak list posebej. Nato trak, izrezan v obliki cvetnih listov, zvije v cvet, spodaj stisne ter ovije z drobnim žico, ki je hkrati tudi pecelec. S trakom iz zelenega krep papirja ovije žico, hkrati pa zraven ovije tudi liste, ki so različnih oblik glede na to, za kakšno rožo gre. Potem razptopi svečo in v parafin, ki mora biti tekoč, ne pa prevroč, namoči celo rožo ter jo obesi, da se ocedi in otrdi. Posebno za okras grobov je dobro, da je roža povoskana, da vzdrži dlje časa, če pa ostane v vazi v stanovanju, to ni nujno.

Angela izdeluje papirnat rože v glavnem za lastno zadovoljstvo. Ker je zelo spretna, dobi opazovalec občutek, da je to delo zelo enostavno, a ni tako. Lahko bi celo rekli, da je neke vrste ljudska umetnost. Predvsem pa je potrebno veliko potrpežljivosti in domišljije. Lamutovi uspe narediti rožo že v desetih minutah. A ker ena roža ne pomeni veliko in jih mora biti vsaj za šopek, je dela kar precej. Sicer pa Angela rada suši tudi sveže rože in naredi šopek iz suhih rož. Skratka, rada ima rože, ki so obstojne dlje časa, ki so torej "žive" tudi pozimi.

Čeprav Lamutova o svojem konjičku ne govori veliko, pa bi le rada, da bi se ta koroška tradicija ohranila tudi v Beli krajini, kamor jo je prinesla. Zato se tudi hčerka, sedmošolka Mojca, že poskuša v izdelovanju papirnatih rož, zatrdila pa je, da bo tudi dveletnega sina Simona vpeljala v to za dušo in oko tako prijetno delo.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Od glavne tajnice do notranje sovražnice

FOTO: A. BARTEJL

Največji poraženci zadnjih državnozbornih volitev so gotovo Slovenski krščanski demokrati. Predsednik stranke Lojze Peterle pa je pred nedavnim na svetu stranke kljub temu dobil podporo za nadaljnje vodenje stranke in za njeno prenovilo. Že pred tem je napovedal, da bo stranko tudi očistil, in ena prvih, ki naj bi jo po proslulem Cirilu Pucku izključili, je dr. Vida Čadonič Špelič, nekdanja glavna tajnica stranke. Čadoničeva je bila med prvimi v stranki, ki je opozarjala, da zaradi zgrešenih ali nepravilnih potez, predvsem pa zaradi zgrešene strateške usmeritve stranke, lahko doživijo slab volilni rezultat. Znano je, kaj se je zgodilo z dr. Čadoničevimi, ko se ji je iztekla porodniška - ostala je brez službe in vzeli so ji funkcijo glavne tajnice SKD. V stranki oziroma, pravilneje rečeno, v najožjem vodstvu so ji močno zamerili, da se ni mirno in tiho umaknila s funkcije in pokorno zapustila službo, še posebej pa to, da o tem, kaj se ji je dogajalo in kaj so z njo počeli, ni molčala. V pogovoru za Dolenjski list je dr. Čadoničeva odkritosrčno povedala svojo zgodbo in razgrnila celoten "primer Čadonič".

• Kakšen je vaš sedanj položaj v stranki Slovenskih krščanskih demokratov?

"Sem članica te stranke in tajnica občinskega odbora SKD Novo mesto. A občinski odbor je 14. februarja sprejel tak sklep: ŽGlede na to, da dr. Vida Čadonič Špelič kljub sklepom OO SKD noče konstruktivno sodelovati z OO SKD Novo mesto, pri tem pa obstaja možnost sodnih sporov in objavljanja internih zadev v javnosti, OO SKD meni v interesu stranke in trenutne politične situacije, da se je do nadaljnjega ne vabi na seje OO SKD in se ji ne dostavlja materialov. Pod tem sklepom je podpisan predsednik OO SKD Alojz Turk. Neuradno pa sem izvedela, da je izvršilni odbor SKD sprejel sklep, da se me izključi iz stranke; to naj bi opravili preko častnega raziščišča in na predlog Lojzeta Peterleta."

• Zakaj naj bi to naredili?

"Mislim, da zato, ker se v tej stranki pod tem vodstvom ne sme misliti s svojo glavo."

• Še ne dolgo tega ste bili članica vodstva te stranke, s katero so se postavljali, vas dajali za zgled sodobne, sposobne, inteligentne, delavne ženske. Z vami so se hvalili. Prej ste bili najboljši, potem pa ste nenadoma postali najslabši, ničvredni. Zakaj?

"Če si nekdo ustvari velik vpliv v stranki, se lahko prvi čuti ogroženega, se ga ustraši in ga hoče onemogočiti. Mene je kot republiško političarko odkril Lojze Peterle. Iz popolne anonimnosti sem se prebila po volitvah 1992 na nadomestno poslansko mesto. Poslanka sem bila od februarja 1993 do oktobra 1994 in imam kaj pokazati, zlasti na področju socialne, zdravstva in šolstva. Sodelovala sem pri sprejemu dveh državnih proračunov in najbolj mi je žal, da nisem mogla pri večjih, ker poslanec mora svojo vlogo odigrati ravno pri sprejemanju proračuna, kajti tam gre za konkretne stvari. Okoli 350 milijonov tolarjev je prišlo v občini Novo mesto in Črnomelj na podlagi mojih amandmajev, poleg tega pa še zajeten del investicije v novomeško porodnišnico. Med drugim sem pripravila tudi obisk

nanjega ministrstva smo dobili zelo pomembno ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj z ministrom Deželakom, ki je postal tudi podpredsednik vlade."

• Ko ste nastopili porodniško...

"... je bilo pa vse lepo. Očitno pa sem postala moteča, ko sem se po končani porodniški hotela vrniti na delo. Že na porodniški pa sem opazila, da se je gospa Hilda Tovšak, ki me je začasno nadomeščala, začela obnašati, kot da me ne bo več nazaj. Za nobeno stvar me ni vprašala, delovala je čisto mimo mojega koncepta vodenja stranke, tudi denar je trošila zelo po svoje. Za predsednika Peterleta je na primer kupila audiya 100. Avto je bilo res treba kupiti, saj smo imeli le neko razškatano kripo, zato sem v Revovu že dobila predračun za renaulta 19. A so predračun strgali, kupili dragega audiya in poskrbeli še za šoferja. Tovšakova je dala prenoviti tudi vse prostore stranke. To je bilo vse zunaj mojega koncepta in v nasprotju z njim. Po moje bi morali do volitev garati kot črna živina in nič zapravljati. Po volitvah, sem govorila, ko bomo zmagali, ko bomo dobili tistih 250 ali vsaj 200 tisoč glasov (dobili smo jih pa komaj 100 tisoč, 70 tisoč manj kot na prejšnjih!), se bomo pa šopirili. Peterletu sem rekla, da se bo po volitvah tako in tako vozil z državnim avtom, saj bo v vladi, naši ministri tudi, jaz bi bila pa z devetnajstko več kot zadovoljna. In Peterle se je s tem strinjal. Ko pa sem odšla, je gospa Tovšakova naredila po svoje, začeli so zajemati z veliko žlico. Za njeno največjo napako pa imam, da ni izpeljala mojega začetnega dela, to je tisto, kar je bil moj ključ do zmage na zadnjih volitvah - profesionalizacija stranke. Vsaka regija naj bi po mojem konceptu imela poklicnega, od stranke plačanega tajnika, izobraženega in sposobnega človeka. S tem bi prehiteli ostale stranke, ki so nas sicer zelo posnemale. Gospa pa je namesto tega centralizirala oblast. Volitve so se hitro približevale, naša stranka pa ni niti začela volilne kampanje."

• Kaj pa Peterle?

"Januarja lani sem mu pisala, naj nehajo sanjati o 25 odst. na volitvah, če bodo stranko še naprej tako vodili. Po javnomnenjskih raziskavah je šlo s stranko vse bolj navzdol. Zato smo mi v 6. volilni enoti hoteli nekaj pokreniti. Vlado Starešinič iz Črnomlja naj bi sklical regijski sestanek. Ko so na stranki to izvedeli, so mu prepovedali, češ kaj se bomo mi grupirali. V Novem mestu smo bili krščanski demokrati zelo dobro organizirani; izdajali smo glasilo Dramilo. Ko so videli, kako se je Dramilo prijelo, je Peterle rekla, naj bi to postalo glasilo SKD za celo Slovenijo. In tako smo iz strankarskega občinskega časopisa, ki je izhajal v 500 izvodih, v nekaj mesecih začeli delati časopis z naklado skoraj 10.000 izvodov. Cel časopis smo naredili v pisarni SKD v mojem stanovanju in od tam smo ga tudi razpošiljali. Občinski odbori so ga začeli naročati, ljudje so bili navdušeni. Kmalu pa so ugotovili, da imamo tako v Novem mestu preveliko moč v rokah, nam vzeli Dramilo, ga hoteli ukiniti in naredili svoje glasilo z imenom Vir."

• Zakaj sta nova tajnica in predsednik počela vse to? Vi ste bili na porodniški in takrat se še ni postavljalo vprašanje vaše vrnitve.

"Šlo je za preobrat koncepta politike stranke. Dokler sem bila v Ljubljani, sva z Lojzetom Peterletom dobro sodelovala, nikoli med nama ni prišlo do konflikta in tudi v izvršilnem odboru, ki je v bistvu vlada stranke, sem imela vso podporo. V moji odsotnosti je očitno prišlo do preobrata politične orientacije stranke in s tem seveda tudi njenega vodenja. Večkrat sem jasno in glasno povedala, da sem lahko samo glavna tajnica desnosredinske stranke, ki odklanja vse ekstreme. Zame je bil edini smoter v politiki počasen in gotov prehod naše stranke na oblast. V bistvu sem hotela stranko čim bolj pomakniti na sredino, kjer je v Sloveniji največ volilcev, tudi LDS-ovih. Če pa hočeš biti prva stranka, ne boš šel pobirati glasov najslabšemu, ampak najmočnejšemu. Moja vizija je bila: na zadnjih volitvah 25 odst. glasov, leta 2000 pa prevzem oblasti. Prepričana sem, da je bila SKD pred zadnjimi volitvami edina stranka, ki bi lahko premagala LDS."

Ne vem, kaj se je zgodilo v predsedniku, da je sprejel drug koncept, kjer se je dobro videlo, da gre za odmik v desno. Stranka je izgubljala identiteto, ni bila več prepoznavna, na desni se je izgubljala v tako imenovani trojici, v sredini pa je puščala prazen prostor LDS. Ta model se je v Novem mestu izkazal kot realen. Novomeška občina pa je pomanjšana Slovenija. S konceptom, ki sva ga zagovarjala z Dvornikom, smo na lokalnih volitvah premagali 'nepremagljivo' LDS za skoraj 8 odst. in dobili 25,5 odst. glasov. In po moje bi to morali 'preslikati' na raven države. V vodstvu naše stranke pa so imeli vedno kompleks pred LDS, kar je zelo narobe. Potem pa so jih hoteli premagati na nož in v nekaj mesecih, kar so počeli v zadnji volilni kampanji. To pa ne gre."

• Če bi se vaš koncept uresničil in bi dajal rezultate...

"...bi se morda kmalu v stranki vprašali po novem imenu. Nov človek za nove čase."

• Ste vi kdaj imeli ambicije po vodenju stranke?

"Nikoli. Jaz sem v stranki delala timsko in niti ene večje odločitve nisem sprejela sama. Vedno sem se posvetovala s Peterletom, vendar je bil on zame le prvi med enakimi. Okoli mene so se zbirali intelektualno močni ljudje in taki, ki so v državi zasedali pomembna mesta. Izmed teh bi pa lahko hitro vzklili novi predsednik. Jaz pa nikoli, ampak res nikoli nisem imela ambicij po predsedniškem mestu. In tudi Dvornik ne, čeprav so ga tega obtoževali. Poleg tega takrat, ko sem bila glavna tajnica, nisem čutila potrebe po zamenjavi predsednika. Če bi Peterle tako delal, kot je takrat, tudi kasneje ne bi bilo te potrebe. Morda pa je spoznal, da se pojavi mlajši, boljši, skratka, da zapiha svež veter, in po moje ga je tudi to pripravilo do tega, da je vlekkel nerazumljive poteze."

• Kaj se je zgodilo po izteku porodniške?

"Najprej je Peterle predlagal, da bi sama odstopila, rekla pa naj bi, da zaradi materinstva ne morem opravljati tako odgovorne funkcije. Odrnila sem, da bi me morali ob povratku na delo že zaradi simbolike pričakati s šopkom rož in da ni načina, da bi me prisilil k laži. Bila pa sem pripravljena na pogovor o delitvi dela. Videla sem, da je na gospo Tovšakovo zelo navezan, da bi rad delal z njo, in zdelo se mi je prav, da bi ostala na stranki in prevzela vodenje volilnega štaba, posebej zato, ker se ima sama za zelo sposobno. Vsekakor ji je treba priznati sposobnosti lobiranja za svoje ideje. Lani aprila, ko bi se morala vrniti na delo, to je bilo sedem mesecev pred volitvami, še niso imeli volilnega štaba, kot da volitev ne bo! Zato se mi je zdelo logično, da bo to prevzela ona, vendar Peterle tega ni sprejel. In ne samo to, Peterle pod nobenim pogojem ni sprejel moje vrnitve na delo glavne tajnice in na na nobeno drugo delo v vodstvu stranke. Porodniška se mi je iztekla 1. aprila 1996, Peterle pa je že 19. marca sklical sejo izvršilnega odbora, na kateri je predlagal, naj sprejmejo sklep, da se Tovšakovi podaljša vedejstvo do volitev, pravzaprav ni bilo rečeno samo do volitev, ampak do oblikovanja nove vlade. Očitno je bil prepričan, da bo SKD prišla v vlado."

• Kaj pa je ponudil vam?

"Nič konkretnega. Kot da me ni. V izvršilnem odboru mi ni dal pravice glasovanja, kot da nisem opravilno sposobna! Je pa lahko glasovala Tovšakova. Kljub temu pa ni dobil podpore za ta svoj sklep. Od 11 članov izvršilnega odbora, ki so bili na seji in so lahko glasovali, jih je bilo 5 za njegov sklep, 4 so bili proti, 1 se je vzdržal. Glasovanje je bilo javno. Po statutu SKD pa je sklep izglasovan, če zanj glasuje večina prisotnih, torej bi v tem primeru moralo za sklep glasovati najmanj 6 članov. To je pomenilo, da se jaz vračam. Vendar ni bilo tako. Takoj po tem zanj neuspelem glasovanju se je domislil nekaj 'izvirnega', nekakšno kombinacijo posamičnega izrekanja in telefonične seje. Peterle je po telefonu enega po enega klical člane odbora, ki so morali povedati, ali so za njegov sklep ali ne. Menda je tista dva člana odbora, ki sta

manjkala, poklical na dom. Po tem ponovljenem famoznem glasovanju naj bi bili zame Dvornik, Deželak, Starešinič in Knez. Mene kot članico izvršilnega odbora seveda spet ni dovolil glasovati, ampak je, po rezultatu sodeč, glasovala Tovšakova. Potem je prišel k meni v pisarno: 'Tako, zdaj pa imamo rezultat - 4 zate, 9 proti tebi. Kaj boš pa zdaj?' me je vprašal. 'Službo si bom našla!' sem odvrnila in odšla."

• In kako je izgledalo to iskanje službe?

"Po izteku porodniške sem nastopila dopust. Obrnila sem se na odvetnika, kajti imela nisem nobenega sklepa, preko časopisov pa sem izvedela, katere službe vse da imam na razpolago. V resnici pa je bilo vse, kar sem dobila, tisto vprašanje: Kaj boš pa zdaj? Poklicala sem ministra za kmetijstvo dr. Osterca, svojega profesorja s fakultete, češ da v časopisih berem, da mi ponujajo na ministrstvu službo in da bi rada vedela, kdaj lahko pridem. Minister mi je rekel, da mi je pripravljen pomagati, če nimam kam, saj sem vendar doktorica znanosti. Vendar mi je Peterle rekla, da boš šla k Umku na ministrstvo za znanost, mi je povedal. Proti koncu svojega dopusta sem šla na pogovor k Andreju Umku. Pa sva ugovarila, da ni primeren čas, da bi šla k njim v službo, saj naj bi SKD zapustila koalicijo in odšla iz vlade; ravno takrat so namreč rušili Thalerja. Tako sem napovedala vrnitev v službo."

Pa so mi poslali nekakšno 'odločbo', po kateri naj bi imela plačano odsotnost z dela. Odvetnik mi je rekel, da zakon ne pozna plačane odsotnosti z dela kar tako, in mi svetoval, naj se na to odločbo takoj pritožim, sicer mi lahko ugasne delovna doba. 7. maja lani sem napisala pritožbo, nanjo pa do danes nisem dobila odgovora. 10. maja sem prišla v službo. Tovšakova je bila vsa iz sebe, poklicala je Peterleta. 'Kaj bi pa rada?' je vprašal. 'Službo. Mene si je dopust iztekel, tista vaša odločba o plačani odsotnosti z dela ni pravno veljavna.' To je bil moj zadnji obisk na sedežu stranke."

Potem sem nekaj časa po pogodbi delala pri novomeškem županu. Iz stranke pa so mi pošiljali plačo. Ker je plačilo za nedelo v nasprotju z mojimi moralnimi načeli, sem ta denar v celoti vsak mesec sproti nakazovala v dobrodelne namene. Potem mi je minister Janko Deželak ponudil mesto direktorice Urada za varstvo potrošnikov pri ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj. To ponudbo sem sprejela tudi zato, ker se mi je zdelo škoda, da bi se izločila iz Ljubljane, kjer imam dobre zveze in lahko še marsikaj naredim za Dolenjsko in Belo krajino. V začetku septembra lani sem postala direktorica Urada za varstvo potrošnikov."

• In tako se je končala vaša zgodba?

"Pravzaprav še ne povsem. V stranki so mi vzeli delovno mesto, funkcije pa mi niso mogli vzeti drugače kot na kongresu. Tudi zato, da bi vzeli funkcijo meni in podpredsedniku stranke Deželaku, so naredili škofjelški kongres, na katerem so iz izvršilnega odbora spravili še Dvornika in Starešiniča."

• Kdo je sedaj na vrsti za izključitev iz stranke? Poleg vašega omenjajo še nekaj imen.

"Sliši se, da naj bi izključili vsi 'peto kolono', kot nam pravi Janša. To so pa poleg mene še 'notranji sovražniki' Dvornik, Deželak, Stanič, Starešinič in Knez iz Kopra. Če me bodo izključili, bom ostala svetnica SKD v občinskem svetu, tega mi ne morejo vzeti, saj sem izvoljena. V občinskem svetu pa tako in tako mislim s svojo glavo in glasujem po svojem prepričanju. To velja pravzaprav za vse moje delovanje."

Dr. Vida Čadonič Špelič je za zavarovanje svoje časti in dobrega imena proti Lojzetu Peterletu in Alojzu Turku na novomeškem sodišču vložila tožbo. Po njenem prepričanju sta Peterle in Turk v javnosti o njej razširjala neresnice, predvsem glede njenega zavračanje domnevno ji ponujenih služb in obdolževanja za škodljivo delovanje proti stranki, ker je v javnosti povedala resnico o stvareh, ki so se ji dogajale.

ANDREJ BARTEJL

Vas še južneje od juga

V pogovoru z Ludvikom Mikličem, ki mu Hrovatovi fantje v Malem Riblju za vasjo pomagajo rigolati vinograd.

Skoraj natanko pred desetimi leti sva pisala reportažo o Kotu, najjužnejši slovenski vasi. Takrat sva ugotovila, da se je število prebivalcev te vasi v zadnjih desetletjih od kakih šestdesetih znižalo na borih trinajst. Medtem je Slovenija postala samostojna država, Kolpa, ki teče mimo vasi, pa mejna reka. Že zaradi tega sva bila prepričana, da bo vas deležna posebnih ugodnosti. Tudi sedaj sva štela: v Kotu živi samo še šest stalnih prebivalcev.

Makadamsko pot od Damlja do Kota krasijo prve pomladne cvetice. Ko se gozdno cvetje umakne zeleni pomladni slutnji travnikov in vrb ob reki, se v daljavi pokaže gruča hiš. Nad njimi oko zazna tenko sukljanje belega dima in srce se oddahne: vas je še živa!

Vas Kot boste našli le na podrobnejših zemljevidih, pa še tam v glavnem omejeno kot Damlj, saj so jo v tistih povojnih časih, ko je bila močna tendenca čimbolj zabrisati vsako lokalno identiteto, že skoraj odpisali.

Pred nama leži ravno polje. Na levi strani je Kolpa in onkaj na visoki skali hrvaški Severin. Na tej strani pa leži slovenska vasica Kot, ki še sanja v svoji zgodnjepomladni dremavosti. Tako spokojno je vse, a v zraku je čutiti nekakšno neskladje. Iz ozadja se prerivajo vprašanja: zakaj je polje okoli vasi nezaorano? In kje so tisti stogi, ki so kot nemi stražarji še pred desetletjem prvi pozdravili obiskovalca, ko se je približal vasi? Zdaj pa je suha koruznica ostala nepožeta na njivi. Mar v vasi ni več goved, ki bi potrebovala krmo in nastilo? In če ni goved, potem tudi hlevskega gnoja ni, da bi spodbudil rast na teh obkolpskih poljih?

Krav ni več, je pa satelitska antena

Vrsta takih vprašanj in vnaprejšnjih sklepanj se nama v mislih porojeva, ko se bližava naselju. Med hišami ustava vozilo in vidiva, da se dim suklja pravzaprav le iz dveh bližnjih dimnikov. "No, bova pa tu poskusila dobiti odgovor," si praviva in usmeriva korak k najbližji stavbi, v kateri še slutiva življenje. Na vratih se prikažeta starejši ženski in naju nezaupljivo opazujeta. Pokaževa jima kopijo reportaže iz pred desetih let in eno pritegne fotografija na njej: "Glej no, to je pa Franc, moj mož. Zdaj je že pokojen." Postaneta nekoliko bolj zaupljivi in zgovorni. Ni jima očitati njune začetne zadržanosti, saj ob tem letnem času v vasi sicer ni dosti obiskov. Izkaže se, da sta Špeharjevi, Mira in njena svakinja Minka. Mira ima še hčerko, ki pa živi v Črnomlju, kjer hodi v službo. Občasno prihaja v Kot, da kaj postori pri ostareli mami in teti ter pripelje iz trgovine, kar pač potrebujeta. "Najbolj pa bi tukaj potrebovali telefon. Saj bi tudi sami nekaj plačali, vendar 300.000 tolarjev, kolikor so rekli, da bi morala prispevati vsaka hiša, ne zmoremo. Dohodki so skromni, vas je stara in takšnega stroška ne bi mogli poravnati. Tako pa se počutimo odrezani od sveta. Državna meja pa je le nekaj deset metrov stran. Onkraj Kolpe je že Hrvaška. Reka pa prav pri naši vasi ni ravno široka, in še pomisliti

si ne upam, kaj bi se zgodilo, če bi kdo s slabimi nameni vodo prečkal. Niti na pomoč ne bi mogli poklicati, do bližnjega naselja pa je skoraj dva kilometra hoda," pravi zaskrbljena Špeharjeva.

Potem skupaj preštavamo, koliko je v vasi še stalno naseljenih hiš, in preštovanja je hitro konec: Špeharjeva in Hrovatova, kjer živi mati Katica s tremi neporočenimi sinovi, to je vse. Potem je tu še Lukaničeva hiša. Gospodinja Marija je umrla, njen sin Ivan pa se iz Črnomlja pogosto vrača domov in skrbi za posest. Če na vsem Kotu ni niti ene, prav tako ne ovce. Špeharjevi imata nekaj kokoši. "Kdo pa bi kosil travo? Njivico si že obdelamo, njivico, zemljo pa zorje moj brat s Sinjega Vrha," še pove Mira. In ko povprašamo, čigava je hiša, ki je obnovljena in lepo pobarvana ter nosi na fasadi satelitsko anteno, Minka Špehar ponosno pove, da je hišo kupil njen nečak Zlatko Špehar, ki sicer živi v Kansas Cityju v Združenih državah Amerike. Tudi Zlatkov oče je bil iz Kota, zato ne čudi, da se Amerikanec rad vrača v stari kraj. Tukaj se naužije miru, ki ga imajo prebivalci Kota več kot preveč. Satelitska antena tukaj pa je nujno okno v svet.

Hrvaška ni več zanimiva

Če je bilo nekdanj vaščanom bolj priročno, da so hodili po nakupih in drugih opravkih v hrvaški Severin, ki se onkraj Kolpe, prav nasproti Kota, pne na pečini nad reko, jih, odkar sta Slovenija in Hrvaška samostojni državi, prav nič ne vleče tja. Izbira je v Sloveniji večja kot na Hrvaškem, cene so pri nas nižje, pa še

Hišo s satelitsko anteno na steni je kupil in obnovil Amerikanec, rojak iz Kota. V sadovnjaku pa je pod jablanami še marca polno užitnega sadja.

tistega sitnega menjavanja tolarjev v kune se izognejo, če gredo v sicer kar deset kilometrov oddaljeno Vinico. Špeharjevi odpeljejo v trgovino sosedovi fantje. Cesta do Damlja je še makadamska, a kar solidno urejena. Električno pa imajo še vedno iz Hrvaške. Plačujejo jo slovenskemu Elektrogospodarstvu in potem državi ali podjetju med seboj poračunata. Slovenski radio sicer slišijo, čeprav marsikdaj bolj slabo, medtem ko slovenske televizije ne morejo gledati. Dobijo le zagrebški program, a še tam večkrat "sneži". Pa so se, tako zadržijo vsi po vrsti, že naveličali gledati in poslušati hrvaško politiko, tako da televizor največkrat ostane neprižgan. Res, da v bližini Sinjega Vrhu gradijo nova oddajnika, a Kočani se boje, da bo hrib, za katerim leži njihova vas, preprečil signalu slovenske televizije, da bi jih dosegel.

Eni "pridobitvi" civilizacije pa Kočani le niso ušli. To je cesta nad Kolpo na hrvaški strani, prav nad njihovo vasjo, ki pelje od Zagreba proti Reki. Ker je zelo prometna, po njej pa vozi zlasti veliko tovornjakov, dobi človek vtis, da živi v vlemestu. A ta hrup očitno še najbolj moti prišleke, ki že vnaprej pričakujejo, da bo tukaj vladala popolna tišina. Vaščani so tega hrupa vajeni, Ema Miklič, ki živi v Ljubljani, pravi, da je ta hrup še kar blagodejen v primerjavi s tistim, ki ga je vajena poslušati v Ljubljani.

Ludvik, Darko in Peter - Horvatovi fantje

Prav Emina rojstna hiša je poleg Špeharjeve edina v vasi, ki je stalno naseljena. V njej živi Katica Horvat s sinovi Ludvikom, Darkom in Petrom. Ema, njihova polsestra, si je nekoliko naprej od vasi, v Malem Riblju, kot je ledinsko ime kraja, postavila brunarico. Prav ob najinem obisku so Emin mož Ludvik Miklič ter njegovi bratje rigolali za vinograd. Torej v Kotu le ni vse odpisano. Zlasti tisti, ki so

že pred desetletji odšli iz kraja, se radi vračajo in še bolj spoštujejo vse, kar jim nudi. Predvsem imajo radi mir. Tega pa v najtoplejših mesecih v letu odženejo kopalci. Tukaj letujejo predvsem potomci Kočanov, ki jih je življenjska nuja odnesla v svet. Poleti se vračajo k svoji reki, ki jih pričaka vsa čista in sveža. S sabo pripeljejo tudi prijatelje in vsem je svet ob reki lep in drag.

Z odhodom poletja in gostov se Kot spet zaziblje v svoj stoletni sen in življenje, kolikor ga je še, se vrne v stare tirnice. Darko, srednji od Horvatovih sinov, pove, da je na Cestnem podjetju Novo mesto opravljal gradbena dela, ko pa je bilo jeseni gradbene sezone konec, je ostal doma. Pričakuje, da ga bodo sedaj, ko je topleje, zopet poklicali na delo. Priti v službo pa za Darka ni tako enostavno. Z avtom se odpelje v Vinico, potem pa z avtobusom ali cestarskim vozilom na delovišče. "Če je delovišče v Črnomlju, je dobro," pravi, "če je v okolici Vinice, je še bolje. Če pa je v Metliki, moram poleteti, ko začnemo z delom ob 6. uri jutraj, vstati že ob štirih." A pravi, da bo vztrajal, kajti Kota ne namerava zapustiti, prav tako njegova brata ne. Sedaj nobeden od njih še ni poročen, a če bodo vztrajali, da ostanejo v Kotu, je moč pričakovati, da bo v vasi tudi otroški jok. Sedaj so namreč Horvatovi fantje najmlajši prebivalci vasi.

Pozimi jih čaka boj s snegom

Življenje v Kotu ni tako enostavno tudi zato, ker so vaščani večkrat odrezani od sveta. Kar se tiče televizije in telefona, že tako in tako, ko pa zapade debel sneg, včasih tudi po nekaj dni ne morejo iz vasi. Letošnjo zimo, ko se je zrušil sneg na cesto, so potrebovali tri dni, da so se prebili do Damlja. Cesto si pluzijo sami s traktorjem, ki ga ima Zlatko iz Amerike. Sicer pa sta poleg tega v vasi le še dva traktorja. Enega ima Ivan Lukanič, drugega pa Horvatovi. Darko pravi, da na

njihvah pridelajo dovolj hrane zase, za kokoši in prašiče, medtem ko travnike pokosijo in krmo oddajo. A v začetku marca na ravnici pred vasjo še ni bila zorana nobena njiva.

Čeprav Kočani živijo na meji s Hrvaško, pravijo, da le kdaj pa kdaj pride v vas slovenska policija, medtem ko hrvaška občasno pregleduje mejo na svoji strani. Med vojno na Hrvaškem pa je bilo nevarno živeti v Kotu, ker so krogle zašle tudi na slovensko stran in so švigale prav nad vasjo. Sedaj, ko je mir, je veliko bolje in policija z ljudmi, ki živijo ob meji, ni imela nikoli težav. Slovencem niti ne pride na misel, da bi ilegalno prestopili mejo, čeprav sta pod Horvatovo hišo še vedno privezana dva čolna, tako kot pred desetletjem. "Včasih smo bili prijatelji s Severinčani, hodili smo k njim na ples ali le na pivo. Sedaj tega ni več. Čolne uporabljamo le za vožnjo do sestrine brunarice," pravi Darko. Kot bi jih tudi Severinčani hoteli pustiti pri miru, ne spuščajo več v Kolpo odplak iz klavnice, ki so nekdanj močno onesnažile in usmradile reko. Sedaj je pri Kotu celo tako čista, da jo pozimi uporabljajo celo za pitje, medtem ko poleti prinašajo vodo iz studenca pod vasjo.

Kot kot člen v verigi

Včasih se zdi, da ne živimo v isti državi. Tam, sto kilometrov in več proti severu, gradijo razkošne mestne obvoznice, mostove in predore, mladi surfajo po internetu in čebļajo neumnosti preko kontinentov, pa je ni drobtinice, ki bi padla z bogatinove mize. Drobtinice, ki bi tukaj v Kotu že korenito spremenila življenje na boljše. Saj bi ne bilo treba veliko: telefonsko povezavo, sprejem slovenske televizije in asfalt na manj kot dveh kilometrih ceste do Damlja. Kar se je v desetih letih spremenilo, se je na slabše. Prej so bile tri stalno naseljene hiše, zdaj sta samo še dve, le šest ljudi še živi v vasi in tudi mukanja krav ni več slišati. Medtem pa je Slovenija na severni strani Kolpe postala moderna srednjeevropska država, zagledana v nove med državne povezave. Bo s sabo odnesla doto, kakršen je Kot danes, ali pa bo znala z obličja sprati sramoto, ki jo je podedovala od prejšnjega režima. Takrat so se problema s Kotom poskušali enostavno rešiti tako, da so vas ukinili in jo priključili k Damlju. A tako enostavnih rešitev ni. Stara modrost pravi, da je veriga toliko trdna, kolikor prenese njen najšibkejši člen. Zato bo treba tudi kraje, kot so Kot in druge umirajoče vasice ob Kolpi, okrečiti.

Ivan Černjak, predsednik krajevne skupnosti Sinji Vrh, kamor spada tudi Kot, je obljubil, da se bo osebno zavzel, da bi Kot še letos dobil telefon. V letošnjem planu krajevne skupnosti imajo tudi razširitev ceste med Damljem in Kotom. Toliko krajevna skupnost. Od drugod pa je vse tiho. Kot da še nikoli niso slišali za skladi in enakomeren razvoj in da bi morali tisti, ki jim gre trenutno bolje, poskrbeti tudi za tiste, ki zaostajajo.

MIRJAM BEZEK JAKŠE
TONE JAKŠE

Včasih so bili čolni cenjeni, saj so vozili na Hrvaško po nakupih. Zdaj v glavnem počivajo in služijo le "notranjemu" prometu.

Darko, srednji od Horvatovih fantov, je največ povedal o tem, kako je biti mlad in živeti v Kotu.

NAGRADI V NOVO MESTO IN NOVO VAS

Žreb je izmed reševalcev 5. nagradne križanke izbral Tanjo Fink iz Novega mesta in Zlato Kolednik iz Nove vasi pri Ptujju. Finkova bo prejela 6.000 tolarjev denarne nagrade, Kolednikova pa knjižno nagrado. Nagrajenkama čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 7. aprila na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 6. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 5. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 5. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: POKAL, SPAHI, LIAS, DACAR, TESAR, SKELETON, TINE, LOSICA, ALANIN, ALAMO, STANE, DEMINUTIV, KRA, IDUN, RESIDUUM, LACERNA, NORMA, ORK, TAN, ALAN.

PRGIŠČE MISLI

Kdor ne vleče življenjskega soka iz korenin domače tradicije, ta ne bo mogel nikjer biti tvoren državljani sveta.

B. PAHOR

Prepad med družbo in državo je prepad med tvornostjo in sterilnostjo.

J. PUČNIK

Sistem, kjer so zakonodajalci obnem kršilci zakonov, nima nikakršne prihodnosti.

L. MNAČKO

Filozofija je bližja poeziji kakor znanosti.

M. de UNAMUNO

NAGRADNA KRIŽANKA 6

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	VETRC	ZEMLEVID	ZGOD. POKRAJINA V ŠPANIJI	ANTON OCVRK	DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	UMORJENI (ALDO, 1916-1978)	GRŠKA POKRAJINA	FILMSKI USTVARJALEC	OČE
TEHTNICA					VISOKA PLANOTA V ŠPANIJI				
METER					POZIGALEC				
M E T R O P O L I T									
POD				RUS. Ž. IME					
GOZDNA POSEKA				ŠPANSKI TENISAČ					ŽELEZOV OKSID
F R A N C R O D E									
AVTOR: JOŽE UDIR	JED IZ POPARJENEGA KRUHA	IZUMRLI GLAVONOŽEC	PRIPRAVA ZA RISANJE ŽENSKO IME			GERM. MIT. OREL			
KDOR KAJ PARA				GOSPA				SIMON JENKO	
				VRH V JULIJAH				POLOŽAJ V JOGI	
OVITEK				JAPLITERAT (JASUNARI, NOBEL.N.)					
				PODATKI					
MAZILO					IME SL. TE-LOVADČA HODŽICA			MANJŠE NASELJE	ŽENSKI GLAS
					VZHOD				
IME RUS. PLESALKE PAVLOVE			ŠVPISATELJ (CLAUDE, 1868-1931)			NAŠA GLAVNA REKA			
			IVO MEŠA			KOMUNIST. PARTIJA			
VNETJE NOSNE SLUZNICE					PREKOP				
MOŽ BOGINJE NEFELE					SLOJ				

Čokoladni pirhi

Idej, kako čim izvirneje okrasiti velikonočna jajca, je zelo veliko. Tokrat si preberite, kako lahko doma naredite čokoladne jajce. Drobno sesekljajte 200 gramov jedilne čokolade, dajte jo v skledo, prilijte žlico vode in dodajte izpraskan stržen vanilijevega stroka. Skledo postavite nad kozico z vročo vodo. Kozico, pristavljeno na štedilnik, segrevajte na majhnem plamenu, da se čokolada stopi. Čokolade ne mešajte, ampak s konico noža preverite, če je mehka. Ko skledo odstavite s štedilnika, odstranite vanilijo, v skledo pa zlijte 65 gramov goste sladke smetane in hitro mešajte z metlico, da dobite enakomerno gosto in svetlečo se kremo. Že predtem vzemite 6 jajc, na vrhu naredite večjo luknjico, jih izpihajte, nato pa dobro operite in posušite. Manjšo luknjo zamažite, skozi večjo pa nalijte v jajce čokolado. Pustite, da se čokolada strdi, potem pa odstranite jajčno lupino!

Velikonočna kita

Potrebujemo: 500 g moke, 40 g kvasa, 2 žlici medu, 1/4 l mlačnega mleka, 3 rumenjake, 100 g masla ali margarine, ščepec soli, naribano lupino pol limone, 1 rumenjaka, 1 žlico mleka, pest sesekljanih mandljev. V mlačnem mleku raztopimo med in kvas. Moko presejemo v skledo, dodamo rumenjake, zmeščano maslo, sol in naribano limonino lupino. Prilijemo mleko s kvasom in zamesimo testo. Gnetemo ga toliko časa, da se v njem dvigajo zračni mehurji - lahko s kuhinjskim strojčkom ali pa stepamo s kuhalnico. Testo naj bo voljno in gladko. Oblikujemo ga v kepo, pokrijemo s prtičem in pustimo na toplem vzhajati, da se podvoji. Vzhajano testo ponovno pregnetemo. Razdelimo ga na tri dele. Iz vsakega dela zvaljamo klobaso, na enem koncu tanjšo. Klobase spletemo v kito in položimo na pekač, obloženo s peki papirjem. Vzhaja naj še 10 do 15 minut. Nato premažemo kito z rumenjacom, razžvrkljanim z žlico mleka. Potresemo s sesekljanimi mandlji. Pečemo v ogreti pečici pri 220° C 15 minut.

Beljen beluš - zakaj pa ne?

Navadni beluš ali špargelj velja v zahodnoevropskih deželah za najodličnejšo kuhinjsko specialiteto. Energetsko je sicer reven, ima pa odlično, prefinjeno aromo, je okusen in zdravilen za ledvice. Pridelovanje beljenega beluša je zahtevnejše od pridelovanja druge zelenjave in najbrž je v tem vzrok, da se pri nas ne razširi tako, kot bi zaslužil. Beluš nasad je trajen, zato je potrebno zanj izbrati posebno ugodno in sončno mesto na vrtu. Najhitreje ga vzgojimo iz enoletnih ali dveletnih sadik, ki jih posadimo v aprilu v 25 do 30 cm globoke in 40 cm široke jarke, med seboj odmaknjene približno en meter. Jarki naj bodo napolnjeni z zrelem kompostom, postopek sajenja po mora biti natančen in strokoven. Predvsem o beljenju belušev z zasipanjem, ki so ga iznašli Nizozemci pred dvema stoletjema, se je treba podučiti v kaki strokovni vrtnarski knjigi, sicer se lahko zgodi, da se postopek ne posreči ali pa je pridelek beljenih belušev premajhen, da bi se izplačal.

Podtalna voda kot vir toplote

Pri uporabi toplotne črpalke se zelo pogosto uporablja podtalna voda kot vir toplote. Ker ima podtalnica vse leto stalno temperaturo, je praviloma izkoriščanje gospodarno, če njena temperatura ni nižja od 6° Celzija. Upoštevati pa moramo, da je izkoriščanje podtalnice tehnično zahtevnejše in povezano z večjimi investicijskimi stroški. Če želimo izkoriščati toploto podtalnice, moramo obvezno zgraditi dva vodnjaka, in sicer sesalnega, iz katerega s pomočjo potopne črpalke črpamo vodo do toplotne črpalke, drugi vodnjak pa služi za ponor, po katerem vračamo vodo pod površje. Več in obširnejše informacije ter nasvete o racionalni rabi energije v vašem domu lahko dobite brezplačno v Energetski svetovalni pisarni v Brežicah, telefon 0608/62-050, int. 202; v Črnomlju, telefon 068/53-135; v Novem mestu, telefon 068/317-289.

GLASBENA ŠOLA BREŽICE

Šola za orkestre življenja

Glasbena šola Brežice je lani praznovala 50-letnico delovanja v stavbi nekdanje mestne hiše, kjer je dobila prostore leta 1956. Pred 50 leti je selitev v omenjeno stavbo pomenila velik napredek, saj je šola dobila prvič prostore pod eno streho, vendar je do danes stavba zastarela. Zato se zastavlja vprašanje, kaj se bo zgodilo v prihodnje. Da bi šola zaprla, se ni bati, gre za to, ali bo prej ali pozneje konec njenih prostorskih težav.

V zadnjem obdobju je glasbena šola razširila dejavnost z novimi oddelki. Število oddelkov bo še povečevala, s tem pa bi si otežila delovanje, če bi vztrajala v sedanjih stavbi. Vendar se bo selila. O tem ni dvoma, vendar je res, da je čas selitve odvisen od predvidene občinskega samoprispevka v Brežicah. Prof. Dragutin Križanič, ravnatelj Glasbene šole Brežice, pravi, da bi bilo šoli veliko lažje, če bi v občini izglasovali samoprispevek. Vendar bo ustanova ne glede na izid tega glasovanja obnovila za svoje potrebe del stavbe trgovske šole v Brežicah.

Tukaj se bojijo obiskovalcev

V šolskem letu 1950/51, ko je ravnateljstvo brežiške glasbene šole prevzel Branko Rueh, se je ustanova popolnoma osamosvojila in je bila prvič sprejeta v okrajni proračun. Ali bo Glasbena šola Brežice v 1997. letu uspelo, da bo sprejeta v občinski samoprispevek? Če bi se to zgodilo, bi bi bilo v veselju bržkone tudi prof. Francetu Demšarju. Slednji je kot ravnatelj brežiške gimnazije dal pobudo za osnovanje nižje glasbene šole in leta 1946 je z odobritvijo Jakoba Dernača, takratnega okrajnega prosvetnega referenta v Krškem, šolo tudi ustanovil. Sedanji brežiški župan Jože Avšič je lani ob praznovanju 50-letnice brežiške glasbene šole obljubil podporo, da bodo dijaki in profesorji v glasbeni šoli delali lažje. Zdaj v Brežicah marsikdo pričakuje, da bo Avšičeva napoved iz slavnostnega govora postala tako ali drugače resničnost.

Če je pred pol stoletja glasbena šola prišla v občinsko hišo in je bil ta dogo-

dek takrat nadvse imenitna stvar, se tedanji veliki korak na boljše danes pozna komaj še kaj. "Sploh se ne upamo reklamirati naših internih nastopov, ker nimamo kam z obiskovalci. Naš največji prostor na šoli je 45 kvadratnih metrov, in tukaj so nastopajoči in publika. Lahko si mislite, kako je. Ob vsakem pomembnejšem internem nastopu obiskovalci stojijo, ker jih nimamo kam dati. Prostori v stari stavbi so sicer prijetni, imajo nek umetniški pridih, vendar so neprimerni za delovanje glasbene šole. Zato komaj čakamo, da se res znebimo prostorov, v katerih smo," pravi ravnatelj.

Ne zapirajte vrat pred glasbo

Ne gre samo za neučakanost. Pred vrati je zakonodaja, ki glasbenim šolam ne bo prizanašala. Zakon o glasbenih šolah, ki je pred parlamentom, govori o tem, da bo morala imeti orkester, in

Prof. Dragutin Križanič

o tem, da bo vsaka glasbena šola morala imeti najmanj 50 odst. učencev vpisanih na orkestralnih instrumentih. Vendar Križanič ni spodbudilo k delu to zakonsko gradivo. "Glede na to, da sem do leta 1992 igral v simfoničnem orkestru, gledam drugače na te reči. Prepričan sem, da glasbena šola ne sme delovati brez takih oddelkov, kot so violina, violončelo, kontrabas, klarinet in saksofon, ki jih ni bilo na brežiški šoli," pravi.

Taka zagnanost, ki jo izpričuje Križaničev pogled na glasbo, je lahko v veselje ljudem v krajih med Sotlo in Savo. Ravnatelj namreč zatrjuje, da niso šola, ki proizvaja samo bodoče poklicne glasbenike. "Smo šola, ki mora zagotoviti kadre za naše folklorne skupine, amaterske skupine, saj naši učenci igrajo že danes v godbah, pojejo v pevskih zborih. Mislim, da je glavna naloga glasbene šole spodbujati ljudi, da se ukvarjajo z glasbo, dajanje dobrih temeljev za dobro delo v amaterski kulturi. Če imaš znanje, ki ga lahko ponudi glasbena šola, imaš gotovo več zadovoljstva z glasbo, z amatersko kulturo. Zelo pomembno je tudi to, da glasbene šole vzgajajo tudi publiko. Mislim, da imamo tu zelo pomembno nalogo in da jo opravljamo na zadovoljiv način. Trudimo se v razmerah, kakršne imamo."

Šola ima letos vpisanih 330 učencev. Ravnatelj to veseli, ker je prepričan, da glasba zelo pozitivno deluje na oblikovanje osebnosti mladih ljudi. Zato nasprotuje omejevanju vpisa v glasbene šole. "Trenutno so ti vpisi omejeni po nekem dogovoru - ne zakonsko - na 7 do 8 odstotkov otroške populacije. Mi smo nad tem povprečjem, nad tem dogovorom, kar me zelo veseli. Veseli me interes za glasbo, za glasbeno šolo, ker se mi zdi, da bomo imeli boljše in sposobnejše generacije, če bodo te generacije več časa v stiku z glasbo."

MARTIN LUZAR

GLASBENA SKRINJA

Alojz Srebotnjak

Izidi zgoščenka z izvirmo slovensko resno glasbo so redkost v slovenskem glasbenem založništvu, zato je toliko več pozornosti vreden izid kompaktne plošče, ki je pred kratkim izšla pri Helidonu. Na nji so posnetki treh skladb uglednega slovenskega skladatelja in rednega profesorja na ljubljanski Akademiji za glasbo Alojza Srebotnjaka. Opus tega glasbenega ustvarjalca obsega številna dela s področja solistične, komorne, zborovske, baletne, scenske in filmske glasbe, njegove skladbe pa so izvajali na pomembnih glasbenih festivalih doma in na tujem. Njegov raznovrstni in vsebinsko bogati opus ga uvršča v vrh sodobne slovenske glasbene ustvarjalnosti. Na plošči so posnetki treh skladb: Ekstaza smrti, Rapsodica in Zjasni zvezde mu temne.

Ekstaza smrti, kantata za mešani zbor, bariton solo in orkester, je Srebotnjak začel ustvarjati še v obdobju, ko je pisal številne zborovske kompozicije na besedila pesnika Srečka Kosovela. Mračna pesnitev o propadu starega sveta Ekstaza smrti ga je še posebej pritegnila kot primerna tekstna podlaga za obsežnejšo in zahtevnejšo glasbeno stvaritev. Dokončal jo je več let kasneje in vanjo vnesel že nove atonalne kompozicijske elemente. Kantata je doživela več izvedb, na plošči pa je posnetek izvedbe Simfonikov RTV Slovenija pod vodstvom Marka Muniha.

Rapsodica je skladba za godalni orkester, ki temelji na elementih ljudske pesmi in plesov iz Rezije. Nastala je leta 1988 in bila prvič izvedena istega leta v Reziji.

"Zjasni zvezde mu temne" pa je kantata za bariton solo, trobento, harfo, timpane in godalni orkester na besedila Simona Gregorčiča. Skladba je sestavljena iz šestih delov, vsak je uglasbitev izbrane Gregorčičeve pesmi. Z njo je skladatelj skušal oblikovati glasbeni portret goriškega slavčka. Zaporedje izbranih besedil zajema vse najbolj značilne Gregorčičeve ustvarjalne poteze in daje vsebinski in oblikovni okvir celotni skladbi. Rapsodica in Zjasni zvezde mu temne izvajajo Simfoniki RTV Slovenija pod vodstvom Antona Nanuta.

FOTO: T. JAKŠE
Frančiška Lah iz Korenitke, rojena v Chicagu.

Kaj je skupno Chicagu in Korenitki

Če bi kdo tistega sončnega in toplega marčevskega popoldneva prisluškoval mojemu pogovoru s trinosemdesetletno kmečko ženičko Frančiško Lah iz Korenitke pri Trebnjem, bi se gotovo čudil, odkod tisti ženski glas, ki je s prepevanjem otroških pesmic v čisti ameriški izgovorju začel tega stoletja večkrat prekinil najin pogovor. Pa je vsako uganje odveč: tudi tisti ženski glas je Frančiškin, in verzi

*Lovely moon, lovely moon,
sailing so high,
come to the children
down from the sky,*

prihajajo iz njenih ust in iz njene glave. In tam so že zelo dolgo. To tistega, ki mu je poznana zgodovina slovenskega izseljenstva, niti ne more presenetiti: Frančiška je bila namreč eden tistih slovenskih otrok, ki so se rodili slovenskim staršem v daljni tujini, pa so se potem, ko so postale razmere ugodne za to, skupaj s starši vrnili v Slovenijo. Frančiška je zagledala luč sveta na West Pullman Streetu št. 120 v južnem Chicagu. Njen oče Jakob Ponikvar, doma iz Polšečega, vasi na Bloški planoti, je vodil skupino devetnajstih delavk, ki so šivale zavese, mati Frančiška, tudi doma z bloškega konca, pa je imela na hrani in stanovanju še številne druge slovenske priseljence. Družbe torej mali Francis, kakor so jo klicali tedaj, ni manjkalo.

Še se spominja tistih časov, piknikov in družabnega življenja, pa vozila, s katerim jo je oče vsak dan vozil v zavod sv. Jožefa, kjer je pričela s šolo. Za Francis sta Ponikvarjevo družino v Chicagu popostrila še fanta Jimmy in Stanley, potem pa je iz starega kraja prišlo sporočilo, da brez njih doma ne bodo mogli več dolgo.

Pričeli so se pripravljati za pot. Za starša je bil to odločen trenutek. Bila sta polna pričakovanja in vznemirjenja. Vse, kar se je dogajalo staršem, pa se je odrazilo tudi na otrocih, le da so se tam doživljanja še podvojila, potrojila, saj je svoje napravila tudi fantazija. Nobeden od njih še ni bil v starem kraju, še to, kako je na podeželju, so si komaj predstavljali, saj je bil Chicago že v tistih časih vlemesto. Starši pa so jim obljubljali, da bodo onkraj imeli lahko lastne krave, žrebete, zajce, kokoši in druge domače živali, tako da ni bilo konca njihovi domišljiji in neučakanosti. Končno je le napočil čas za odhod.

"Plovba se je strašno vlekla in postanki so bili dolgi," se spominja Frančiška, "ladja pa je bila polna komarjev, da sem bila na cilju že čisto opikana. A doma v Polšečah na Blokah je čakalo očetovo posestvo, pa sorodniki, ki jih otroci še nikoli nismo videli. Vse je bilo tako lepo, še lepše, kot smo si mogli predstavljati. Plesali smo od

sreče in noreli naokoli do onemoglosti."

Tako opisuje Frančiška svoje prvo srečanje z domovino, ki je poslej ni nikoli zapustila. To je bilo za malo mašo leta 1921. Takrat se je ona iz Francis prelevila v Frančiško, njen brat Jimmy v Jakoba in brat Stanley v Stanka. Po tistem je pričela Ponikvarjeva družina spet rasti. Rodile so se še sestre Marija, Eli, Valči, Tončka in brat Jože, ki je bil pozneje gospodar na Ponikvarjevi domačiji.

Tako so se ob domačem delu in veselju Ponikvarjevi vraščali v svojo novo domovino tostran oceana in leta so minevala. Odšlo je igrivo dvajseto desetletje in prišla so trideseta leta odrasčanja. Francka je postala čedno dekle in fantje so čisto pogledovali za njo. Ona je še najraje videla Andoljškovca Andreja, ki je bil mesar v Planini pri Rakeku. Vzela sta se. V svojem mladostnem zanosu par niti opazil ni, da nanj že prežijo tragična štirideseta leta, leta milijonov prekinjenih ali kako drugače zmaličenih in zavozlanih usod.

Začelo se je pravzaprav spodbudno. Rodila se jima je hčerka Frančiška. Potem pa se je začel svet rušiti. Hitlerjeve vojske so preplavljale Evropo in Andreju je še uspelo spraviti ženo in hčerkico k svojim staršem na Pluski pri Trebnjem, potem pa ga je odnesel val. Kmalu zatem je Frančiška zvedela, da je vdova. Andreja so na Bavarskem menda zastrupili. Mlada mati je zdaj vekala svojo tugo nad zibelko in med pesmicami, ki se jih je spomnila v tolažbo mlademu bitju, so gotovo bile tudi tiste angleške iz lastne srečne mladosti tam daleč poleg jezera Michigan. Pa saj človek ni vedel, kako se bo obrnilo, ko je noga stopila na ladjo za Evropo. Če bi to vedela Franckina brata Jakob in Stanko, bi gotovo ne odšla na pot, tako pa se je za enega končala na Teharjah, za drugega pa v Kočevskem rogu. Tudi njuno mater je žalost do kraja strla.

Čas pa celi vse rane in trava zaraste vse grobove. Tudi Frančiška je prebolela vojno in po njej je stopila v zakon z Antonom Lahom iz Korenitke. Tudi z njim je imela tri otroke, Tončka, Jožka in hčerko Marijo. Anton je zdaj že odšel na drugo stran in tudi njunemu sinu Tončku ni bilo dano odrasti. Na stara leta je Frančiška spet sama, vendar ji starost v Korenitki ne mineva v samoti in dolgočasu, saj jo otroci, vnuki in pravnuki radi obiskujejo. Da pa bi Frančiška ne bila čisto brez vsake skrbi, je postala mežnarica pri podružnični cerkvi sv. Ane. "Obrnite se in zaspite naprej, tako mi je rekel župnik, ko sem mu potožila, da včasih zjutraj že težko vstanem," pravi Frančiška, ki ji tudi vse prestano gorje ni moglo vzeti zdrave šegavosti.

TONE JAKŠE

Od slikanja do instalacij

Mirnopčanka akad. slikarka Marija Mojca Pungerčar ima glede na svojo mladost za sabo že zelo zanimive in različne izkušnje na umetniškem področju. Kot modna kreatorka je najprej dve leti delala v tekstilni industriji v novomeškem Labodu in Novoteksu. Nato se je odločila za študij slikarstva na ALU v Ljubljani, ga leta 1989 končala, naredila specialko, znanje in izkušnje pa je dobivala tudi na študijskih potovanjih v tujini in seveda na mnogih razstavah. Zadnja leta jo vznemirjajo predvsem instalacije, video in performance. Vseskozi pa ostaja zvesta svoji prvi ljubezni kostumografiji, ki jo poučuje na gledališki šoli GILŠ, kostume pa izdeluje tudi za naša gledališča.

• *Zanimivo je, da ste se za študij slikarstva odločili po končani Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani, ko ste že dve leti delali kot modna oblikovalka v tekstilni industriji. Kako to in ali menite, da je fakulteta nujno potrebna, da nekdo postane dober umetnik?*

"Že v času, ko sem delala v Novem mestu, sem se v Ljubljani ukvarjala z umetniško produkcijo in bila v 80-ih letih članica alternativne in subkulture skupine za modno oblikovanje in kostumografijo Linije sile. To je bil korak naprej, ker smo projekte v glavnem razstavljali v galerijah in tako se je to šolanje nekako prelilo v študij slikarstva. Leta 1989 sem diplomirala na ALU ter nato končala še dveletni študij specialke na isti fakulteti. Fakulteta mi ni bila pomembna v umetniškem smislu. Važno je, da imaš dobrega profesorja in pa pravo okolje, da si v stiku z ljudmi, ki jih zanimajo in ki delajo iste stvari kot ti. Težko je reči, ali je študij pomemben, da nekdo postane dober umetnik. Zelo različno, za nekoga je, za drugega manj. Na specialki pa naj bi šlo za neko sodelovanje. Pogoj za tak študij je, da si samostojno izoblikovana osebnost, da imaš svoj načrt študija."

• *Kje ste se še kasneje študijsko izpopolnjevali?*

"Ko sem zaključila z diplomom, sem prišla do svojih slikarskih zaključkov. Šla sem skozi različne faze. Na koncu 4. letnika sem prišla iz dokaj abstraktne figurative v izdelovanje abstraktnih prostorskih slik, pri študiju specialke pa sem se ukvarjala s slikanjem besed. To fazo sem razvijala še kasneje, potem pa me je 'zaneslo' v druge projekte - instalacije, ki bolj redko vključujejo slike. Leta 1992 sem dobila štipendijo avstrijske vlade in odšla za en semester na Dunaj na Visoko šolo za uporabno umetnost. Do pred kratkim sem veliko delala doma, lani pa sem prejela dve štipendiji za študijsko potovanje v tujino - poleti sem gostovala v ateljeju mesta Düsseldorf, pozimi pa sem se udeležila programa Artslink v New Yorku. Seveda sem vmes tudi razstavljala, samostojno in skupinsko, doma in v tujini: v Ljubljani, Mariboru, Celju, Novem mestu pa tudi v Budimpešti, Trstu, Barceloni, Düsseldorfu itd., tako v galerijah kot v razstaviščih negalerijskega značaja."

• *Tokratna razstava v prostorih OŠ Mirna Peč, ki je prva v domačem kraju, je obenem tudi prva po daljšem obdobju treh let, na njej pa razstavljate slike iz obdobja zadnjih deset let. Pri izboru slik ste pazili, da so primerne šolskemu okolju. V glavnem gre za tihožitja, naravo. Kljub konkretnosti se zdijo vseeno bolj abstraktne. Kako bi sami označili svoj umetniški način izražanja?*

"S to razstavo sem hotela pokazati, da sploh ne gre za abstraktne slike, spremljajo pa jih tudi komentarji, kaj sem imela pri slikah v mislih, iz česa sem izhajala ipd. Gre za zelo velik razpon motivov iz narave. Značilnost teh slik je tudi ta, da so nastale kot vmesne faze med slikarskimi opusi in v času med drugimi umetniškimi projekti ter brez velikih ambicij, za hobi in sprostitve. Kar pa se tiče abstrakcij, ne vem, če danes sploh lahko še govorimo o abstraktni sliki. To je bila domena modernizma. Govoriti o abstraktni sliki je dobesedno abstraktno. Zdi se mi, da

nihče ne ve dobro, kaj bi počel s tem izrazom. V glavnem velja za argument, da se neko umetniško delo sprejme ali odkloni. Problemi pri slikah pa so vedno drugače, kot se kažejo. Slikarji gredo skozi veliko faz in postopkov, da pridemo do svojega izraza. Problem je tudi v tem, ker se misli, da mora slikar oziroma umetnik vse življenje delati eno stvar, da ga lahko prepoznaš, da ima svoj stil. Toda umetnikov stil je tisto, kar narekuje tržišče in nima nič skupnega z umetnostjo. Stil je vedno drugotnega pomena."

• *Želite, da obiskovalci vaših razstav slike razumejo, in ali je to sploh pomembno?*

"Ne vem, zakaj bi moral biti umetnik suženj, da bi ga moral ves svet razumeti na isti način. To je nemogoče. Vsak kot individualno bitje si v življenju postavlja izbiro in nekatere stvari sprejme, druge odkloni. In v tem ni nobenega problema. V glavnem se ljudje ne čutijo krive, če umetnost odklonijo, kriv se včasih počuti umetnik, ki ni zadostil okusu množic. Znano pa je tudi, da tisti, ki se trudi, da bi bil vsem všeč, ponavadi ne ugaja nobenemu."

• *Spremljate slovensko slikarstvo, obiskujete razstave? Kakšen je za vas dober umetnik?*

"Veliko hodim na razstave, ampak kar se umetnosti tiče, sem profesionalca. Ne zanima me vse, kar se dogaja kot umetnost. Tudi o slikah ne razmišljam veliko. Ljudje naj počnejo tisto, kar jim ustreza. Tolerantna sem do vseh mogočih oblik. Ničesar ne odklanjam in ne sprejemam a priori, na primer zato, ker je umetniško oz. ker ima avtor akademski naslov. To se mi ne zdi pomembno."

• *Kako nastajajo in izgledajo instalacije, ki vas vznemirjajo predvsem zadnja leta?*

"Ponavadi nastajajo tako, da si izberem izhodišče, problem, in iz tega naredim produkcijo, likovno celoto ter jo postavim v nek prostor. Ni nujno, da je galerija, lahko je tudi kakšen nena-

vaden prostor. Velikokrat se navezujem na zgodovinska dejstva. Pri instalacijah je skupinskega dela veliko več kot pri slikanju, kar je pozitivna izkušnja, da se učim(o) sodelovanja. Nasploh me zadnje čase zanima predvsem komunikacija z ljudmi. Delam performance, ki se je v šestdesetih in sedemdesetih letih uveljavil v likovni umetnosti. Ti umetniki so odstopili od tega, da morajo delati objekte, in so začeli v raznih akcijah postavljati sebe kot umetniški objekt. Ta smer je še živa, mene pa zanima predvsem zaradi komunikacije z gledalci. Tako si na primer izmislim in se na ulici ali v galeriji prelevim v kakšno vlogo. Vse skupaj je zasnovano tako, da so obiskovalci praviloma soigralski. Ljudje se kar odzovejo."

• *V Ljubljani živite in ustvarjate kot samostojna umetnica. Kaj še počnete? Pogosto prihajate na Dolenjsko. Ali se vam zdi, da je dolenjsko podeželsko okolje pozitivno vplivalo na vašo umetniško pot?*

"V življenju sem delala že veliko stvari. Poleg slikarstva sem pisala predvsem za kulturno revijo, veliko sem se in se še ukvarjam s kostumografijo. Vse te izkušnje, ki sem jih dobila kot človek, zdaj združujem v tem, kar delam kot umetnica. Vesela sem, da počnem to, kar me zanima. Nočem se omejevati z nekimi merili ali s tem, kar se od mene pričakuje. Poleg tega, da izdelujem gledališke kostume, predvsem za Gledališče Ane Monroe, v okviru ZKO Slovenija poučujem kostumografijo na gledališki šoli GILŠ v Ljubljani. Sicer pa rada prihajam na Dolenjsko na obisk k staršem in mislim, da je sreča, da izhajam iz navadnega okolja, kot je Mirna Peč. Z ničimer nisem bila obremenjena, saj mi družina ni dajala kakih estetskih smernic. Doma sem stik z umetnostjo doživela le z Gasparyjevim reprodukcijami na stenah. Po drugi strani pa mi je družina dala nek kreativen zagon, saj moj oče vse življenje rad fotografira. Njegovo življenjsko delo je neprecenljive dokumentarne vrednosti za Dolenjsko, ker je predvsem Mirno Peč z okolico na ta način dokumentiral 30 do 40 let. Sama bolj malo fotografiram, čeprav zadnje čase v svoje projekte vpeljujem tudi fotografije, veliko očetove. Iz njih delam kolaže, fotomontaže, grafike, kar me zelo navdihuje. Zdi se mi fino, ker to ni bilo delano zato, da je umetnost. In tudi sicer menim, da je danes najboljše v umetnosti to, kar skuša biti neumetnost."

LIDIJA MURN

FOTO: L. MURN
Marija Mojca Pungerčar

Pesmi se mu kar same rojevajo

V množini pesnikov, ki na Slovenskem bolj ali manj večje sukajo pero, so tudi taki, ki so pesniki nekako po srcu, ki jih pesmi kar same poiščejo. Nekdaj so spočelnjali pesmi, ki jih poznamo kot ljudske, dandanašnji pa pišejo preproste, od vsakdanjega življenja navdihnjene pesmi, ki sicer nikoli ne bodo prišle v cvetobere slovenskega pesništva, bodo pa ostale vsaj kot zanimive pričevalke zavezanosti slovenskega človeka vezani besedi. Eden takih ljudskih pesnikov je Mihael Rukše iz Gabrja.

Mihael se je rodil v takem času, da ga je vihra druge svetovne vojne ujela prav v letih, ko naj bi drgnil šolske klopi in si nabiral potrebnega znanja. Dve leti in pol je hodil v šolo, a pouk je bil zadnje leto bolj tako, vojnim razmeram primeren. V tretjem razredu je bilo tudi zasilnega pouka konec, saj so Italijani šolo požgali, otrokom pa vse do osvoboditve ni bilo več treba sedeti v šolske klopi. Svoboda je Mihael dočakal star 13 let, torej kar pravšnje starosti, da so ga domači namesto v šolo poslali služiti. Tako je bilo takrat po številnih slovenskih domovih, revščina in lakota sta si podajali roke. Miha je moral zgodaj okusiti, kako grenak in trd je tuji kruh, saj ga doma, v leseni hiši, kjer se je stiskala sedemčlanska družina, ni bilo dovolj za vsa lačna usta, pa naj se je oče še tako trudil in iskal dodatnega zasluzka z izdelovanjem grabelj, bran in podobnega kmečkega orodja. Tako je Miha zgodaj dal dokončno slovo šoli in šolski učenosti. Potlej ga je učilo, in to večkrat bolj z udarci kot z božanjem, življenje samo.

Trda šola življenja

In vendar se je kljub tako pomanjkljivi izobrazbi v Rukšetovem Mihaelu prebudila pesniška žilica in kopnenje, da bi v verzih povedal, kako vidi in čuti svet, kako v njegovi glavi in srcu odmevajo življenje, narava in ljudje. Ne takoj, saj so bila leta njegovega odrasčanja pretrda za kaj takega. Štirinajstleten je moral za hlapca k nekemu gorenjskemu kmetu, ki je otroku naprtil na ramena skrb za 16 glav živine, 3 konje in 62 ovac, ob tem pa ni poskrbel za to, da bi bil hlapček vsaj sit in da bi se imel ponoči kje ogreti. Miha je po nekaj mesecih trdega dela od neprijaznega gospodarja pobegnil. Na martinovo je prišel domov pod Gorjance in očetu odločno rekel, naj ga raje ubije, kot da ga pošlje nazaj. A Miha je vseeno mo-

Mihael ob sodu vina, ki ga je pridelal v svojem vinogradu; tu se mu v miru in spokoju porodi tudi kakšen verz

ral oditi služiti, le da je tokrat imel več sreče, saj so ga vzeli na Bučarjevo kmetijo pri Šentjernej, kjer se je lahko vedno do sitega najedel, deležen pa je bil tudi prijazne besede in naklonjenosti domačih in sosedov. Tako se je omilil grenki okus prvih izkušenj. Ko se je Bučarjeva kmetija razdelila na več gospodarjev, je Miha odšel domov in poslej je delal doma, občasno pa je z mizarjem Tonetom Medletom, ki je znal narediti prav vse, od kolese do oltarja, hodil okoli in mu pomagal pri delu ter se tako naučil mizarjenja. Ko je bil zrel za vojaško suktnjo, je odšel k vojakom, kjer mu je mizarstvo znanje tudi prav prišlo. Po končani vojaščini je dobil prvo pravo službo v Tovarni igrač v Novem mestu. Delal je potem še pri Vodovodu, Pionirju, v Opremalesu in nazadnje v IMV, kjer je dočakal upokojitev. Vmes se je oženil, dobil tri otroke, si uredil dom, skratka zaživel običajno življenje, kot se pač zastavi mnogim ljudem.

V Mihaelu pa je pritaženo telo, da bi naredil še kaj drugega kot to, kar je bilo

treba doma ali v službi. Oglašati se je začela pesniška žilica. Ne spominja se natančno, kdaj je nastala prva njegova pesem. Kar prišli so stih, kot da bi oni poiskali Mihaela in ne on njih. Najprej so se mu porajali, ko je koračil sam po gozdu ali po samotnih poljskih poteh in si je dal duška s prepevanjem, potem so se oglašali tudi ob drugih priložnostih. Spieltel je to in ono pesem, našel zanjo znano melodijo ali pa si jo je kar sam izmislil. Vendar pa je pesem, kakor je prišla, večkrat tudi odšla; prenekatero čez nekaj dni že ni znal več, utonila je v pozabo, ker je ni zapisal. Pisanje mu ni šlo nikoli kaj prida od rok. "Premalo sem hodil v šolo, da bi znal pravilno pisati," pravi. Zato si je raje tiste pesmi, ki so se mu zdele prav posrečene, trdneje vtisnil v spomin tako, da jih je sam zase ponavljal in si jih večkrat tudi zapel.

Izšle le v nekaj izvodih

"Nobene nisem vzel od drugih pesnikov. Vse so moje, iz mojih besed in mojih misli," pravi Miha. "Najraje pa zlagam pesmi o svoji lepi Dolenjski, naši dolini, vasei, o Gorjancih, kmečkem življenju in naravi, o ljubezni, kakšno pa sestavim za priložnosti, kot so godovi, pomembnejši dogodki v Gabrju."

1968 je začel pesmi tudi zapisovati. Kar precej listov se je nabralo. Shranjeval jih je v škatli, ki jo je odlagal na omaro. Ko pa so pri preurejanju hiše temeljiteje

Mihael Rukše

pospravljali, je škatla s pesmimi izginila neznanokam. Tako so ostale le tiste pesmi, ki jih je Miha imel zapisane v svoji glavi. Ker so ga spodbudili domači, novinar Martin Luzar pa brusniški učiteljci Milena Jaklič in Majda Nemanič, je še enkrat dal zapisati svoje pesmi. Pripovedoval jih je Tanji Luzarjevi, ta pa jih je zapisala, potem pa vnesla, kot se za današnje čase spodobi, v računalnik. Sin Miha jih je natisnil s tiskalnikom, dal zvezati liste s spiralno vezavo in tako je zagledala beli dan prva zbirka 28 Rukševih pesmi. Zvezek je bil natisnjen le v nekaj izvodih, le tolikih, "da se pesmi ne pozabijo in da ostanejo," kot pravi Miha. Nima ambicij, da bi njegove pesmi natisnili v pravi knjigi, vesel pa je, če jih sliši še kdo. Eno od njegovih pesmi je dolgo prepeval gabrski pevski zbor in jo je imel kar za svojo himno. Lani je zbor usahnil, mladih pa zborovsko petje ne zanima več. Še najraje bi Miha videl, če bi se našel kje kakšen narodnozabavni ansambel, ki bi znal njegove verze zaigrati in jih tako približati tistim, katerim so predvsem namenjene - preprostim, a čutečim ljudem.

MILAN MARKELJ

ŽUPANOVA JAMA PRI GROSUPLJEM

Ima vse kot velike

"V času propagiranja prirodnih lepot naše Dolenjske, si Vas dovoljujemo opozoriti na čudovito podzemsko Župana Permeta jamo na Taboru pri Grosupljem." Tako je s plakatom vabil k obisku jame njen odkritelj župan Josip Permeta pred drugo svetovno vojno. Jama, ki so ji večkrat spremenili ime (najdlje časa po vojni se je imenovala po bličnjem protiturskem taboru Taborska jama), se sedaj spet imenuje Županova jama. Leži 8 km od Grosupljega, sestavljata pa jo že iz Valvasorja znana Ledenica in leta 1926 odkrita Županova jama. Lani je minilo okroglih 70 let, odkar je bila odkrita.

Dolenjski kras sicer ni tako znan kot notranjski ali primorski, vendar si je Županova jama pridobila ime in ugled, saj je bila med obema vojnama, ko je Postojnska jama spadala pod Italijo, edina večja, za turiste opremljena jama v Sloveniji. V zadnjem času postaja šolska učna kraška jama, saj na ne prav velikem prostoru - jama je dolga le okrog 610 metrov - najdemo vse značilne kraške oblike in jamske pojave, v bližini pa je tudi kraško Radensko polje z enim najlepših osamelcev, Kopanjem, na sredi.

Ob 70. obletnici odkritja jame se je Turistično društvo Županova jama iz Grosupljega odločilo zbrati kar največ gradiva o dolenjski kraški podzemni lepotici. Pod uredništvom Marije Samec je izdalo knjigo z naslovom ŽUPANOVA JAMA - 70 LET. Knjigo uvajata spremna beseda Knjigi na pot Rudolfa Rometa, grosupeljskega župana, in pesem Balada o jami Branka Žužka. Sledi izvorni Valvasorjev tekst iz Slave vojvodine Kranjske o Ledenici ter vzporedni slovenski prevod Janka Modra. O tem, kako je bila jama odkrita in kako je z jama danes, je prispevala dva zapisa Marija Samec, Dr. Andrej Kranjc z Inštituta za raziskovanje krasa iz Postojne v speleomorfološkem opisu jame govori o nastanku jame, o starosti kapnikov in kakšna je njihova sestava. Opisuje tudi vse dvorane v jami. Jamar Igor Perpar piše o novih odkritjih

v jami in o užitkih, ki jih nudi jamarju pogled na prvič videni svet podzemskih krasot. Biolog Stane Peterlin v svojem prispevku piše o rastlinskem svetu okoli jame in o okamenelih ostankih školjk v kamninah ob parkirišču pred vhodom. Dva predsednika turističnega društva govorita o turističnem razvoju jame po drugi svetovni vojni: Janez Lesjak od leta 1945 do leta 1991, Miroslav Vreg pa od 1991 do danes. Dosti dela je bilo vloženo, da bi se jama uveljavila kot turistična in šolska učna jama. Kulturno zgodovinski zanimivosti iz okolice jame, protiturski Tabor in Puščavo, z ogledom katerih si lahko obiskovalci zapolnijo dan, opisuje Marija Samec, ki je napisala še prispevek o raziskovalcih in opisovalcih Županove jame. Vsebinski del knjige zaključuje Miroslav Vreg, ki opisuje svojo vizijo bodočnosti Županove jame in okolice. Precej časa, delovne vneme in denarja bo potrebno, da se bodo načrti spremenili v dejanja. Obširna bibliografija na koncu knjige (sestavila sta jo Maja Kranjc in Drago Samec) priča, da se je ime jame pogosto pojavljalo v časopisih kot vabilo za obisk ali kot novinarski opis lepot in zanimivosti, precej pa je tudi članok iz strokovnih glasil.

Zanimivo je tudi slikovno gradivo, predvsem stari posnetki jame. Lepe so novejšje barvne fotografije posebno zanimivih in značilnih kapnikov iz jame, poučne so priloge k strokovnim člankom.

Knjiga Županova jama - 70 let, ki jo je izdalo Turistično društvo Županova jama, je lahko izšla le z denarno pomočjo občine Grosuplje in večjega števila sponzorjev.

Knjiga je prijetno branje in uporaben vodnik po jami in njeni okolici. Pričujoča izdaja popolnoma upravičuje svoj nastanek, saj bi jama takšno besedilo potrebovala že davno, ker obiskovalci pogosto povprašujejo po primernem gradivu. Vsaj deloma bo temu povpraševanju ustrezno s to publikacijo.

DRAGO SAMEC

Prodaja Slovenije

Knjigam, ki jih Mladinska knjiga izdaja v zbirki Premiki in bogatijo slovensko knjižno ponudbo s tako imenovano politično literaturo, se je nedolgo tega pridružilo še posebej zanimivo in v marsičem presenetljivo delo PRODAJA SLOVENIJE. Knjigo je napisal Andrej Aplenc, naši javnosti znan predvsem kot član prve Demosove vlade, kot glavni direktor Slovenskih železarn v obdobju od septembra 1991 do junija 1992, ko so jih poskušali za desetino realne cene prodati, a je Aplenc to preprečil, poznan pa je tudi kot eden od treh ustanoviteljev Civilne iniciative. Manj znano je, da je bil Aplenc goloobčiski dvomotorec, se pravi, da je bil kar dvakrat poslan na Goli otok; prvič kot dijak za eno leto in drugič kot študent za dve. 1963. leta se je izselil v Švico, nato pa v Združene države Amerike, kjer je diplomiral z magisterijem na ugledni inženirski šoli na univerzi Dartmouth ter po študiju delal v kemični, svetovalni in vojaški inustriji. Leta 1990 se je predčasno upokojil, da se je lahko po prvih svobodnih volitvah pri nas za stalno vrnil v Slovenijo in se vključil v prizadevanja za politično in gospodarsko osamosvojitve mlade slovenske države. Zdaj ni član nobene stranke, ostaja pa aktiven v dejavnosti civilne družbe.

Vsekakor zanimiva biografija, ki jo Aplenc v svoji knjigi oriše v uvodnih dveh poglavjih, medtem ko je večino knjige zastavil kot pravo pravcato politično grozljivko, kot jo je doživljal v času svojega ponovnega bivanja v Sloveniji. Dogajanje v samostojni slovenski državi skozi lastne izkušnje doumeva predvsem kot ponoven prevzem politično-gospodarske oblasti, ki ga je izvedla politična ekipa prejšnjega režima. Namesto dobre in prijazne slovenske države, ki jo je pričakoval slovenski narod, smo dobili "staro politično garnituro v novi obliki s politično priskledniško jaro gospodo, gospodarski kaos ter na stotine afer v podjetjih". Začela se je velika razprodaja Slovenije in ropanje družbenega premoženja, seveda na zvit in preišljen način ter pod gesli demokracije, tržnega gospodarstva in vstopanja v Evropo. Namesto gospodarstva, ki bi moralo biti eden od temeljev slovenske samostojnosti in suverenosti, je Drnovškova vlada sanirala banke. Družbeno premoženje se je na ta način selilo iz podjetij v banke, z odlivanjem kapitala v tujino in z divjim lastninjenjem pa je izginil še drugi velik kos premoženja. Še posebej nazoren primer "kraje tisočletja" so bili poskusi, da bi tako rekoč zastoj prodali Slovenske železarne. Celotno afero in ozadja še drugih afer Aplenc popisuje kar v sedmih poglavjih, hkrati ko v njih analizira položaj slovenskega gospodarstva v tranziciji in nakazuje poti, ki bi jih moralo hoditi, seveda ob podpori vlade, ki bi take poti podprla, če bi ji res šlo za proklamirana načela. Tudi zapisi o delovanju civilne iniciative in njenih prizadevanjih kot zapisi o tem, kaj se je in kaj se še dogaja v Sloveniji z lastninjenjem, investicijskimi skladi, certifikati, ter zapisani avtorjevi pogledi na zunanjo politiko so odraz Aplencovih spoznanj in premislekov, ki jih bralec ne more odpraviti kar tako z zamahom leve roke. Marsikaj v Aplencovi knjigi je namreč takega, nad čimer se bralec hočeš nočeš resno zamisli, branje knjige pa mu odkrije tudi nove zorne kote, iz katerih je slovenska zgodba o uspehu videti povsem drugačna.

MILAN MARKELJ

Govorica barv

Ali veste, da je bila rdeča tista barva, ki jo je človek kot prvo poimenoval že v davni preteklosti? Vam je znano, da je pri Slovencih za razliko od ostalih evropskih narodov zelo priljubljena vijoličasta barva? Ste že pomislili, da zelena barva deluje pomirjujoče na živčni sistem, da znižuje krvni pritisk in širi kapilare ter omogoča pomiritev duha in jo lahko uporabljamo kot sredstvo za umiritev živcev ter za odpravljanje nespečnosti in velike izčrpanosti? Da, vse to drži. To so dejstva, veljavna v zanimivem in pestrem svetu barv. Barve namreč za človeka niso zgolj rezultat delovanja fizikalnih zakonov,

valovanje in zaznavanje tega valovanja, ampak dajejo oblikam čustveno vsebino, spodbujajo posameznikovo intuitivnost, omogočajo doživljajsko polnost, hkrati ko so močno povezane s človekovim duhovnim in socialnim življenjem. Z zanimivim svetom barv nas temeljito in podrobno seznanja knjiga GOVORICA BARV, ki jo je napisala Asja Nina Kovačev, pred kratkim pa izdala Prešernova družba.

Knjiga je plod avtoričinega daljšega proučevanja problematike barv ter njihove vloge in simboličnih pomenov v tradiciji različnih kultur. Posebej se je lotila obdelave simboličnih pomenov barv v slovenski kulturi, pri tem pa ugotavlja, da so pomeni barv pri nas enaki kot v drugih evropskih deželah, opaznejše razlike so predvsem v priljubljenosti posameznih barv. Posebej zanimiva so v knjigi poglavja, ki govorijo o fizioloških učinkih barv na človeški organizem in o njihovi psihodiagnostični vrednosti, ter poglavja, v katerih teče beseda o barvah v ezoterizmu, religiji in alternativni medicini ter o njihovi uporabnosti za zdravljenje telesnih in duševnih težav. Kako zanimiv je svet barv, nam razkrivajo tudi zaključna poglavja, ki govorijo o izrazni vrednosti barv in njihovi uporabi pri likovnem izražanju ter o uporabi barv pri ustvarjanju lastne podobe. V slednjem bosta bralec in še posebej bralka naletela tudi na uporabne napotke, kako izbirati barve pri ličenju, nakitu in oblačilih. Izbira barv namreč veliko pove o posameznikovi osebnosti, enako zgovorno kot naklonjenost pa je tudi zavračanje določene barve. Vse to je lahko nezavedno pogojeno in zato izraz najglobljih plasti človekove duševnosti.

MILAN MARKELJ

Brusnice skozi čas

Ob 120. obletnici ustanovitve šole v Brusnicah pod Gorjanci je brusniška osnovna šola pred kratkim izdala in založila knjigo BRUSNICE SKOZI ČAS. Zdi se, kot da je plodno obdobje zadnjih dveh let, ko je Novo mesto dobilo kar 7 pomembnih strokovnih in domoznanskih knjig o sebi, spodbudilo zanimanje za odkrivanje lokalne zgodovine, brez katere ni mogoče obravnavati večplastne preteklosti in razsežne pestrosti življenja prednikov.

V uvodniku knjige je ravnatelj šole Jože Jazbec poudaril znano resnico: drevo in učitelj se izkažeta s plodovi. K zbiranju zgodovinskih dokumentov in drugih prispevkov za podobo preteklosti in sedanosti tega znanega kraja, ki slovi predvsem po množični vzgoji kvalitetnih brusniških česenj, je urednik J. Jazbec povabil enega zunanega strokovnjaka, 11 domačih učiteljic in učiteljev ter 34 učencev. Na 176 straneh pestro opremljene knjige zaživijo pred bralecem Brusnice, kakršne so bile nekoč in kot se razvijajo danes. Knjiga jih predstavi najprej zemljepisno in zgodovinsko, saj je bila vas Brusnice prvič omenjena že davnega leta 1392 pod imenom Fresnicz. Zanimiv je izvor krajevnih imen hkrati s poglavjem o preteklosti kraja. Kar 44 strani nameranja knjiga zgodovini šolstva, kjer zveemo, da so v Brusnicah zgradili "staro" šolo leta 1877 in leta 1911 "novo" ter jo leta 1977 razširili z montažno stavbo s 13 učilnicami.

Učenci so obiskovali tudi babice, dedke in še od staršev zvedeli prenekatero zanimivost iz preteklih časov. Bogato kulturno dediščino opisuje posebno poglavje, kjer zveemo tudi za halštatske gomile iz okoli 600 let pred našim štetjem. Opisani so grad Struga, 6 cerkva, Trdinov vrh, vodnjaki in stari mlini, spomenika NOB v Brusnicah in Gabrju ter nekdanji premogovnik blizu Gumberka. Humorja, ljudskih pesmi, zabeljenih krajevnih šal in anekdot, znamenitosti ter običajev in navad v kraju v knjigi ne manjka. Zakaj so Gabrčani "žabarji", brusniške doline pa se je prijelome ime Mačja dolina, zveemo z ugibanjem. Sedem pripovednikov in slikarjev nam dodatno predstavi Brusnice, v katerih je živelo tudi 11 pomembnih krajanov.

Zanimivega in mikavnega branja je v knjigi dovolj. Škoda je le, da se je z izdajo knjige tako zelo mudilo: veliko preveč je v njej jezikovnih in tiskarskih spodrljajev. Brez njih bi bila še več vredna, kot je.

TONE GOŠNIK

NAŠA ŽODBA

JOŽICA GRIVEC

POTOČEK JE MRTEV

Streljaj pod našo hišo teče potoček Igmanca. Izvira v gozdu blizu naše vasi, teče skozi našo vas, nadaljuje pot ob avto cesti in ponikne pod vasjo Sentyurij.

Pri naši hiši nas je bila kopica otrok, nekateri so nam rekli sabenški, in na pomlad že ni bilo dovolj hrane za vsa usta. Prav tedaj pa se je k sreči že začel lov na rake, ki se jih lovi tiste mesece, ki nimajo črke r v svojem imenu, torej od maja do avgusta. V Igmanci smo vsi po vrsti lovili rake in kakšno postrv tudi. Kaj nam je potoček dajal težka povojna leta, mislim, da znamo ceniti šele danes. Nema lokrat je mami prevzel skrbi, ko smo jo prosili, naj nam da jesti, na njivi pa še ni nič zrastlo.

Rake smo lovili tako, da smo bosji brodilci po vodi, prebračali kamenje ali pa segali v luknje v brežini. Lov nam ni vedno najbolje uspel, smo se pa zamotili in se zabavali pri tem početju. Večjih rakov otroci nismo veliko ulovili, le tu pa tam kakega orjaka, ki smo mu rekli "žlahten". V njegovih kleščah je bilo največ mesa.

Rake nismo lovili le pri nas, marveč vsi bližnji krajan, tudi tisti, ki so imeli vedno kruh pri hiši. Največ se je rake lovilo ob deževnem vremenu. Takrat so prišli na plano in ulov je bil bogatejši. Tudi časa za lov je bilo več. Fantje so na mokre dneve lovili takole: narezali so nekoliko večje šibje, ga na debelejšem koncu po sredini preklali in okrog ovili gliste. Nato so te vabe dali v vodo in naslonili na breg. Vsak je imel svoj prostor. Ko se je začela šiba tresti, je bilo treba hitro cukniti in plen je bil na kopnem ali pa tudi ne, če se je rak zmuznil. Posebej dober ulov je bil ponoči, zato smo kdaj pa kdaj šli loviti rake tudi ponoči, vendar skupaj z atkom in le starejši otroci. Takrat

raki pridejo iz skrivališč po hrano in je lov lahko obilnejši. Pri nas z vabami nismo nikoli lovili, zdi se mi, da so se vsem gnusile gliste.

Mama je potem rake skuhalo. Koliko časa se kuhajo, ne vem več, se pa spominjam, da se jih mora dati kuhati v krop, da takoj umro in se ne mučijo. Pred tem pa morajo biti v vodi v pokriti posodi. Rake smo radi jedli vsi v družini, trli smo lupine in srkali meso. Rakov se nismo najedli nikoli do sitega. Zdjaj bi rekli tej dobroti specialiteta. Meso ima značilen okus, ki še dolgo ostane v ustih. Kuhani raki so zelo lepi, rdeči. Mogoče so se nam zdeli zaradi lepe barve še boljši. Včasih smo se tudi sprli, če je kdo ujel posebno lepega raka, pa mu ga je kdo drug pojedel. Včasih smo jih nesli tudi sorodnikom.

Bistri potoček pa nam ni dajal le hrane, tudi odžejal nas je. V njem smo se umivali in poleti kopali. Imeli smo "kopalnico", kot smo rekli tistemu delu v potoku, ki smo ga zagradili. Bil je ta čas malo globlji in smo v njem "žlabcali", čeprav smo vodo močno skalili. Tudi plavati smo se učili v njem, a nikoli nismo, ker je bil preplitek. Ker pa je poganjal za tem tudi dva mlina, so se mlinarji jezili, če ni bilo zaradi zajezitve dovolj vode, da bi poganjala kolesa. Zato so nam "kopalnico" podrli.

Ob vsem potočku so bili tudi perilniki, naravno ploščati kamni, kamor so hodile ženske iz skoraj vsake hiše prat poleti in pozimi. Pozimi smo v potoku prali tudi čreva, ko so bile kolone pri hiši. Siromašnejši smo iz potočka nosili vodo za rabo v gospodinjstvu, in to na glavi, v škafu. Nositi je bilo treba kar daleč v breg, zato smo imeli svetke za pod škaf, da te ni tiščalo v glavo.

V potoku so kmetje vsak dan zjutraj in zvečer napajali živino. Otroci smo ob njem delali mlinčke. Poleti, ob hudi suši, je včasih tudi presahnil. Pozimi smo se na njem drsali in prihajali domov vsi potolčeni. Skratka, ob njem smo živeli, se igrali, potepali, umivali, hladili in rasli.

Ta potoček še danes teče, samo da ni več "živ". Že dolgo ni več bister, v njem ni več življenja, ne rakov, ne rib. Sodobno kmetovanje, strupi po njivah, gnojnica iz hlevov, vse to se steka z njiv in travnikov v potok in mori vse živo. To so mu naredili! Hudo mi je zanj, a lahko mu rečem le hvala za vse, kar je nam in prejšnjim rodovom dobrega storil. Zdjaj žuboriš žalostno. Vem, če bi znal govoriti, bi bile grenke tvoje besede.

MATEJA PENCA

POMLADNO RAZMIŠLJANJE

Piha svež veter, pomešan z vonjem po češnjevih cvetovih. Pomlad. Rada imam ta letni čas, ko se ptički ženijo in razgrajajo od veselja in se prvič oglašajo kukavica. V tej čudoviti harmoniji narave se počutim svobodno in brezbrizno. Svet je tako lep!

A vendar je v tej lepoti mnogokrat tudi krut in neusmiljen. Še posebej človekov svet. Prižgite televizor, odprite časopise in razumeli boste, o čem govorim!

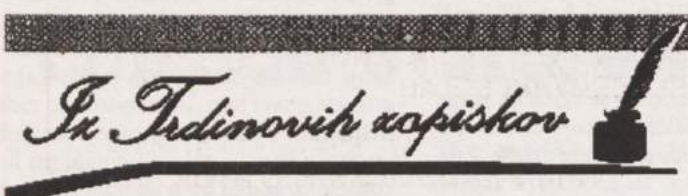
Poki topovskih granat, žvižganje bomb, streljanje, kriki in kletvice, nasilje, tisoči beguncev, ranjeni otroci, mrtvi... Čigavo uho si želi poslušati te grozovite melodije resničnosti? Čigavo oko se lahko navdušuje nad podobami trpljenja? Ste videli slike iz Albanije, Bosne, Čečenije? Spomnite se jih in razumeli boste, zakaj se mi v teh lepih pomladnih dneh vsiljuje misel, da svet ni za male ljudi, ampak za tiste, ki znajo jemati, lagati, goljufati.

Srca trpečih so polna strahu in obupa. Tudi oni bi radi zadihali z lepoto pomladi, videli cvetje in poslušali petje ptic.

Ste kdaj gledali sonce? Ali ni zelo daleč?

BELOKRANJSKA PROGA - Bela krajina je le dva meseca pred začetkom prve svetovne vojne dočakala, da se je povezala s svetom z železniško progo. Z veliko slovesnostjo so belokranjsko progo začeli graditi 18. aprila 1912 v Novem mestu, 24. marca 1914 je že zapeljal poskusni vlak do Semiča, dva meseca zatem so opravili obremenilno preizkušnjo mostov in progo slovesno odprli 26. maja 1914. Na čase gradnje se je ohranila marsikatera fotografija, med njimi tudi ta, ki jo je posredoval Franc Derganc in prikazuje gradnjo predora v Semiču.

Framazoni so povsod - Framasonom pripisuje velik vpliv tukajšnja inteligencija. Ba misli, da je prostomavtar morda tudi sultan! Barbo voha v vsakem kotu jih. Celo velerazumni RI meni, da veliko premorejo.

Razuzdani Topličani - Topličani bili so še veliko bolj razuzdani prej nje čase, pred 20 leti, posebno pa pred ognjem, ob času cvetja toplič. Vedno več revščina in pa menda nekoliko tudi sedanji pošteni župnik sta ljudi nekoliko ukrotila.

Ljudski bes - Na gospodo bo pa ljudstvo še strašno udarilo in jih brez pardona mesarilo. Slepario in odirajo tako, da je že res grdo in če to prav izvedo poglavarji, ni nobene kazni. Saj trpi le kmet in kmet se jim ne smili. Gospoda tudi že dobro vedo, kako jih ljudje črtijo. Če jih začne kdo zmirljati, ne renče več kakor so nekdanj, ampak poslušajo nekako z voljo tudi naj huje zmirljanje. Si pač mislijo: Le vpij paver, saj me ne boli nič, da hodi le tvoj denar meni v žep. Nekteri se celo posmehujejo, če jih kdo ošteje. To bo pok, kedar bo kmetu enkrat tega preveč.

4 Kako to, da se je znanje graditeljev Velike piramide pri gradnji kasnejših piramid skoraj povsem izgubilo, zakaj Velika piramida nikoli ni bila grobnica, kot so bile druge? Zakaj se nahaja na idealnem poldnevniku, odkod sorazmerje med oddaljenostjo Sonca od Zemlje in višino piramide, zakaj enaka oddaljenost piramide od središča Zemlje kot od severnega tečaja? Kaj skriva še neodkrito podzemlje: obrnjeno piramido ali celo vesoljsko ladjo, ki naj bi bila tudi izvor posebnih sodanj?

Med skrivnosti Velike piramide sodi tudi ugotovitev, da se je prvotno imenovala Pa Henoh - Hiša Henohova. Henoh naj bi bil predpotopni patriarh ali vladar, ki se je še vozil z nebeškimi vozovi, njegova "zemlja očetov" pa naj bi bila tam, kjer so vrata v Nebo, na severnem tečaju.

Ob vznožju piramide občudujemo ogromne kamnite kvadre in presenečeni ugotavljamo, da na stičišču med njimi ni niti toliko prostora, da bi lahko vmes porinil britvico. Potem se vzpenjamo po stopnišču skladov navzgor in se počutimo majhne kot mravlje. Do vrha se nam zdi pod vročim soncem predaleč, zato se, preplavljeni s posebnim valovanjem nedoumljive preteklosti, vračamo. In še neka slutnja je: je res molk tisočletij nepremostljiv, smo se res graditeljem piramid z nečim zelo zamerili?

Proti večeru se odpeljemo na kratek izlet v puščavo. Na začetku poti so v pokrajini še šopi trave, tropi goveda in naselja s šotori. Z vsakim kilometrom je življenja manj, pokrajina pa prehaja v vedno bolj samotno valovanje peska. Peščene sipine, obsijane od zahajajočega sonca, in njihove vedno daljše sence ustvarjajo skoraj neresnično pravljico podoba. Vanjo zasejane barve žare. Umirijo se šele ob odhodu sonca, zatem pa potonejo v temo. V trenutku, ko se sonce spusti za obzorje, dan ugasne, pokrajino objame noč in vanjo ujeta svetloba brezbrezžnega zvezdnega neba. Lunin krajec je v teh zemljepisnih širinah obrnjen s kraki navzgor.

Iz puščave se vračamo v Aleksandrijo in bolj ko se uresničuje noč, bližje prihajajo tudi zvezde, tako blizu, da bi jih lahko dosegel. Vseeno so v primerjavi s pokrajino okrog nas še vedno majhne. Morda tudi zato, da bi se ljudje počutili večje?!

Tudi sopotnica na sedežu poleg mene dolgo strmi v zvezdno noč, potem pa se nasloni name in zaspi. So to bližino stakale daljne zvezde?

V poznih večernih urah se v Aleksandriji vkrcamo na ladjo in v preostalem delu noči plovemo proti Port Saidu.

France Režun

poti in razmišljanja

NEUKROČENA VPRAŠANJA

Sončno mesto

Jutro pred Port Saidom.

Na morju so zasidrane ladje, ki čakajo na plovbo skozi Sueški prekop, veliko belih ladij na temnomodrem morju. Okrog njih se na valovih zibljejo galebi. Včasih se dvignejo, polete in potonejo v prav tako modrem nebu. V daljavi so obrisi mesta.

Sredi dopoldneva se s sopotnikom z najetim čolnom odpraviva v Port Said. Mesto je podobno modernim evropskim, le da so vse gradnje razmeroma nizke; napravlja vtis, da sega Evropa tudi sem. Vseeno so tudi razlike. Poleg avtomobilov vozi po ulicah še veliko kočij, s posebnimi odmevi barva mesto zelenje in ga oživlja radosten višič množice otrok. Najmočnejši utrip pa daje vsemu prostoru trgovina. Prisotna je povsod, tudi na pločnikih in na ulicah.

Poleg drugega si s sopotnikom v mestu ogledujeva primerne spominke, potem pa se sopotnik nehote zaplete v posebno trgovino s pornografskimi slikami. Zasedoval naju je prodajalec in nama pokazal svoje blago. Zbirka slik me ni zanimala, medtem ko je prijatelj vznemirila. To je bilo dovolj, da naju je prodajalec zasledoval na vsej nadaljnji poti po mestu. Po mnogih barantanjih sta se končno pogodila za ceno in kupčija je bila sklenjena. V čolnu, na poti na ladjo, je prijatelj odprl veliko kuverto in v njej namesto slik našel samo prazne kartončke.

Trgovci so obkolili tudi ladjo. Kupljene spominke dvigamo s čolnov na palubo s košaricami na vrvi. Zelo je živahno in vse traja pozno v noč.

Potem odplovemo proti Bejrutu.

Morje je mirno. Enakomerno zibanje ladje in ropot strojev pomaga v spanec in odhajanje v podzavest. Za tem do jutra zunanji svet ugasne.

Prihod v Bejrut.

Ponoči se je vreme poslabšalo in zdaj močno dežuje. Pogled na Bejrut je zastr. Vseeno je prvi stik z azijsko celino zame vznemirljiv. Morda je vtis mogočne, umirjene in hkrati nemirne skrivnostne celine z zelo staro gmoto zaradi dežja še močnejši. Vedno sem si želel stopiti na te obale in potem še dalje v neznanke notranjosti.

Po kratkem postanku v Bejrutu nadaljujemo pot preko pogorja Libanon v dolino El Beka in dalje do Balbeka - Heliopolisa. Najprej se po vijugasti, vendar dobri cesti z avtobusom vzpenjamo proti 1600 metrov visokim prelazom.

Do kamor seže pogled, so pobočja naseljena z razkošnimi vilami. Okrog njih se bujno razrašča vedno zelena sredozemska vegetacija, zlasti ciprese in cedre, vmes pa so kot biseri posejane cvetoče marelice in breskve. Mnogo je omamnega cvetja, vrhovi Libanona pa se blestijo v snegu.

Razkošne gradnje polnijo pokrajino tudi do nadmorske višine 1000 metrov. Vse to napravlja vtis, da se Bejrut širi skoraj do vrhov pogorja.

S prelaza se spustimo v dolino El Beka med Libanonom in Antilibanonom. Velika oaza zelenja in cvetja med golimi pustimi pobočji obeh gorovij je kot zemeljski raj. Tu so tudi veliki nasadi oljke, sadja in vinske trte. Po dolini se vozimo po stari karavanski cesti, pozneje rimski in danes moderni cesti, proti Balbeku.

Naš cilj v Balbeku je velikanski kompleks razvalin, ki so se ohranile od nekdanjega sončnega mesta.

Na velikem prostoru izstopajo ostanki treh rimskih templjev s poudarjenimi korintskimi stebrišči, mojstrsko obdelanim kamnom, okraski in reliefi. Toda to je samo del nekdanje resničnosti, kajti Rimljani so gradili svetišča na razvalinah mnogo starejših in še mnogo mogočnejših gradenj. Temelji teh gradenj so bili velikanski kamniti bloki v velikosti omnibusa, pod njimi so bili obokani hodniki in predori, po katerih bi lahko drvel vlak, nad njimi pa svetišče. Granitni stebri "kolosi" so bili sestavljeni iz treh delov, od katerih je bil vsak 6 do 7 metrov visok in je imel 2 metra v premeru, masivna preklada je pokrivala vso kolonado.

Ogromne megalitske zgradbe naj bi gradila rasa gigantskih ljudi, ki je nadvse spoštovala in častila Sonce. Tudi ime Heliopolis spominja na stari Balbek, kjer je bilo sonce Bog. Na žrtvovanja soncu Bogu opozarja tudi žrtveni oltar, ki je bil menda tako ve-

lik, da so na njem hkrati žrtvovali do 100 živali. V bližini je bil bazen za biko. Časčenje Sonca dokazujejo tudi šesterkotna dvorišča.

Okrog starega Balbeka je še mnogo neznank, posebej o tem kdo ga je gradil in kdaj so ga gradili. Nekateri arheologi (Carle) so mnenja, da je bil zgrajen v rimski dobi v času od 86. leta pr.n.št. do 616. leta n.št. Drugi so prepričani, da Rimljani niso gradili Balbeka, vendar so ga odkrili in uporabljali v svoje namene tako, da so v kompleksu postavljali svoja svetišča. Kot dokaz, da graditelji starega Balbeka niso bili Rimljani, navajajo, da gradbeni stil ni rimski, da Rimljani niso gradili svetišč v čast Soncu niti šesterkotnih dvorišč in da tudi niso poznali ritualov z žrtvovanjem bikov.

Druga domneva je, da so stari Balbek gradili že pred vesoljnim potopom. Obstajajo legende, med njimi tudi legenda o Noetovem vnuku, ki je poslal velikane, da bi porušili balbeško trdnjavo in tam zgradili stolp - raketno rampo, kajti želel je leteti, kot so letali kralji pred potopom.

Ostajajo še druga odprta vprašanja. Odkod granitni stebri "kolosi"? So bili res izdelani iz gmote v Sudanu? In če so, kako so od tam prišli v Balbek, kakšna moč je dvigala večtonske kamnite gmote 25 metrov visoko?

Nedvomno je, da sta se v Balbeku prepletali egipčanska in sumerijska civilizacija, toda Balbek je še vedno knjiga s sedmimi pečati.

Bejrut - otok razkošja v revščini

V Bejrut se vračamo po isti poti. Vreme se je čez dan izboljšalo in z vrha Libanona se nam razgrne prelep pogled na Antilibanon, na palestinske gore na jugu in na Sredozemsko morje na zahodu. Pod nami je Bejrut.

Po nekajurnem potepanju po mestu vemo o njem nekaj več. V tem času je največje in najbolj evropsko mesto na Bližnjem vzhodu, z najbolj gostim in neurejenim prometom. Naseljujejo ga tako kristjani kot muslimani. Najpogosteje se sliši francoščina, za njo pa tudi angleščina, nemščina in italijanščina. Mesto ima največje letališče na Bližnjem vzhodu, več kilometrov dolge peščene plaže ob toplem morju, 200.000 avtomobilov, menda več denarja, kot ga je v vseh švicarskih bankah, najboljše posredovalno trgovino med Vzhodom in Zahodom. Pravijo, da je to druga Švica, otok razkošja med revščino sosednjih dežel. Sredi modernega mesta so stari trgovski otoki. Tu vlada trgovska aristokracija. Polno je blišča in modernih reklam.

ŠPORT

Šolski center je košarkarski prvak

Organizatorji letošnjega DP srednješolcev v košarki so bili profesorji in dijaki Šolskega centra Novo mesto. V finalu je nastopilo 6 moštvev: Prva gimnazija Celje, Druga gimnazija Maribor, Tehniški šolski center Nova Gorica, Šolski center Novo mesto, Center srednjih šol Velenje in Gimnazija Vič. Že v predtekmovalni sta bili moštvi Šolskega centra Novo mesto in Druge gimnazije Maribor izrazito boljši od drugih. Obe sta zmagali v obeh srečanjih svojih predtekmovalnih skupin, Mariborčani s skupno razliko v koših 135:78, Novomeščani pa 121:77.

V finalu sta bili moštvi ob polčasu še dokaj izenačeni; Novomeščani so vodili s tremi točkami razlike. V drugem polčasu so prednost povišali na 10 točk in zmagali z rezultatom 45:35. Več kot polovico točk zmagovalnega moštva (27) je dosegel najboljši igralec finala DP Matjaž Smodiš, ki je tudi sicer na tekmovanju dosegel največ točk (83). V metanju trojke je bil najboljši Janko Pučnik (CSS Velenje), v zabijanju pa Matjaž Smodiš (ŠC Novo mesto).

Vrstni red finala DP v košarki za dijake srednjih šol: 1. Šolski center Novo mesto, 2. Druga gimnazija Maribor, 3. Center srednjih šol Velenje, 4. Gimnazija Vič 5. Prva gimnazija Celje in 6. Tehniški šolski center Nova Gorica.

S pomočjo novomeških košarkarskih delavcev in Agencije za šport je prvenstvo odlično organiziral Šolski center Novo mesto. Med organizacijske dosežke gotovo spada bilten DP št. 2, v katerem so dijaki pod vodstvom profesorjev Ivica Tomiča in Roberta Rudmana predstavili udeležence finala in podrobno statistično obdelane rezultate tekmovanja.

J. P.

KADETI LISCE ZMAGALI V VELIKI NEDELJI

VELIKA NEDELJA - V 11. kolu polfinalne skupine B državnega prvenstva za kadete so rokometarji Lisce v Veliki Nedelji premagali domačine s 27:14 (14:6). S to zmago so si liščani skupaj s Celjani že tri kola pred koncem praktično zagotovili uvrstitev v finale.

Šport iz Kočevja in Ribnice

RIBNICA - Zmagovalec tekme med Robitom Olimpijo in Kočevjem je bil znan že prej. Razlika 12 zadetkov oziroma 31:19 za Ljubljancinke ob koncu srečanja ustreza dogodkom na igrišču. Kočevke so igrale zelo borbeno od prve do zadnje minute. Pripravile so celo nekaj protinapadov, a v nadaljevanju ni šlo več.

Kočevke so ob nepričakovanih zmagah Branika in Burje zasedle 9. mesto in bodo igrale v skupini za obstanek v prvi ligi, a bojazni, da bi izpadle, ni.

PREVALJE - V predzadnji tekmi 1.B lige so odbojkarice LJK Tilie izgubile še na Prevaljah. Poraz je bil pričakovan. Kočevke so se bolje upirale v drugem in delno tudi v tretjem nizu, za morebitno zmago pa jim je poleg znajanja zmanjkalo tudi sreče.

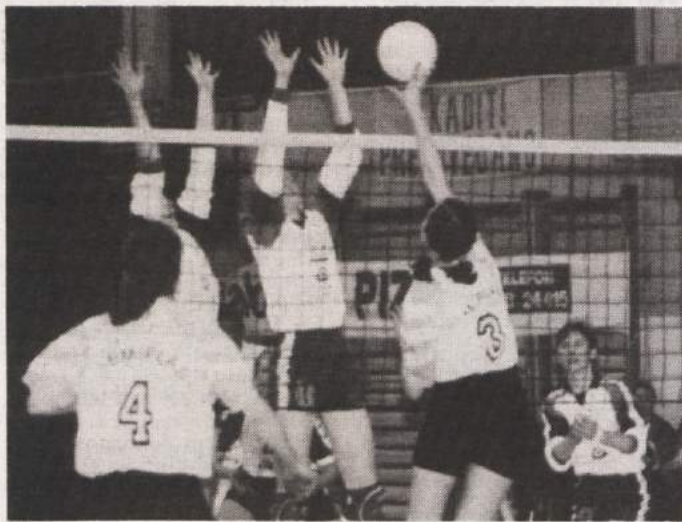
IVANČNA GORICA - Kar lepo število gledalcev iz Ribnice je spremljalo igralko Inlesa v Ivančno Gorico. Vrnili so se razočarani, saj so njihovi ljubljenci izgubili pomembno tekmo za

uvrstitev na drugo mesto.

KOČEVJE - Če bi imeli košarkarji Snežnika več volje in bi bili bolj zbrani, bi zanesljivo igrali med moštvi, ki se potegujejo za uvrstitev od 1. do 10. mesta v 1.B ligi. V soboto so namreč brez večjih težav premagali še vodilno Bistrico s 84:63. Kočevci so ves čas tekme narekovali tempo, še posebej so bili prizadevni v obrambi, kjer se je izkazal center Sašo Štefanišin.

RIBNICA - Drugoligaški rokometni derbi med Kočevjem in Ponikvami Dobropoljem je prinesel negotovo igro z razburljivo končnico. Ekipi sta se ves čas menjavali v vodstvu. Gostje so že vodili z 21:18, a so jih Kočevci hitro ujeli in pet minut pred koncem vodili s 24:22. To ni zadostovalo za mirno končnico, saj je po izteku igralnega časa pri izidu 25:25 iz upravično dosojene 9-metrovke Dejan Malnar čez steno zadel levi zgornji kot vrat in Kočevci so le slavili.

M. GLAVONJIČ

V FINALU POKALA SE JE USTAVILO - Potem ko so novomeške odbojkarice v polfinalu slovenskega pokalnega tekmovanja prvič premagale mariborski Infond Branik in presenetile Koprčanke v njihovi dvorani, jim doma ni uspelo osvojiti tako željene lovorike. Na drugi tekmi proti koprskemu Kemiplasu so v prvem nizu popolnoma klonile, gostje pa so z učinkovitim blokom zlahka ugnale nerazpoložene domače napadalke. V drugem nizu so si odbojkarice TPV-ja sicer opomogle, a niso izkoristile vodstva z 12:11, dobljeni tretji niz (15:6) pa je bil premalo za pokalno zmago, saj so v četrtem nizu popolnoma odpovedale in osvojile le 4 točke. Na sliki: Alenki Ostroveršnik in Špeli Krebs je le redko uspelo z blokom takole zaustaviti izredno motivirane Koprčanke. (Foto: I. V.)

KONEC SEZONE ZA SMUČARJE - Smučarji novomeške Krke Roga so se skupaj s trenerji ob koncu sezone takole postavili pred objektiv, prav na zadnjih tekmah pa ni manjkalo diplom in medalj. Tako je Matjaž Vrhovnik na memorijalu Jožeta Kuralta zmagal, Lara Humeček je zmagala na pokalu Maximarketa dodala še zmago na Zmajčkovem pokalu, Vanja Brodnik je bila četrta na tekmovanju za Ski open, na zadnjem cicibanskem veleslalomu centralne regije pa si je Mojca Mesojedec z drugim mestom privzela skupno zmago. V kategorijah dečkov in deklic so na isti tekmi Žiga Golob, Rok Ravbar in Barbara Vesel osvojili šesto mesto. Vsa zadnja tekmovanja so bila na Soriški planini.

TUDI LETOS TRETJE V DRŽAVI - Tekma zadnjega kola letošnjega odbojkarkega prvenstva med ljubljanskim Krimom in novomeškim TPV-jem je bila za Novomeščanke, ki so srečanje gladko dobile s 3:0, le še formalnost, saj so si tretje mesto zagotovile že pred tem. V imenu Odbojkarke zveze Slovenije je njen generalni sekretar Aleš Kušar kapetanki novomeške vrste Alenki Ostroveršnik podelil pokal za osvojeno tretje mesto (na sliki), delegat zveze na tekmi Franc Kralj pa je celi ekipi in trenerjema okoli vratu obesil medalje. Novomeščanke so tretje mesto v državi osvojile že drugič zapored, to pa je bil tudi njihov letošnji cilj. (Foto: I. V.)

P. P.

MAK

AKCIJA OD 20.3.1997 - 10.5.1997

POMLADNA AKCIJSKA PRODAJA PREMAZOV ZA VAŠ DOM:
 BELTON 4/1 2.799,00 SADOLIN EXTRA 5/1 5.295,00
 BELTOP 4/1 4.089,00 SADOLIN CLASIC 5/1 4.195,00
 JUPOL 25/1 2.599,00

NOVO

RELIEFNE TAPETE "ALLIGATOR" - uvoz iz NEMČIJE
 DEKORATIVNI PREMAZ ZA ZID "ALLIGATOR" - uvoz iz NEMČIJE
 Poleg novosti pa so vam na voljo barve in laki iz naših mešalnic:
 STANDOX, COLOMIN UNI, CAP in MOBIHEL

NAŠA PREDNOST: VELIKA IZBIRA
 DOBER NASVET
 KVALITETA

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA!

M A K - TRGOVINA Z BARVAMI, v sodelovanju s podjetjem
 CHEMO LJUBLJANA
 Nad mlino 70, 8000 NOVO MESTO
 Tel. 068/342-044

VZGOJNO-VARSTVENA ORGANIZACIJA NOVO MESTO, p.o., Ragovska 18

in
 VZGOJNO-VARSTVENE ENOTE
 PRI OSNOVNIH ŠOLAH

razpisujejo

VPIS PREDŠOLSkih OTROK V ŠOLSKEM LETU 1997/98

Vpis v VVO Novo mesto bo potekal na upravi VVO Novo mesto, Ragovska 18, od 1.4. do 11.4.1997 od 9. ure do 15.30.

Vpis v VVE pri osnovnih šolah:

- V VVE STOPIČE IN DOLŽ: 2.4.1997 od 9. do 14. ure, 3.4.1997 od 9. do 16. ure v OŠ Stopiče.
- V VVE DOLENJSKE TOPLICE: od 1. do 11.4.1997 od 9. do 14. ure v tajništvu OŠ.
- V VVE BRUSNICE (program male šole): 9.4.1997 od 8. do 13. ure in 10.4.1997 od 12. do 16. ure v tajništvu OŠ. Vpis bo za otroke, rojene v letu 1991 in v letu 1992 (do 30.6.).
- V VVE MIRNA PEČ: od 1.4. do 11.4.1997 od 8. do 15. ure v tajništvu OŠ.
- V VVE ŠMARJETA: od 1.4. do 11.4.1997 od 9. do 15. ure v OŠ Šmarjeta.
- V VVE VAVTA VAS: od 1.4. do 11.4.1997 od 9. do 14. ure in 3.4.1997 od 14. do 16. ure v VVE Vavta vas.

V zgoraj navedenem roku lahko:

- vpišete otroka v VVO Novo mesto ali VVE pri osnovnih šolah za sprejem v šol. l. 1997/98,
- evidenčno, če varstva še ne potrebujete v tem šolskem letu,
- obnovite zavrnjeno vlogo,
- zaprosite za preemestitev vašega otroka v drugo VVE.

VVO Novo mesto in vrtci pri OŠ

PREDSTAVNIŠTVO ZAVAROVALNICE MARIBOR V NOVEM MESTU

Vaša Zavarovalnica Maribor - slovenska delniška zavarovalna družba z eno najdaljših zavarovalniških tradicij pri nas od 27. marca 1997 posluje za vas v prostorih AMD Novo mesto, Bršljin, Zwitterova 1.

Prijazno vas bomo sprejeli, svetovali in pomagali od ponedeljka do petka od 7.30 do 14.30 ure.

Naši strokovnjaki, ki vam bodo radi svetovali in pomagali, so dosegljivi tudi po telefonu oziroma faksu: tel. 068/325 330, tel./fax 068/325 331.

Prizadevali si bomo, da bi s kvalitetno in široko ponudbo vseh vrst zavarovanj ter s svojim strokovnim in prijateljskim odnosom zadovoljili vaše želje in potrebe ter upravičili vaše zaupanje.

POZDRAVLJENI IN DOBRODOŠLI!

ŽIVLJENJE GRE NAPREJ IN MI Z VAMI

KRKA ZDRAVILIŠČA
 HOTELI OTOČEC
 TENIŠKI CENTER OTOČEC

Domačinom pet naslovov

ŠD Policist Krško na DP v ju-jitsu športnih borbah "Boštanj 97" osvojil 5 naslovov prvaka

BOŠTANJ - Na državnem prvenstvu v ju-jitsu (samooobrambi), športnih borbah za dečke in deklice do 12 let ter za mladinke in mladince od 15 do 18 let, je preteklo soboto v novi športni dvorani boštanske osnovne šole sodelovalo 78 tekmovalcev iz 7 slovenskih ju-jitsu klubov. Sekcija za borilne veščine pri Športnem društvu Policist Krško se je odlično odrezala v organizacijskem in tekmovalnem pogledu, saj so njegovi tekmovalci zmagali kar petkrat, dosegli pa so še kopicico dobrih rezultatov.

Andrej Vidmar

je potekalo tudi tekmovanje za pokal občine Sevnica. V kategoriji dečki-deklice so ga osvojili domačini ŠD Policist s 24 točkami, Ninja Črnomelj pa je pristala na 4. mestu. V kategoriji mladinci-mladinke so bili domačini 3., Črnomaljši pa 6.

In še najboljše uvrstitve posvaskih in dolenskih tekmovalcev za državno prvenstvo - posamezno, ki je potekalo v 10 kategorijah v mladinski konkurenci ter 5 v otroški konkurenci po repasažnem sistemu: deklice do 38 kg - 2. Vita Preskar (ŠD Policist); deklice nad 38 kg - 1. Nina Grmovšek (ŠD Policist); dečki do 35 kg - 2. Sandi Hotko, 3. Sandi Popijač in Mitja Vidmar (vsi ŠD Policist); dečki do 42 kg - 1. Ivan Sotšek, 3. Miran Kolar (oba ŠD Policist); dečki nad 42 kg - 2. Jernej Rožman, 3. Gal Motore (oba ŠD Policist); mladinke do 50 kg - 2. Jerneja Šavrič, 3. Tina Vončina, 4. Romana Košir (vse ŠD Policist); mladinke do 58 kg - 1. Katja Urek, 3. Ines Daničič (obe ŠD Policist); mladince do 68 kg - 3. Vanja Preskar in Mateja Resnik (obe ŠD Policist); mladinci do 76 kg - 1. Stanislav Galovec (Ninja Črnomelj).

P. P.

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznika pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Zdravje v proseni kaši

Dol. list št. 9, 6. marca

Sem med ustanovitelji Društva za zdravo prehrano, ki je bilo ustanovljeno pred koncem minulega leta. Vsak drugi ponedeljek v mesecu imamo predavanje, ki je povezano z imenom društva. Izšlo so tudi že 3 številke "Dobre misli", društvenega glasila, ki objavlja prispevke o zdravi prehrani. Ob pomoči Kmetijske svetovalne službe je bilo v Fari predavanje za zainteresirane, ki bi pridelovali žitarice, ki imajo pomembno vlogo pri skrbi za zdravje. Med temi je na prvem mestu proso. Pred kratkim smo v Kočevju tudi poslušali predavanje g. Ivana Maršiča o tem, kako lahko z zdravo hrano pridemo do zdravja. Do tega spoznanja je prišel pred 30 leti, ko mu zdravniki niso mogli več pomagati do ozdravitve, svetovali so mu le tvegano operacijo. To je odklonil, se sam ozdravil in od takrat ni več potreboval zdravniške pomoči. Tisoči, ki so se držali njegovih navodil, so dosegli enak uspeh, če pa so bili že na koncu življenjske poti, so spokočno in brez bolečin umrli.

Gospodu Maršiču sem pokazal prispevek Helene Mrzlikar v gospodinjskem koticu z naslovom "Zdravje v proseni kaši". Bil je vesel, ko je prebral naslov in prva dva odstavka. Zgrbančilo pa se mu je čelo, ko je prebral navodila, kako naj bi pripravili proseno kašo. Že sam je pisal Dolenjskemu listu o škodljivih receptih, ki temeljijo na stari dunajski kuhinji. Prepričan je in to dokazuje, da še tako zdravo in na zdrav način pridelano hrano pokvarimo z napačno pripravo. Praženje, cvrtje in pečenje česar koli na vroči maščobi še tako zdravo hrano spremeni v žlindro, ki je telo ne more prebraviti in vpreči mora vse sile, da se je znebi. Tu je začetek vseh civilizacijskih bolezni, tudi tistih najhujših.

Da bi proseni ali kak drugi kaši lahko rekli, da nam bo krepila zdravje, jo je treba po Maršičevih nasvetih pripraviti tako: kašo preberemo, operemo in skuhamo na vodi, nikakor ne na mleku! Če je namenjena otrokom, na krožniku dolijemo mleko, malo posolimo, zabelimo s smetano in posladkamo. Bolje z medom kakor z belim sladkorjem. Če pa je kaša namenjena odraslim, ji, predno je skušana, dodamo različne začimbe, lahko tudi naribano korenje, na krožniku malo posolimo, in dodamo hladne zabele. Jed naj bo raje redka.

V objavljenih receptih ni napisano, za koliko ljudi so potrebne navedene količine. Če to ni posebej napisano, običajno velja za 4-člansko družino. Toda poglejmo: v drugem receptu je kot priloga h kislemu zelju priporočena krompirjeva kaša. To naj bi pripravili iz 1 kg kaše (!), 2 kg krompirja, 150 g ocvrkove masti (ocvrto na vroči maščobi). To bi bilo dovolj za 10 obrokov! Še posebej naj bi segreli maščobo in iz moke naredili prežganje (dokazano, da je rakotvorno). To bi storili, da bi jed zgostili. Kdor je kdaj kahal kašo, je spoznal, da je ta jed običajno pregošta, ker se kaša močna nakuhna.

Ne samo g. Maršič tudi zdravnik, naprimer dr. Pokorn, svetujejo, da pri pripravi zdrave hrane naj ne bo rafiniranih in še posebej pregrih maščob. Izognimo se beli moki, sladkorju in beli ma-

ščobi. Jed začnimo šele na koncu. Kolikor je mogoče uživajmo presno hrano, če pa je že treba kuhati, naj to traja kratek čas.

Zdravniške statistike sporočajo, da je polovico Slovencev predebelih, in tu je vir večine bolezni. Vsi morajo kaj storiti za to, da bi Slovenci šli v Evropo kot zdrav narod!

MATIJA CETINSKI, prof. Kočevje, Brestova pot 3

Je Anžur reševal Adrio Caravan?

Dol. list št. 11, 20. marca

Moram reči, da sem vesel, ko vidim, da se v časopisu pojavlja tako ime, kot je Anžur, saj bi se v nasprotnem lahko kaj hitro pozabilo njegovo sedemletno delo v IMV-ju, ustanovitev Revoza in njegova vključitev v evropsko konkurenco.

Seveda pa je politika sposobna dokazati moč tudi na ta način, kjer pa ne izbira sredstev, kar sem že povezal z Miloševičevo šolo oziroma z Miloševičem.

Podobno se je dogajalo tudi z generalnim direktorjem HIT-a Danilom Kovačičem, zato me to sedaj v zvezi z Anžurjem ne preseneča. Deluje pa po dosti enostavni recepturi. Politika nakaže, mediji diskreditirajo, sodišče izpelje in podpiše, krivi so pa zbori delavcev ipd.

To pa kaže na bedno stanje duha v politiki in ne vem, česa jih je strah, da se zatekajo k takim maniram.

ANTON JUDEŽ

Županova pobuda ustavnemu sodišču

Dol. list št. 6, 13. februarja

Prosim Vas, da objavite kratko informacijo o sklepu Ustavnega sodišča Republike Slovenije z dne 27.2.1997 glede pobude g. Cirila Pungartnika in skupine občanov za oceno ustavnosti 3. odstavka 40. člena Statuta Občine Trebnje (U.l. RS, št. 50/95), ki se glasi: "Župan opravlja svoje delo polklicno", in o ugotovitvenem sklepu Občinskega sveta o prenehanju mandata župana z dnem 27. 1. 1997.

Ustavno sodišče je vse tri pobude zavrnilo, ker je ugotovilo, da 3. odstavek 40. člena Statuta Občine Trebnje ni v neskladju z ustavo. Ali župan opravlja funkcijo polklicno ali nepolklicno, Zakon o lokalni samoupravi ne določa, ampak prepusti odločitve statutu občine. Prav tako je zavrglo tudi pritožbo na sklep Občinskega sveta občine Trebnje o ugotovitvi prenehanja mandata, ker med drugim ta izhaja tudi iz omenjenega 40. člena Statuta Občine Trebnje.

S tem je Ustavno sodišče potrdilo zakonitost odločitve Občinskega sveta Trebnje v zvezi s to problematiko.

PAVLE ROT sekretar občinskega sveta

V čigavi denarnici so Judeževi groši

Dol. list št. 11, 20. marca

Pod tem naslovom je Anton Štampehar v nadaljevanjih ocenjeval knjigo z zgornjim naslovom. V Dolenjskem listu mu Fran Mervar odgovarja, največ ga imenuje s kraticami (A. Š.), zato ga bom tudi jaz tako imenoval. Gospod A. Š. se o omenjeni knjigi precej kritično izraža in, polpreteklo zgodovino bolj enostransko ocenjuje.

Moram povedati, da vsebine omenjene knjige ne poznam, želim jo pa, zato prosim, da mi jo kdo posodi ali sporoči, kje bi jo dobil. G. A. Š. mi naj ne zameri, če se z njegovim načinom pisanja ne strinjam, mogoče ima po svojem mišljenju ali prepričanju prav, zato ima vso pravico to javno izraziti. Tudi jaz menim, da ima vsak svobodni državljan v neodvisni državi to pravico, seveda na kulturnem način.

Živimo v prehodnem obdobju. Ko smo glasovali za neodvisno državo, smo si veliko obetali. Povezava z jugom je naredila svoje, in to od l. 1918. V zadnjih 50 letih smo imeli zasedbo 3 okupatorjev,

potem pa še krvavo revolucijo in bratomorno vojno. Danes se ustvarja mnenje v dveh resnicah. Še sam predsednik države je pred papežem to izjavil. To ni res. Resnica je samo ena. Zgodovina našega naroda je res še močno zamegljena in za mladi rod težko razumljiva, zato je toliko bolj potrebna poštena obdelava. G. Antonu Štampeharju priporočam, če ga zgodovina zanima, naj prebere knjigo, ki jo je napisal Karel Štajner (7.000 dni v Sibiriji) ali Igor Torkar (Umiranje na obroke). Če bo te knjige prebral, upam, mu bo to pomagalo do razumevanja zgodovine, kakor je meni knjiga, ki sem jo pred kratkim prebral (Sveti Urh).

IVAN DERGANČ st. Češča vas 4 Novo mesto

Obnova stavbe novomeške Gimnazije

Dol. list št. 11, 20. marca

V zvezi z zapisi, objavljenimi v Dolenjskem listu, glede poteka obnove stavbe novomeške gimnazije ne mislim odgovarjati na neresnične in zlonamerne trditve. Zaradi obveščeni javnosti pa naslednje:

Dejstvo je, da so bila fizična dela na objektu 5. decembra 1996 ustavljena in da od takrat stojijo. To pa ne pomeni, da se v tem času ni nič dogajalo. Izdelan je bil projekt statične sanacije objekta, na podlagi tega pa usklajen osnovni projekt adaptacije. Tako izbrani izvajalec kot člani Odbora za koordinacijo aktivnosti pri prenovi stavbe novomeške gimnazije pa tudi Organizacijsko-pripravljalni odbor smo predlagali investitorju, da se nesporna dela zaradi pridobitve časa izvajajo vzporedno z izdelavo obeh projektov. Investitor na to ni pristal, se je pa v Dogovoru o nadaljevanju del na prenovi stavbe Gimnazije Novo mesto, ki smo ga podpisali 10.1.1997, obvezal storiti vse, da bi omogočil pričetek pouka v prenovljeni stavbi 1.9.1997.

Trije člani Odbora za koordinacijo aktivnosti pri adaptaciji stavbe novomeške gimnazije, ves čas zastopamo interese Gimnazije Novo mesto in delujemo v skladu s sklepi Organizacijsko-pripravljalnega odbora za 250-letnico, ki mu o svojem delu poročamo. Osnovni cilj je doseči celovito obnovo stavbe Gimnazije Novo mesto. Ničde od nas pa nima izvršilne moči. To ima samo investitor in njegov pooblaščen organ, LIZ inženiring Ljubljana.

Vem, da je popoldanski pouk težavnejši kot dopoldanski. Da je lepše, če je družina skupaj in se ne videva samo zjutraj in zvečer. Vem zato, ker je moj sin dijak novomeške gimnazije, ima podobne probleme kot ostali dijaki, le s to razliko, da ima očeta, ki je za opravljeno delo pri obnovi stavbe novomeške gimnazije poplujan od vrha do tal.

DANIJEL BREZOVAR

Izgnanci zagrozili s protestom

Dol. list št. 11, 20. marca

V Upravni enoti Novo mesto se zavedamo našega poslanstva, da na čimbolj prijazen način in čim hitreje rešimo zadeve, ki jih dnevno pred nas postavljajo državljanke in državljani iz območja Upravne enote in iz ostalih krajev naše države ali iz tujine. Področje našega dela je široko po vsebini kot po zahtevnosti posameznih primerov.

Delo celotne Upravne enote v preteklem letu smo javno predstavili na novinarski konferenci v začetku marca letos. Danes se bomo omejili le na področje reševanja zadev in pravic, ki grejo upravičencem iz naslova Zakona o vojnih invalidih (ZVojI), Zakona o žrtvah vojnega nasilja (ZZVN) in Zakona o vojnih veteranih (ZVV) in jih rešujemo v naši Upravni enoti. Vsi trije zakoni veljajo od 1.1.1996 dalje. V Dolenjskem listu je bilo objavljenih že nekaj člankov in pisem bralcev, ki so obravnavali to tematiko. V zadnji, 11. številki, 20. marca letos, je bil objavljen članek z naslovom "Izgnanci zagrozili s protestom", ki se nanaša na izgnance in na pismo bralca gospoda Toneta Gošnika z naslovom

"Bo do konca maja res vse urejeno?", ki se osredotoči na reševanje vlog vojnih veteranov. Nikakršnih razlogov ni, da bi z omejenimi prispevki polemizirali.

Gre za obsežen in zahteven projekt reševanja vlog in pravic iz naslova omenjenih treh zakonov, zato želimo podati informacijo o poteku reševanja.

Od skupno prejetih 429 vlog iz naslova Zakona o vojnih invalidih, ki smo jih morali obravnavati v skladu z novim zakonom, smo izdali 314 odločb. Na podlagi teh odločb lahko vojni invalidi uveljavljajo pri Upravni enoti pravice, ki izhajajo iz priznanega statusa. Te naloge opravljamo tekoče.

Na podlagi Zakona o žrtvah vojnega nasilja je bilo do 21. 3. 1997 vloženih 635 zahtevkov (vloge še prihajajo), od tega je bilo rešenih 297 zahtevkov, neresenih ostaja 338. Tako kot smo objavili, bodo ti zahtevki rešeni na I. stopnji do 30. junija letos. Do istega roka smo izdali 61 potrdil o statusu žrtv vojnega nasilja in jim priznali pravice, ki jim pripadajo v skladu z zakonom (tudi plačilo rente). Dinamika in število izdajanja potrdil in plačevanje rente je odvisno od revizijskih postopkov, ki jih opravlja Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Postopki pred izdajo odločbe na prvi stopnji so v pretežni meri zelo zapleteni in dolgotrajni. Ker listinskih dokazil o izganitvi ali bivanju v koncentracijskem taborišču in zaporu, prisilnem delu, begunstvu ni, je nujno zasllišati po več priči, ki potrjuje dejstva, navedena v zahtevkih. V večini primerov priče živijo na območjih drugih upravnih enot, zato zaslivanja na naše zaprosilo opravljajo druge upravne enote.

Na podlagi Zakona o vojnih veteranih je bilo do 21.3.1997 vloženih 796 zahtev za priznanje statusa in pravic vojnega veterana. Do istega dne smo 240 vojnim veteranom izdali izkaznico o statusu vojnega veterana in jim priznali pravice, ki jim v skladu z zakonom pripadajo. Vse vojne veterane, ki izpolnjujejo pogoje za priznanje statusa, vpišemo v evidenco pri Upravni enoti Novo mesto in jih pisмено obvestimo o pravicah, ki jim pripadajo. Posamezne pravice (razen prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja) upravičenci uveljavljajo z novim zahtevkom. Vsi zahtevki iz naslova ZVV bodo rešeni do konca maja letos. Posamezne pravice pa bodo prizane po določilih Zakona upravičencem, ki so dopolnili 50 let starosti.

Objavljeni roki reševanja vlog veljajo za vloge, ki so prispale v Upravno enoto do 21.3.1997. Vloge, ki bodo prispale pozneje (v drugi polovici leta), bomo reševali tekoče. Potek reševanja vlog je

Ponujajo nam spodnje dele - trenerk

Živo blago naprodaj

V naših trgovinah z oblačili se že kar nekaj časa ukvarjajo tudi s prodajo živega blaga ženskega spola. Ponujajo namreč pester izbor (povečini menda voženih) trenerk. In tako koga lahko zamika, pa pogumno vstopi in gospo za pultom pobara, če imajo na zalogi morda tudi kako blondinko idealnih mer, ki bi ga v večernih uricah učila borilnih veščin ali nemara namiznega tenisa. A bo tak kupec hitro razočaran. Pa ne, da bi bila dekleta zanič, v resnici jih sploh ni! S trenerkami v trgovinah mislijo na trenirke, torej na cunjce, ne pa na tisto, kar je odeto vanje.

Navedeni primer navaja k misli, da bi bilo treba med "osnovna sredstva" ki jih mora posedovati vsaka javna ustanova, uvrstiti tudi Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ). S tem bi se izognili marsikateri nepotrebnim napakam, saj bi lahko v tem izčrpnem besednjaku tudi jezikovno manj podkovani zlahka preverjali, če je morda tisto, kar mislijo kam napisati, skregano s pravili slovenskega jezika.

Pa poglejmo, kako SSKJ razlaga besedo "trenerka": "ženska oblika od trener: trenerka ekipe". Oblačila, ki jih kupujemo, da se v njih lažje razgibavamo, nosijo drugačno ime. Samo eno črko je treba spremeniti, pa bo prav! "Trenirka" torej.

Tista lagodna "ena gor ali dol" pri jeziku pač ne velja. Če za en meter zgrešimo most, se znajdemo v potoku, če pa zgrešimo eno črko, nas lahko potegne v povsem drug pomen. Kaj naj si zdaj mislim o trgovini, ki na reklamnem letaku, ki se je pred dnevi znašel v marsikaterem nabiralniku, ponuja celo kar "spodnje dele trenerk"?

Prodajalke ene od trgovin so povedale, da same dobro vedo, da napis v njihovem izložbenem oknu ni pravilen, da pa tega, kar napišejo aranžerke, same ne smejo spreminjati. Še več: na napako so jih menda celo opozorile, pa so jih gospe užaljeno poučile, da one že vedo, kako je prav! Kako je že Prešeren zaključil znameniti sonet o Apelu in čevljarju?

ANDREJ ŠURLA Dolnja Težka Voda

Najboljši podmladek iz Črnomlja

S prireditve "Turizmu pomagaj lastna glava"

Osnovna šola Mirana Jarca je 14. marca 1997 gostiteljica 11. tradicionalne turistične prireditve "Turizmu pomagaj lastna glava". Leto so prireditev podnaslovili "Ohranimo preteklost - stopimo v prihodnost". Organizator te in vseh do danjih prireditev je Turistična zveza Slovenije.

Na letošnjem tekmovanju so pomerili turistične podmladke iz vseh šol iz Dolenjske, Posavske, Belske krajine in Kočevja. Strokovna žirija je ocenjevala raziskovalno nalogo, odsko predstavitev, ki je povezana z nalogo in razstavo, ki so jo pripravili v telovadnici šole. Vsi nastopajoči so se trudili po svojih močeh, vendar se mi zdi, da pri odski predstavitvah že v osnovi niso izbrali najboljših tem. Naslov so se na preteklost, vendar ne upoštevali, kako to prenesti v sedanjost kot turistično ponudbo.

Po pregledu vseh treh tekmovalnih delov je imela strokovna komisija precej težko delo. Proglasilo so samo prvovrsteno ekipo, ostali pa so dobili bronasta priznanja. Na srečo gostiteljev so za nagovale izbrali turistični podmladek osnovne šole Mirana Jarca iz Črnomlja. Komisijo in vse prisotne navdušili s izvirnim pristopom k izboljšanju tradicionalne kulturne turistične prireditve "Jurjevanje". Projekt je bil resnično kar obsežen, zato je pri njem poleg turistične podmladke sodelovala še folklorna skupina, likovni, tehnični, novinarski in foto krožek. Prav gotovo sta svojo pomembno vlogo odigrali tudi mentorici Nevenka Jankovič Bernarda Starešnič.

Presrečni zmagovalci letošnjega tekmovanja se bodo udeležili državnega tekmovanja v Kostanjevici na Krki. Ta dan so se namreč, kot povedal predstavnik Turistične zveze Slovenije, ki je prisotnost tekmovanju, tudi v ostalih regijah odvijala podobna tekmovanja.

Vesela sem, da je med mojih vrstniki toliko zanimivih idej, ki bodo mogoče od njih prevzeli tudi odrasli, mogoče tudi kaj dodali v tem naredili naše "Jurjevanje" za še bolj zanimivo in bolj privlačno za mlade.

ŠPELA ŠTREKELJ

HVALA ZA DONATORSTVO

ČRNOMELJ - Organizator dobrodelne prireditve "Pomagaj drugič", ki je bila v nedeljo, 9. marca, v črnomljskem kulturnem domu, se iskreno zahvaljuje donatorjem prireditve: občine Črnomelj, Metlika, Semič, Dolenjska banka, Danil Compressors Črnomelj, Begaški Črnomelj, Vodno gospodarstvo podjetje Novo mesto, Osnovna šola Metlika, Beti Metlika, Kometa Metlika, Komunala Metlika, Iskra Semič, SKB d.o.o., Marjanič d.o.o. Metlika, Dondonats, d.o.o. Metlika, Art Metlika, Kolpa Metlika, Zik Črnomelj, STP Mercator Metlika, KZ Metlika, Laboratorijska oprema Kambič Semčič, Konfekcija Irena-Matija Štrucec Metlika, Konfekcija Barbi-Ramila Orlič Metlika, Železnice Metlika, Majer-Anton Nemanjčič, Kemična čistilnica Mitevski Črnomelj, P. Tisa Metlika, Konfekcija Julijana Štrucec Metlika, Tomič d.o.o., Semič, zavarovalnica Triglav, W.A.M. Tricots, d.o.o. Črnomelj, Obrtna zadruha Hra. Novo mesto in Varstveno-delovni center.

soodvisen tudi od sodelovanja upravičencev, zato prosimo, da upravičenci upoštevajo pisna, ustna ali telefonska navodila v zvezi s kompletiranjem vlog.

Posebej želimo poudariti, da pomeni priznanje statusa po posameznem zakonu začetek uveljavljanja pravic iz naslova omenjenih zakonov. Posamezne pravice se medsebojno izključujejo (doživljenjska mesečna renta in invalidnina), kar pomeni za strokovne delavce, ki paket "vojne zakonodaje" rešujejo, dodatno preverjanje in usklajevanje, torej tudi dodatno porabo časa. V bistvu gre za nov upravni postopek, ki ga moramo opraviti vsakič, ko upravičenec to zahteva.

Upamo in želimo, da nam bo nadaljnje vloge uspelo tekoče reševati.

JOŽE PRESKAR, dip. inž. gradb. načelnik

PODELILI PRIZNANJA - V Žužemberku so se v prostorih gasilskega doma sestali upokojenci in upokojenke Društva upokojencev Žužemberk. Ob tej priložnosti je Dolje Šuštar, ZDUS Novo mesto, podelil več priznanj in plaket: Francka Ožbolt je prejela republiško zlato plaketo, Ciril Zajc, Ludvik Kocjančič republiško priznanje, Milena Plut ter Marija Žigljavec občinsko priznanje in Miha Dovč krajevno priznanje Društva upokojencev. Za nadaljnje članstvo v društvu so podelili priznanje Ludviku Marinčiču. Člani in članice društva so proslavili tudi dan žena. (Foto: S. Mirič)

Plaz je sprožila gospa Barbara Drnač, ki se je dala naga ovekovečiti v neki reviji, ki naj bi žgečkala moške. Zdjaj ves slovenski ženski svet, ki v estradi kaj pomeni (ali vsaj misli, da) čivka, kako bi se stekel pred fotoaparatom, če bi na mizo priletelo le dovolj denarja in če bi jih šklocnil zares dober, evropsko priznani fotografski mojster. Problem je torej le v denarju, ki ga damam, pripravljenim pokazati vse, nihče ne ponudi. Se sreča, da ne. Kdo pa si, lepo vas prosim, želi videti v Evinem kostimu odvetelo in vso bajsasto televizijsko, radijsko ali časopisno divo? Takšna fotografija lahko poteši le mojo prirajeno slovensko zlobnost naslajati se nad nesrečo drugega.

Golota ne pozna nacionalnosti in moškemu, ki gleda fotografijo z nagico, je prav vseeno, h kateremu narodu sodi, le da je jedrna, mlada in lepa. Pa če je to slovenskim pripravljencem sleči se pred kamero vseč ali pa tudi ne. Saj poznate zgodbo, v kateri moški nagovarja moškega k ljubljenu in uspe šele pri sto tisoč markah. "Saj sem vedel," reče na to nagovarjajoči, "na svetu je veliko homoseksualcev, le denarja ni."

TONI GAŠPERIČ

Blatijo vojno pot veteranov

Topliški borci in vojni veterani so bili v preteklem letu aktivni - Podoba partizanskega Roga je iz leta v leta v leto lepša - Priznanje tudi iz tujine

DOLENJSKE TOPLICE - V nedeljo, 23. marca, so se v zdraviliških prostorih restavracije Rog sestali člani in članice krajevnega združenja zveze borcev in vojnih veteranov 2. svetovne vojne. Obsežni in dobro pripravljeni zbor je vodila Fanika Horvat.

Organizacija je bila v preteklem letu delavna, obsežen program pa so sprejeli tudi za letošnje leto. Tako se bodo spomnili dneva upora 27. aprila. Ob tej priložnosti bodo z upokojenci, s katerimi tesno sodelujejo, v osnovni šoli pripravili krajevno proslavo. V letošnjem letu so pripravili tudi kalendar vseh prireditvev, ki so spominsko vezana na drugo svetovno vojno.

Jože Bučar, predsednik društva

za varstvo partizanskih spomenikov na Rogu, je povedal, da društvo šteje čez 600 članov in bo kmalu preraslo krajevne meje. Podoba partizanskega Roga je sedaj iz leta v leto lepša, kar odmeva tudi v tujini, saj je geslo društva: "Ne dopustimo, da propadejo spominke vrednosti partizanskih bolnic, Baze 20 in vseh zgodovinskih postojank, ki so jih uporabljali slovenski partizani v drugi svetovni vojni."

BORČEVSKO SREČANJE OB KOLPI

KOČEVJE - Prvič po 55 letih se bodo 28. junija pred OŠ Fara ob Kolpi srečali borci z obeh bregov Kolpe, njihove družine in simpatizerji. Imenovali so 10-članski pripravljalni odbor, ki ga vodi kočevski župan Janko Veber. Slavnostni govornik naj bi bil predsednik Milan Kučan. Izdali bodo zgoščenko o delovanju partizanskih enot na Kočevskem in Gorskem kotarju. Za srečanje so se odločili na zadnji seji kočevske borčevske organizacije, katere so se udeležili tudi predstavniki iz sosednje Hrvaške. Borci so predsednika države in državnega zbora obvestili, da odločno nasprotujejo spremembam imen nekaterih šol, ulic in trgov, nasprotuje, tudi ukinitvi občinskega praznika 3. oktobra.

Kritično so ocenili tudi vedno večje blatenje upora proti okupatorju nekaterih sil, ki bi rade naredile v slovenski državi dva ali še več taborov. Nekateri med njimi si prizadevajo, da bi vso krivdo enostavno zvrnili na partizane, ki so bili, kot je zgodovinsko znano, na strani zavezniške koalicije, med katero je spadala tudi takratna Rusija, ki je bila komunistična. Dolenjski kmetje, delavci, hlapci in dekle so v bivši ljubljanski pokrajini občutili na svojih plečih enega najbolj krvavih spopadov dveh ideologij, s katerimi nimajo preprosti ljudje nobene krivde, saj se je to zgodilo v glavnem v ljubljanski pokrajini. Mi preprosti ljudje smo bili v primežu dveh taborov, partizani pa so občutili vse grozote vojne, še posebno v teh krajih.

Borci so podprli pobudo združene liste, slovenske nacionalne stranke in zelene alternative, zavzeli pa so se tudi, da bi v krajevni skupnosti oživilo kulturno in turistično društvo.

Topliški vojni veterani so iz dneva v dan bolehnjeji in v njihova srca niti najmanj ne pride preštevanje, ker smo se že davno prešli. Želijo pa, da se njihova prehojena vojna pot ne blati, ker je bila ta pot ena izmed najtežjih odločitev ljudi te doline.

TONE VIRANT

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 29. marca, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

• **Novo mesto:** od 7. do 19. ure: Supermarket od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos od 7.5 do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma od 7. do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7.30 do 20. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca od 7.30 do 20. ure: mlečni diskont Vita, Šmihel od 8. do 20. ure: trgovina Žepik, Ragovska od 8. do 20. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 8. do 17. ure: trgovina Brnar, Smolenja vas od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 6.30 do 17. ure: market Malka, Mestne njive od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija

• **Uršna sela:** od 8. do 16. ure: Urška • **Šentjernej:** od 7. do 17. ure: Market od 7. do 18. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju

• **Metlika:** od 7. do 21. ure: trgovina Prima

V nedeljo, 30. marca, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

• **Novo mesto:** od 8. do 11. ure: Prodajalna Glavni trg, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Ragovska, Market Drska, Market Kristanova, Market Drska, Samopostrežba Šmihel, Market Seidlova

od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma od 8. do 13. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 8. do 20. ure: trgovina Žepik, Ragovska od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 12. ure: trgovina Brnar, Smolenja vas od 8. do 12. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 14. ure: trgovina Sabina Stopiče od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter od 8. do 12. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 7. do 12. ure: market Malka, Mestne njive od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija

• **Uršna sela:** od 8. do 12. ure: Urška • **Straža:** od 8. do 11. ure: Market Straža • **Šentjernej:** od 8. do 11. ure: Market od 8. do 12. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju

• **Žužemberk:** od 8. do 11.30: Market • **Škocjan:** od 7.30 do 10. ure: Pri mostu • **Trebnje:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica

• **Mirna:** od 7.30 do 11. ure: Grič • **Mokronog:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba • **Črnomelj:** od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak

• **Semič:** od 7.30 do 10. ure: Market • **Metlika:** od 7. do 21. ure: Prima

Borci proti vračanju gozdov

Prireditvev na Javorovici naj podpre tudi krajevna skupnost - Proti popravljenemu Černačevemu predlogu

ŠENTJERNEJ - V nedeljo, 16. marca, je bila v Šentjerneju letna konferenca Zveze borcev Šentjernej, ki sta se je udeležili tudi predsednik Zveze borcev Novo mesto Ludvik Golob in general Alojz Hren. Ludvik Golob je poudaril, da mora biti prva skrb organizacije Zveze borcev namenjena ostarelim borcem, ki se znajdejo v različnih težavah, v primeru smrti pa mora organizacija poskrbeti za dostojno slovo. Udeleženci konference so poudarili potrebo po zaščiti in obnovi spomenikov NOB in opozorili na primere namernega poškodovanja nekaterih spomenikov. Zveza borcev takšna dejanja ocenjuje za primitivna, ki kažejo na značaj storilcev, razumljivo pa je tudi, koga ti

dokazi vzemirjajo in bi jih radi izbrisali iz kamna in misli.

Beseda je tekla o pripravah na proslavo 1. maja na Javorovici, ki je ena najbolj obiskanih prireditvev na območju Šentjerneja, zato bi morala del stroškov kriti tudi KS Šentjernej. Borci so najbolj razgledali vračanje oziroma podarjanje gozdov tujim gorfom, baronom in cerkvi. Borcem najbolj ustreza referendum, ki so ga vložile združena lista, nacionalna stranka in zelena alternativa in so pripravljali tudi sodelovati pri zbiranju podpisov, medtem ko se

• "Štiri leta smo zmrzovali, krvaveli in umirali v teh gozdovih za te gozdove, za našo zemljo, za enakopravnost ljudi, narodov in ras v boju proti okupatorjem in fašizmu. Kje so bili ti gospodje ali njihovi predniki takrat, ko je milijon Židov in Slovanov gorelo v nemških krematorijih zgolj zato, ker so bili židovske ali slovanske krvi? Na strani fašizma! Ali je to morda nagrada?"

ne strinjajo s popravljenim predlogom Černača, ki v resnici ne vnaša nobenih sprememb v že sprejete zakone o denacionalizaciji. Ker je tako imenovanih upravičencev okoli 2.000, gre torej za velike površine. Če bi ti bivši lastniki poleg gozdov zahtevali še odškodnino, bi ta za 50 ali 70 let znesla verjetno toliko kot znaša cel slovenski proračun. In zakaj naj bi sedanje generacije garale za fevdalce, ki v resnici niso nikoli nič delali in živeli od tujega truda?

STANKO KUŠLIJAN
Zveza borcev Šentjernej

• Vojaki vseh dežel, razidite se! (Medved)

• Država naj bi skrbela predvsem za revnejše. Bogati zase še predobro skrbijo. (Seume)

• Ko slišim politike govoriti o poštenosti, se primem za denarico. (Miheljak)

• Vera oblastnikov v lahkovernost državljanov je neizmerna. (I. Vidmar)

Zatrimo zlo v kali

Mladi zelo pogosto segajo po alkoholnih pijačah

Moja šestnajstletna dijakinja mi je v pogovoru povedala, da je srečala sošolke iz osnovne šole. Skupaj so šle v gostinski lokal, pile pa so štok in coca colo. Zmrzilo me je. Vendar nisem kričala. Tudi tepla je nisem, pač pa sem rekla: "Moj najdražji otrok, nikar tega! Iz majhnega raste veliko. Kar se Janez nauči, to Janez zna. Danes ena merica, čez leto dve, rezultat tega pa je, da ima tak človek, ki tako začne, pri tridesetih letih steklene oči. Propadel zakon, nesrečne otroke."

Hčerka je zajokala in obljubila, da ne bo nikoli več poskusila alkohola in da tudi kadila ne bo. Apeliram na profesorje in profesorice v srednjih šolah, naj s tolo besedo in dobrohotno večkrat razložijo dijakom, kam pelje takšna pot, če se še nepopolnletni krepačo za alkoholom.

TINCA KUHELJ
Šentjernej

Ibogaina ne bi smeli preizkušati na živalih!

Ne bodo dale odgovora

Nacionalna televizija je pred kratkim poročala o ibogainu, ki naj bi domnevno preprečeval odvisnost od drog, in njegovem preizkušanju tudi pri nas. Protestiramo proti zlorabi živali, ki jih Inštitut za patološko fiziologijo in Ljubljani uporabljajo za ugotavljanje učinkovanja ibogaina, zaradi katerega so bile žrtvovane že premnogo živali po vsem svetu. V Ameriki in drugje po svetu študije varnosti in farmakokinetične študije ibogaina že potekajo na moških prostovoljcih odvisnikih. Zakaj se torej učinkovanje ibogaina tudi pri nas ne preučuje na odvisnikih, ki ibogain že jemljejo in so prostovoljno pripravljene sodelovati pri raziskavah?

Zakaj bi bilo treba ibogain preizkušati še na živalih, ko se presnova snovi razlikuje od vrste do vrste? Naj spomnimo le na izoprenil (aerosol), ki je ubil kar 3.500 mladih astmatikov, saj mačke prenašajo 175-krat večjo količino te snovi, pri psih pa tudi 20-krat večja količina ni povzročila smrti. Živali v laboratorijih gotovo ne bodo dale odgovora, kako ibogain deluje na človeške odvisnike. In končno - katera žival je tista prava?

SLOVENSKA DRUŠTVA
PROTI MUČENJU
ŽIVALI

OBNAVLJAJO STARO POKOPALIŠČE - Doslej smo že večkrat poročali o prizadevanjih KS Stara Cerkev oziroma predsednika Cirila Jasenca po obnovi pokopališča v Starem Logu, ki je del kočevske zgodovine. S pomočjo društva Peter Kozler, ki deluje v Ljubljani, združuje pa kočevske staroselce, je podjetni Jasenc zaoral ledino urejanju zapuščenega pokopališča. Društvo je prispevalo 20 tisoč šilingov, 150 tisoč je namenila KS Stara Cerkev, nekaj krajani v denarju in s prostovoljnimi delom, delež je prispevalo tudi ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, kar je zadostovalo za postavitev prej po travniku razmetanih 48 nagrobnikov kočevskih staroselcev-Nemcev, na katerih zdaj obnavljajo izbrisane erke, in za ureditev grobnice 74 talcev, kar priča o krutosti druge svetovne vojne. Predračun je znašal 3.351.000 tolarjev, za obnovo so zložili 1.660.000 tolarjev.

SPOMIN NA IZDANE IN POBITE - V soboto je bila pred spomenikom v Makoši pri Ribnici vsakoletna počastitev spomina na 17 padlih borcev 9. kočevske brigade SNOUB. Dogodke 25. marca 1944 je zbranim opisal borec 9. brigade Engelbert Zorc. Borci te brigade so dobili nalogo, da napadejo močno sovražnikovo postojanko v Ribnici, kjer se je vgnezdilo okrog 300 mož 25. in 63. posadne čete slovenskega domobranstva, da bi varovali komunikacije in prevzeli nadzor nad delom Suhe krajine in Notranjske. Poveljstvo brigade je kmalu ugotovilo, kako trd oreh je ta postojanka, ki ga tudi 18. divizija ne bo zmogla, zato je med njimi in drugimi brigadami ter divizijskim štabom prišlo do nesoglasij in od tod do vrste težav. Navzilec temu, je bilo 24. marca 9. brigadi ukazano četrti napad na Ribnico. Tretji in četrti bataljon sta ponoči odšla na pot, da se pri zamenjavi položajev v Makoši srečata. Po prihodu je večina borcev polegla in kmalu zaspala. Izdajalec je pravočasno obvestil sovražnika o partizanski akciji in kraju, kjer se bosta bataljona srečala. S tem je bila pot zločinu odprta. Iz Kočevja je proti Makoši krenilo 350 Nemcev in domobrancev jurišnih vodov 61. in 62. posadne čete, ki sta bila pod poveljstvom 14. policijskega polka, ter okrog 100 domobrancev iz Ribnice. V 20. minutah je bilo pobitih 17, ranjenih 16 in zajetih 79 partizanov. Na posnetku: komemoracija v Makoši (Foto: M. Glavonjič)

PRED VSESLOVENSKIM PARTIZANSKIM TABOROM

Prva slovenska ljudska vojska

Že 55 let je poteklo, kar je širša Dolenjska, kot je v zadnji številki revije Svobodna misel zapisal Bogdan Osolnik, postala osrednje prizorišče slovenskega upora proti okupatorju, hkrati pa tudi zibelka prvih partizanskih odredov in slovenskih brigad. Po dolgih stoletjih nerazvitosti in zaostajanja za drugimi pokrajinami Slovenije je spomladi in v začetku poletja 1942 naša deželica zacvetela v še nikoli doživeti "čudežni pomladi". Pred leti jo je prisrčno toпло opisal tudi pisatelj Radko Polič v knjigi z enakim naslovom. In res se je zgodil čudež, ki nas je prenovil, rešil in vpisal v zgodovino.

V času, ko je vsa Evropa trepetala in umirala pod Hitlerjevimi in Mussolinijevimi škornji in je nacifašizem osvajal severno Afriko, bahavo napovedoval padec Moskve in zavzete Stalingrada, je na naših tleh nastalo prostrano osvobodno ozemlje. V bojih so ga ustvarili slovenski partizani s prvimi vodi in četami, z bataljoni, odredi in z grupami odredov. Ideja Osvobodilne fronte je preplavila Dolenjsko. Italijanski okupatorji z ogromno vojaško premočjo so se morali s podeželja umakniti v večja mesta in v druge močno utrjene kraje. Zaživel so odbori OF, ljudje so sproščeno zadihali in se vrnili k mirnim vsakodnevni opravilom. Kjer je bilo mogoče, so na splošnih volitvah izvolili nove organe ljudske oblasti. Prišlo je do razdelitve zemlje tujih graščakov, zaživel je kulturno življenje in združevalo ljudi v prepri-

čanju, da jih OF vodi v svobodo in v boljše življenje.

Fašistični okupatorji seveda niso mirovali: s pomočjo domačih političnih in cerkvenih veljakov so hoteli ohraniti okupacijsko oblast. Roška ofenziva je z 80.000 Italijani prečesala Kočevski Rog. Partizanov ni uničila, prizadejala pa je ogromno gorja našim ljudem. Fašisti so požgali več sto vasi, ubili veliko neoboroženih ljudi, okoli 20.000 Slovencev pa so odpeljali v ječe in internacijo, iz Dolenjske in Notranjske predvsem v uničevalno taborišče na Rabu.

Z zlorabo verskih čustev so cerkveni voditelji s škofom Rožmanom na čelu s pomočjo prižnic in spovednic zapeljali v sodelovanje z okupatorji veliko preprostih dolenjskih prebivalcev. Strankarski voditelji so jim pri tem vneto pomagali. Sodelovanje ali kolaboracija s tujci, ki je imela korenine že v predvojni letih, ko je Katoliška cerkev v Sloveniji skupaj s protikomunistični politiki trobila v protikomunistični rog, je rodila še tesnejše simpatije do fašizma. Sla po oblasti je tesno povezala vse, ki so klečepalili pred fašisti.

Prišlo je do oboroženih oddelkov "protikomunistične milice", ki so jo plačevali, hranili, oboroževali in nadzirali Italijani. Domači pomagači, ki so dobro poznali svoje kraje in ljudi, so izdajali fašistom razmere in delo OF, ovajali poštene ljudi in čedalje bolj lezli v narodno izdajstvo. Z Legijo smrti in z belo gardo je

narasčalo nasilje nad Dolenjci. Rešitev je bila samo v močnem, organiziranem uporu proti fašističnim zločincem.

Tako je nastajala in rasla slovenska partizanska vojska. Že leta 1942 so se za svobodo borili Belokranjski, Loški, Kočevski, Krimski, Dolomitski, Zahodnodolenjski, Krški, Savinjski, Pohorski, Soški, Gorenjski in Kokrški odred. Poleti in v jeseni 1942 so zaživele prve štiri slovenske brigade: Tomšičeva, Gubčeva, Cankarjeva in Šercerjeva.

Nastanek in rast domačih enot boja proti fašistom je bil eden izmed največjih uspehov osvobodilnega boja in rešitev ter pot k novi, svobodni Sloveniji. Slovenski partizani niso nikoli zapustili Slovenije, niti takrat ne, ko jim je bilo med sovražnikovimi ofenzivami najhuje in kot je tako svetovalo celo vrhovno poveljstvo NOV Jugoslavije.

• Junjski vseslovenski partizanski tabor v Prečni pri Novem mestu bo Komisija za obveščanje pri Območnem odboru Zveze borcev in udeležencev NOB v Novem mestu predstavila najprej tako, da bo na tem mestu objavila vrsto zgoščenih prispevkov o nastanku in bojnem deležu naših prvih partizanskih enot. Nosite so baklo upora proti fašistom in nacistom. Z zastavami zmage so ostale s svojim ljudstvom do maja 1945.

Bile so prva slovenska ljudska vojska.

Odgovor tistim, ki nas grobo napadajo

Demokratska stranka upokojencev, ki je vstopila v novo vlado, že uspešno uresničuje svoj volilni program

DOLŠAKOVI IZ KARLOVICE - Na fotografiji so: Franc Dolšak (prvi z desne), njegova žena Iva (ob njem), ki ima v naročju vnuka Gašperja in snaha Mojca s sinom Jurčkom, ki ima najraje kape. (Foto: J. Primc)

Rekordnih dvanajst otrok

Po četrstoletju spet pri Dolškovi v Karlovi, kjer se je rodilo 12 otrok, zdaj pa imajo še 17 vnukov

KARLOVICA, VELIKE LASČE - Pred četrstoletjem sem obiskal Dolšakove v Karlovi. Takrat so imeli 9 otrok, kasneje pa so se zakoncem Francetu in Ivi, ki imata danes 65 oz. 62 let rodili še trije. Dvanajst otrok pa je verjetno rekord za zahodno Dolenjsko. Na vprašanje, kaj je bilo zanj v življenju najlepše, je stara mama Iva odgovorila, da to, da je bila družina vedno zdrava. Vedno je bilo treba delati, zdaj pa se spet obetajo novi davki, saj govore, da bo treba vse dohodke iz kmetijstva prijaviti na žiro račune in da bodo morali kmetje voditi davčne knjige. Dolšakovi namreč kmetujejo, zadnjih 10 let pa redijo svinje in govejo živino.

Oče France je danes upokojenec. Nazadnje je delal pri Varnosti. Mati Iva je kmečka upokojenka. Gospodinjala je,

saj je imela z dvanajstimi otroki dovolj dela. Od otrok je 8 že poročeni, štirje pa se še šolajo. Skupno imajo otroci 17 otrok, se pravi, da imata še toliko vnukov.

Mama Iva je pohvalila moža, da je bil vedno priden in delaven. Hišo je predelal, da je več ne poplavlja bližnji potok Koupa, sezidal je nov hlev za pitance in krave, uredil svinjake itd. Na domačiji je ostal sin Martin (27 let) z ženo Mojco (24 let), ki imata že sinova Jurčka in Gašperja. Med pogovorom je oče France narezal domačo salamo in prinesel primorsko vino, vmes pa povedal in pokazal še mnogo zanimivega: o ponarejevalcih denarja, tolovaju Hacetu, rimskem občestnem kamnu in drugem, o čemer bom še pisal.

JOŽE PRIMC

Zaradi grobih napadov naših nasprotnikov, dezinformacij pa tudi dobronamernih komentarev, ki kažejo nerazumevanje našega programa, je treba povedati, da DeSUS kot parlamentarna in od februarja tudi vladna stranka deluje v celoti v skladu s svojim programom.

Kaj hočemo, kako delamo, zakaj tako ravnamo?

V programu stranke smo zapisali, da ne bomo dovolili, da bi upokojenci bili drobiž v političnih kupčijah drugih strank. Povedali smo, da ne dovolimo, da bi drugi brez nas in mimo nas odločali o naši usodi. Zato smo ustanovili politično stranko. Na volitvah smo dobili 5 poslancev, za DeSUS je glasovalo nekaj več kot 46.000 volilcev, verjetno predvsem upokojencev. Zakaj ne več?

Znano je, da je upokojencev okoli 450.000. Torej je za DeSUS glasoval le vsak deseti upokojenec. V volilni kampanji je bil namreč DeSUS napadan, da je stranka upokojenih komunistov in udbomafijcev, ki se bori le za privilegirane upokojence in njihove visoke pokojnine, kar seveda ni res. DeSUS je nastal zato, da se bo zavzemal za pravice vseh upokojencev in še posebej za izboljšanje položaja upokojencev z nizkimi in najnižjimi pokojninami. V svoj program pa vključuje tudi zahteve po takem razvoju, ki ne bo temeljil na izkoriščanju delovnih ljudi, marveč vodil k pravnim in socialnim državi, kjer ne bo zaščiten le kapital, ampak tudi delo.

In zakaj za tak program ni glasovalo več upokojencev? Veliko upokojencev se je že prej opredelilo za druge stranke, ki so radodarno sejele obljube, kaj vse bodo storile za upokojence. Veliko jih je naselilo demagogiji Janše, ki je obljubljal, da bo izboljšal položaj upokojencev tako, da bo znižal visoke pokojnine in ta sredstva dodelil upokojencem z nižjimi pokojninami. Kot da bi šlo za njegov denar ali za denar, ki ga upokojenci dobivajo po milosti božji, in ne za denar, ki so ga vplačali upokojenci sami za svoje zaslužene pokojnine!

Veliko upokojencev pa ne more razumeti, zakaj je potrebna stranka, ko imamo vendar društva upokojencev. Toda kako se ravna z društvi, ki so del civilne družbe, se je čisto jasno pokazalo februarja 1996, ko smo upokojenci, zbrani iz vse Slovenije, pod vodstvom Zveze upokojencev Slovenije demonstrirali pred slovenskim parlamentom zaradi odvzema poračunov, pa naše delegacije predsednik Državnega zbora sploh ni hotel sprejeti. Torej, upokojenci, vedite: brez politične stranke in naših poslancev v parlamentu ne pomenimo nič v odločanju v parlamentarni demokraciji, kakršno imamo.

Kako po vstopu stranke v parlament in v vlado?

DeSUS je ideološko neobremenjena stranka. To pomeni, da lahko sodeluje v parlamentu in v vladi z vsemi drugimi strankami. Po več kot trimesečnem prerokanju, obrekovanju, žalitvah in podkitanji, ki kažejo kulturno raven nekaterih strank, smo končno dobili vlado. Ni leva, ni desna, je torej sredinska in v njej sodeluje tudi DeSUS z enim ministrom. Poslanci DeSUS-a so podprli izvolitev mandatarja dr. Janeza Drnovška iz načelnih razlogov, v skladu z evropskimi normami, da mandatarstvo pripada stranki, ki je dobila na volitvah največ glasov. To pa je bila Liberalna demokracija Slovenije. Zato je parlamentarna skupina DeSUS-a brez pridržkov glasovala za dr. Janeza Drnovška. Kot vemo, pa mu v prvem poskusu ni uspelo sestaviti vlado z večinsko podporo v parlamentu. V sponadnih za mandatarstvo so bili poslanci DeSUS-a podvrženi hudim pritiskom in poskusom podkupovanja, ostali pa so neomajni in nepodkupljivi. Ko je Drnovšek v drugo uspel sestaviti koalicijsko vlado LDS + SLS, se je naša stranka odločila da podpre to vlado, ker meni, da gre za koalicijo, ki lahko prepreči ekstremizem levih in desnih strank in omogoči hitrejši napredek Slovenije. V tej koaliciji imamo sicer le pet poslancev, toda brez njih se ta koalicijska vlada ne more uspešno uveljaviti.

Z LDS imamo podpisan sporazum o sodelovanju, ki nam zagotavlja uresničevanje naših zahtev v obsegu, ki si ga pred volitvami še v sanjah nismo mogli predstavljati. Pokazalo pa se je v pogovo-

rih s predsednikom SLS, da tudi ta stranka ne nasprotuje večini določil zgoraj navedenega sporazuma.

Sporazum zavezuje obe stranki (LDS + DeSUS), da v parlamentu soglasno predlagata take ekonomske-socialne ukrepe, ki zagotavljajo splošno gospodarsko rast, gospodarsko stabilnost in novo zaposlovanje.

V reformi pokojninskega sistema, ki je sicer nujna, je treba izhajati iz analize sedanjega stanja, pri čemer je treba objektivno ovrednotiti prihodkovno in odhodkovno stran pokojninskega sklada. Socialne korektive, privilegije pri upokojevanju ter zniževanje in oprostitve prispevne stopnje od osebnega dohodka pa bo v celoti krila država iz proračuna.

Zelo važno je določilo, da morajo vse spremembe pokojninskega sistema spoštovati medgeneracijski sporazum. Izenačiti je treba pogoje plačevanja prispevkov v pokojninski sklad za vse zaposlene v enakem odstotku in razširiti plačevanje prispevkov v pokojninski sklad tudi na vse druge oblike osebnih prejemkov.

Postopno je treba zagotoviti pravico preživelega zakonca, da poleg svoje starostne pokojnine prejema še del družinske pokojnine umrlega zakonca. Sporazum določa, da je potrebno ustrezno vrednotenje humanitarnih organizacij, širjenje mreže domov za starostnike in povečanje pomoči na domu, gradnjo socialnih stanovanj in stanovanj za mlade družine. V kapitalnem skladu je treba zagotoviti enakopraven vpliv upokojenskih organizacij v sestavi skupščine in nadzornega sveta.

Za v okviru sedanje zakonodaje je potrebno popraviti socialni položaj upokojencev z nizkimi in najnižjimi pokojninami tako, da se dodatek za rekreacijo poveča in razdeli v razmerju 2:1 v korist upokojencev z nizkimi pokojninami in da se osnova za izračun mase sredstev za rekreacijo pove-

ča letos za 25% in nato v naslednjih letih do višine 85% povprečne starostne pokojnine. V primeru pa, da se bo regres v gospodarstvu in v negospodarstvu nadomestil s 13. plačo, naj se uvede tudi 13. pokojnina, ki naj bi bila večja za upokojence z nizkimi pokojninami.

Sporazum zagotavlja naslednje

OBČNI ZBOR EKONOMISTOV DOLENJSKE IN BELE KRAJINE

NOVO MESTO - Občni zbor Društva ekonomistov Dolenjske in Bele krajine bo v sredo, 2. aprila, ob 18. uri v konferenčni dvorani Krki-nega izobraževalnega centra v prvem nadstropju hotela Krka (bivši Metropol). Na zboru bodo v okviru predlagane dnevnega reda uskladjili akte in status društva in njegovih članov z zakonom o društvih in odločili o pristopu k ustanovitvi Zveze ekonomistov Slovenije ter izvolili nove organe društva. Radi bi popisali tudi vse nove člane društva ter obnovili podatke o stareih članih. Predlog pravil društva in pogodbe o ustanovitvi Zveze ekonomistov Slovenije so na razpolago na sedežu društva na Novem trgu 5 v Novem mestu, in sicer pri Slavki Štemberger, vsak delavnik med 7. in 11. uro. Pred občnim zborom bo pripravil predavanje o ekonomskih posledicah približevanja Slovenije Evropski zvezi direktor Urada Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj dr. Janez Potočnik. Udeležba je brezplačna.

spremembe in dopolnitve v okviru sedaj veljavnega zakona: V gibanju pokojnin je treba skrbeti za stabilno razmerje med plačili in pokojninami. V skupščini Zaveda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in v upravnem odboru naj bi upokojenci imeli polovico članov.

Za področje zdravstva bo izdelana analiza s predlogom ukrepov na področju liste zdravil, čakalne dobe v specialističnih ambulantah, samoplačniških ambulantah in upravičenosti drugih ukrepov, ki povečujejo obveznosti uporabnikov (upokojencev).

Obe podpisnici sporazuma podpirata ekonomsko politiko, ki bo vsebovala restriktivno dohodkovno politiko, uravnoteženo proračunsko porabo, spodbujanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in davčno politiko, ki bo bolj obremenila višje dohodkovne razrede. Rast plač ne sme biti večja od rasti bruto domačega proizvoda in produktivnosti dela.

Podpisnici soglašata, da se volilni prag za vstop v parlament ne bo dvignil nad 3,5% volilnega uspeha.

Gornji sporazum je potrdil Republiški odbor DeSUS-a 12. februarja. Sporazum zajema v veliki meri naše zahteve in omogoča uresničevanje programa, s katerim smo šli pred volilce. Lahko rečemo, da je ta sporazum naš veliki uspeh. Seveda bo šele uresničevanje tega sporazuma v praksi pokazalo naš uspeh ali neuspeh. DeSUS bo svoje obveznosti spoštoval in izvajal, isto pričakuje od partnerjev LDS in SLS.

Upokojenci! DeSUS je trdno na vaši strani! Čez štiri leta ali že prej bodo spet volitve. Če bomo enotni, bomo lahko še uspešnejši. DeSUS zastopa vaše interese, ki pa so del interesov Slovenije v celoti. Postanite vsi člani ali volilci vaše politične stranke!

MIROSLAV VUTE

VEDEŽEVANJE
090 44 09
HARRAN 156 sit min

VEDEŽEVANJE - TAROT
090-42-65

1 min. 156 SIT - D.č. 0-24h
Darko trading, d.o.o.

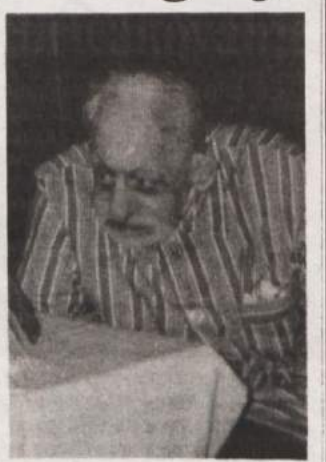

SKUPNO TUDI PRI DELU V MESNICI - 84-letni Ivan Zagrajšek, rojen v kmečki družini v Boštanju, kjer je mati povila 8 otrok, je nadaljeval očetov poklic mesarja. Med vojno je bil izgnan v Nemčijo, od tam pobegnil v Gradec in nato domov. Leta 1943 se je pridružil partizanskemu Kožjanskemu odredu. Takoj po vojni je opravil pomočniški izpit v Krškem, kasneje pa še mojstrskega v Novem mestu. V Boštanju je odprl mesnico, leta 1947 pa se je poročil s svojo ljubeznijo, Zofijo iz Dolenjega Boštana. Tudi ona je skusila trnovo pot izgnanstva. Rodila in vzgojila je tri otroke. Pridno je pomagala Ivanu tudi v mesnici, ki jo je leta 1975 prevzela kmetijska zadruga. Oba zlatoporočca, ki jima je v soboto čestital tudi sevniški župan Jože Peternel, sta vedno rada po malem kmetovala. (Foto: P. Perc)

95 let Jožeta Longarja

PONIKVE PRI TREBNJEM - Jože Longar z Gore-njih Ponikev pri Trebnjem je 14. marca dopolnil častljivo starost 95 let. Rodil se je v številni kmečki družini kot najmlajši sin med 15 otroki. Samo on še živi.

Končal je le nekaj razredov osnovne šole in se kot mlad fant oprijel težkega kmečkega dela. Ko so umrli starši, je ostal sam, ženil se ni. Zanj je skrbela sestra, ki je umrla pred 30 leti. Od leta 1973 ga lepo neguje nečakinja Fani. Dokler so mu moči dopuščale, je vedno delal po njihah in pomagal ljudem. Bil je priljubljen, saj se je znal pošaliti, pazil pa je tudi na otroke. Vsak prosti čas je izkoristil za branje, pravi praznik pa je bil zanj vsak izid nove številke Dolenjskega lista. Všeč mu je bila tudi revija Iz sveta tišine. Nečakinja Fani pravi, da ga nihče iz socialne ne RK ne obišče in vpraša, kako mu je.

Danes mu je opešal sluh, vidi še dobro in tudi spomin ima še dober. Ob 95. rojstnem dnevu je prejel veliko čestitk in zelo jih je bil vesel.

R. MAJER

Danica Koncilja

V najlepšem času - pomladi je zaradi bolezni umrla 74-letna Danica Koncilja, ki se je rodila v Podlipi, v revni kmečki družini z osmimi otroki. Kot šestletno dekle je morala v svet, služila je kot pestunja. Leta 1947 se je poročila z vdovcem Antonom Konciljo iz Vrbova pri Dobrniču. Mož je opravljal oglarska dela, zaslužka je bilo malo. Danica je bila polna materinske ljubezni, zato ji je bilo toliko hujše ob smrti 2-letne hčerke in potem še druge, ki je utonila v vaški mlaki kot 12-letno dekle. Leta 1966 je mož od žalosti umrl, Danica pa je ostala sama v iskanju tišine. Ni čudno, da je morala večkrat iskati zdravniško pomoč. Pred osmimi leti je na Švedskem umrla njena tretja hčerka v 35. letu starosti in zapustila tri otroke.

Danica je bila prava mojstrica pri vzgoji in obdelovanju vinograde. Le tam je našla tolažbo. Domači so želeli, da bi živela z njimi, toda ljubila je svoj dom in samoto. Bila je članica društva invalidov Trebnje in društva upokojencev. Ob novem letu smo jo obiskali in vesela je bila stiska rok in skromnega darilca. 12. marca smo jo v Dobrniču pospremili na pokopališče. Ostala nam bo v lepem spominu.

R. MAJER

Živijo z ljudskim izročilom

Otroci zbirajo stare pesmi, pripovedke in šege - Sodelovali pri obnovi zagoriških mačkar

KOMPOLJE - "V šoli in vrtcu v Kompoljah smo začeli izvajati skupni projekt "Živino z ljudskim izročilom", katerega namen je zbirati ljudsko blago, se pravi stare pesmi in pripovedke, pa tudi zapisovati nekdanje navade ob raznih praznikih," je povedala Marija Žnidaršič, vgojiteljica in vodja vrta Ciciban v Kompoljah.

Marija Žnidaršič

(košare) in drugo. Izdelovali bodo še brezove metle, zobotrebe, butarice za veliko noč in razne izdelke domače obrti, ki v Dobrepoljski dolini vedno bolj izumirajo. Iz ličkanja pa so že začeli plesti predpražnike, je povedala vgojiteljica Darja Erčulj in pri tem pohvalila poleg prizadevnih učiteljic Hočvarjeve in Samčeve še zunanjo sodelavko Marijo Kramžar.

Ravnatelj centralne osnovne šole Dobrepolje Ivan Grandovec je tudi prisostvoval pogovoru in pri tem posebno poudaril, da šola in vrtec z gledno sodelujeta ne le pri omenjenem skupnem projektu, ampak tudi pri drugih projektih.

J. PRIMC

Osební poraz na plečih skupnosti

Velodrom kot primer slabe politike - Bo župan Franci Koncilija vozil kolo?

Žal je tako, da ni kritike urbanizma, je samo kritika politike. V trenutku, ko svoje misli usmerjamo na urbano okolje, ga v resnici na politiko, kajti urbanistično planiranje je predvsem v funkciji politike in interesov, ki se zbirajo ob njej, jo vodijo in definirajo. Naloga politike pa je seveda ukvarjati se z abstraktnim pojmom družba, s človekom znotraj nje in z vsem, kar mu je lastno, ob tem pa izogibati se interesom, ki jo odvrtačo od tega. Cilj politike naj ne bo nič drugega kot kvaliteten življenje vseh posameznikov, ki jim služi, urbanistični plan pa naj pomaga in omogočata to uresničevati.

Kam bi sodila dejavnost župana Francija Koncilija? Nikamor drugam kot v prostor, kjer je politika orodje umazanih interesov, gre za nekakšen machiavellizem. Lahko ga vprašamo z besedami znanega filozofa Engelsa: "Kaj ste naredili iz čiste človečnosti, iz zavesti o ničevosti nasprotja med občimi in osebnimi interesi? Kje ste bili poštene, ne da bi si obetali koristi, ne da bi bili skrivaj gojili nepošteno, sebične nagibe?"

Takoj nam bo jasnejše! Vzorčen primer je ravnanje ob iskanju lokacij za novomeški velodrom in dogajanje ob tem.

Urbanistični inštitut Slovenije je sprva predlagal tri lokacije (dve v Portovalu in eno v Drgančevju), nato še eno pri šmihelskem srednješkolskem centru. Z nobeno ni bila politika zadovoljna, prav tako ne del glasne javnosti. Zbralo se je nekaj kričavcev, ki so preglašili vse argumente, ki jih je moč izvesti iz predlogov. Žal so vsi skupaj pozabili na smiseln razpored in preplet funkcij v mestu, pozabili pa so tudi, da velodrom ne služi tako rekoč nikomur, da pa dvorana, primerno locirana, lahko zadovolji več ljudi, kolesarske steze pa največ. Na koncu so izbrali Češčo vas. Mnogim bi raje kot "lepo je dobro" rekel "dobro je lepo". Važno je, kdo je kaj! Župan bi moral vedeti, da je urbanistični plan zelo zapletena stvar, tudi zelo ranljiva. Moral bi vedeti, da ni moč kar tako prestavljati objektov, ne da bi bilo potrebno s tem premakniti še marsikaj drugega. Seveda ima vsak svoje razloge, toda kateri so bolj smiselni?

Po odgovor ni treba daleč. Odgovor se dogaja sedaj. Smo v času, ko je Cyclotour, ki je nosilec vsega dogajanja ob velodromu, tako rekoč bankrotiral, ko se župan Koncilija z njimi sestaja v krogu iniciativnega odbora, ki skuša rešiti "problem" velodroma in po možnosti nakopati 8 milijonov nemških mark za prekritja le-tega. Skuša torej rešiti osebni poraz ljudi, ki mislijo, da je profesionalno kolesarstvo najpomembnejša stvar na svetu, in hočejo to reševati na plečih skupnosti. Je res božja volja, da gre toliko denarja v Novom mestu za kolesarstvo na tak ali drugačen način, ko pa še za osnovne potrebe ljudi ni poskrbljeno? O kakšni etiki pa govorimo?

Lepo bi bilo župana Koncilija videti na kolesu na poti v službo. Toda res, kje bo pa vozil? Se bo izpostavljaval nevarnosti na cesti, ali bo sam v nevarnosti pešcem na pločniku? Raje ne!

Župan naj ureja probleme slehernega meščana, naj se ukvarja s problemom človeka v družbi. Poskrbeti mora za njegovo zado-

voljstvo, ukvarja naj se z ekološkimi problemi, prometnimi zagatami, z zdravim načinom življenja. Kaj se dogaja dandanes z javnim prometom, vprašam. V čigavem interesu se župan ne ukvarja z pomembnejšimi stvarmi? Ali je imeti velodrom res nujna te skupnosti, ali so to svetovna prvenstva, morda takšne in drugačne tekme? Nikakor ne!

Predvsem mora biti vsem jasno, da je najboljša promocija mesta kvaliteten življenje njegovih meščanov, sreča ljudi, da je potrebno težiti k ustvarjanju razmer za razvoj odgovornega, sposobnega človeka. Ne gre le za kruh in igre.

LIKOVNI IZDELKI OŠ ŠKOCJAN NA RAZSTAVI

Prijazna gospa Janja Perše, ki ima v lasti trgovino Aurora z umetniškimi materialom v Novem mestu, nas je povabila, da učenci 7. in 8. razredov pokažemo svoje talente, s katerimi smo se izkazali v najrazličnejših izdelkih. Razstavili smo gline, skodelice, risbe in slike Škocjana z znamenitim mostom.

SABINA PIRNAR
OŠ Škocjan

IZLET NA GORJANCE

Bila je nedelja. Po zajtrku sva se z bratom vozila s kolesom. Nenadoma pride mami in naju preseneti z novico, da gremo na Gorjance. V hipu sva pospravila kolo in se primerno oblekla. Sedli smo v avto in se del poti peljali. Po gozdu smo pot nadaljevali peš. Ati mi je odrezal leskovo palico; pomagala mi je pri hoji. Med potjo smo opazovali jesenski gozd. Nabiral sem ciklame in nekaj zelenja. Našel sem tudi poljšo hišico. Všeč mi je bilo, ko sem se skrival med skalami. Zabavno je bilo tudi plezanje po drevesih. Na košenici smo malicali. Vračali smo se po blatni gozdni poti. Domov smo prišli utrujeni in veseli.

BLAŽ BAČAR, 2.r.
novinarski krožek, OŠ Dolž

NAŠ PES

Naši psi je ime Tara. Stara je sedem mesecev. Je črne in rjave barve. Je dolgočlas nemški ovčar, to je najbolj priljubljena in razširjena pasma. Je dvakrat na dan, zjutraj toplo hrano, opoldne pa brikete, ki vsebujejo veliko vitaminov. Domuje v kletki za pse, v njej pa ima dve posodi in žogico, s katero se igra. Tara smo dobili pri Šetinovih. Takrat je bila stara štiri mesece in je bila zelo boječa. Sedaj se nas je že zelo lepo navadila. Za vsako dobro opravljeno delo jo nagradim s sladkorčkom. Tara imam rada, saj je zelo prijazna psička.

URŠKA MURN, 3.a
novinarski krožek,
OŠ Dolenjske Toplice

OPIS MOJE MAME

Moja mama hodi v tekstilno tovarno Komet. V službi kroji kopalke, nedrčke, bodije, včasih pa šiva. Je velika, ima rjave lase in zele oči. Meni je zelo všeč. Včasih greva skupaj v trgovino in kupi mi, kar si želim. Kadar ni mame doma, mi ni lepo. Pregleduje tudi moje domače naloge. Kadar sem pridna, me hvale, včasih pa tudi krega. Kadar sem v velikih težavah, je mamica zmeraj zraven.

VANJA NAŠTAV, 3.b
OŠ Metlika

V ČASU TUTANKAMONA

V torek, 11. februarja, je na OŠ Mirana Jarca potekal kulturni dan na temo pustovanja. Učenci razredne stopnje so v svojih matičnih učilnicah izdelovali pustne maske iz papirja, učenci predmetne stopnje pa so imeli več možnosti. Šemili so lahko na temo V deželi Tutankamona. Tutankamon je bil egiptovski faraon. Znamenit je po svoji grobnici, ki so jo odkrili še neoropano. Ves nakit in še celo njegovo zlato masko hranijo v nekem egiptovskem muzeju. Umrli je star 20 let. Učenci, ki so se odločili za to temo, so se lahko našemili v zdravnik ali predice, princeske, stražarje, strežnice ipd. Ostali učenci so v prvih dveh urah delali v delavnicah. Nekateri so raziskovali zgodovino pusta, nekateri pustovanje v Sloveniji in Beli krajini, spet drugi opustne dejavnosti. Ostali pa so naredili nekaj anket s starši, babicami, sosedji, zbirali pa so tudi pustne pesmi. Vsa ta dela so razstavljena na stenskih razredov. Na koncu je bila

Žal, moj dragi župan, gre za mnogo več. Vedeti je potrebno, zakaj človek živi, živi v skupnosti, razpozna njegove potrebe, cilje in nato snovati plan mesta. Celotno Društvo Novo mesto je razpravljalo o urbanističnem planu, ne da bi bila članom jasna prihodnost mesta. Logika je pač za vse!

Župan, niso važne medalje, ne fotografije, ne časopisni članki, tudi ne pisma bralcev, važna je samo sreča posameznika v družbi!

TOMAŽ LEVIČAR,
Mladi liberalni demokrati in
demokratke
Novo mesto

podelitev nagrad za najboljše maske, osmi razredi pa so priredili šolski ples.

ŠPELA ŠTREKELJ,
JOŽICA ZAJC
novinarski krožek,
OŠ Mirna Jarca Črnomelj

LIKOVNIK ANDREJ

Učenci 4. b OŠ Šmarjeta so sodelovali na natečaju likovnega dela. Razpis je prišel iz Črne na Koroškem pod naslovom "Risba Kralja Matjaža". Sošolec Andrej Per se je likovno potrudil in učiteljica Darka je izbrala njegovo delo v tehniko lavirane risbe. Tudi nam je bilo delo všeč, prav tako komisiji, ki ga je nagradila. Andrej se je veselil, z njim pa tudi ostali sošolci. V nedeljo, 2. februarja, je skupaj s starši obiskal razstavo in prejel nagrado. To je njegov pravi slikarski uspeh. Učiteljica pravi, da ima oko in dušo, zato bo še nekaj iz njega. Bravo, Andrej!

MOJCA STRUPIH, 4.b
OŠ Šmarjeta

PESTRO NA OŠ BIZELJSKO

BIZELJSKO - Na OŠ Bizeljsko so na letošnjem kulturnem večeru marca predstavili pesniško zbirko Neže Maurer Od mene k tebi. Zanj smo se določili zato, ker je v teh pesmih nova razsežnost - materinski pogled na svet, svet, ki je najprej dom in družina, toplina in radost ljudi, ki se imajo radi in si zaupajo. Kulturni večer so obogatili učenci Glasbene šole Brežice, Moški pevski zbor Stara vas - Bizeljsko, otroški pevski zbor pa je vsem mamicam podaril šopek. Hkrati je bil kulturni večer posvečen otvoritvi razstave Vezenine naših babic, ki je nastala v okviru naloge Turistične zveze Slovenije - Ohranimo preteklost, stopimo v prihodnost. V zbiranje vezenin so se po mentorstvom Mihale Balon vključili posamezni učenci od 1. do 7. razreda, zbrali pa so 147 izdelkov. Najstarejši segajo v leto 1920. Strokovno pomoč pri postavitvi razstave sta nudili muzejska svetovalka Ivanka Počkar iz Posavskega muzeja in dipl. ing. Andreja Špeljak, svetovalka za kmečko družino pri Kmetijski službi Brežice. Kulturnega večera se je udeležilo veliko staršev in ostalih, zato bomo kulturne dogodke pripravljali tudi v prihodnje.

VIDA NAJGER
Ravnateljica OŠ Bizeljsko

TEKMOVANJE ZA CANKARJEVO PRIZNANJE

V soboto, 22. marca, so najboljši slovenski osnovnošolci 7. in 8. razredov in dijaki srednjih šol tekmovali v znanju materinščine. Tekmovanje je bilo regijsko in državno, za srebrno oziroma zlato Cankarjevo priznanje. Dolenjska regija (brez Posavja) je tekmovala na osnovni šoli Stopiče, kjer se je 84 osnovnošolcev spopadlo z Murnikovim zgodovinskim romanom, domišljijским spisom in jezikovnimi nalogami. Deset srednješolcev pa je moralo poleg eseja in jezikovnega znanja pokazati še poznavanje slovenskega zgodovinskega romana.

Prvi rezultati so pokazali izredno dobro znanje in letošnjih srebrih in zlatih nagradjencev bo toliko, kot že dolgo ne. Tekmovanje so z gledno organizirali delavci OŠ Stopiče.

S. S.

SONCE ZA VSE - Območna organizacija Rdečega križa je v petek v metliški športni dvorani pripravila dobrodelno prireditev "Sonce za vse". Vsak obiskovalec je z obiskom pomagal otrokom iz socialno šibkejših družin, da bodo letovali na Debelem Rtiču. Vsi nastopajoči, to pa so bili Korado in Brendi, Vesele Štajerke, ansambel Celea, Anita Vodišek, duo Free style, humorista Honza in Fonza, plesalke Ghetto Dancers ter popevkari- ca Moni, so se odrekli honorarju. Tako so zbrali dobrih 200.000 tolarjev. Lani je s pomočjo takšne akcije letovalo 26 metliških otrok. Posebnost letošnje prireditve, ki jo je vodil Toni Gašperič, so bile vstopnice - grafike slikarja Jožeta Clausa. Na fotografiji: Ivana Zavšek-Švagula, katere podjetje je bilo eno od pokroviteljev prireditve, je srečujem, ki so bili izžrebani, podarila ročno izdelane ure. (Foto: M. B.-J.)

ŠMARJEŠKI OSNOVNOŠOLCI BODO NAREDILI ARBORETUM - Osnovna šola Šmarjeta je ena redkih šol na Dolenjskem, ki ima veliko in prijetno okolico. Že sedaj so imeli lepo urejeno, letos pa se pripravljajo, da bodo uredili pravi pravcati arboretum, saj je bila med 600 šolami ravno njihova izbrana za vzorčni izobraževalni center za vrtnarstvo, ki ga bodo slovesno odprli 22. aprila, na dan Zemlje. V soboto so v hotelu Šmarješke Toplice pripravili prvo srečanje ljubiteljev hortikulture in vrtnarstva in medse povabili vrtnarja Jožeta Bojanca, ki jim je obljubil pomoč pri urejanju okolice, cvetličarka Tatjana Brulc pa jim je prikazala, kako se presajajo lončnice. Na začetku pa so s kratkim programom nastopili tudi njihovi mladi turistični vodiči. (Foto: J. Dornič)

ZA SOTESKO POMEMBEN KULTURNI DOGODEK - Po dolgih letih, odkar soteška Zarja ne uprizarja več iger, je Soteščane prav prijetno presenetila dramska skupina Kulturnega društva z Otočca, ki je v nedeljo, 16. marca, v Kulturnem domu v Soteski uprizorila komedijo Toneta Partličja z naslovom V Tolmunu. Predstava je bila odigrana več kot amatersko. Pozna se, da imajo izkušene režiserja, pa tudi vloge so bile igralcem dobro "razdeljene". Čeprav dvorana ni bila popolnoma zasedena, naj to ne vzame volje igralski skupini. Za to je pač kriva kulturna praznina več kot deset let, pa tudi lepo vreme, vendar so tisti, ki so prišli na predstavo, domov odhajali zelo zadovoljni. (Foto: T. Virant)

DARILO OSNOVNI ŠOLI NA DVORU - V Žužemberku so v soboto, na Dvoru pa v nedeljo učenci osnovne šole Žužemberk in podružnice na Dvoru pripravili materam, ženam in dekletom prigrizni prireditvi, na katerih so sodelovali tudi učenci glasbene šole in male šole. Govornika sta bila: Janez Hrovat, predsednik krajevne skupnosti Dvor in Franc Škufca, predsednik KS Žužemberk. V prepolni dvorani na Dvoru, ki čaka na novogradnjo, je bil ob tej priložnosti tudi svečan dogodek za osnovnošolce z Dvora. Župan Mestne občine Novo mesto Franc Koncilija je v imenu Mestne občine Novo mesto podaril šoli na Dvoru električni pianino. V imenu šole je dragoceno darilo prevzela vodja podružnične šole na Dvoru Marija Legan. (Foto: S. Mirtič)

Ko uči vožnjo avtomobila ženska

Karolina Sedlar edina inštruktorica v Beli krajini

ČRNOMELJ - Avtošola Ida iz Črnomlja je s štirimi vozili največja zasebna avtošola v Beli krajini. Njena posebnost je, da ima med tremi redno zaposlenimi inštruktorji tudi inštruktorico. Pred tremi leti, ko je začela poučevati vožnjo Karolina Sedlar, je bilo to za te kraje pravi boom, sedaj pa so se ljudje že navadili.

Sedlarjeva je po poklicu sicer trgovska poslovodkinja, a ko je pred petimi leti moč začel z avtošolo, se je odločila, da bo pomagala tudi sama. "Dela z ljudmi sem navajena iz trgovine, sem vesele narave in zakaj ne bi poskusila še v avtošoli, sem si mislila. Mož me je v začetku nekoliko začuden gledal, a mi je bilo precej lažje pri srcu, da je bilo na izpitu za inštruktorje od 25 kandidatov 7 žensk," pravi Karolina ter ob tem ne pozabi omeniti, da ji mnogi kandidati za voznike, zlasti ženske in starejši, zaupajo, da so prišli v njihovo avto-šolo prav zato, ker želijo, da jih poučuje ženska. "Najbrž si mislijo, da ima ženska več potrpljenja, in vsaj zase lahko rečem, da ga imam zvrhano mero."

Karolina se zaveda, da je njeno delo precej tvagano in da nosi glavo na pladnju. Zgodilo se je že, da sta se s kandidatom znašla v jarku. Moti pa jo, da so drugi vozniki do voznikov v šoli precej nepotrpežljivi, posebno še, ko vozijo po predpisih. "Prav tako nisem zadovoljna, da nekateri, ki niso seznanjeni z delom v zasebnih avtošolah, neupravičeno kritizirajo delo teh šol. A komisija na izpitu je ista za vse avtošole in tam se pokaže uspešnost. Pri nas smo na republiškem povprečju, na leto pa pride iz naše šole več kot 200 novih voznikov," še doda Karolina.

M. B.-J.

• Kadar rušimo, smo prepričani, da rušimo za vedno. (Petan)

• Miška je močnejša od slona, če je priključena na računalnik. (Medved)

PRINESLI POMLAD V RENAULTOVE SALONE - Prejšnji teden so Renaultovi prodajalci z geslom "življenjske radosti v salonih Renault" odprli vrata vsem, ki so si želeli ogledati njihove novosti. V Avto centru Krašna v Škocjanu so kar tri dni poleg ostalih gostili tudi učence osnovne šole. Ob našem obisku so si malošolarji radovedno ogledovali avtomobilске novosti, še posebej navdušeni pa so bili nad pogostitvijo in darili, ki so jih je zanje pripravil avto center Krašna. (Foto: Majda Luzar)

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 27. III.

SLOVENIJA 1
7.15 - 1.40 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
10.05 VIDEORING
10.35 TEDENSKI IZBOR
CAROLINE V VELEMESTU, amer. naniz., 22/23
10.55 IZGUBLJENI VIKEND, amer. film
12.35 SVET DIVJIH ŽIVALI, angl. poljudnoznan. serija, 4/13
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov. tv igrice
14.40 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
15.10 V VRTINCU
15.40 STEBER, tv igra
17.00 OBZORNIK
17.10 SANTA ŽUŽKITO, amer. risana naniz., 11/13
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 KOLO SREČE, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 TEDNIK
21.05 FORUM
21.25 FRASIER, amer. naniz., 5/24
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.30 ODSTRANJA

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 13.40 Karaoke - 14.40 Tedenski izbor: Domače obrti na Slovenskem; 15.10 Koncert simfonike RTV; 15.50 Posadka, amer. naniz., 6/25 - 16.10 Košarka (m) - 17.35 Echo Point, avstral. naniz., 39/65 - 18.00 Pedeželski utrip, angl. naniz., 8/10 - 18.50 Računalniška oddaja - 19.25 Echo Point, avstral. naniz., 40/65 - 20.00 Nedeljski angeli, norv. film - 21.50 Gibljne slike - 22.20 Roza kino, amer. film

KANAL A
10.15 Risanke - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'Alo 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nora hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Vojak naj bo (ponov.) - 15.00 Dannyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzini in lepi (ponov.) - 17.15 Drzini in lepi (95. del) - 17.45 Rajska obala (94. del) - 18.10 Očka major (94. del) - 18.40 Nora hiša (94. del) - 19.05 Družinske zadeve (95. del) - 19.35 Cooperjeva družina (12. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (95. del) - 20.30 Nujni primeri (7. del) - 21.20 Nenavadna doživetja (18. del dok. oddaje) - 22.10 Odklop (5. del) - 22.45 'Alo 'alo (77. del) - 23.15 Vitez za volanom (37. del) - 0.05 Dannyjeve zvezde

HTV 1
7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.25 Marisol (serija, 53/145) - 13.10 Santa Barbara (serija) - 14.15 Izobraževalni program - 16.45 Hugo, tv igrice - 17.15 Hrvaska danes - 18.05 Kolo sreče - 18.40 Dok. oddaja - 19.10 Hrvaska spominjska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Kulturna krajina - 21.15 To sem jaz (show program) - 22.15 Opazovanja - 22.45 Klub d.d. - 23.05 V obratno življenje (film) - 0.55 Poročila

HTV 2
13.30 Tv koledar - 13.40 Dok. serija - 14.30 Velikonočna svečanost (amer. film) - 16.10 Glasbena oddaja - 16.40 Volite '97 - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Dosje X (serija, 23/49) - 21.10 Biblija (amer. film) - 22.50 Filmska gibanja - 23.30 Seinfeld (hum. serija)

PETEK, 28. III.

SLOVENIJA 1
7.15 - 2.25 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
9.10 VIDEORING
9.40 AEROBIKA
9.55 OTROŠKI PROGRAM
UCIMO SE ROČNIH USTVARJALNOSTI
10.10 DENVER, POSLEDNJI DINOZAVER, amer. naniz., 8/20
10.30 TEDENSKI IZBOR
PODEŽELSKI UTRIP, angl. naniz., 8/10
11.20 NEDELJSKI ANGELI, norv. film
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
15.25 KONCERT MLADIH
16.00 POVEČAVA
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 HUGO, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 PLANET IN
21.30 RAZISKOVALEC, amer. dok. serija, 12/12
22.30 ODMEVI, VREME, ŠPORT
23.00 MURPHY BROWN, amer. naniz., 12/25
23.25 1984, angl. film

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 10.40 Tedenski izbor: Mostovi; 11.10 Slovenski utripi; 11.40 Računalniška oddaja; 12.10 Beli balon, iran. film; 13.30 Gibljive slike; 14.00 Forum - 14.10 Zgodbe iz školjke - 14.40 David, amer. film - 16.15 Fra-sier, amer. naniz., 5/24 - 16.40 Echo Point, avstral. naniz.,

40/65 - 17.10 Saga o Mcgregorjevih, avstral. nadalj., 4/26 - 18.00 Evangelistično bogoslužje - 19.00 Okolje in mi - 19.35 Echo Point, avstral. naniz., 41/65 - 20.00 Biblija - 21.35 Križev pot - 23.05 Dežela smehljaja, dok. oddaja - 23.35 Jazz

KANAL A
10.15 Risanke - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'Alo 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nora hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Vitez za volanom (ponov.) - 14.50 Karma - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzini in lepi (ponov.) - 17.15 Drzini in lepi (96. del) - 17.40 Kuharska oddaja - 17.50 Rajska obala (95. del) - 18.15 Očka major (1. del) - 18.40 Nora hiša (95. del) - 19.05 Družinske zadeve (96. del) - 19.35 Cooperjeva družina (13. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (96. del) - 20.30 Ned in Stacey (19. del) - 21.00 Stotnik Newman (film) - 23.15 Karma - 0.05 Ulica ljubezni (19. del)

HTV 1
7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.25 Marisol (serija, 54/145) - 13.10 Santa Barbara (serija) - 14.15 Izobraževalni program - 16.45 Hugo, tv igrice - 17.15 Hrvaska danes - 18.05 Kolo sreče - 18.40 Govorimo o zdravju - 19.10 Hrvaska spominjska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Dok. oddaja - 21.15 Križev pot - 22.30 Opazovanja - 23.30 Potovanja (dok. serija, 2/6) - 0.20 Poročila

HTV 2
13.45 Tv koledar - 14.00 Velikonočno pričakovanje (amer. film) - 16.00 Nove prilikožnosti (serija, 13/16) - 16.45 Triler - 17.45 Zvezdne steze (serija) - 18.30 Svet zabave - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Mojzes (film) - 21.50 Moj prijatelj Willy (amer. film) - 23.35 Žito je zeleno (amer. film) - 1.05 Glasba - 1.45 Noč košarka

SOBOTA, 29. III.

SLOVENIJA 1
7.15 - 0.40 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
8.35 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
8.50 TABORNIKI IN SKAVTI
9.05 POD KLOBUKOM
9.50 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.20 MARIBOR '96
10.05 TEDENSKI IZBOR
SAGA O MCGREGORJEVIH, avstral. naniz., 4/26
11.40 HUGO, tv igrice
12.05 TEDNIK
13.00 POROČILA
13.05 KARAOKE
14.05 POLICISTIS SRCEM, avstral. naniz., 20/26
15.25 MINISTRANTI, avstrij. film
17.00 OBZORNIK
17.10 KRONIKA DIVJE NARAVE, franc. poljudnoznan. serija, 5/12
18.00 4 x 4
18.25 OZARE
18.35 HUGO - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
19.50 UTRIP
20.10 PODARIM DOBIM
21.35 ZADNJA VEČERJA, dok. oddaja
22.30 ODMEVI, VREME ŠPORT
23.00 MALI OGLASI
23.40 TRD OREH, angl. nadalj., 3/7

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 11.35 Podzemna skrivnost, šved. film - 12.55 Spevi ruske vel. liturgije - 13.50 Tedenski izbor: Jožef I., 1. del; 15.55 Roka rocka; 16.25 Echo Point, astral. naniz., 41/65 - 16.50 Teniški magazin - 17.20 Košarka - 17.50 Nogomet - 19.30 Echo Point, avstral. naniz., 42/65 - 20.00 Biblija - 21.35 Življenje na zemlji, jap. dok. serija, 2/9 - 22.25 Zlata šestdeseta sloven. popevke - 23.25 V vrtincu - 23.35 Sobotna noč

KANAL A
8.40 Risana serija - 9.00 Kaličopko - 10.00 Risana serija - 10.30 Atlantis (ponov.) - 11.20 Dediščina sončnih bogov (1. del dok. oddaje) - 11.55 Nagrada (nedeljska matinea) - 14.10 Kuharska oddaja - 14.20 Daktrari (30. del) - 15.10 Najstnikji proti vesoljcem (19. del) - 15.35 Super samuraj (19. del) - 16.00 Alf (38. del) - 16.30 Mupet show - 17.00 Osvoboditelja (mlad. film) - 17.45 Miza za pet (19. del) - 18.35 Avtovizija - 19.00 Najbolj nori kaskaderji - 20.00 Mantis (film) - 21.30 Vitez za volanom (38. del) - 22.25 Vročica noči (19. del) - 23.15 Odpok (ponov.) - 23.50 Nenavadna doživetja

KANAL A
8.40 Risana serija - 9.00 Kaličopko - 10.00 Risana serija - 10.30 Nora hiša (ponov.) - 10.55 Očka major (ponov.) - 11.20 Cooperjeva družina (ponov.) - 11.45 Ned in Stacey (ponov.) - 12.10 Vitez za volanom - 13.45 Kako je bil osvojen divji zahod (12. del) - 15.35 Ta čudna znanost (18. del) - 16.00 Alf (37. del) - 16.30 Mupet show - 17.00 Aladin; Račje zgodbe - 18.00 Atlantis (glasbena oddaja) - 18.45 Kung Fu (20. del) - 19.35 Princ z Bel Aira (96. del) - 20.00 Buster (film) - 21.40 Maščevalci (film) - 23.15 Vroči pogovori (1. del) - 23.45 Sanjske dogodivščine (erotični film)

HTV 1
8.05 Tv koledar - 8.15 Poročila - 8.20 Srečni Luke (risana serija, 24/26) - 9.00 Dobro jutro, Hrvaska - 11.00 Dok. oddaja - 12.00 Poročila - 12.20 C.H.O.M.P.S. (amer. film) - 13.45 Morje - 14.20 Brijantani - 15.05 Filipovi otroci - 15.35 Dok. oddaja - 16.35 Televizija iz televiziji - 17.10 Poročila - 17.15 Čarobni čoln (mlad. film) - 18.00 Sinovi Nevihte - 19.03 V začetku je bila Beseda - 19.10 Hrvaska spominjska knjiga - 19.30 Dnevnik, sport, vreme - 20.15 Mojzes (serija) - 21.45 Opazovanja - 22.20 Howard End (brit. film) - 0.40 Nočne premiera

HTV 2
10.45 Tv koledar - 10.55 Obalna straža (serija) - 14.40 Divje srce - 16.30 Skrita kamera - 16.55 Mojzes (serija) - 18.25 Iskalci titanika (dok. film) - 19.15 Risanka - 19.25 Nogomet (22.15 Vesoljska doba - 23.15 Glasbena oddaja

NEDELJA, 30. III.

SLOVENIJA 1
7.15 - 0.30 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
8.05 OZARE
8.10 OTROŠKI PROGRAM
ŽELJKO, avstral. naniz., 3/13
8.35 ŽIVŽAV
9.25 DODOJEVE DOGODIVŠČINE
9.30 4 X 4
9.55 VELIKONOČNA MAŠA
11.10 SVET DIVJIH ŽIVALI, amer. dok. serija, 5/13
11.35 DLAN V DLANI
11.55 RIM: URBI ET ORBI
12.30 LJUDJE IN ZEMLJA
13.00 POROČILA
13.10 PLANET IN, ponov.
14.30 MESIJA, italij. film
17.00 OBZORNIK
17.10 POPOLNA TUJCA, amer. naniz., 12/22
17.35 PO DOMAČE
18.45 SPOZNAVANJE NARAVE IN DRUŽBE
19.05 RISANKA
19.20 LOTO
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
19.50 ZRCALO TEDNA
20.10 ZOOM
21.15 RONDO KVIZ
21.35 VEČERNI GOST
22.30 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.40 HEMINGWAY, amer. nadalj., 4/4

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 12.25 Mali oglasi - 13.05 Zlata šestdeseta sloven. popevke - 14.05 Echo Point, avstral. naniz., 42/65 - 14.30 Nedeljska reportaža - 15.00 Romeo in Julija - 17.55 Rokomet (ž) - 19.30 Echo Point, avstral. naniz., 42/65 - 20.00 Starinarina, angl. nadalj., 2/4 - 20.50 Slovenski magazin - 21.20 Zlati petelin '97 - 21.50 Šport - 22.35 Žive legende daljnih dežel, 13/13 - 23.00 Italijanska noč v Waldubneju

KANAL A
8.40 Risana serija - 9.00 Kaličopko - 10.00 Risana serija - 10.30 Atlantis (ponov.) - 11.20 Dediščina sončnih bogov (1. del dok. oddaje) - 11.55 Nagrada (nedeljska matinea) - 14.10 Kuharska oddaja - 14.20 Daktrari (30. del) - 15.10 Najstnikji proti vesoljcem (19. del) - 15.35 Super samuraj (19. del) - 16.00 Alf (38. del) - 16.30 Mupet show - 17.00 Osvoboditelja (mlad. film) - 17.45 Miza za pet (19. del) - 18.35 Avtovizija - 19.00 Najbolj nori kaskaderji - 20.00 Mantis (film) - 21.30 Vitez za volanom (38. del) - 22.25 Vročica noči (19. del) - 23.15 Odpok (ponov.) - 23.50 Nenavadna doživetja

PONEDELJEK, 31. III.

SLOVENIJA 1
7.15 - 1.45 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
8.35 VIDEORING
9.05 PETER KLEPEC, lut. oddaja
9.45 TEDENSKI IZBOR
POPOLNA TUJCA, amer. naniz., 12/22
11.50 HEMINGWAY, amer. nadalj., 4/4
12.00 UTRIP
12.15 ZRCALO TEDNA
12.30 RONDO KVIZ
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov.
14.20 TEDENSKI IZBOR
LJUDJE IN ZEMLJA
14.50 VEČERNI GOST
15.35 DOBER DAN, KOROŠKA
16.05 RADOVEDNI TAČEK
16.25 SKRB ZA ZEMLJO, angl. dok. magazin, 12/13
17.00 OBZORNIK
17.10 VELIKA NOČ V EVROPI
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 O NARAVI IN OKOLJU
18.40 LINGO, tv igrice
19.15 RISANKA
19.23 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 SVET NA ZASLONU
21.00 ODDAJA O TURIZMU
21.20 OSMI DAN
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.10 VISOKA DRUŽBA, amer. naniz., 13/13
22.35 DIVJI V SRCU, amer. film

SLOVENIJA 2
8.40 Na potep po spominju - 9.45 Tedenski izbor: Okolje in mi; 10.15 Šport; 11.00 Maribor '96; 11.30 Raziskovalec, amer. dok. serija, 12/12; 12.20 Italijanska nov v Waldubneju - 14.05 Starinarina, angl. nadalj., 2/4 - 14.55 Zoom - 15.55 Echo Point, avstral. naniz., 43/65 - 16.20 Zadnja večerja, dok. oddaja - 17.10 Viper, amer. naniz., 13/13 - 18.00 Sedma steza - 18.45 Oddaja o zdravju - 19.20 Simpsonovi, 73/92 - 20.00 Komisar Rex, nem. naniz., 5/15 - 20.50 Seks po žici, kan. dok. oddaja - 21.50 Roka rocka - 22.50 Brane Rončel izza odda

KANAL A
10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 Miza za pet (ponov.) - 12.40 Super samuraj (ponov.) - 13.05 Vitez za volanom (ponov.) - 14.00 Najbolj nori kaskaderji - 15.00 Dannyjeve zvezde (ponov.) - 16.00 Oprah show - 16.50 Drzini in lepi (ponov.) - 17.15 Drzini in lepi (96. del) - 17.45 Rajska obala (96. del) - 18.10 Očka major (2. del) - 18.40 Nora hiša (96. del) - 19.05 Družinske zadeve (97. del) - 19.35 Cooperjeva družina (14. del) - 20.00

Princ z Bel Aira (97. del) - 20.30 Sam svoj mojster (20. del) - 21.00 Filmska uspešnica: Dva stara mačka - 22.40 'Alo 'alo (79. del) - 23.15 Tihotapci (20. del) - 0.10 Dannyjeve zvezde

TOREK, 1. IV.

SLOVENIJA 1
7.15 - 1.55 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
9.50 VIDEORING
10.20 TEDENSKI IZBOR
VIPER, amer. naniz., 13/13
11.05 POLICAJ, franc. film
12.40 SPOZNAVANJE NARAVE IN DRUŽBE
13.00 POROČILA
13.05 LINGO, TV IGRICA
14.05 TEDENSKI IZBOR
PO DOMAČE
15.15 SVET NA ZASLONU
16.05 ODDAJA O TURIZMU
16.20 MOSTOVI
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
TABORNIKI IN SKAVTI
17.25 ŽELJKO, avstral. naniz., 4/13
17.50 DODOJEVE DOGODIVŠČINE
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 KOLO SREČE, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 PALETE, franc. naniz.
21.10 STUDIO CITY
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.30 BERLIN ALEXANDERPLATZ, nem. nadalj., 1/14
0.00 SVET POROČA

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 11.05 Tedenski izbor: Sobotna noč; 13.05 Dlan v dlani; 13.35 Oddaja o zdravju; 14.05 Nedeljska reportaža; 14.35 Murphy Brown, amer. naniz., 12/25; 15.00 Osmi dan; 15.30 Seks po žici, kan. dok. oddaja; 16.20 Slovenski magazin - 16.50 Komisar Rex, nem. naniz., 5/15 - 17.35 Simpsonovi, amer. naniz., 73/92 - 18.05 Vesoljska policija, amer. naniz., 13/24 - 18.50 Volja najde pot - 19.25 Echo Point, avstral. naniz., 44/65 - 20.00 Dnevnik sobarice, fran.-italij. film - 21.40 Obiski - 22.10 Aleksander Nevsky, ruski film - 0.10 Zlaati petelin

KANAL A
10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'Alo 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nora hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Tihotapci (ponov.) - 15.00 Živeti danes - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzini in lepi (ponov.) - 17.15 Drzini in lepi (98. del) - 17.45 Rajska obala (97. del) - 18.10 Očka major (3. del) - 18.40 Nora hiša (97. del) - 19.05 Družinske zadeve (98. del) - 19.35 Cooperjeva družina (15. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (98. del) - 20.30 Ellen (20. del) - 21.00 Skrajnosti (film) - 22.35 'Alo 'alo (79. del) - 23.10 Bergerac (19. del) - 0.05 Živeti danes

SREDA, 2. IV.

SLOVENIJA 1
7.15 - 1.45 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
9.20 VIDEORING
9.50 OGLEDNICE, angl. dok. serija, 11/12
10.15 TEDENSKI IZBOR
VESOLJSKA POLICIJA, amer. naniz., 13/24
11.00 DNEVNIK SOBARICA, franc.-italij. film
12.35 ŽIVE LEGENDE DALJNIH DEŽEL
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
14.50 TEDENSKI IZBOR
PODARIM DOBIM
16.00 KRONIKA AFRIŠKIH ŽIVALI, franc. oddaja, 5/12
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 KOLO SREČE, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 POLITIKOVA ŽENA, angl. drama, 1/3
21.15 MADE IN SLOVENIA
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.35 POSADKA, amer. naniz., 7/25
23.00 VESELA PADALCA, amer. film

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 10.05 Tedenski izbor: Svet poročja; 11.35 Volja najde pot; 11.05 Aleksander Nevsky, ruski film; 13.05 Obiski; 13.35 Življenje na zemlji, jap. dok. serija, 2/9; 14.50 Studio City - 15.35 Berlin Alexanderplatz, nem. nadalj., 1/14 - 17.05 Echo Point, avstral. naniz., 44/65 - 17.35 Caroline v velemestu, amer. naniz., 23/23 - 17.55 Koncerti za mlade - 18.50 Domače obrti - 19.25 Echo Point, avstral. naniz., 45/65 - 20.00 Šport - 22.40 Tok noč tok - 23.30 Koncert simfoničnega orkestra BBC

KANAL A
10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'Alo 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nora hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva družina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Bergerac (ponov.) - 15.00 Atlantis (glas. oddaja) - 15.50 Kuharska oddaja - 16.00 Oprah show - 16.50 Drzini in lepi (ponov.) - 17.15 Drzini in lepi (99. del) - 17.45 Rajska obala (98. del) - 18.10 Očka major (4. del) - 18.40 Nora hiša (98. del) - 19.05 Družinske zadeve (99. del) - 19.35 Cooperjeva družina (16. del naniz.) - 20.00 Princ z Bel Aira (99. del naniz.) - 20.30 Kickboxer (film) - 22.10 Ključ dolžnosti (19. del naniz.) - 23.00 Avtovizija - 23.30 'Alo 'alo (80. del) - 0.00 Vojak naj bo (20. del) - 0.55 Dediščina sončnih bogov

LE V KLUB UBOGA GMAJNA

Celomesečno klubovanje

Odštevanje dnevov, ki nas ločijo od začetka Evropskega meseca kulture, ki je letos postavljen v domačo nam ljubljeni, se je že začelo. Ponudba kulturnih prireditev, ki jih bomo deležni, se bo zelo povečala, ljudje pa bodo dobili občutek, da živijo v evropski sredi, kjer je za kulturo še kako poskrbljeno. Le da ne bo kulturni mrk, ki bo nastal po koncu dogodkov, prebleč.

Aprilsko ustvarjalno obdobje bodo izkoristili v Društvu zaveznikov mehkega pristanka iz Krškega, saj bodo pod delovnim naslovom "Polnjeni april" za cel mesec zasedli nekaj prostorov v Dijaškem domu Milke Kerin v Krškem, s tem pa zasedli močno kulturno oporišče v mladi nam državi. Uradni začetek se ima dogoditi 28. marca ob 17. uri v prej navedenih prostorih. Tako bo svoje mesto dobil cyber cafe, kjer se bo lahko brskalo po internetu, deloval pa bo vsak dan od 14. do 22. ure, organiziran bo tečaj video produkcije, dogajale se bodo projekcije filmov, gledališke predstave, glasbeni dogodki. Cel čas festivala bodo potekala predavanja in delavnice na teme nasilja, ljubezni in spolno-

sti, marginaliziranih družbenih skupin, organizirane pa bodo tudi likovne, glasbene in kiparske delavnice. Vseskozi pa bodo stene prostorov krasile razstave stripov in fotografij. Cela reč naj bi se končala predvidoma 4. maja, v tem času pa bo Krško dobilo stalno info točko, ki bo zapolnila vrzel, katero je čutili v večini slovenskih mest.

Pomembnost dogodka je neprecenljiva vrednosti, saj prostorov, ki bi bili odprti do mladine in odraslih, skoraj ni, točneje, prostorov, ki bi ponujali ustvarjalni naboj, možnost izmenjave izkušenj, spoznavanja različnih pristopov ali pa konec koncev samo druženja. Možnosti, da se po enomesečnem druženju ustvarijo kreativne skupine, ki bodo na kateremkoli področju nadaljevale svoje delo tudi po koncu uradnega dela, so seveda ogromne. Organizatorski podvig Društva zaveznikov mehkega pristanka zato sega daleč naprej in jih krepko ločuje od tistih organizatorjev, katerih največji dosežki ne presegajo dveh koncertov mesečno. Torej: "Polnjeni april" se bo aprila zgodil.

BORIS PETKOVIČ

KTV NAMERAVAJO ŠIRITI V KS DRAGO

LOŠKI POTOK - Pravkar končujejo KTV omrežje v KS Loški Potok, zato že iščejo ustrezne rešitve za KS Draga, kjer je signal slab, v vaseh ob Cabranki pa ga sploh ni. Občina meni, da je nujno zagotoviti ustrezno rešitev za celotno občino ali za preostalih 154 gospodinjstev, ki so v vaseh Lazec, Podpreska, Draga, Srednja vas in Trava. Kako naj bi pripeljali signal v vasi Črni Potok, Stari in Novi Kot, Podplanino, Vice in Pungert, pa je ta trenutek težko reči. Najbrž bi potrebovali pretvornik, ki pa bi moral stati na hrvaškem ozemlju, kar bi bilo nemara tudi smiselno, saj imajo Hrvatje svoje ga na slovenski strani. Vendar je to zgodba, ki sega še v nekdanjo Jugoslavijo. Najpreprostejša rešitev bi bila povezava iz glavne postaje iz Loškega Potoka do vasi Lazec in Podpreska, v ostalih naseljih pa naj bi postavili optoelektrične pretvornike in izvedli lokalne razvode.

KDO SKRBI ZA JEZIK NA RTV SLOVENIJA?

Ko sem 21. marca, na prvi pomladni dan, poslušala radio, nisem mogla verjeti, da poslušam prvi program radia Slovenija, kajti na pogramu je bila petkova oddaja Radio ga - ga, ki je vedno polna neokusnih besed, kar ni ravno v ponos našemu radiu. Toda tokratno sprenevanje je preseglo vse dosežane oddaje. Sprašujem se, ali nismo več v Sloveniji? Ob poslušanju telefonskih klincev poslušalcev sem videla, da je ta oddaja mnogim odveč in da so vsi razočarani. Ne manjka veliko, da se bomo zaskrbljeno spraševali, kje leži naša domovina in kak jezik govorimo. Naj vendar kateri od urednikov poskrbi, da nam poslušalcem ob petkih dopoldne ne bo treba ugasniti radia!

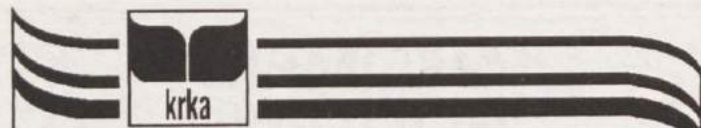
E. LAUŠEVIČ Šentjernej

DOLENJSKI LIST

SLOVENSKA POLKA IN VALČEK - V Vinski gori pri Velenju bo v soboto, 5. aprila, ob 20. uri tretji zbor slovenske polke in valček, na katerem bo nastopilo 12 narodnozabavnih ansamblov iz vse Slovenije. Oddajo, ki jo bo prenašala TV Slovenija na svojem prvem programu, bosta vodila Petra Debeljak in Jože Galič. Žirije desetih slovens

M KZ KRKA, z.o.o., PE AGROSERVIS, Knafelčeva 2, NOVO MESTO v okviru tradicionalnega sejma, ki bo v nedeljo 30. 3. 1997, objavlja javno licitacijo naslednjih rabljenih in poškodovanih vozil:

- 1. R CLIO 1.2 FIDJI I. 1997 IZKL. C. 800.000,00 tolarjev
- 2. R CLIO 1.2 BEBOP I. 1996 IZKL. C. 200.000,00 tolarjev
- 3. AX CABAN 1.1. I. 1994 IZKL. C. 220.000,00 tolarjev
- 4. R LAGUNA 1.8 RT I. 1995 IZKL. C. 1.200.000,00 tolarjev
- 5. FSO TRUCK 1.9 D I. 1995 IZKL. C. 850.000,00 tolarjev

Licitacija bo v nedeljo, 30. 3. 1997, ob 9. uri v prostorih PE AGROSERVIS, Knafelčeva 2, Novo mesto. Oglede vozil v petek, 28. 3. 1997, od 8. ure do 15. ure ter eno uro pred pričetkom licitacije. 10-odst. vplačila sprejemamo eno uro pred pričetkom licitacije. Na izlicitirano vrednost se plača 5-odst. prometni davek.

Mercator - KZ Krka, z.o.o., Novo mesto

zavarovalnica triglav d.d. LJUBLJANA
območna enota KRŠKO

OGLAŠA

na podlagi 5. člena Pravilnika o organizaciji in načinu poslovanja Zavarovalnice Triglav, d.d., Ljubljana, mesto

**ZAVAROVALNEGA ZASTOPNIKA
ZA ZASTOP SELA (DOBOVA)**

za določen čas - dobo šestih mesecev.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo srednjo izobrazbo ekonomske, splošne, upravno-administrativne smeri,
- da imajo najmanj dve (2) leti delovnih izkušenj

Kot poseben pogoj za oglaš del in nalog je določeno poskusno delo, ki bo trajalo tri (3) mesece.

Pismene prijave je treba poslati v roku osem dni po oglasu del in nalog na naslov:

Zavarovalnica Triglav, d.d., Ljubljana, Območna enota Krško, Trg Matije Gubca 3, 8270 Krško.

K prijavi je potrebno priložiti listine o tem, da prijavljeni kandidat izpolnjuje pogoje, ki so navedeni v tem oglasu.

Izbira kandidata bo opravljena v roku 10 dni po poteku oglasnega roka.

Kandidati bodo pismeno obveščeni o izbiri najpoznejše 14 dni po opravljeni izbiri.

VEDEŽEVANJE — TAROT
POGOVORI V STISKI — SVETOVANJE
razlaga SANJ
NUMEROLOGJA ZDRAVJE
090 44 89 POSEL - DENAR
090 44 90 LJUBEZEN
PARTNERSTVO
SOLA
NON-STOP
1 min 156 SIT
Merkant-com, d.o.o.

SALON ZA PSE
BUDJA UL. TALCEV 12 NOVO MESTO
(068) 324-377

MEGAhit d.o.o.
Smolenja vas 10
8000 NOVO MESTO
tel.&fax: 068 27 408
HYUNDAI serija 5000
143.900 sit
36 MESECEV GARANCIJE
HTTP://WWW.MEGAHIT.SI

KRKA
KRKA, tovarna zdravil, d.d.,
NOVO MESTO

**potrebujemo
VEČ NOVIH SODELAVCEV**
v Službi za informacijske tehnologije
in telekomunikacije

za delo na naslednjih področjih:
— osebni računalniki
— sistemski inženiring
— razvoj programskih rešitev
— procesno vodenje

Od kandidatov pričakujemo:
— visokošolsko izobrazbo naravoslovno
tehnične usmeritve,
— znanje angleškega jezika in
zaželjene so ustrezne izkušnje.

Vse zainteresirane vabimo, da oddajo svojo pisno ponudbo v roku 8 dni od dneva objave v kadrovsko službo KRKE, Šmarješka cesta 6, Novo mesto

BPD FIBA d.o.o. TOMŠIČEVA 3 LJUBLJANA

**Odkup delnic in posredovanje na borzi
po najvišjih dnevni cenah**
KRŠKO: ADO, d.o.o., Krško, CKŽ, tel. 0608/21-522
MIRNA: Promles, tel. 068/49-235
ČRNOMELJ: Štručl, tel. 068/51-523
NOVO MESTO: DI MARKETING, tel. 068/322-096, 28-694;
Sentjerne: 41-061

SUZUKI
PRODAJA • SERVIS • REZERVNI DELI
AVTOSERVIS MURN
Reslova 4, Novo mesto ☎ 068/24-791

Specialna ponudba

- BALENO 1.6 GLX ABS/4 V
Pri nakupu vozila vam podarimo ABS zavore. **CENA: 24.990 DEM**
- BALENO 1.6 GLX ABS KLIMA/4 V
Pri nakupu vozila vam podarimo KLIMA napravo. **CENA: 27.990 DEM**
- BALENO 13, GL/4 V že za **20.990 DEM**
- ALTO 1.0/3 V že za **12.990 DEM**

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE
Območna enota Novo mesto
Prešernov trg 7, (p.p. 257) 8001 Novo mesto

objavlja prosti delovni mesti:

1. VODJA ODDELKA ZA DELO ZK I IN MEDICINSKI NADZOR
(za določen čas enega leta)
2. NADZORNEGA ZDRAVNIKA I — člana Zdravniške komisije I
(za določen, nedoločen ali s tretjino delovnega časa)

Pogoji:
pod 1.: — zdravnik specialist medicine dela, prometa in športa ali splošne medicine ter tri leta delovnih izkušenj,
pod 2.: — zdravnik specialist, izjemoma zdravnik splošne medicine ter tri leta delovnih izkušenj.

Na razpolago je stanovanje. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev s krajšim življenjepisom pošljite na naslov: Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Območna enota Novo mesto, Prešernov trg 7, 8000 NOVO MESTO, v 8 dneh po objavi. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri. Za informacije lahko pokličete 068/321-820, int. 242.

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je zapustil dragi ati, ata, brat, tast in stric

FRANC SIMONČIČ
iz Ostrožnika 16 pri Mokronogu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem, znancem in sodelavcem, ki ste bili z nami ob izgubi našega očeta in ga pospremili na zadnji poti. Hvala za pisne in ustne izraze sožalja, podarjeno cvetje in sveče in za svete maše. Posebna zahvala pevcem za zapete žalostinke in g. župniku za opravljen obred. Zahvala tudi Pogrebnemu zavodu ge. Novak za organizacijo pogreba in trobentaču za zaigrano Tišino. Vsem, ki ste ga v življenju spoštovali in imeli radi, iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga mama, stara mama, babica in sestra

JOŽEFA ZUPANČIČ
z Vranovič 8

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom in znancem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala vsem za darovano cvetje, sveče in izrečeno sožalje. Zahvala velja tudi g. župniku za lepo opravljen obred, pevkam, g. Hitiču, govornicami, CP Novo mesto-sektor Črnomelj, ZD Črnomelj, sodelavkam Iskre Semič, AKŽ Semič.

Vsi, ki jo imamo radi

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 70. letu starosti zapustil naš predragi mož, ati, stari ata, tast in brat

JOŽE KOVAČ
Občine 1, Dobrnič

Prisrčna hvala vsem, ki ste ga obiskovali in mu vlivali upanja v času njegove bolezni. Hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in za sv. maše ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebna hvala g. župniku, pevcem, PGD občine ter govorniku. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Verjemite ali ne...

RADIO OGNJIŠČE

Krvavec Kum
104.5 105.9

Vse, kar želite izvedeti o sebi in svoji prihodnosti. Zaupajte najboljšim!
090/41-29
090/42-38
PREROK

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

KATICE DOBOŠI

se zahvaljujemo vsem za darovano cvetje in sveče ter izražena ustna in pisna sožalja. Posebna zahvala dr. Babiču ter vsemu medicinskemu osebju Interne bolnišnice in Nevrološkemu oddelku Novo mesto, ki ste ji pomagali in lajšali zadnje trenutke njenega življenja. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

ANDREJA HEFFERLETA
iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste ga spremili na zadnji poti, mu darovali cvetje in sveče, nam ustno ali pisno izrazili sožalje. Zahvala velja tudi vsem sodelavcem. Hvala p. Jožetu za poslovilni obred, pevcem in trobentaču za zaigrano Tišino. Prav posebno zahvalo dolgujemo hišni zdravnici dr. Nadi Mijoč za vso skrb in pozornost v času bolezni, dr. Janezu Kramarju, dr. Smodeju kakor tudi vsem zdravnikom in osebju Intenzivnega kururškega oddelka Splošne bolnišnice v Novem mestu. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

V SPOMIN

*V naših srcih Ti živiš,
čeprav v grobu mirno spiš,
tam lučka ljubezni vedno gori,
tvoj nasmeh med nami živi.*

24. marca je minilo 10 let, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in dedek

MIHA LOKOVŠEK

iz Jedinščice 36

Vsem, ki prinašate na grob cvetje in prižigate svečke, prisrčna hvala.

Vsi, ki te imamo radi

ZAHVALA

V 74. letu nas je zapustila naša draga mama

ANA RODOŠEK

roj. Arh

iz Velikega Podloga

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Žalujoci: sinova Zvone in Edi z družinama

ZAHVALA

*Zaprte trudne so oči,
spočite žuljave dlani,
ostal boleč spomin bo nam,
za katere skrbel si noč in dan.*

V 52. letu starosti nas je nepričakovano in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oči, sin, brat in stric

FRANC UDOVČ

iz Gorenjih Radulj 1 pri Bučki

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sodelavcem, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in sveče ter ga tako številno spremili na zadnji poti. Posebna zahvala pevcem, g. župniku za lepo opravljen obred, gasilcem, lovcem in kolektivu Revoza za ganljive poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Kako sta prazna dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče.*

Z ljubeznijo in bolečino v srcu smo se poslovili od našega dragega moža, očeta, dedija, brata in strica

ANTONA RUPČIČA

iz Črnomlja

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje, podarjeno cvetje, sveče ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala tudi g. kaplanu za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast, brat, boter in stric

JOŽE ZIDARIČ

iz Dobravice 12 pri Šentjerneju

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje, podarjeno cvetje, sveče in za svete maše. Posebna zahvala družinama Rešetič in Cvelbar, vaščanom Dobravice, kolektivoma Cestnega podjetja, Dolenjske banke ter obema govornikoma in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Iskrena hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica, tašča, sestra in teta

MARIJA MOHAR

iz Gabrja

Iskrena hvala vsem sorodnikom, vaščanom in znancem za podarjeno cvetje, sveče in izrečeno sožalje. Posebna zahvala kolektivu AP Gorjanci, Anici Korasa za poslovilne besede, g. župniku za opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je zapustil mož, oče, brat, stric in svak

FRANC AVGUŠTIN

iz Karteljevega, Cegelnica

Beseda hvala je premalo, da bi mogli izraziti hvaležnost vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem in zdravniški ekipi za pomoč. Posebna zahvala družinama Saje in Florjančič ter Jožetu Florjančiču iz Karteljevega. Trpko spoznanje so z nami delili tudi Zajčevi, Dularjevi in Kovačičevi iz Cegelnice, hvala! Hvala g. župniku za pogreb in slovo, čebelarjem, posebno g. Luzarju za tople poslovilne besede, pevskemu zboru iz Prečne za lepo petje. Prisrčna hvala za darovano cvetje in sveče, za ustno in pisno izraženo sožalje, pogrebni službi ter vsem, ki ste pokojnega tako množično pospremili na zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

*iz tvojih obljub si spletem vrv
in splezam v nebo.
Želja po novem, neznanem.
Po dosegljivih obzorjih
in trdem zavzezanju.*

*Žalujem za zemljo, ki jo zapuščam,
a vendar se pnem po vrvi tvojih besed in obljub.
Nebo je minljivo.
Želja po nebu je večna!
(Neža Maurer, Iz tvojih besed)*

V 42. letu starosti nas je zapustila draga mamica, žena, hčerka in sestra

DANICA KREVS

iz Črmošnjic pri Stopičah 4/a

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, poklonili cvetje in sveče ter našo drago Danico pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravniškemu osebju novomeške bolnišnice ter ljubljanskega Kliničnega centra, g. župniku iz Stopič ter Pogrebni službi Oklešen za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš upokojeni sodelavec

JOŽE ZIDARIČ

strojnik v sektorju Gradnje

Bivši sodelavci ga bomo ohranili v lepem spominu.

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO

ZAHVALA

*Le delo, skrb, trpljenje izpolnjevalo tvoje
je življenje. Vse do zadnjega si upal in se bal,
da bolezen s trdo voljo boš ugnal.
Pošle so ti moči in zatisnil
trudne si oči.*

V 64. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, ded in tast

JANEZ KOLENC

z Malega Vrha 5 pri Mirni Peči

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, stisnili roko, izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče in svete maše ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna hvala patronažni sestri ge. Slavki Kastelic za nego in lajšanje bolečin. Zahvaljujemo se tudi Gasilskemu društvu Mirna Peč, kolektivu trgovine Mercator KZ Krka v Bršljinu, govorniku za poslovilne besede ter g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 27. marca - Rupret
Petek, 28. marca - Janez
Sobota, 29. marca - Ciril
Nedelja, 30. marca - velika noč
Ponedeljek, 31. marca - vel. ponedeljek
Torek, 1. aprila - Hugo
Sreda, 2. aprila - Franc

LUNINE MENE
31. marca ob 21.38 - zadnji krajec

kino

BREŽICE: Od 27.3. do 31.3. (ob 18.30) ter 1. in 2.4. (ob 20.30) komedija Matilda. 27.3. (ob 20.30) melodrama Temno srce. Od 28. do 31.3. (ob 20.30) zgodovinska drama Temno srce.

ČRNOMELJ: 28.3. (ob 20. uri) in 29.3. (ob 18. in 20. uri) ameriška romantična komedija Jerry Maguire. 30.3. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Osmi dan.

DOBROPOLJE: 28.3. (ob 19.30) ameriški kriminalni film Ujetnika. 30.3. (ob 15. uri in 19.30) ameriška komedija Space Jam.

film

OSKARJI PODELJENI - Na 69-letni podelitvi močno zmagal Angleški pacient

Pacient je tako postal tretji 9-kratni oskarjec, pred njimi pa sta le Ben Hur z 11-imi in Zgodba z zahodne strani z 10-imi kipci. Vsaj po vsebini bi sodili, da gre za zgodbo iz drage A produkcije - romanca v puščavskem pesku med 2. svetovno vojno - vendar pa gre, tako kot tudi pri večini drugih nagradencev, za neodvisni film. V znamenju neodvisnosti je namreč večina letošnjih oskarjencev, ki niso nastali pod okriljem velikih studiov.

Najboljši igralec je Avstralec Geoffrey Rush, ki je nagrado prejel za portret genialnega pianista, ki se bori zoper svojo norost, Davida Helfgotta v Sijaju, vloga noseče policistke, ki preiskuje serijo nenavadnih umorov v zelo črni komediji bratov Coen Fargo pa je oskarja prinesla Frances McDormand. Oba igralca sta imela hudo konkurenco, pri moških omenimo le Woodyja Harrelsona iz Formanova Ljudstva proti Larryju Flintu, pri ženskah pa se je letos razlogov za nagrado kar trlo; Brenda Blethyn

bela tehnika

VZIDLJIV kombiniran štedilnik, 2 elektrika, 2 plin, pekač na trda goriva in elektriko ter z možnostjo etaznega ogrevanja prodam. ☎ (068)75-271. 3378

elektronika

ZVOČNIKA General music, 2 x 250 W, nova, še v garanciji, ugodno prodam za 1450 DEM. ☎ (068)51-462. 3215

kmetijski stroji

TRAKTOR Same Solaris, nov, prodam. ☎ (061)887-433. 3127

ŽETVENI KOMBAJN Class Europa, s hidravličnim upravljačem in silosom, delovne širine 2.20 m, prodam. ☎ (068)89-143. 3131

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Anton Jakše, Mojca Leskovek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik priloge), Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrtek. Cena posamezne številke 190 tolarjev; naročnina za 1. polletje 4.940 tolarjev, za upokojence 4.446 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 19.760 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.

OGLASI: 1 cm v stolpcu za ekonomske oglase 2.700 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 5.400 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 3.200 tolarjev. Za nenaročnike mali oglas do deset besed 1.700 tolarjev (po telefonu 2.200 tolarjev), vsaka nadaljnja beseda 170 tolarjev; za pravne osebe je mali oglas 2.700 tolarjev za 1 cm v stolpcu.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-440519 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda in naročniška služba 323-610; mali oglasi in osmrtnice 324-006. Telefaks: (068)322-898.

Elektronska pošta: dl@dol-list.si Internet http://www.dol-list.si

Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometni davek.

Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

GROSUPLJE: 28.3. (ob 19. uri) ameriška komedija Space Jam. 29.3. (ob 19. uri) ameriški kriminalni film Ujetnika.

KOSTANJEVICA: 29.3. (ob 19. uri) romantična drama Mogočna Afroditia. 30.3. (ob 19. uri) komedija Kretenci.

KRŠKO: 28.3. (ob 20. uri) in 30.3. (ob 18. uri) ameriški kriminalni film Fargo.

METLIKA: 28. in 29.3. (ob 20. uri) ameriška komedija Osmi dan. 30.3. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Osmi dan.

NOVO MESTO: 27. do 2.4. (ob 18. uri in 20.30) ter 29. in 30.3. (tudi ob 16.30) film Vojna zvezd.

RIBNICA: 29.3. (ob 21. uri) ameriška komedija Space Jam. 30.3. (ob 16. uri) ameriški kriminalni film Ujetnika.

ŠENTJERNEJ: 28.3. (ob 18. uri) romantična drama Mogočna Afroditia. 21.3. (ob 20. uri) komedija Kretenci.

VELIKE LAŠČE: 29.3. (ob 19. uri) ameriška komedija Space Jam. 30.3. (ob 19. uri) ameriški kriminalni film Ujetnika.

TREBNJE: 28.3. (ob 20. uri) in 30.3. (ob 16. uri) film Na vse ali nič.

v Skrivnostih in lažeh ter Emily Watson iz Loma valov, na primer. V kategoriji stranskih igralcev sta slavila Cuba Gooding Jr. za vlogo hudi energičnega igralca bejzbola v Jerryju McGuiru, edinem pravem holivudskem kandidatu letos, prva stranska igralca pa je hladna Juliette Binoche z vlogo medicinske sestre v Angleškem pacientu.

Oskarja za izvorni scenarij sta dobila brata Coen za Fargo, najboljši tuji film pa je češki Kolya, topla storija o ruskem fantku, ki ga mati pušči pri praškem čelustu in pobegne v tujino, med dečkom in samski glasbenikom srednjih let pa se na predvečer žametne revolucije l. 1989 in na ozadju vandrjanja po prijazen podeželi razvije tesno prijateljstvo. Najboljša pesem lanske filmske bere je Madonna You Must Love Me iz odličnega mjuzikla Evita, njen nastop pa je zbrana smetana nagradila z dolgim aplavzom.

Letošnjo podelitev, ki je trajala skoraj tri ure, je ob asistenci številnih zvezd vodil komik Billy Crystal, ob mnogih osebnostih take in drugačne vrste pa je krajši klavirski recital prispeval čisto pravi David Helfgott, portretiranec iz Sijaja. Presenečenje podelitve je skonciranost nagrad na zmagoviti film in razpršenost "po ostalih" 40-ih nominirancih. TOMAŽ BRATOŽ

KOMBAJN ZMAJ 132, letnik 1979, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)69-197. 3153

KROŽNE BRANE, malo rabljene, prodam. ☎ (068)79-714. 3161

KOSILNICO BCS prodam. ☎ (0609) 622-762. 3178

KOSILNICO BCS 127 in rdeče vino cvček prodam. ☎ (0608)43-247. 3180

RABLJENO rotacijsko kosilnico SIP 135 ter rabljene traktorske gume 16.9-28 prodam. ☎ (068)48-473. 3182

PRIKLUČNI VOZIČEK za kosilnico BCS kupim. ☎ (068)24-365. 3198

STROJ za seliranje trave, krožne brane ter belo in rdeče vino prodam. ☎ (068)42-311, zvečer. 3200

SILOKOMBAJN Mengele, 2 priklopi domače izdelave in motokultivator Fahr prodam. ☎ (0608)43-264, zvečer. 3257

KOSILNICO BCS prodam. ☎ (068) 89-070. 3265

DOBRO OHRANJENO mlatnilico s popolnim čiščenjem prodam. ☎ (068)89-050. 3272

ŽITNI KOMBAJN Deutz Fahr, širina grebena 220, prodam. ☎ (068)78-113. 3294

TRAKTOR Fendt, 18 KM, s koso, prodam. Gregorčič, Družinska vas 28, Šmarješke Toplice. 3313

ŽITNI KOMBAJN Zmaj 133 z adapterjem za koruzo, avtomatski sadilec krompirja, kombajn za krompir in dvobrazdni plug, 14 col, prodam. ☎ (0608) 78-238. 3320

TRAKTOR Fiat 300, sadilec krompirja, dvobrazdni obračalni plug, trosilec umetnega gnoja, balirko, pajka, tračne grablje in kosilnico BCS D prodam. ☎ (068)81-797, dopoldan, 81-229, popoldan. 3322

KROŽNE BRANE ugodno prodam. ☎ (068)79-836. 3334

TRAKTORSKO KOSILNICO, dvojni rez, in več telet, težkih 60 do 120 kg, prodam. ☎ (068)78-029. 3343

TROSILEC hlevskega gnoja Tajfun prodam. ☎ (068)25-148. 3344

TRAKTOR URUSUS 335, zelo dobro ohranjen, in belo ter rdeče vino prodam. ☎ (068)41-426. 3349

TRAKTOR Same Delfino, starejši letnik, za 3700 DEM, balirko Welger, letnik 1989, zelo ohranjeno, pobiralno 145 za štirioglate bale, za 5200 DEM prodam. ☎ (068)22-200. 3353

TRAKTOR Zetor 6911, s čelnim plugom za sneg, balirko Fahr 510, zavijalec Carrela in kombajn M 66 S Fahr prodam. Leopold Vire, Hudo 15, Novo mesto. 3364

PUHALNIK TAJFUN in traktor Stayr, 22 KM, prodam. ☎ (068)42-527. 3388

TRAKTOR Zetor 4911 prodam. Martin Šašek, Pangrč Grm 13, Brusnice. 3393

TRAKTOR Holder A 55, odlično ohranjen, primeren za vinogradniško in sadjarška opravila, prodam. ☎ (062)819-746. 3394

TRAKTOR IMT 539, letnik 1992, balirko za štirioglate bale in cisterno za gnojeko, 2200 l, prodam. ☎ (068)42-858. 3400

TRAKTOR Ursus, moped Tomos, slivovko in vino cvček prodam. ☎ (068)42-364. 3421

SAMONAKLADALCI Sip 17 in Sip 25 ter krožni zgrabljalniki prodam. ☎ (068) 21-143. 3424

CENJENE KUPCE obveščamo, da bomo razstavljali na sejmu v Komendi traktorje Unverzal ter jih prodajali s popusti in dostavo na dom. Vljudno vabljeni od 28.3. do 31. 3. 1997. Vidimo se v Komendi! Prodajamo tudi vse tipe traktorjih priklučkov ter rabljeno mehanizacijo. Agroavto Kranj, Ljubljanska 30, ☎ (064)332-111, od 8. do 16. ure. 3426

kupim

HLODOVINO vseh vrst listavcev in iglavcev odkupujemo. Les odkupimo tudi na panju. Plačilo po dogovoru, tudi takoj. ☎ (0608)62-960, vsak delavnik od 9. do 12. ure. 801

10 DO 15 M drv kupim. ☎ (0608)32-882, od 18. do 19. ure. 3130

ŽENSKO gorsko kolo, dobro ohranjeno, kupim. ☎ (0608)89-161. 3136

TRAKTOR TV, 32 KM, rabljen, kupim. ☎ (068)51-151 ali 51-616, od 7. do 15. ure. 3151

RABLJENO kosilnico Bertolini La-berdini 124, lahko po delih, kupim. ☎ (068)64-219, zvečer. 3179

RABLJENO avtoprikolico kupim. ☎ (068)78-476. 3262

DELNICE Petrola, Krke in skladov odkupim. Gotovina takoj! ☎ (0608)75-420. 3345

1-2 T jedilnega krompirja kupim. ☎ (0608)75-338. 3350

DELNICE Krke, Petrola, Save, Col-lorja, Uniona itd. odkupujemo. Nudimo gotovino in pridemo na dom! ☎ (068) 324-297. 3380

KUPIM 35 m2 kamna za cokol (Ben-kovec). ☎ (068)52-725. 3386

TRAKTOR Zetor, 60 do 70 KM, 4 x 4, kupim, in prodam oglje ter čelni nakla-dač za IMT. ☎ (0608)79-638. 3407

ROČNI ELEKTRIČNI OBLIČ (B&D), dobro ohranjen, kupim. ☎ (068) 28-250

motorna vozila

126 P, letnik 1987, registriran do 3/98, rumen, ugodno prodam ali menjam za rotacijsko kosilnico. ☎ (068)42-648. 3132

Z 101, letnik 1977, registrirano do 7/97, prodam za 500 DEM. ☎ (068)81-386. 3133

JUGO 45 AX, letnik 1987, registriran do 27.11.1997, prodam. ☎ (068)78-662, popoldan. 3134

GOLF JX D, letnik 1986, 3V, bel, ugodno prodam. ☎ (0608)82-585. 3138

TAM 2001, kasonar, vozen z B- kategorijo, prodam. ☎ (061)778-141. 3142

Z 101, neregistrirano, vozno, celo ali po delih prodam. ☎ (068)79-834, popoldan. 3147

GOLF J, letnik 1977, prevoženih 93.000 km, registriran do 9/97, prvi lastnik, ugodno prodam. ☎ (0608)88-227. 3148

SUZUKI VITARO, belo, 4V, letnik 11/93, prodam. ☎ (0609)618-420. 3162

PEUGEOT 209 i 4 x 4 prodam ali menjam za cenejši avto. ☎ (068)40-246. 3166

JUGO KORAL 55, letnik 1990, registriran do 4/98, prodam. ☎ (068)65-307. 3174

FORD FIESTO D 1.3 SX, belo, letnik 1993, garažirano, redno oskrbovano, negovano in zavarovano do 3/98, prodam. Dragica Nunčič, Šolska 10, Krško. 3174

JUGO KORAL, letnik 1989, 71.000 km, registriran do 3/98, prodam. ☎ (068)89-096. 3177

Z 750, letnik 1984, registrirano, dobro ohranjeno, prodam. ☎ (068)27-842. 3177

FIAT TIPO 2.0 i.e. 16 V, letnik 1991, registriran do 12/97, veliko dodatne

opreme, prodam. Janez Kastelec, Dolž, Ravnica 16, Novo mesto. 3202

GOLF JXD, letnik 1986, reg. do 11/97, prevoženih 130.000 km, prodam za 5.900 DEM. ☎ 75-334. 3204

JUGO KORAL 45, letnik 1991, višnjeve barve, prvi lastnik, ugodno prodam. ☎ (068)46-562. 3204

UNO 1.0 i.e. fire, KAT, letnik 1994/95, 18.000 km, bel, prva registracija 3.2.1995, prodam za 10.000 DEM. ☎ (068)83-302. 3208

Z 101, letnik 7/90, prevoženih 60.000 km, odlično ohranjen, prodam. ☎ (068) 27-265. 3210

CITROEN BX 1.6, letnik 1984, rdeč, CZ, registriran do 11/97, lepo ohranjen, prodam za 3300 DEM. ☎ (068)51-992. 3211

R 4, letnik 1990, rdeč, ohranjen, prodam. ☎ (068)26-834. 3217

Z 101, letnik 1980, registrirano do 5/97, prodam za 500 DEM. ☎ (0608)82-320. 3219

OPEL KADETT 1.3, letnik 11/87, registriran do 11/97, prodam. ☎ (068)51-397. 3220

Z POLY, letnik 1989, lepo ohranjeno, prodam. ☎ (068)75-011. 3223

PEUGEOT karavan D, honda limuzina 1400, oba registrirana za celo leto, prodam. ☎ (068)87-016, po 18. uri. 3228

JUGO 55, letnik 1989, dobro ohranjen, 35.000 km, registriran do 12/97, prodam. ☎ (068)65-603. 3231

OPEL CORSO swing 1.5 D, letnik 1990, bordo rdečo, zelo dobro ohranjeno, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)75-527. 3232

FIAT UNO CS, letnik 11/90, 43.000 km, prvi lastnik, prodam za 6200 DEM. ☎ Vel. Brusnice 50, ☎ (068)85-953. 3238

MINI MORIS ugodno prodam. ☎ (068)41-071. 3243

GOLF JX D, letnik 1989/90, bel, 3V, prodam za 9800 DEM. ☎ (0608)59-800. 3244

FIAT 126 P, letnik 1988, prodam. ☎ (068)78-284. 3248

OPEL CORSO 12 S, letnik 1991, registriran do 9/97, 5V, alu platišča, radio, servisna knjižica, prodam. Alojz Fran-kovič, Avguštna 4, Kostanjevica, ☎ (0608)87-201, po 15. uri. 3250

OPEL KARAVAN 1.7 D, letnik 1991, prodam. ☎ (061)787-094. 3255

R 5, 5V, letnik 1992, prodam. ☎ (068)341-563. 3256

JUGO 55, letnik 1989, prodam. ☎ (068)45-985 ali 44-406. 3259

R 4 GTL, letnik 1988, 125.000 km, prodam za 2200 DEM. ☎ (068)47-509, po 16. uri. 3264

KOMBI C 25 D, kombiniran, letnik 1988 in golf JX D 1.6, letnik 1986/87, prodam. ☎ (068)87-030 ali 322-488. 3266

JUGO 45 A, letnik 1986, registriran do 2/98, ugodno prodam. ☎ (068)40-133. 3268

JUGO 45 A, letnik 1987, prodam. ☎ (068)65-328. 3269

JUGO 55, letnik 1988 in koruzo v storžih prodam. ☎ (068)47-694. 3274

GOLF JGL D, letnik 1984, S paket, bel, registriran do 9/97, lepo ohranjen, prodam za 4200 DEM. ☎ (0609)619-541. 3275

JUGO 45 A, letnik 1987, registriran do 25.10.1997, prodam za 1700 DEM. ☎ (068)75-075. 3277

126 BIS, bel, letnik 1990, 32.000 km, prodam. ☎ (068)51-423. 3278

R 4 GTL, letnik 1982, registriran do 10/97, odlično ohranjen, prodam za 800 DEM. ☎ (068)23-270. 3281

R 5, letnik 1990, prodam. ☎ (068)75-127. 3282

LADO SAMARO 1300, 3V, letnik 1989, prodam. ☎ (068)65-056. 3284

GOLF D, letnik 1991, 5V, 5 prestav, rdeč, 106.000 km, registriran do 1/98, ugodno prodam. ☎ (068)23-909. 3292

R 4 GTL, letnik 1987, 104.000 km, registriran do 11/97, ugodno prodam. ☎ (068)42-912. 3293

OPEL CORSO SWING 1.5 D, letnik 1991, zelo dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)68-561. 3299

Z 128, letnik 1989 in jugo 45, letnik 1988, prodam. ☎ (068)44-685. 3302

CLIO 1.4 RT, letnik 1991, delno poškodovan, prodam. ☎ (068)89-248. 3303

JUGO KORAL 45, letnik 1989, registriran do 2/98, rdeč, 47.000 km, prodam. ☎ (068)24-903. 3304

GOLF D, letnik 1984, registriran do 11/97, prodam. ☎ (068)79-613. 3305

R 5 CAMPUS, letnik 11/92, 3V, prodam. Ivo Dominič, Šmarješke Toplice 142. 3307

R 4 GTL, dobro ohranjen, letnik 1990, prodam. ☎ (068)73-037. 3308

R 4 GTL, letnik 1983, registriran do 7/97, prodam. ☎ (068)47-592. 3309

R 5 CAMPUS, letnik 1991, rahlo karamboliran, kovinsko zelen, 5V, prodam. ☎ (068)73-342. 3311

JUGO 45, letnik 1987, registriran do 12/97, dobro ohranjen, ter seno in slamo prodam. ☎ (0608)32-069. 3314

126 P, letnik 1990, prodam za 1000 DEM. ☎ (068)25-809. 3316

ASTRO 1.7 GLD, 5V, letnik 12/93, prodam ali menjam za jugo 55, R4 ali golf D. ☎ (063)806-131. 3319

R 4, letnik 1989, rdeč, lepo ohranjen, prodam. ☎ (0608)61-650 ali (0609)651-541. 3321

R EXPRESS, letnik 1991, 85.000 km 5 sedežev, s stekli, rdeč, lepo ohranjen, registriran do 11/97, prodam. ☎ (068)73-486. 3323

JUGO 45, letnik 1990/91, registriran do 3/98, 52.000 km, višnjevo rdeč, prodam. ☎ (068)28-451, od 17. do 20. ure. 3324

Z 8310, letnik 1988, alu kason, ohranjeno, prodam. ☎ (068)25-029. 3325

Z 101 SKALA, letnik 1988, dobro ohranjeno, registrirano do 11/97, prodam. ☎ (068)67-171, popoldan. 3331

GOLF JGL, letnik 1982 in železni cirkular domače izdelave prodam. Stane Grubar, Dol. Stara vas 47, Šentjernej. 3331

Vsem kupcem, poslovnim partnerjem in bralcem Dolenjskega lista voščimo vesele in prijazne velikonočne praznike!

Avto GALANT

izpušne cevi

Ob potoku 10, 8000 Novo mesto, ☎ 068/322-643, 322-278, faks 068/323-585

obvestila

ŽALUZIJE, plise in lamelne zavese izdelujemo, montiramo in servisiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (061)484-011.

ŽALUZIJE, rolete, lamelne zavese in markize izdelujemo in montiramo po ugodnih cenah. Možnost plačila na ček! ☎ (068)44-662 ali (0609)646-937. 3271

pohištvo

TEMNO OMARO, tridelno, 220 x 140 x 43 cm, novo, za dnevno sobo, masivna vrata z brušenim steklom, prodam. ☎ (0608)59-108. 3209

posest

GOZD hrast, bukev, starejši, kupim. ☎ (0608)31-435. 3135

NA LEPI sončni legi prodam parcelo z vinogradom v okolici Trebnjega. ☎ (068)44-380. 3139

ZAZIDLJIVO PARCELO v Blatniku pri Črnomlju prodam. ☎ (068)60-035. 3141

V BELI KRAJINI, v Semiški gori, prodam gradbeno parcelo za gradnjo vikenda. ☎ (068)53-429. 3144

3 HA gozda na lepi in dostopni legi nad Sodražico prodam. ☎ (064)632-778.

ATRIJSKO HIŠO na Mirni, uporabne površine 299 m², s sadovnjakom 2343 m², in 2 zazidljivi parceli z lokacijskim dovoljenjem, 843 m² in 562 m², ugodno prodam. Janez Bulc, Cesta brigad 42, ☎ (068)25-130. 3158

DVOSTANOVANJSKO HIŠO na Gorenjski cesti v Ribnici na Dolenjskem, skupna površina hiše 144 m² in skupna površina parcele 685 m², prodam. ☎ (061)268-681. 3165

STAREJŠO HIŠO v okolici Mirne ali Trebnjega kupim. ☎ (068)45-637. 3172

UREJENO gospodarsko poslopje, 1 ha zemlje ob glavni cesti, in zazidljivo parcelo z vinogradom ob asfaltni cesti ugodno prodam. ☎ (0608)77-064. 3173

KMETIJSKO ZEMLJIŠČE, cca 80 a, na ravnini, njiva, k.o. Leskovec, prodam. ☎ (0608)22-432, dopoldan. 3187

V BLIŽINI Novega mesta prodamo vikend. ☎ (068)21-690. 3194

GRADAC v Beli krajini, ugodno prodamo poslovno-stanovanjsko hišo s CK in telefonom, 364 m², in 473 m² poslovne-ga dela do III faze, primerno za kakršnokoli obrt. ☎ (068)69-122. 3221

GRADAC v Beli krajini, ugodno prodamo opremljen gostinski lokal-diskoteka s kuhinjo in restavracijo, 600 m², urejeno, in veliko parkirnišče, 210 m² modernopremljenega stanovanjskega dela s CK in telefonom. ☎ (068)69-122. 3222

OPREMLJEN VIKEND v Semiški gori, voda, elektrika, prodam. ☎ (068)22-057 ali 27-598. 3224

NA LEPI sončni legi na Dolžu, Pušče, pod Gorjanci, ugodno prodam parcelo, 15 a, s hramom. ☎ (068)24-683. 3233

NA DRSKI oddam v najem parcelo, 40 a, primerno za njivo ali travnik. ☎ (068)26-586. 3252

V GABRJU prodam njivo, 38 a, in gozd nad Brusnicami, 60 a. ☎ (068)27-841. 3279

V NOVEM MESTU prodam gozd. ☎ (068)28-135. 3280

10 A VINOGRADA in cca 7 a sadovnjaka na Trški gori prodam. ☎ (068)27-091. 3283

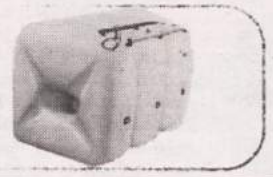
V NOVEM MESTU prodam parcelo 1000 m². ☎ (068)22-924. 3295

NJIVO, 33a, v Cerovcu pri Trebelnem, oddam in najem. ☎ (068)44-051.

20 A VINOGRADA z vinsko kletjo in brunarico na Sromljah pri Brežicah prodam. ☎ (0608)32-593, zvečer. 3366</

CISTERNE ZA KURILNO OLJE

IZ NYLONA, NEMŠKEGA PROIZVAJALCA

TUV ZERTIFIKAT

CISTERNE SO LAHKE ZA TRANSPORT - PRENOS, Z DOLGO ŽIVLJENJSKO DOBO, VISOKE KVALITETE, Z EVROPSKIMI ATESTI IN KONKURENČNO CENO.

TRGOVSKO IN PROIZVODNO PODJETJE d.o.o. Bršljan 37, N. mesto, tel: 068/324-442

KOMUNALA TREBNJE

OBVESTILO

Občane občine Trebnje obveščamo, da bomo v času od 1.4. do 18.4.97 organizirali odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev po naslednjem razporedu in pod naslednjimi pogoji:

- 1.4.97 KS TREBNJE
- 2.4.97 KS MIRNA
- 3.4.97 KS MOKRONOG
- 4.4.97 KS ŠENTRUPERT
- 7.4.97 KS DOL. NEMŠKA VAS
- 8.4.97 KS KNEŽJA VAS, KS DOBRNIČ, KS SVETINJE
- 9.4.97 KS VELIKI GABER, KS SELA ŠUMBERK
- 10.4.97 KS VELIKA LOKA, KS ŠENTLOVRENC
- 11.4.97 KS ČATEŽ
- 14.4.97 KS RAČJE SELO, KS ŠTEFAN
- 15.4.97 KS TREBELNO
- 16.4.97 KS TREBELNO

Odvoz kosovnih odpadkov se izvaja iz vseh gospodinjstev v občini Trebnje po razporedu in na podlagi dodatnih obvestil krajevnih skupnosti.

3. Kosovne odpadke je potrebno primerno zložiti, povezati oz. zapakirati ter jih odložiti na določen dan do 6. ure zjutraj ob poti, kjer odpadke običajno pobiramo, oz. na mesto, ki ga določita Komunalna in KS.

4. Kosovni odpadki iz gospodinjstva so predvsem: pohištvo, gospodinjstveni aparati, sanitarni elementi in drugi kosovni predmeti iz gospodinjstva. Tehnološki odpadki iz dejavnosti in odsluženi avtomobili niso kosovni odpadki iz gospodinjstev.

5. Odpadne sekundarne surovine, kot so papir, staro železo in steklo, morajo biti pripravljene na enak način kot kosovni odpadki in ločeno od gospodinjstev kosovnih odpadkov.

6. Vse navedene dneve lahko občani tudi sami pripeljejo kosovne odpadke na komunalno deponijo Cvibljje, ki obratuje od 6. do 14. ure.

kobra

P.E. Novo mesto Ljubljanska 27 - BTC tel.: 068/323-000

RADIO MAX

88,90 MHZ
89,70 MHZ

VI NAM - MI VAM

oglas na kratko s pošto odmevno objavo v DOLENJSKEM LISTU

KNJIGOVODSKE STORITVE "ZA DRUŠTVA" Felix, d.o.o. Knjigovodske storitve za društva - opravlja specializirano podjetje za delo z društvi, pomagamo tudi pri adm. opravilih. Informacije vsak delavnik od 7. do 15. ure, ☎ 0608/87-194.

SPECIALISTIČNA DERMATOLOŠKA ORDINACIJA ☎ 061/445-080, od 17. do 20. ure Dr. Predrag Aleksič, Ljubljana, Vodovodna 34. Zdravljenje kožnih obolenj, krčnih žil z injekcijami in operativno, kapilar, odstranjevanje bradavic in drugih kožnih izrastkov. Nudimo tudi kozmetično dermatokirurgijo.

PANASONIC FENIX TRADE, d.o.o. Kandijska 20, Novo mesto Faxi na termo in navaden papir. KX-F600BX/F samo 61.500 + pd, brezžični in žični telefoni od 7.940 + pd, telefonske centrale že od 42.990 + pd, GSM - pokličite! ☎ 068/322-126, fax: 322-145.

VULKANIZERSTVO STRAHINIČ Breg revolucije 5, Metlika ☎ 068/59-064 Montaža in prodaja avtoplaščev SAVA, BARUM, MICHELIN, NOKIA, KUMHO za osebna in tovorna vozila ter traktorje. Prodaja in dostava KURILNEGA OLJA. Možen nakup na obroke brez obresti.

SUZUKI ALTO ŽE ZA 12.990 DEM Če iščete avto za vsakodnevne potrebe, je novi ALTO prava rešitev. Opremljen je z 1.0 l motorjem, ki premore 52 KM in pri 90 km/h porabi le 4,2 l goriva, servo zavorami, bočnimi ojačitvami, usnjenim volanom... Prodaja, servis in rezervni deli: AVTOSERVIS MURN, Ressova 4, Novo mesto, ☎ 068/24-791.

GOTOVINSKA POSOJILA Muzejska 3 ☎ 068/321-751 ZASTAVLJALNICA MONETA vam nudi kratkoročna posojila! Garancija po dogovoru s takojšnjo realizacija.

RAČUNALNIŠKO IZOBRAŽEVANJE APROS, d.o.o., Novo mesto Tridnevni osnovni in nadaljevalni tečajji WINDOWS, WORD, EXCEL in INTERNET popoldne na Srednji ekonomski šoli Novo mesto. Prijave in informacije na ☎ 068/321-926, g. Zdenko Potočar.

KOPALNICE "Delfin" BTC NOVO MESTO ☎ 068/322-879 V SALONU KOPALNIŠKE OPREME vam pomagamo po vaši izbiri urediti kopalnico: kopalne kadi, tuš kabine, masažni sistemi, ploščice, keramika... AKCIJA - TUŠ KABINA (80 x 80, 90 x 90) ... 14.773 SIT Ugodno - krediti = T + 3 oz. 4%

UMETNI KAMEN za oblaganje fasad po najugodnejših cenah Svetlo siv 800 SIT, temno siv z belimi odtenci 900 SIT, bel 1.000 SIT, izdelujemo tudi druge barve, možna dostava na dom in polaganje. KOŠMRLJ, s.p., Meniška vas 7, Dolenjske Toplice, ☎ 068/65-882, 65-557.

LESNOOBDELOVALNI REZKALNIK, nov, v garanciji, s tehnično dokumentacijo, 4-stranski, za izdelavo opažev, ladijskega poda, stenskih oblog in podobno, prodam. ☎ in fax: (064)714-780 ali (064)715-275. 2586

USNJARSKO ŠTANCO, tri šivalne stroje, orodje, prodamo, odkupimo pa del proizvodnje. Primerno za začetnike. ☎ (0608)79-649. 3140

ROLERJE št. 43 in 40 ter pletilni stroj Singer ugodno prodam. ☎ (068)85-804. 3146

OTROŠKE STOLČKE trip trap prodam po 7000 SIT. ☎ (068)59-634. 3149

KORUZO, večje količino, v vrečah ali refluza, prodam. ☎ (068)76-567, po 20. uri. 3152

KROMPIR, lanski uvoz, debeli in drobni, sorte fiana, sante in primura prodam. Lampret, Gatina 23, Grosuplje. ☎ (061)771-413. 3155

MESANA DRVA ter meso polovice krave prodam. ☎ (068)78-428. 3156

BALIRANO SENO in mlado kravo za meso prodam. ☎ (0608)89-265. 3157

PREMIČNI ČEBELJNAK TAM 5000 in čebelje družine v AŽ panjih 10 S prodam. ☎ (064)633-764. 3169

KLJUKI za hyundai pony LS in GLS ter elektroniko za lado samaro prodam. ☎ (0608)32-923. 3175

OTROŠKO gorsko kolo Rog in rolerje Roches, št. 36, prodam. ☎ (0608)77-314. 3176

STROJ za pletenje, starejši model, in novo kopalno kad, 130 cm, prodam. ☎ (068)23-328. 3181

DOMAČO svinjsko mast prodam. ☎ (068)81-144. 3183

RABLJENO gostinsko opremo (pomivalna korita, delovni pult, 70 -litrski kotel z dvojnimi dnom, 2 pomivalna stroja, 10-litrski blitz, 2 blagajni idr.) ugodno prodam. ☎ (068)65-503. 3185

GUME, 16 col, 4 kom., zimsko-letni profil, za lado nivo, skoraj nove, ugodno prodam po polovični ceni. ☎ (068)27-836. 3191

ŠKARPNIKE ter betonske cvetličnjake ugodno prodam. ☎ (0608)33-736. 3192

STREŠNO OPEKO, bobrovec, staro 6 let, in ostrešje ugodno prodam. ☎ (0608)82-766. 3195

BETONSKE KAMINE - vrtno, 7-delne, prodam za 16.000 SIT. ☎ (068)24-030. 3196

KOMBINIRANI otroški voziček Cam prodam. ☎ (068)22-489. 3197

KVALITETNO rdeče vino prodam. ☎ (068)85-876. 3199

KORUZO v storžih ali zrnju prodam. ☎ (0608)67-373. 3201

RABLJENA OKNA, vrata in vhodna vrata, vse dobro ohranjeno, prodam. ☎ (068)76-373. 3203

SLADOLEDNO VITRINO na 6 barije Faema Italia, malo rabljeno, na kolesih, ugodno prodam za 1000 DEM. ☎ (068)53-288. 3205

KORUZO v zrnju, rdeče vino, jedilni krompir kenebek in domači suhi šunkni prodam. Jože Bojanc, Mala Cikava 2, Novo mesto. 3207

INDUSTRIJSKI SINGER owerlock ugodno prodam za 600 DEM. ☎ (068)44-553, po 17. uri. 3213

KORUZO v zrnju prodam. ☎ (0608)62-922. 3214

SENO prodam. ☎ (068)43-005. 3218

5 LET rabljena polkna z okovji, 3 komade 120 x 120 in 1 komad 60 x 160, prodam. ☎ (0609)618-344. 3225

HRASTOVE DESKE, 5 cm, 2,5 cm in motorno žago Stihl 070 prodam. ☎ (068)69-149. 3227

NOV super čistilec na suho paro in tomos automatic A3 MS prodam. ☎ (068)321-307. 3229

KLAVIRSKO HARMONIKO Melodija Mengeš prodam. ☎ (0608)65-336. 3230

GOSTINSKI ŠTEDILNIK, 2 električna, 6 plin, 2 pečici in ledomat prodam. ☎ (068)85-603. 3236

LES za ostrešje, obžagan, ugodno prodam. ☎ (068)78-020. 3239

DIATONIČNO HARMONIKO Melodija, 3-vrstno, Slovenka 3/III.-Alpenland, s šestim basom in Slakovim gumbo, prodam ali menjam za cenejšo. ☎ (0608)70-170. 3242

SMREKOVE PLOHE, debelina cole, 2 gumi voza, 2 novi preši za grozdje prodam. ☎ (068)68-203. 3246

SEMENSKI KROMPIR sante, lanski uvoz, po 60 SIT/kg, in jedilni krompir prodam. ☎ (068)78-429. 3247

DVE HLADILNI VITRINI, ena delikatesna, druga stenska, z drsnimi vrati, prodam. ☎ (061)787-094. 3254

BELO VINO belokranjec, 500 l, in beli pino, 200 l, oboje dobre kvalitete, prodam. ☎ (068)52-849. 3261

OTROŠKI kombinirani voziček ugodno prodam. ☎ (068)371-740, popoldan. 3267

RDEČE VINO cvček in šmarnico ugodno prodam. ☎ (0608)31-208. 3273

1 T ročno pospravljenega hribovskega sena prodam. ☎ (068)47-414. 3288

MOŠKO gorsko kolo na 21 prestav Aurora, z dodatno opremo, prodam. ☎ (0608)80-514. 3291

LESNO KOMBINIRKO, debelinko, prodam za 1200 DEM. ☎ (0608)51-094. 3300

FANTOVSKO obhajilno obleko prodam. ☎ (068)28-138. 3301

OTROŠKI AVTOSEDEŽ, športni voziček, kombinirani voziček, ter oblačila do starosti dveh let zelo ugodno prodam. ☎ (068)87-455. 3312

BUKOVA DRVA, 2 ha gozda, vinograd z zidanico na lepi sončni legi prodam. ☎ (068)87-741. 3317

VINO žlahtne sorte, belo in rdeče, kvalitetno, prodam. ☎ (0609)637-277. 3318

KOSTANJEVO KOLJE, dolžine 3 m, prodam. ☎ (068)49-182. 3326

7 M3 hrastovih plohov in 2 m3 divje češnje, debeline 5 cm, prodam. ☎ (068)42-058. 3342

RDEČE in belo vino ter 50 l domačega žganja prodam. ☎ (068)73-119. 3346

SEMENSKI KROMPIR, prva množitev, več vrst, prodam. ☎ (068)65-680. 3360

SMREKOVE krajevce prodam. ☎ (068)49-425. 3367

razno

MONTAŽA klasičnih in satelitskih anten, domontaža POPTV, odkup pokvarjenih TV aparatov. ☎ (0608)87-145 ali (0609)618-526. 1615

IMAMO najboljšo ponudbo za delne in cele certifikate. Pohitite, ponudba omejena! ☎ (061)444-049 ali 775-083. 2171

CERTIFIKAT lahko še vedno vložite! Pridemo na dom! ☎ (062)631-164, po 16. uri. 2276

MATEMATIKO in fiziko za osnovno in srednjo šolo inštruiram. ☎ (0608)33-714. 3143

DETEKTIVSKE USLUGE nudim. Informacije za uspešno izterjavo na ☎ (061)332-790. 3193

VULKANIZERSKO DELAVNICO z delom in prostorom za trgovino, 180 m², oddam. ☎ (068)341-790. 3216

V DOLENJSKIH TOPLICAH oddam lokal, 120 m² ali manj, za razne dejavnosti (ni gostinstvo) in prodam razno gostinsko opremo ter jeklenki za CO₂. ☎ (068)65-087 ali 83-017. 3249

MATEMATIKO in kemijo za srednjo šolo inštruiram. ☎ (068)83-544. 3251

LOKAL v Novem mestu, na izredni lokaciji, primeren za drogerijo ali podobno, oddam z delnim odkupom. ☎ (0609)633-894. 3290

SOBOSLIKARSTVO, barvanje napuščev, fasad, zidna dekoracija (jeger, aligator, valit) in ostala dela opravljamo. ☎ (068)27-700. 3310

ODDAM ali prodam prostore za okrepčevalnico in skladišče. En del potreben obnove, smer Metlika. ☎ (068)50-325. 3332

V NOVM MESTU na ugodni lokaciji, z možnostjo uporabe večjih parkirnih prostorov, oddam v najem poslovni prostor v izmeri 40 m², primeren za trgovinsko ali podobno dejavnost. Avto moto, d.o.o., Zwitterova 1, Novo mesto, ☎ 322-159. 3356

PRIREDITELJI! Potrebujete slavolok in ograje? ☎ (068)23-955 ali 28-202. 3398

STARŠI! Potrebujete občasno urico ali več časa zase? Za varstvo vaših malčkov pokličite na ☎ (068)26-148. 3402

VARSTVO OTROK na svojem domu nudim. Tončka Stubler, Mestne njive 12, Novo mesto. 3418

V bližini Novega mesta oddamo v najem ali prodamo nov gospodarsko-poslovni objekt, primeren za katerokoli dejavnost (cca. 460 m² ali manj, opremljena pisarna, parkirišča). Tel. 068/85-747.

službo dobi

DELO NA DOMU oddam soinvestitorju v razširitev proizvodnje. Ponudbe s telefonsko številko pod šifra: «PLASTIKA». 3150

NATAKARICO honorarno ali redno zaposlim. Nudim tudi stanovanje. ☎ (068)89-229. 3159

NATAKARICO za delo v okrepčevalnici zaposlimo. ☎ (068)323-295. 3188

KUHARJA (-ICO), samostojno, z nekajletno prakso, zaposlimo. Gostilna Vovko, Rateč. ☎ (068)85-603. 3237

POTNIKA - TRGOVCA ali vestnega delavca za prodajo motornega olja na terenu iščem. Plača od prodanega olja, ostalo po dogovoru. ☎ (0609)644-222. 3263

FRIZERKO, samostojno, za vodenje izmene, z najmanj 5-letnimi izkušnjami, sprejemo v delovno razmerje v novo odprti salon. ☎ (068)84-546 ali 341-180. 3329

NATAKARICO do 30 let takoj zaposlimo v dnevnem baru v Litiji. Stanovanje urejeno! ☎ (061)887-368. 3330

NATAKARICO z izkušnjami zaposlim. ☎ (068)322-642, po 19. uri. 3336

DOBRO PLAČANO delo nudimo. Samo resni pošljite kratak življenjepis za nadaljnji razgovor pod šifro: «PRILOZ-NOST». 3384

V LESNI stroki takoj zaposlim delavca. Anton Miklič, Šranga 43, Mirna Peč. ☎ 78-066. 3387

KOMERCIALISTA na področju grafične dejavnosti za Slovenijo vabimo k sodelovanju. Delo je honorarno. Ponudbe na naslov: TREE, d.o.o. Zaloška 285 1260 Ljubljana

DEKLE za delo v dopoldanskem času, z veseljem do dela v gostinstvu, sprejmemo. ☎ 21-187. 3391

DEKLE iz okolice Novega mesta dobi redno zaposlitev v lokalu v Dolenjskih Toplicah. ☎ (068)84-577. 3419

ZASTOPNIKE z lastnim prevozom zaposlimo v Novem mestu in okolici in v Sevnici. Slovenska knjiga, d.o.o., PE PIRS, Litajska cesta 38, 1000 Ljubljana. 3423

službo išče

ZAPOSILITEV iščem kot kuhar. Imam končano šolo in pripravništvo. ☎ (068)49-643. 3403

stanovanja

V STROGEM CENTRU Ljubljane prodam dvosobno polprtilično stanovanje, 50 m². ☎ (061)316-614, po 20. uri. 3164

STANOVANJE oddam za sestanovanje. ☎ (068)22-183. 3235

GARSONJERO v Novem mestu ali okolici kupim. ☎ (068)26-869. 3348

živali

NAROČILA za piščance, enodnevnne, ter večje bele, rjave in grabaste, sprejemamo. Kuhelj, Šmarje 9, Šentjerneje, ☎ (068)42-524. 544

NAROČILA za vse vrste piščancev, enodnevnih in večjih, sprejemamo. Valilnica Senovo, Mio Gunjilac, ☎ (0608)71-375. 789

SPREJAMAMO NAROČILA za vse vrste piščancev, enodnevnih ter večjih. Metelko, Hudo Brezje 16, Studenec, ☎ (0608)89-038. 1395

MLADE NESNICE, jarkice, hisex, rjave, tik pred nesnostjo, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Jože Zupančič, Otovec, Črnomelj, ☎ (068)52-806, Gostilna Cetin, Mostec, Dobova, ☎ (0608)67-578, Vera Což, Slečšek 22, Mokronog, ☎ (068)49-711. 1659

MLADIČE šampionskih staršev pasme karelijski medvedar, cepljene, z rodomnikom, vrhunsko leglo, vredne ogleda, prodam. ☎ (064)327-927. 2923

PIŠČANCE za nadaljnjo rejo, stare 3 do 4 tedne, prodajamo. ☎ (064)633-439. 3129

KRAVO FRIZIJKO, s 14 dni starim teličkom, prodam. ☎ (068)41-423. 3137

JAGENJČKE ugodno prodam. ☎ (068)57-485. 3145

OVCE z mladiči prodam. ☎ (068)85-738. 3160

2 BREJJI TELICI ali za meso, po izbiri, prodam. ☎ (068)81-323. 3186

PURANE, stare 6 tednov, bomo prodajali 12.4.1997 na sejmšču v Brezicah in Šentjerneju. Cena 1100 SIT/kom. Naročila sprejemamo na ☎ (067)88-058 ali (067)88-114. 3189

JUNCA, oca 300 kg, prodam. ☎ (0608)82-225. 3206

PURANE, stare 6 tednov, lahko naročite na ☎ (068)69-105, Klepec, Dobava 20.4. Cena 1200 SIT/kom. 3212

OVCE, ovna in jagenjčke ter dobro belo in rdeče vino prodam. ☎ (068)89-313. 3226

PRAŠIČA, težkega 130 kg, prodam. Muhič, Mali Podluben 2, ☎ 83-704. 3234

LETNO DNI starega bikca, težkega cca 300 kg, in večjo količino cvčka prodam. ☎ (068)85-738. 3240

BIKKA SIMENTALCA, težkega 250 kg, prodam. ☎ (068)85-797. 3241

BIKKA FRIZIJKO, starega 1 teden, prodam. ☎ (068)78-526. 3245

2 KOZI z mladičema prodam. ☎ (068)65-347. 3253

ČRNE, srednje velike pudlje brez rodomnika, prodam. ☎ (068)73-456, popoldan. 3258

BIKKA FRIZIJKO, starega 14 dni, prodam. ☎ (068)30-152. 3260

DVE TELETI, ščevka (bikec in telička), stara 1 teden, in 6 m suhih bukovih drv prodam. ☎ (068)30-242. 3270

OVCE jezersko-solčavske pasme, in hlevski gnoj prodam. ☎ (068)47-122. 3285

BIKKA SIVCA za nadaljnjo rejo prodam. ☎ (068)49-371. 3285

PRAŠIČE, težke 100 do 120 kg, prodam. ☎ (068)325-308. 3286

PRAŠIČA, težkega 110 kg, prodam. ☎ (068)42-225. 3287

KRAVO, brejo 8 mesecev, orchova jedra in jedilni krompir prodam. ☎ (068)89-009. 3289

MLADE JEGENJČKE, stare 3 mesece, prodam. ☎ (068)324-515. 3297

OVNA prodam. ☎ (068)20-464. 3298

PSIČKE OVČARKE in telico, težko 200 kg, prodam. ☎ (068)45-495. 3306

4 OVCE in 5 jagenjkov, bikca, črnobelega, starega 1 teden in senik za seno, 7 x 15 m, prodam. ☎ (068)64-372. 3315

SIVEGA BIKKA, 120 kg, prodam, kupim pa 10 dni starega sivega bika. ☎ (068)78-220. 3327

VEČ TELET, starih 10 dni, za pitanje, kupim. ☎ (068)73-227. 3328

TELICO, brejo 6 mesecev, prodam. ☎ (068)85-636. 3333

ROTTWEILERJA, psa in psičko vrhunskih staršev, stara 11 tednov, oče Kent, šampion Slovenije, mati Pia Mišurjeva, prodam. ☎ (0608)59-360. 3335

PLEMENSKEGA OVNA, 75 = solčevca, prodam. ☎ (061)800-587. 3361

TELIČKA, starega 1 teden, in kravo za zakol prodam. ☎ (068)45-135. 3362

TELE, staro 7 dni, in 2 bika po 500 kg prodam, kupim pa seno. ☎ (068)75-500. 3365

TELICO SIMENTALKO, staro 7 mesecev, in prašiče, težke 20 do 60 kg, prodam. ☎ (068)81-453. 3377

PRAŠIČA, težkega 110 kg, prodam. ☎ (068)81-774. 3379

PRAŠIČA, 120 kg, prodam. ☎ (068)44-510. 3395

ŠKOTSKO OVČARJE, čistokrvne, cepljene, stare 10 tednov, prodam. ☎ (068)42-071. 3399

Jože Zupanc

skih Toplicah, je hišo adaptiral in se preselil v Dolenjske Toplice. "Kasneje so hišo odklopili in porušili in sva si na drugem mestu zgradila novo, prilagojeno moji invalidnosti," pove Jože, ki se je odločil še za študij ob delu in se javil na razpis za tajnika Zveze slepih in slabovidnih Slovenije, kjer je delal od leta 1981 pa vse do upokojitve leta 1988.

"Ko ugotoviš, da si nemočen in v marsičem odvisen od drugih, da pa se določene stvari le dajo izboljšati, poskušaš pomagati tudi drugim, ki so v takem položaju," pravi. Že leta 1956 je Jože začel aktivno delati v novomeški organizaciji slepih in slabovidnih, aktiven pa je bil tudi na drugih področjih. Leta 1971 je postal podpredsednik Zveze slepih in slabovidnih Slovenije, pet let kasneje pa njen predsednik. Bil je tudi ustanovni član Zveze civilnih invalidov vojne Slovenije, ljudi, ki so zaradi vojne in vojnih okoliščin utrpeli telesne poškodbe, pa do leta 1968 niso imeli nobenega varstva. Jože je bil predsednik Zveze slepih Jugoslavije in ob razpadu bivše skupne države tudi predsednik Zveze civilnih invalidov vojne Jugoslavije.

To pa še zdaleč ni vse: bil je ustanovni član Evropske zveze slepih. V prizadevanjih za urejanje varstva slepih kot tudi civilnih invalidov vojne ga je leta 1973 osebno sprejel predsednik Tito. Trenutno je član sveta Loterije Slovenije, član nacionalnega sveta za varstvo invalidov pri vladi RS, član upravnega odbora Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in direktor podjetja Iris, ki ga je pred petimi leti ustanovila novomeška organizacija slepih in slabovidnih za zaposlovanje invalidov. Iz dolgoletnih izkušenj ve, da je največkrat že dovolj, če človeku prislusne in mu s toplo besedo ustvari občutek, da le ni tako odrinjen na rob. In Jože to zna. Kljub upokojitvi je še vedno zelo aktiven. "Če ne bi imel zlate žene, vsega tega ne bi nikoli dosegel," pravi. Sedaj ima že štiri vnuke, za katere pravi, da so njegova drobna sončeca, ki mu vsakič znova posijejo v temo, zato razmišlja, da bi počasi izpregel in zaživel tudi za družino.

JOŽICA DORNIŽ

Prvomajsko srečanje v Poreču

30. april - 3. maj v organizaciji turistične agencije Mana in Dolenjskega lista

Letos gremo za prvomajsko praznike namesto v Rovinj v Poreč. V Plavi laguni (v hotelu Mediteran) bomo tri dni spet ena velika družina. Z obveznostmi ali brez njih. Kakor boste pač želeli.

Cena: za odrasle 128 mark, za otroke od 2. do 12. leta 88 mark. Naročniki Dolenjskega lista imajo 10% popust.

V ceno je vključeno: namestitev v hotelu Mediteran (3 polpenzioni), likovna delavnica pod vodstvom akademskega slikarja Staneta Kosmača (za otroke in odrasle), novinarska delavnica za otroke, zabavno lokostrelsko tekmovanje, športne igre, družabni večer in še kaj.

Vsi, ki ste bili z nami lani, in tudi drugi - prisrčno vabljeni!

Prijave zbiramo na telefon: 068/321-115, 342-136.

Na srečanje vas vabita

DOLENJSKI LIST

ŠENTJERNEJSKE "ŠČUKE PA NI"

ŠENTJERNEJ - Dramska skupina Šentjerneji vabi v petek, 11. aprila, ob 19. uri v večnamenski prostor v tamkajšnji osnovni šoli na ogled gledališke predstave "Ščuke pa ni" Toneta Partlijača.

PREDSTAVITEV REŽUNOVE KNJIGE

NOVO MESTO - Danes, 27. marca, ob 18. uri bodo v veliki čitalnici študijskega oddelka Knjižnice Mirana Jarca predstavili knjižno novost trebanjskega pisatelja Franceta Režuna V objemu letnih časov.

Bralka iz okolice Žužemberka,

ki se je eno leto zdravila pri bioenergetiku Ivanu Pircu iz Hrastnika, se mu za uspešno zdravljenje zahvaljuje in mu daje vse priznanje. "V času zdravljenja sem videla čudežne ozdravitve, in če ima človek zaupanje in močno voljo, ga težkim bolnikom globoko priporočam," pravi gospa. Vsak torek in četrtek pride tudi na Ratež h gospe Milki Papež, kjer ga lahko dobite na telefonu: 85-975.

Bralec K. L. iz Črnomlja pa ima pripombe na pomanjkljivo razlago medijev o tem, kako pravilno izpolniti davčno napoved. Pri olajšavah, kot so vložki v vzdrževanje stanovanja, ga zanima, kaj vse sodi v olajšavo, ali sodi sem tudi pleskanje ali zamenjava pipe ipd.; potem pri zdravilih; ali sodijo v olajšavo tudi zobozdravstveni stroški? Črnomaljec pravi, da ljudje niso večši v izpolnjevanju in pogosto tudi zaradi tega državi dajo več, kot bi sicer. J. D.

KONCERT ETNIČNE AFRO-MALAGASY GLASBE

NOVO MESTO - V klubu Otočec je bil v sredo, 26. marca, koncert etnične afro-malagasy glasbe, ki so jo izvajali: Joseph Rakotorahalaly iz Madagaskarja, Malala Tina in Mučan. Izbrani glasbeni program je pripravil DJ Johnson.

Povedal, kje iskati pogrešanega

Med številnimi vedeževalci le Danilo Furlan povedal, da je pogrešani Tone Zagorc iz Črneče vasi nad Kostanjevico v Krki med Slivjem in Podbočjem

Izginotje Toneta Zagorca iz Črneče vasi nad Kostanjevico, ki so ga zadnjič videli na pepelnico sredo, je med vedeževalci povzročila veliko zanimanja. V iskanje pogrešanega se jih je vključilo veliko število, s svojimi napovedmi pa so povzročili več zmede kot uspehov, saj so vsi domače in druge iskalce vodili stran od vode - v okoliške vasi, k Romom, celo na Hrvaško. Danilo Furlan, ki je skupaj z Janezom Čožem z Vrhniške prišel 12. marca v Kostanjevico, so karte in zlata verižica vodili ob Krki.

Povedal je, da bi morali Toneta iskati od Slivja do Broda pri Podbočju, vendar pa je bilo truplo po njegovih napovedih z nečim prekrito in zato manj opazno. Pogrešanega je le dva dni kasneje (Furlan bi se v ponovno in natančnejšo akcijo podal naslednji dan) na mostu v Brodu pri Podbočju našel vaščan iz Malega Mraševca, zaradi smeti in vejevja pa je bila res vidna le glava.

Vedeževalec Furlan je s pomočjo kart poskušal razvozlati tudi dogajanja tik pred Zagorčovo smrtjo: "Ob njem se pojavlja še nekdo drug. Očitno je moral priti do prerivanja. Zagorc je bil živ, a ne pri polni zavesti, do pol osme ure zjutraj." Nazadnje so ga namreč videli ob pol četrti ponoči.

Danilo Furlan, ki se s svetovanjem in vedeževanjem ukvarja 17 let, ko je še kot 18-letnik napovedal smrt znanke Sonje, pravi, da ljudi ne namerava prepričevati, naj mu verjamejo. Zaupanje si lahko pridobijo z branjem preteklosti. "Moje napovedi se uresničijo 95-odstotno, odvisno je namreč tudi od značaja človeka. Sicer pa so karte, ki jih uporabljam pri napovedovanju, le vodilo napove-

di. Biti moraš namreč tudi psiholog, poznati moraš sebe in druge," pripoveduje Danilo, ki sicer živi in dela v Ljubljani. Ob petkih je tudi v Novem mestu na Rozmanovi 9 (pokličete ga lahko tudi na telefon 068 372 011 ali 372 010), zvečer pa na televiziji Novo mesto. Sam pravi, da je edini, ki se poklicno ukvarja s svetovanjem in vedeževanjem, a nima komercialnih linij, saj o njih pravi, da zavajajo ljudi, hkrati pa omogočajo neupravičeno bogatenje.

Danilo Furlan, ki svoje sposobnosti poklicno izkorišča od slovenske samostojnosti dalje, pravi, da želi s svojo močjo pomagati Sloveniji, zato pri njem iščejo nasvete - nekateri sicer bolj naskrivaj - tudi gospodarstveniki, politiki, zdravniki in druge znane osebnosti, čeprav Slovenci pogosto z nezaupanjem gledamo v napove-

KARTE NE LAŽEJO - Danilo Furlan je s svojimi napovedmi nekaterih dogodkov, kot so na primer odstop Hermana Rigelnika, hud potres v Turčiji, vojna v Bosni in Hercegovini, Jelcinovo zdravljenje, Drnovškovi in Pahorjev mandlat in drugo, že večkrat opozoril nase. (Foto: T. G.)

dovanje prihodnosti, medtem ko ima veliko politikov in poslovnežev, tudi na primer Clinton in Jelcin, ob sebi tovrstne svetovalce. T. GAZVODA

RAZSTAVA VIDE SLIVNIKER IN KONCERT KVARTETA ENZO FABIANI

NOVO MESTO - KUD Krka pripravlja danes, v četrtek, 27. marca, ob 20. uri v Galeriji Krka odprtje razstave del akademske slikarke Vide Slivnik. Slikarko in njena dela bo predstavil dr. Nace Šumi, v kulturnem programu pa bo nastopil priznani godalni kvartet Enzo Fabiani. Teža so leta 1989 ustanovili diplomanti ljubljanske Akademije za glasbo, ki so prejeli že vrsto nagrad, izpopolnjevali pa so se tudi v tujini.

"BOŠ VIDEL, KAJ DELA DOLENC MED LOVCI"

NOVO MESTO - Lojze Slak je s sodelavci in v sodelovanju s Televizijo Slovenija tokrat pripravil že šesto prireditev Boš videl, kaj dela Dolenc med lovci, ki bo v soboto, 12. aprila, ob 16.30 in 20. uri v dvorani Teniškega centra na Otočcu. Povabili so skoraj sto priznanih slovenskih ansamblov, pevcev, rogistov, humoristov, gledaliških umetnikov, lovcev in drugih, ki bodo v dveh oddajah iz glasbo, besedo in pesmijo prikazali običaje in posebnosti slovenskega lovstva od praskupnosti do današnjih dni. Rezervacije za prireditev sprejemajo so na tel. 068/321-291.

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Delavcev na začasnem delu v tujini se nihče ne spomni - Koga so motile smreke ob pokopališču pri Desincu? - Zahvala bioenergetiku Ivanu Pircu - Kaj gre v olajšavo?

Stane Željko iz Suhorja v Beli krajini je več kot 20 let delal v Nemčiji, domov prinašali devize in kot pravi tudi napredek, saj so delavci, ki so bili na začasnem delu, iz tujine prinašali tudi najrazličnejše orodje. "V prejšnjem režimu so gojili nenaklonjenost do nas, pa tudi danes, ko živimo v samostojni državi Sloveniji, se nas nihče ne spomni, da bi kaj rekli tudi o našem statusu," pravi Stane. Iz svojih izkušenj na tujem pa opozarja pristojne, naj ne prepuščajo vseh gozdov, obrežij rek in podobnih zemljišč v zasebne roke, kajti ravno to, da so na voljo vsem ljudem, so včasih Nemci pri nas občudovali.

Marijo Retelj iz Meniške vasi pri Dolenjskih Toplicah pa je pred kratkim močno pogrelo, ker je dobila visok račun za telefon.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!
Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Pristuhnil vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068) 323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prislusnil.

Obrnila se je na Telekom, kjer so ji natančno postregli s podatkom, da sta bila z njene telefonske številke 11. in 12. decembra dopoldnavo opravljena dva telefonska pogovora z različnima vročima linijama. Marija je bila tedaj v službi, ker pa živi v hiši skupaj z ločenim možem, predvideva, da je z njene telefonske številke klical nekdo, ki je bil tedaj pri njem. Marija pravi, naj se tisti, ki je klical, oglasi pri njej in poravnava račun, saj kot pravi, ne pobira denarja na cesti.

Poklicala je tudi Marinka Gustinčič iz Portoroža, naša dolgoletna bralka, ki se je rodila v Čudnem selu pri Črnomlju, sedaj pa že 15 let z družino živi v Portorožu. Prejšnjo nedeljo je bila doma v Beli krajini in je šla tudi na pokopališče, kjer ima pokopane očeta. Doživela pa je neprijetno presenečenje. Na pokopališču blizu Desinca, ki so si ga pred 25-timi leti uredili in si zgradili mrliško vežico krajani iz Čudnega sela, Desinca in Pavličev in ki so ga zaradi miru in smrek, posajenih naokoli, mnogi občudovali, je pred kratkim nekdo na južni in zahodni strani posekal vse smreke, nekaj pa tudi na severni strani. Marinka pravi, da je posekanih okrog 30 smrek, lesa ni nikjer, le na severni strani je pogorišče, okrog pa razmetani ostanki dreves. "Pokopališče je oskrunjeno, kot bi ga nekdo okradel. Moj oče, ki je smreke skupaj z ostalimi krajani sadil, je bil nanje zelo ponosen. Le koga in zakaj so motile ta prelepa drevesa, ki so pokopališču dajala posebno pietet?" se sprašuje Marinka.

Maskiran moški oropal menjalnico

KOČEVEJE - V noči iz nedelje na ponedeljek je maskiran moški oropal menjalnico v hotelu Valentin, iz katere je odnesel za okoli milijon in pol tolarjev deviz in tolarjev. Ropar je prišel v recepcijo in menjalnico hotela okoli druge ure zjutraj. Še predno je v recepciji dežurni D. J. lahko pogledal, kaj se dogaja, ko je zaslišal, da so se odprla vrata kavarne, ki je poleg recepcije, mu je neznanec, ki je bil oblečen v kavbojke in obut v športne copate ter preko glave imel navlečeno nogavico, na kateri so bile odprtine za oči in usta, potisnil na vrat nož in zahteval denar. D. J. je moral izklopiti alarm sobe, kjer je blagajna menjalnice, odpreti blagajno in denar dati v vrečko, ki mu jo je dal ropar. Vrečko je nato moral odložiti pred vrata, nakar ga je ropar zaklenil v sobo. D. J. je skozi druga vrata stekel za roparjem, vendar je ta moral dobro poznati prostore in izhode hotela, zato mu je uspelo pobegniti, čeprav so bila vrata, skozi katera hodijo gostje hotela, zaklenjena. M. L.-S.

NAROČNIKI DOLENJSKEGA LISTA NA KOROŠKEM - Na letošnji prvi izlet naročnikov Dolenjskega lista v organizaciji turistične agencije Mana smo se odpravili na avstrijsko Koroško. Ogledali smo si Celovec, Gospo sveto, knežji prestol, obalo Vrbskega jezera in turistični kraj Vrbo. Izlet smo ob dobri večerji in prijetni glasbi zaključili na Šmarjetni gori. Na sliki izletniki pred cerkvijo Gospe svete z zanimanjem poslušajo vodičko ali "živi leksikon", kot so jo poimenovali, Polono Kukec. (Foto: Majda Luzar)

Dolenjske Novice.
1885-1919
kratkočasnice izbral Jože Dular

Amerikanec
Janez: "Ali ste že bili v Ameriki?"
France: "Na potu tjakaj sem že bil, pa sem prišel samo do Gašperjeve gostilnice. Tam sem pil, pa sem se premislil."

Priložnost
Krčmar: "Kako se počutite, gospod Damjan?"
Gost: "Slabo, že dva dni sem nahoden."
Krčmar (v kuhinji): "Telečjo pečenko, ki je predvčerajšnjim ostala! Damjan danes ne more duhati!"

Uganil je
Sodnik: "Zatoženec, vi priznate, da ste Janez Rigelj, ki smo ga nedavno izpustili iz kaznilnice. Kakor vse kaže, vas dveletni zapor ni prav nič poboljšal!"
Zatoženec: "Meni se tudi tako zdi, gospod sodnik!"

Pred sodiščem
Sodnik: "Obtoženi ste, da se brez dela klatite okolu. Zakaj ne delate?"
Potepuh: "Zato, da mi ni treba plačati dohodninskega davka."